IDEA
MEDICINÆ
PHILOSOPHICAE,

FUNDAMENTA CONTINENS totius doctrinæ Paracelsicæ, Hippocraticæ, & Galenicæ.

AVTHORE
PETRO SEVERINO DANO
Philosopho & Medico.

AD
FRIDERICVM II. DANIAE & Septentrionis Regem.

Cum gratia & Priuilegio
Cæs. Maiest.

BASILEAE, EX OFFICINA
SIXTI HENRICPETRI.
ANNO M. D. LXXI.

SERENISSIMO ET ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, FRIDERICO SECVNDO, DANIAE, NORVEGIÆ, Schlauorum & Gothorum Regi, Duci in Schlesuuick, Holsatia, Stormarn, & Dietmarschen, Comiti in Oldenburgo & Delmenhorst, Domino suo clementissimo.

ANtiquos illos Sapientes, & priscos Philosophos, Rex Serenissime, non frustra ad Naturæ contemplationem, & rerum fontes ac Principia inquirenda excitatos, credere par est: sed iisdem stimulis impulsos, quibus & nos, hoc seculo meritò obtemperare deberemus, ad causarum inuestigationem descendisse. Etenim, posteaquam necessitatibus undiq; obruerentur Mortales, temporum & tempestatum iniuriis, sterilitates assiduè experirentur, & nouis ac inusitatis Elemētorum re[illegible]itionibus, terræmotibus, inundationibus, peste animalium & hominum, miserè affligerentur: ut est Natura omnium, salutis & conseruationis studiosa, prudentiores altiorisq; ingenii homines, quærere cœperunt, qua ratione his calamitatibus, salubri prouidentia occurri posset. In hac quæstione dum strenuè uersarentur, deprehenderunt causarum esse connexiones, alia ex aliis pendere, mirandoq; ordine, posteriora ex prioribus, inferiora à superioribus, debiliora

 à poten-

à potentioribus conseruari, foueri, & gubernari: adeoq́ sterilitates & fertilitates, sanitates & morbos, mutationesq́ omnes ultimarum rerum, ex uirtutibus priorum deriuari. Ultima uerò extiterunt ea, quibus uita carere non potuit, ut Vegetabilia, Animalia, Mineralia, aquarum, terrarum, aeris, & cœli fauores. Ita quatuor fontes, nutrices, & tutores, confestim apparuerunt, ex quorũ benignis & fœcundis thesauris, omnia suppeditarentur, ad uitæ huius usuram necessaria. Ex silentijs uerò, & inimicis resolutionibus desperatæ messes, corruptiones, pestes, destructiones, & infinitæ clades contingerent. Id solùm restabat, ut ex tanta rerum copia & uniuersitate, discernerent, quæ, quibus consentirent, & conspiratione deprehensa, quibus legibus, effectus causis copularentur. Arduum fuit hoc, & immensa obseruatione inquirendum. Proinde ut difficultati consuleretur prouincias sortiti sunt. Alij, frugum, uitium, arborum, armentorum, apum, & similium rerum natiuitates, transmutationes, felices prouentus, defectus, & corruptiones, præcipuè considerarunt. Hi, proprietates Animalium, Plantar. , maximeq́ domesticarum, quæ uictum & uestitum præbent, seminum naturas, locorũ opportunitates, cœli & astrorum societates, ex quibus temporum fœcundæ occasiones colliguntur, studiosè notarunt: causisq́ fertilitatum deprehensis, opulentæ segetum fide, & gregis indubitata spe, beatam ducebant uitam. Quinetiam Decretoria sydera, uitium, oleæ, frugum, glandiferarum arborum, syderumq́ ortus & occasus, auspicatos uel inauspicatos, ob certos Lunæ aliorumq́ syderum congressus, cum prioribus obser-

bus obseruationibus coniungentes, futuras sterilitates, magna & utili admiratione, sæpe prædixerunt. Agricultura appellata fuit hæc Philosophia, prima summeq́ necessaria mortalibus. Alij deinceps, ulteriores progressus fecerunt, & humanam prouinciam adepti, alimentorũ naturas, proprietates, præparationes, legitimas administrationes, morborum quoq́ origines, prædictiones, præseruationes, curationes, Regionum, temporum, aquarum, aeris & cœli conspirationes, indefessis laboribus inuestigarunt. Obscurior hæc prouincia & difficilior extitit. Generationes enim morborum, & actionũ naturalium dispensationes, occultæ penitus erãt, nec semina, nec loca, sensuum beneficio, deprehendi poterant. Proinde Medici, quorum industria hoc loco requirebatur, profundiores contemplationes aggredi cœperunt, & ad Naturæ penetralia propius accedentes, inuisibilium seminum artificiosas lithurgias, ex causarum proprietatibus & effectuum obseruationibus, paulatim deprehenderunt. Magna fuit industria & concordia Mortalium illis temporibus. Quisq́, suas obseruationes, candide in medium attulit. Etenim, uitæ breuitatem ad Artis absolutionem, tantarum Obseruationum collectione prodituram, sufficere haud arbitrabantur. Quocirca, discipuli, Præceptorũ Obseruationibus, legibus ac Methodis instructi, suas adijcientes, ueritatem priorum confirmarunt, obscuritatem illustrarunt, angustiam copiosa supellectile dilatarunt. Sed humana omnia, ruinis & erroribus obnoxia sunt. Hanc paucorum industriam, & laboriosa Experientiæ tædia, non tulerunt alij: Methodos quæsiue-

runt, & Geometricas Demonstrationes, earum rerum, quas sola Natura metiri potest. Tum uerò paulatim migrare cœpit uera Medicina in linguas, relictisq; rebus ipsis, ac obseruationum fide, Hypotheses quærere cœperunt, Demonstrationibus Geometricis accommodatas. Ita caliditatum, frigiditatum, humiditatum, & siccitatum patrocinia, Graduumq; ministeria, definitis numerorum limitibus descripta, in Medicinam introducta sunt: ex quibus faciles Demonstrationes morborum & remediorum deduci poterant. Experientia ubiq; difficultates pollicebatur. Sæpe surrexerunt tales hypotheses, aduersus naturales & legitimas Medicinæ Methodos: & temporibus Hippocratis, etiam Propugnatores inuenerant: diligentia tamen ipsius & discipulorum repudiatæ, confestim succubuerunt. Ante annos uerò mille ducentos, repetita incursione, Medicinam tum uarijs fluctibus agitatam, adoriebantur. Inclinabatur Seculum ad socordiam & desidiam: Vertiginis quoq; poculum undiq; effundebatur. Ita senescentibus Experientiæ laboribus, maturescentibusq; linguæ honoribus, altiores radices egerunt. Ignauia opem tulit. Breuitatem enim Artis, & compendiosam facilitatem ex Hypothesibus proficiscentem amplexata est potius, quàm Experientiæ obscuras & longas exercitationes. Iam triumphus instabat, Mauritanis coronam pollicentibus. Hi, auide receptis, tam fœcundis & facilibus Hypothesibus, à quibus, quia agendorum rationes frustra petebantur, Experientias quasdam, sed molles, non laboriosas, non profunde quæsitas, non ex aditis & thesauru Naturæ, artificiosa contemplatione eru-

ne erutas, adiunxerunt: uictoriaeq; spolia, in Luminaribus et Dispensatorijs, copiose ostentabant. Quamuis autem immutabili triumpho, ut ipsis uidebatur, nouas has Methodos & Hypotheses decorassent: nihilominus Experientia, unica Medicinae parens et nutrix, occulta quadam Scientia, tam aegrotorum, quàm Medicorum, locum mereri uidebatur, utcunq; Caliditatum & Complexionum acribologiae, diuitias in aeuum duraturas, pollicerentur. Hippocratem proinde, inscitiae suae praefecerunt. Ipsius Experientijs iniuste gloriebantur, & peregrinis uiolentijsq; interpretationibus, diuina illa Oracula, obtemperare coegerunt, quae ipse senex Experientiae submiserat. Ita, quoties contra Empiricos instruenda esset acies, Hippocratem, quem ipsi quoq; admirabantur, etiam inuitum producebant, iniquitatis futurum testem, & si fata nolunt, aliquando uindicem. Latè regnauit haec Monarchia, & ad nostrum usq; Seculum imperium inuictum obtinuit. Confluxere omnes, Graeci, Arabes, Itali, Germani, Galli, & nomina tam potenti Monarchiae dederunt, seruitutis perpetua fide obligata. Oriebantur noui morbi, & adhuc indies oriuntur, qui calidis & frigidis Hypothesibus non respondent, quorum curationes, remedijs Methodorum ministerio inuentis, frustra instituuntur. In his, subtilitates mirae quaesitae sunt, & Caliditatum ac Siccitatum uniuersa Mysteria producta: quibus silentibus, & ad miraculum insperatae huius innouationis obstupescentibus, Occultae proprietates, clanculum irrepserunt. Gaudebant Potestates Hippocraticae, neglecta earum desideria, rursus Mortalibus placuisse.

Abditae

Abditæ uerò latebant, nec uia patuit, ad earum uitales prouincias perueniendi. Et, si quis necessitate morborum, ægrotorum misericordia & querelis, compulsus, Proprietatum inuestigationes, auidius instituisset, confestim depositæ fidei memor, Proprietatum potestates, uel nomine, saltem obscuro, donauit, uel gubernationibus Qualitatum subiecit. Qui uerò libertatis memores & Pietatis, Experientiæ difficultatibus, laborum assiduitate, meditationum frequentia, obscuritates Proprietatum aperire conabantur, & aditus faciliores demonstrare, Desertores, Empirici, & Circumforanei appellati sunt. Conatus quoque eorum displicuerunt, quia labores & sudores Medicorum requirere uidebantur. Horum Collegia & consilia, ob difficultates, breui discipulos amiserunt. Multiplicantur interea morbi, & antiqui, illegitimi apparent, non respondentes descriptionibus Auorũ. Difficultatem admirantur Medici, remediorumq́ imbecillitates, ad Experientiam, uel inuiti, confugiunt, à Mercatoribus ligna, à Circumforaneis unguenta, auidè accipiunt, ad multorum morborum curationes: remediaq́ componunt, ex Manifestis & Occultis. Deceret inprimis, humanæ libertatis memoriam repetere, & præsentium calamitatum necessitates æstimare: deinde ad contemplationem Naturæ, Causarum, & Proprietatum, accedere: neque ullis difficultatibus, sumtibus, uel laboribus, à tam felici prouincia absterreri. Nulla uerecundia, Græcis uel Arabibus obstringimur. Aegrotorum serui sumus, quibus Medicinam creauit Altissimus, & creatam, nostræ industriæ commisit.

De hisce rebus & consilijs, sæpe cogitaui, Rex Serenissime, ut qui ab ineunte ætate, Medicis & Philosophicis studijs me addixerim. Quia uerò in operibus Artis, sæpe deprehendi Theoremata Galenica (multo minus Remedia) in difficillimorum morborum curationibus satisfacere non posse, & passim per Germaniam, Medicamenta quædam Paracelsica iactari audirem: cœpi Scripta ipsius diligentius perlegere. In quibus difficultatum Charybdis repræsentabatur, nominum obscura nouitate, apparentium contradictionum multitudine, Præparationum ænigmate, & noua philosophandi ratione. At certè, quantò obscuritas maior apparuit, tantò plus creuit desiderium & diligentia. Itaque, assiduitate, uigilijs, indefesso studio, laboribus, peregrinationibus, sumtibus, & periculis, obiectas difficultates, superare contendi: Præparationumq́ fideli exercitatione, Proprietatum naturas, diuersoria, & compositiones, paulatim addidici. Tum uerò Generationum & Transplantationum contemplationi strenuè incumbens, Antiquorum decreta, qui Naturæ historiam, Elementorum & seminum proprietates, agrorum cultus, astrorum obseruationes, Plantarum, Mineralium, & Animalium Generationes descripserant, euoluere cœpi, utilitate maxima. Etenim ordinum rationem, interpretationum uarietatem, & uitalis Astrologiæ Methodos, quibus in tota sua Philosophia & Medicina utitur PARACELSVS, *explicarunt. Aliorum*

rum quoque Philosophorum authoritate confirmatus, quorum nomina, hoc loco recensere, non est necesse, censuram utriusque Philosophiæ instituere placuit: libertatéque Philosophica fretus, fundamenta primùm Naturæ immobilia collocaui, ex quibus effectuum causas, qui Naturæ imperio subijciuntur, agendorum rationes, Mechanicos progressus, & ordinatas causarum explicationes deduxi. Gratum tunc fuit, umbras rerum superasse: gratius, Consonantiam antiquorum Philosophorum deprehendisse: gratissimum uerò, Naturæ benignam prouidentiam intellexisse, quòd tam mite & amicum Balsamum, morborum omnium curationibus destinarit, cuius præsidio tam duri languores Mortalium, benignè refocillantur. Neque mihi soli hanc censuram retinere decreui. Abhorret animus ab Inuidiæ crimine. Auorum simplicitatem, studiorúmque concordiam imitari decet, & societate officiorum, necessitatibus præsentibus succurrere. Proindè, quicquid laboribus, uigilijs, studijs, & peregrinationibus lucrifeci, quod Medicinam & Philosophiam illustrare potest, quoad licuit, alijs candidè communicaui, communicaturus plura, si hunc fœtum non frustra in lucem uenisse animaduerterim. Arduum certè hîc fuit, obscuris lucem, fastiditis gratiam, uetustis nouitatem, dubijs fidem, ignotis nomina, dare. Et ueniam hoc quoque pacto merui, quòd insuetas interpretationum uias sæpe tentarim. Etenim, Philosophorum uestigijs insistens, multa ab alijs prætermissa, adiunxi;

iunxi, angustias Methodorum dilataui, & disipatas rerum familias conspirare feci. Neque Recitatores, neque nudi Transcriptores fuimus. Ex fontibus ijsdem, ex quibus Antiqui, & Recentiores abditioris Naturæ Interpretes, riuos deduximus. Sæpe confluxus riuorum aspicientes, hilari recreatione, lucubrationum tædia mitigauimus. Tuæ uerò Celsitudini, Rex Serenissime, hos meos labores dedicare uolui, ut uerecundi animi uenerationem, aliquo saltem argumento declararem, ac fauorem & beneuolentiam, Celsitudinis tuæ, grata uoluntatis significatione celebrarem. Reges, etiam Monarchæ, tales fœtus, olim in suas tutelas, benignè receperunt. Ipsi quoque, Naturæ mysteria, magna Mortalium utilitate strenuè quæsiuerunt. Vitalia enim sunt, & uiuentium spirituum ministerijs utuntur. Nostrum hoc Seculum, ad corpoream Philosophiam defecit, mortuásque rerum umbras sectatur, in quibus nec Regibus quicquam dignum est, nec alijs utile. Quòd si hæc prima lucubrationum mearum rudimenta, Celsitudini tuæ placuisse sensero, maiora polliceri possum, & magis elaborata, quæ uotis multorum satisfacient. Is, qui corda Regum moderatur, qui gubernationes felices, solus efficere potest, qui Sapientiam, per quam Reges regnant, largitur Deus Opt. Max. Celsitudinem tuam quàm diutissimè superstitem ac florentem, no-

bis conseruet, & consilia tribuat, ut sopitis diuturni huius belli tam ærumnosis calamitatibus, optata tandem tranquillitas, afflictæ nostræ patriæ restitui posit. Vale. Florentiæ Hetruscorum, Calend. Nouembris, Anno Salutis

1570.

Celſ. T. addictiſs.

Petrus Seuerinus

Philoſophiæ & Medicinæ Doctor.

ELENCHVS
CAPITVM, HOC OPERE
Contentorum.

DE ORTV ET PROGRESSV ARTIS MEDICAE, MEDICORVMque diuersis Sectis.

CAP. I.

Celebris est memoria Æsculapij, Podalyrij & Machaonis apud antiquos: quòd diuina & admiranda Medicæ artis potestate, infirmitatibus humanis consuluerint: quamuis incertum sit, qua medendi methodo & lege usi fuerint. Primus Hippocrates inter eos quorum memoria ad nos peruenit, declarauit artis suæ Principia, prædictionum & curationum causas ac modos aperuit, obseruationesque medicas summa fide & diligentia posteritati reliquit. Artem uerò medicam ante se inuentam fuisse, testatur ipse in Iuramento, ubi filios præceptorum suorum, à quibus hanc artem didicit, se fratrum loco habiturum iurat. Vixisse quoque ijsdem temporibus alios Medicos, qui ex hypothesibus dissimilibus & longè dissidentibus, morborum causas & curationes deduxerint, constat ex multis locis Hippocratis, in quibus aduersus dictos Medicos, eorumque hypotheses disputat. Post Hippocratem, ad Galeni tempora, etsi plurimi intercessere rint Medici, Asclepiades, Archigenes, Herophilus, Diocles, Erasistratus: eorum tamen memoria in ob-

ſcuro eſt. Deprehendimus apud Galenum, & hos quoque, artem ad certa Principia reuocaſſe, morborum cauſas & curationes, ſuis hypotheſibus conſentaneas, conſtituiſſe: ut Empiricorum interea cœtus ſileam, qui omnibus temporibus, & ad hæc uſque noſtra ſecula, celebres fuere. Hoc uaſtum Medicinæ pelagus, & tantam Medicorum confuſionem, Galenus in ordinem reuocare conatus, poſteaquam deprehendiſſet Præceptores ſuos, perſuaſionibus & probabilibus coniecturis artem tradidiſſe: non contentus uaga & mobili hypotheſium congerie, ex quibus opiniones & fallaces operationes, magis quàm Scientiæ & efficaces actionum proceſſus reſurgunt: indefeſſo ſtudio, curis & peregrinationibus, certas Demonſtrationum leges diu quæſiuit: & tandem Geometricorum ſcholas accedẽs, Demonſtrationes exquiſitiſsimas deprehendit. Harum copiam & facultatem, breui comparatam, ad Medica theoremata magna facilitate accommodauit. Itaque Geometricorum more, Principia & Axiomata artis ſuæ conſtituit: omnia oriri ex quatuor Elementis; miſceri Elementa certis ponderibus & menſuris: ſymmetriam Mixtionis, ſanitatis productricem, ametriam morborum & mortis: Rerum omnium actiones & uirtutes ex Elementis prodire, & Formã ſpecificã, uel proprietatem eſſentialem uniuſcuiuſque rei, ex certo Elemento-

mentorum congreſsu deriuari. Contraria contrarijs curari, calidum frigido, humidum ſicco. Secundas qualitates, ex primis mirabiliter deducit. Quatuor humores Elementorum qualitatibus primis & ſecundis inſignitos adiunxit: ex quibus ſubtilitate compendioſa, morborum omnium elementalium, ſymptomatum curationumque cauſas & modos, deduxit. Hac artis facilitate allecti quamplurimi, ut ſunt humana ingenia à ſudore ad otium plus iuſto prona, neglectis aliorum placitis & medendi rationibus, unum Galenum totius Medicinæ Ducem & Monarcham conſtituerunt: eiusque ſcripta in ordinem & nouas Centurias redegiſse, honori fuit. Adiecerunt poſtea Arabes obſeruationes, & remedia quædam Galeno incognita protulerunt. Noſtra ætate noua morborum cohors, & antiquorum remedia in morbis noſtris irrita & uana, magnas in arte medica peperere controuerſias: dum unuſquiſque ex Galenicis Principijs & tot ſeculis cuſtodita ac quaſi per manus tradita Methodo, tam inſolentium Symptomatum, & cedere non uolentium morborum, cauſas & curationes eruere conatur. Itaque paradoxi morbi, paradoxos Medicos peperere. Fernelius ad totam ſubſtantiam confugit, uel proprietatē occultam, ut & alij quamplurimi: ſed Principia, Methodum, & curandi leges à Galeno poſitas, amplexus eſt, nouos hos morbos ſolis alexi-

terijs & occultis remedijs empiricè curandos asseuerans. Singulorum placita accuratius rimari nostri non est propositi. Satis fuerit, famosiores Sectas, & eos qui fata Medicorum hactenus in Orbe gubernarunt, nominasse. Qui plura Medicorum genera cognoscere uoluerit, Plinium & Historicos consulat. Quod ad altiores attinet Medicos & Philosophos, qui diuiniore artis origine, potentioreq; medendi ratione usi sunt, quia mortalium consuetudine neglecta, solitudines quæsiuerunt, famæ popularis egregij hostes, Commentariaq; reliquerunt, obscuritatum & ænigmatum plena, apud uulgus ac populares mortalium cœtus, memoriam famamq; in totum amiserunt: quo fit, ut Historicorum Annales effugerint. Semen nihilominus immortale, & perenni multiplicatione in æuum duraturum, reliquerunt. Horum uestigijs insistens THEOPHRASTVS ille PARACELSVS, nostris temporibus uniuersam Medicinam immutauit. Elementorum naturas & conditiones longe diuerso modo exponens, Generationum ac Transplantationum doctrinam cumulatè clareq; proposuit. Astronomiæ uitalis Methodum reuocans, morborum Generationes & Transplantationes alijs Mechanicis ascripsit, repudiata humorum familia. Horum loco Mineralia introduxit, corporaq; omnia ex Mineralibus constare authoritate munda-

næ

næ Anatomiæ, demonſtrauit. Indicationes curandi, nouas planè, ſed magna latitudinis poteſtate explicatas, adiecit, & cœtus omnium Medicorum, inexpectata hac artis innouatione, tædio, pœnitentia, ira & confuſione repleuit. Etenim qui in Galeno nunc conſenuimus, artiſque operibus fidem theorematum, quantum fieri potuit, ſtabiliuimus, difficulter ab opinione antiqua dimouemur. Quoties meram bilem uomitione reiectam conſpeximus? ſecta uena, diſcrimina humorum animaduertimus? frequenti Anatomiæ inſpectione, partium humani corporis ſitus, figuras, conſenſus, ſubſtantiam, uſus & actiones didicimus? repletis euacuationem deberi, alterata in contrarium mutanda, naturali ſenſu cognouimus? His in hunc modum comprehenſis, magna artis laude uertiginoſos capitis affectus ex uentriculi conſenſu, febres, ictericias, uiſcerum obſtructiones, pilulis ex hiera ſimplici, alephanginis, cochijs cum elleboro, diaphænicone, diacatholicone, &c. ſuſtulimus: digeſtione præmiſſa cum ſyrupo de betonica, ſtœchade, oxymellite ſimplici & compoſito, ex mandato Hippocratis, iubentis ante purgationes fluida facere corpora. Quoties uenæ ſectione, immaniſsimos dolores, inflammationes ſæuiſſimas, ardetiſſimasq; febres iugulauimus? Hęc et huiuſmodi ex hypotheſibus noſtris deducta, mirum

in modum nos confirmarunt, Galenicaq́; decreta irrefragabilia esse stabili authoritate persuaserunt. Prǽterea, quis non tam fœcunda Hippocratis oracula, ex quibus hæc omnia, interpretante Galeno, & ad suas leges ac Methodos reuocante, fluxisse constat, ueneraretur? Iubet enim concocta medicari non cruda, neque in principijs: interdum pharmacandum, scilicet in ualde acutis, etiam eodem ipso die, si materia ad excretionem prouocarit: tardare enim in talibus perniciosum. Concoctiones crisis & salutis esse indices, cruditates uerò ubique suspectas. Quæ purgare oportet, quò maximè uergunt, eò ducenda, locis & uijs utiliter eò ferentibus. Hæc & similia, opinionem tot seculorum memoria conseruatam, custodiunt ac tuentur, repudiatis hæresibus tam recentibus quàm antiquis. Aristotelica quoque Principia & Philosophia, Galenicis domestica sunt ac consanguinea, ab uno eodémque fonte deducta: Iliadi Anatomiam Geometricis partitionibus adaptare conantur. Vehementer quidem urgent & persuadent huiusmodi rationum momenta: sed rursus in magnis morbis & difficillimis, desperata esse omnia remedia, tam Arabum quàm Græcorum, adeóque morborum ludibria: uanas esse Indicationes, & Analogismos, uetularũ & empiricorum absurdis remedijs frequẽter cedere. Spurios quoq; et adulterinos Theophrasteos,

qui fucatis nominibus Theophrasti remedia se usurpare iactant, in multis magnis morbis Galenicos superasse constat: quamuis incertam & periculosam eorum medendi rationem non approbem. Ex hac Sectarum diuersitate, opinionum rationumq; confusione, ac remediorum medendiq; uia lubrica & incomprehensa, si quis eluctari potuit, plenum humanitatis fuerit, alijs opem tulisse, quibus in tam procelloso mari, naufragij periculum imminet. Nec eorum iudicijs standum, qui uni Sectæ addicti, aliorum inuenta in uniuersum rejciunt. Frugibus inuentis glandes deuorare uelle turpe est: turpius, iudicij libertatem seruitute amisisse. Nos, spreta mancipiorum turba, liberis & incontaminatis ingenijs, Medicinæ Philosophicæ Ideam proponemus, & Principia dabimus, ex quibus de Sectarum omnium ueritate & uigore, iustam censuram facere quis possit, meliora ac puriora eligere, spretis opinionum errorumque labyrinthis, utcunque nominum κεῤβολογίᾳ, methodica artis adumbratione, fraude fidem facere conentur.

Initiò ipsius Medicinæ naturam, conditiones & proprietates declarabimus, longe alia ratione, quàm hactenus in scholis usitatum fuit. Neque enim longa & tædiosa disputatione Lectorem fatigabimus, famosis illis quæstionibus: Sitne Medicina, sci-

entia uel ars: partim ne theorica, partim practica: neq; salubrium, insalub. & neutroru, ut nunc, tunc, olim, accuratas quidem, sed uacuas distinctiones adducemus. Longe aliam uiam ingrediemur: nominibus relictis, quid sit Medicina, & quę fundamenta habeat in Natura, scrutari consilium est. Hisce declaratis, officium Medici, & quae in Medico requirantur, adiungemus. Tandem Medicinae Ideam proponemus: coniungentes ea omnia, quae ad cognoscendam humani corporis lithurgiam, usus partium, sanitatis & morborum originem, & ex altera parte, quae ad Balsami naturalis, totius Creaturae nuclei, ac morborum omnium Medicinae unicae & uerae, naturam cognoscendam, humanisq; necessitatibus legitime accommodandam, facere uidebuntur. Postremo, singula membra particulatim resecabimus: demonstrationes & mechanicam singulorum lithurgiam, qua possumus breuitate adijciendo, finem hisce rudimentis & rerum primis adumbrationibus imponemus. Quod si laborem nostrum candidis & aequis iudicijs placuisse animaduerterimus, breui foecundiora adiungemus: comitesq; dabimus huic nostro foetui, solida & inconcussa radice stabilitos.

Quid

QVID SIT MEDICINA, ET QVÆ FVNDAMENTA HABEAT *in Natura.*

CAP. II.

QVi hactenus de re medica ſcripſerunt, Medicinam eſſe artem, ad ſanitatem humani corporis conſeruandam, morboſq; abigendos, debitè omnia adminiſtrantem, dixerunt. Nos uerò uulgares illas definitiones non quærimus. Maius eſt hoc quod in animo uerſamus: ſit'ne ſubiectum aliquod in Natura, materia quędam ſenſibus obuia, quæ debitè præparata & adminiſtrata, humanos languores auferre poſſit, adeoq; Medicina rectè appellari, & artis appellatione inſignire œconomiæ ſuæ legitimam gubernationem, gubernatoremq; artificem iuſtè appellare. Ita enim artes omnes mechanicæ, materiam à Natura accipiunt, cuius naturam, proprietates & conditiones omnes, exquiſitè rimantur: qua præparatione, quibus medijs, quo mechanico proceſſu, ad uſus neceſsitatesq; humanas optimè accommodari poſſit, magnis laboribus inquirentes: quibus inuentis & perceptis, artem conſtituunt, artificesq; pariunt. Eſt tamen artium harum permagna latitudo. Quædam enim ſubiectis mate-

materijs dominantur, eas'que figuris formis'que animo conceptis, ad arbitrium uestiunt: ut statuarij, fabri, figuli, &c. Aliæ, quia occultiores materias tractant, nec ita sensibus manifestas, Naturæ potiores partes tribuēdo ministrantes debita adhibent, Naturæ negotium & curam omnem concedentes: ut agricultura. Nōnullæ medio modo se habent, utriusque beneficio, tam artis quàm Naturæ negotium peragentes: ut uitrarij, aurifabri, metallicorum & mineralium separatores. Hippocrates certè Medicinam inter eas artes retulit, quæ Naturæ gubernationem & imperium concedunt. Dicebat enim, Naturas morborum medicatrices, Medicum uerò ministrum. Alij pares dignitates, & interdum Medico priores tribuere ausi sunt: sed laxa & ambigua ualde Medicinæ significatione, de elementalibus & semine interno productis morbis, Hippocratem locutum fuisse non animaduertūt. Et nos, cum de Medicina hîc loquimur, non intelligimus, uenam secare, luxatos artus reponere, mortua amputare, hernicosos & calculosos sectione sanare: sed uitalibus & potentibus remedijs, morbos illos radicales, in corpore ex semine prognatos, auferre. De Chirurgicis administrationibus, iusta ægrotorum diæta, exercitijs & similibus dicturi sumus, ubi ea attulerimus, quæ Medico necessaria sunt. Mirabuntur hoc loco plurimi, nos in re tam facili ho

ras

ras consumere: scripsisse Galenum, Dioscoridem, Serapionem, Mesuen, copiosè de materia medica, & medicinarum facultatibus: certas quoq; classes constituisse, ex quibus remedia eruerentur, scilicet ex Herbis, Mineralibus & Animalibus. Sed hac facilitate contenti non sumus. Etenim non tam remedia, quàm uenena, hisce ordinibus contineri unusquisque mecum fatebitur: & tamē medicamenta remediaq; à plurimis hactenus appellata sunt: perinde ac si ligna & lapides statuarum nomine insignirentur. Galenus posteaq; morbos ex intemperie introduxisset, simplici & cum materiæ affluxu, symptomatum manifestis iniurijs animum adhibens, curationesq; alteratione absolui docuisset, & humorū uitia, ex quibus morbi deriuantur, in copia, asperitate, uisciditate, tenuitate, crassitie, mollitie, cruditate, collocasset: his aduersa remedia, alteratis, calida, frigida, humida, sicca: causarū uitijs, expurgantia, leuigantia, attenuantia, incidētia, relaxātia, constringentia, coquentia, compendiosè opposuit. Saporum deinde beneficio, applicatione & experientia, hæc desiderata remediorum genera, in Herbis, Mineralibus & animalium partibus, inuenit: quamuis Empiricorum beneficio, non omnia calida promiscuè refrigeratis adhibenda esse didicerit. Animaduertit quoq;, ex facultatum et actionum contrarietate, quæ in multis simplicibus mani-

ſte deprehenditur, ſubſtantias diſſimiles & ſæpe contrarijs proprietatibus inſignitas, in re una ſimplicíq; contineri: quamuis leuiſſimè, quaſi per iocum hoc negotium attigerit. Et quia ſæpe, ferè ſemper in ſimplicibus remedijs, aduerſabantur facultates quędam intentionibus conceptis, ſiue agendi poteſtate immodica; ſiue ſaporum & odorum inſueta ingratitudine, ſiue facultatibus in contrarium tendentibus: mixtione & compoſitione, cuncta obſtacula ſuſtulit: quæ deſiderabantur, adiunxit. Arabes, ſacchari & mellis fœcunditate, uniuerſam remediorum amaritudinem, in mirabilem dulcedinem transformarunt. Correctiones quoq; nouas uiolentium medicamentorum, ſcammoneam cytonijs, colocynthidem lacte, helleborum radice raphani præparantes, attulerunt. Et tamen ſymptomatum uiolentiam, uiriumq; deiectionem deprehendentes (utcunq; correctione uenenum abſtuliſſe ſe arbitrabātur) Confortatiua & Cordialia magna neceſsitate adiunxerunt. Horum farragine, pyxidibus ſuperba, quaſi uictoriæ triumpho, uniuerſa loca repleuerunt: rati, quod res erat, finem de operis abſolutione & perfectione iudicare. Nec aliam medendi uiam in ſcholis & aulis Principum hactenus receptam animaduerto. Quid enim ulterius ex opulenta Naturæ officina peterent, qui morbos, morborumq; genitores, externis illis qualitati-

tatibus & mortuis superficierum umbris, infelici errore ascribunt. Sanari quidem hisce remedijs morbos nonnullos, methodoq; abhibenda, concedo: sed non esse ueram & perfectam sanationem, nec uera sinceraq; medicamenta, ex ijs, quæ mox dicturi sumus, manifestum euadet. Singula enim suis locis opportunè explicanda sunt. Interea, si nouitate insueta Lectorem, multa contradicere uolentem, offenderimus, ueniam petimus: & ijpetimus, qui bona fide pollicemur, nos contradictionibus illis, debitis temporibus, etiam cum fœnore responsuros, & patientiæ usuram plurimarum difficultatum ac obscuritatum explicatione compensaturos. Etenim, si hoc loco, medendi uarietatem, remediorumq; diuersa genera declarare uellemus, multa distinctione, & copiosa rerum supellectile, opus esset. Rectius id facturi sumus, ubi morborum explicata natura ortu & transplantatione, medicinarum quoq; differentias adiungere tenemur. Nec tanta opus esset clientela, tot satellitibus, si uulgares has medicinas amplecteremur, neq; potiora in Naturæ sinu contineri arbitraremur. Quòd si hactenus iocosè egimus, nunc seriò dicemus, facultates omnes has, calfacientes, refrigerantes, humectantes, exiccantes, abstergentes, incidentes, attenuantes, incrassantes, restringentes, attrahentes, &, quod mirum multis uidebitur, etiam purgantes,

externas esse, corruptibiles, crudas, impuras, mobiles, infirmas, sæpe uenenatas: quamuis benigna felicioris Naturæ, interni Solis, Mumiæ & Balsami permistione fruantur: cuius beneficio cohærent, in unam œconomiam conspirant, & effectus interdum produ cunt suæ naturæ limites plurimum excedentes. Hoc est illud Balsamum, Elementum, Semen, de quo dice bat Aristoteles, Omnis Animæ potestas, alterius cu iusdam corporis particeps esse apparet, eiusq; diuinioris, quàm quæ Elementa appellantur: & quemadmodum nobilitate obscuritateue, Animæ inter se discrepant, ita & natura eius corporis differt. Continet enim in se semẽ cuiusq; fœcunditatis suæ causam, nempe ipsum calorem, qui igneus minimè est, neq; id gene ris facultatem aliquam æmulatur, sed spiritus qui in semine spumanteq; corpore coercetur, & natura quæ in eo est spiritu, proportione respondet Elemẽto stellarum. Quamobrem ignis nullum animal generat, neq; constitui quicquam dẽsis, uel siccis, uel humidis uidetur. At uerò Solis calor & Animalium, nõ modò qui in semine cõtinetur, uerumetiam si quid excremẽti sit, quanquam diuersum à Natura, tamen id quoq; principiũ habet uitale. Itaq; dura, mollia, lenta, rigida, aspera, leuia, caloris & frigoris ui effici possunt: at propria cuiusq; ratio & essentia, nequaquam ex Elemen tis emergit. Hunc locum Aristotelis eo libentius

tius ascripsi, quia facilius ab ijs persuademur, quæ consueta sunt: et rudimenta quędam habet conducentia ad noticiam illius Balsami, Elementi, Seminis, Mumiæ, quod ego pronuntio fundamentum esse totius Medicinæ, & morborum omnium medicamentum uerum ac solum, modò debita præparatione, ab impuritatib. separatū, matura uitaliq; potestate ornatū, corporib. humanis adhibeatur. Et nisi hoc Semen in Natura nobis relictū esset, frustra morborum curationes aggrederemur: rectè caneremus incurabiles Podagras, Hydropes, Epilepsias, Lepras: amaritudinis pocula, magna ęgrotorū anxietate Medicorumq; tædio rectè misceremus, & cū Plinio iustè dubitaremus, parens ne melior, an tristior nouerca fuerit Natura homini. De hac materia, re tam nobili & necessaria, nihil apud Galenum deprehendimus: quamuis interdum totius substantię mentionem faciat, eximia actionum potestate adductus, confestim tamen correctione hac utitur, se totius substantiæ appellatione, nihil aliud significare, nisi certam quandā commixtionem calidi, frigidi, humidi, sicci. Fernelius palàm fatebatur, in Natura excellentius quippiam contineri supra uulgatas illas Elementorum qualitates, & in errore uersari illos, qui omnium actionum causas ijs ascriberent: sed, rerum difficultate perterritus, post longa uiarum tædia, in ipso limine uictoriæ adumbrata

uesti-

uestigia posuit: naturam, officia, proprietates & conditiones interni huius Elementi se ignorasse, modesta confessus est interpretatione. Occultas enim & abditas proprietates in hac familia cõtineri affirmat. Quòd si noua omnia inuisa sunt, qui hanc materiam scrutantur, huius Balsami officia & proprietates inquirunt, magna antiquitatis authoritate confirmantur. Etenim hæc est illa Natura, in qua seminariæ rerum Rationes delitescunt, quibus Platonicorum Philosophia triumphat. Et nisi nominum inuidia rebus infamiam pareret, dicerem hanc esse quintam Essentiam, à nigris illis Philosophis toties decantatam. Hippocratem si adduxerimus huius Elementi interpretem & testem, irascentur Galenistæ, ægre ferentes se tanto patrono orbari. Is, in libello de Antiqua medicina, posteaquam eorum hypotheses repudiasset, qui caliditati, frigiditati, humiditati, siccitati, morborum
„ causas & curationes ascripserunt, subiungit, πάντα ἀπὸ
„ δυνάμεων γίνεσθαι. δυνάμεις uerò appellat acerbum, acidum, amarum, dulce & παντοῖον. Quod enim morbos producit, uiribus & agendi potestate pollet. Non
„ est, inquit, calidum & frigidum, τὸ τὴν μεγάλην δύναμιν
„ ἔχον, ἀλλὰ τὸ στρυφνὸν καὶ πικρόν, &c. Rursus morborum curationes, non calefacientibus, refrigerantibus, absolui docet: sed à Chærioniis qualitatibus, ἀπὸ δυνάμεων: quod alibi repetebat, Naturas morborum medica-

trices

trices affirmans. Hanc Naturæ, δυνάμεων & caloris naturam sæpe inculcat. In libello de Carnibus dicit, τὸ θερμὸν diuinum aliquid esse, omnia audire, intelligere & animaduertere. Si puram & ab aliorum Elementorum permistione absolutam Balsami naturam intellexerit, ignoro: certè, proprietates ac signaturas eiusdẽ, in Naturæ familia etiamnum habitantis, clarè exposuit. Theophrastus ille Græcus, Aristotelicæ Philosophiæ alumnus, libro de Causis plantarum, hanc materiã attigit, appellauitq́ τὸ ἔμβιον τῆς φύσεως, uitale principium in Natura, cuius uirtute uiuunt uigẽtq́ omnia: cætera mortua sunt. Theophrastus uerò Paracelsus, Germaniæ decus, multis nominibus fœcundum hũc Naturæ thesaurum ornauit: Balsamum, Mumiam, Mercurium nominat: item Quintam essentiam, Arcanum, Elixir, Materiam perlatam, Mannam, &c. Sed cur tam diuersa expositione, appellatione, officiorum proprietate, unius rei naturam, tot Philosophi declarauerint, constabit, si singulorum intentiones, scientijs & inquisitionibus subiectis accommodatas ad incudem reuocauerimus. Platonici considerantes continuitatem huius Mundi cum Archetypo, deprehenderunt materiam quandam fœcunditate Rationum ab Anima mundana conceptarum, grauidam; cuius ministerio explicarentur ac statis temporibus prodirent, quæcunq́ sinu superioris Naturæ,

quieto silentio antea continebantur: atq; hac ratione seminalem naturam tanquam seminum conseruatricem & propagatricem appellauerunt. Aristoteles & Theophrastus generationum causas & modos inquirentes, tam ordinatas Naturæ propagationes, conformationes & conseruationes admirati, animaduertentes neq; Elementorum qualitates, tam augustis officijs satisfacere posse: quãuis magna fœcunditate plurimarum mutationum rationes antea explicassent, præstantiorem quandam materiam, potentioribus signaturis & qualitatibus ornatam in Natura contineri, confessi sunt: quæ mobilem & momentaneam Indiuiduorum naturam, stabili Specierum conseruatione, ab interitu tueretur, diuiniorisq; Naturæ participatione Rationum ordinatas signaturas in generationum lithurgia dispensaret. Rectè igitur Theophrastus, uitale Naturæ Principium appellauit, q; cęteris omnib. Elementis uiuendi facultatem suppeditet. Planius Aristoteles: quid mirum? præceptore usus est Platone, facultates Animæ generationi dicatas, in corpore quodam habitare dicit, nõ turbidis externorũ Elementorum qualitatibus contaminato, sed puro & diuino: corporaq; hæc inter se differre, subtilitate, puritate, tenuitate, crassitie, mobilitate, secundũ facultatum, quas participant, conditiones & gradus. Deinde hoc corpus ab œconomia complexionum ac quali-

qualitatum absoluit, nec caliditate, nec frigiditate, nec humiditate, nec siccitate, nec ullis eiuscemodi Rellolsacei s qualitatibus uestitum, præter omnem Galeni expectationem, asseuerans. Spiritum quoque dixit, ob subtilitatem & miram agendi uelocitatem. Certè, uocabulorum ἀκριβολογίαν hoc loco neglexit, dum rem unam eandemque, spiritus & corporis appellatione donauit: philosophicè tamen locutus est. Illi enim spiritualia corpora et corporales spiritus longè antea receperunt. Quinetiam excrementa Animalium hoc uitali Principio perfusa esse animaduertit: uiuentia enim producunt. Postremò, Essentiam, propriamque uniuscuiusque rei rationem, in quibus tota actionum potestas uiget, huic corpori attribuit. Hæc decreta à Fernelio quoque recepta sunt: sed uerebatur ne materiæ & corporis appellatione, tam nobilem contaminaret Naturam. Ideoque totam substantiam, formam substantialem nominauit. Hippocrates causarũ naturalium, ex quibus actiones fluũt, discrimina contemplatus, deprehendit nonnullas, tã in generatione morborum, quàm in curatione, languidas esse, infirmas, sine impressione fixa & uitali: ut ex labore uel Solis æstu productas Ephemeras: item, catharros ex frigidiore cœli occursu: & corporũ alterationes, quæ caliditatis, humiditatis, frigiditatis, siccitatis ministerio perficiunt. Alias uiriũ & facultatũ ualida potestate uigere, ex quib. impressiones fœcundę,

uitales, & solida radice constantes procederent. Illis neglectis, his, morborum generationes, ut & aliarum rerum omnium ex terra nascentium exordia, inuicta ueritate ascripsit. Quia uerò saporum insignes differentias, hisce materijs adiunctas cernebat, ex eorum familia nomina mutuatus est, dulce, acerbum, acidum, amarum, &c. illud esse quod ualida potestate prædictum sit, affirmans. His curationes & ortus morborum absolui docet. Et quamuis puram Balsami naturam non exposuit, prope tamen accessit, remediaq; constituit, quæ nos posthac Specifica cruda appellabimus in remediorum expositione, ubi hæc omnia copiosius clariusq; explicabuntur. Secretiores Philosophi, qui Hermetem secuti, impuritatem à puro separare didicerunt, corruptibilem & fœdam superficialium Elementorum naturam animaduertentes, puriorem illam crystallinamq; materiam, quintum Elementum, Essentiam, Balsamum, Materiam perlatam, & mille huiusmodi nominibus appellarunt. Sed quid Philosophorum decretis securi insistimus? Cum ijs negotium nobis est, qui de his rebus ne per somnium quidem hactenus cogitarunt. Igitur exemplis ex Naturæ officina desumptis, docendi sunt, in singulis rerum ordinibus, quæ Elementorum sinu fouentur, contineri Naturam quandam radicalem, uitæ Principium, actionum fontem, fœcunditatis authorem, Ge-

nerationum, Transplantationum, omniumque naturalium actionum moderatorem: huius beneficio Elementa repugnantia concordi mixtionis lege ligari, & digestis temporibus, corruptis ac consumtis dictis Elementis, remanere nihilominus in hac materia, uitę Principium, Radicem, Speciem et Semen rei: tanta potestate uulgatas Elementorum qualitates excedere. Sic herbarum Balsamus, Mumia, Radix, Elementum, quomodocunque appellare libuerit, non in alimentario humore quo perfunditur, delitescit, nec in fæculentis & crassis sordibus: sed in excellentiore quadam humiditate deprehenditur, quæ magna fortitudine externis iniurijs impressionibusque resistere solet, et reliquis Elementis admixtis corruptionem subeuntibus, etiamnum uiget, ac Specierum signaturas inuiolatas, ad nouorum Indiuiduorum procreationes, conseruat. in hac, Rosa hyeme habitat. Neque in omnibus plantis ijsdem sedibus consentanea naturæ suæ domicilia quæsiuit: sed longe diuersis pro Specierum diuersitate. In quibusdam enim radicem inuenit habitationi accommodatam: in alijs stipitem: in nonnullis semen ipsum. Interea uniuersam totius plantæ œconomiam, sua benignitate perfundit: nec quicquam est, uel in radice, uel folijs, uel stipite, quod ipsius præsentia uitali destituatur: quamuis recipientium diuersitate, participationes

contingant longè latéq; inter se differentes. Quemadmodum autem in Animalibus ex uniuerso corpore semen confluere prodiderunt Philosophi, quamuis in testiculis, & partibus Generationi dicatis, elaborationem, maturitatem & absolutionem primùm consequatur: eodem modo, omnes plantarum partes, semine uitaliq; hoc Sulphure gaudent. Nihilominus in quibusdam quæ testiculorum uicem gerunt, præparationem & maturitatem, semini necessariam consequitur. Ita enim digestum, plurimis iniurijs externis resistere potest. Qui huius corporis differentias, proprietates & conditiones exquisitè cognoscere uoluerit, rei rusticæ Scriptores consulat: & Generationũ ac Transplantationum uarietate comprehensa, magna rerum authoritate copiaq; confirmatus, fatebitur uniuersæ Naturæ fundamenta cõtineri in hoc Balsamo, uitali Sulphure, radicali humido, Semine, Mumia, prima Materia. iam satis est; nec enim sufficiunt nomina, ad dona tam diuitis Naturæ declarãda. A Plantis ad Animalia digressi, similem materiam, etiã Philosophorum testimonijs confirmatã, deprehendemus: quamuis subtilitate & materiæ tenuitate, à plantarum Balsamo plurimũ differat. Immortalitatis superbam spem faceret, si corporum solidorum & fixorum coniugium, facultates tam nobiles non repudiarent. Hoc est illud Innatum calidum, quod in crescentibus plurimum esse pronuntiauit Hippocrates. Galenus Con

creto-

cretorum et Abstractorũ subtilitate, mentem Hippocratis se assecutum falsò putauit: calido abũdare adolescentes, non calore, affirmans. At uerò Hippocratis Innatum calidum ęquiuocum planè est, si cum calore et reliquis Elementorum qualitatib. comparet, proprietate, natura & toto genere dissidens: tantũ abest, ut ex cõmixtione & phantastica quatuor Elementorum complexione, originẽ suam ducere uelit. Huic lithurgiã totius Animalis ascripsit Hippocrates: Facultates omnes, etiã diuersissimas, locis tẽporibusꝗ cõsentaneis, huius beneficio absolui ꝓnuntiauit: Crises quoꝗ & salutares morborũ concoctiones, ab eodem proficisci, constanter asseuerauit. Si quis admiretur tantam officiorum uarietatem tot nominibus insignitam, in unam eandem que materiam uel naturam confluxisse, scholas Philosophorum accedat, uel nostris patienter se accommodet arbitrijs. Scimus enim opportunitatem, loca & tempora nouimus, ubi uotis ac auidæ ipsius expectationi satisfaciendũ sit. Interea beneficij loco adijciemus, Balsamum hoc animale, uniuersã corporis Anatomiã occupare, & pro diuersa Tinctura, Impressiõe, Cõfluentia, quã diuersis locis recipit, diuersas quoꝗ producere actiões. Itaꝗ si partes occupauerit mobiles, motũ ciet: si sensibiles, sensum: alibi cõcoctiones, excrementorũ separationes, alimẽti distributiones, nutritiões, moderabitur: hic fœcũditatis memor, Tincturas admittit et pręparationes Generationi

tioni necessarias. Quod si uiuendi errore, noxium aliquid latenter ipsius Prouinciam occupauerit, omnibus collectis uiribus, prouidentia insigni, hostem, nunc confestim aggredietur, nunc decreta digestaq; tempora expectabit, concoctionesq; molietur, quibus absolutis, sine sudore & sanguine triumphum aget, debilitata paulatim in naturalem statum reducens: fortiore uero hoste, ualidioribusq; satellitibus Prouinciam occupante, ut suorum Ciuium ministerio abigi non possit, multa prius moliens succumbet, Medicorum ope frustra implorata. Præterea hoc est illud Balsamum, quod pro sale corpori datum ne putresceret, à Philosophis accepimus. Et quid aliud est Mumia balsamita, conseruans mortale corpus à uermibus? Mineralium quoq; classes ualidissimum obtinent Balsamum. Solidam enim & homogeniam propemodum materiã occupauit, nec sensui, nec motui, in his, seruire debuit. Itaq; perfecta quædam Indiuidua hic absoluit, quæ copia & puritate Balsami munita, non annorum longa serie, senectutis incommoda admittunt, nec ullis externis iniurijs labefactãtur. Viuunt quoq; quamuis corporum compedibus implicata, uitales actiones depromere non possint, nihilominus si in actum reducantur, mira actionum uirtute uitales qualitates demonstrant, usque adeo, ut uitalium qualitatum differentias, ex quibus actiones omnes

mnes proficiſcuntur, ad horum ordines reduxerit PARACELSVS, nominaq́ plurimarum rerum inde deſumpſerit. Diuerſa quidem proprietate inſignitum ſemen obtinuerunt. Indiuiduorum enim propagatione non multiplicantur. Altioribus parentibus ortus ſui primordia aſcribunt, qui natorum mobilem Rempublicam non ingrediuntur; quo fit, ut à pluri mis uita penitus carere exiſtimentur. At certè uitæ manifeſta indicia illis ſæpe demonſtrarunt, qui illorum officinas diligentius ſcrutati ſunt. Creſcunt enim, maturitatis tempora habent, nutriuntur, excrementa pariunt, quæ potentibus paroxyſmis ſępe reijciunt, magno Metallicorum pauore: alia paulatim in ſuperficie relinquunt. Et quid uerbis opus eſt? quæcunq́ ſaporum & odorum ualida facultate prædita ſunt, ea quis mortua pronuntiabit? Vitarum diſcrimina ſunt & gradus, ut & Balſami huius uitalis: nec omnia manifeſtè uiuunt. Quòd ſi Philoſophis credimus, quæ manifeſta uita fruuntur, ex ijs componi uidebimus, quæ occultè quondam uixerunt. Hactenus in Plantis, Animalibus & Mineralibus, uitale Principium, Balſamum, Semen, ineſſe demõſtrauimus, actionum omnium fontem & principem, in quo omnis omnium morborum Medicina uiget, ſi tamen debita ſeparatione ab impuritatibus, & externorum elementorum commixtione expeditum, pura ſimpliciq́ natu-

D ra,

ra, humanis corporibus exhibeatur. Arbitrantur multi, materiam hanc seorsim haberi non posse, spiritualem enim esse, inuisibilem, cœlestem, occultam, Rationi magis quàm Sensui subiectam, & corporis ac materiei appellationem huic Naturæ accommodatam animaduertentes, horrore ac confusione repleti, conqueruntur uniuersam Prædicamentorum doctrinam, scientiarum omnium fundamentum turbari & inuerti: Qualitatib. Substātiarum nomina magna temeritate accommodari: Abstractorum & Concretorum discrimina negligi. Alibi hanc Nominum intemperiem & ulcerosam Prædicamentorum dispositionem, ad sanitatem reuocauimus, non sine fæuo Chirurgiæ ministerio: hoc loco res ipsas scrutari consilium est. Itaq; Naturam hanc spiritualem esse dicentes, rectè sentiunt. Impreſsiones enim ualidiores, uelociores, penetrationum potestas, illæsis dimensionum legibus, fuga uel uolatilitas, si placet, spirituum & corporum discrimina conficiunt. Sed docendi sunt reciprocam esse horum naturam: ex spiritibus corpora produci, & rursus corpora in spiritus resolui. Præterea, ut corporum, ita spirituum quoq; magnam esse latitudinem: adeò ut sæpe inter se collati spiritus craſsiores, corporis appellationem meritò sortiantur. & corpora similiter penetratione alteratione que uigentia, craſsioribus collata, spiritus nominentur.

Ha-

Harum rerum contemplatione neglecta, quoties actionum potestate uigentium, causæ inquirendæ sunt, ingenij uolatilitate, ad cœlos ascendimus, spiritus & cœlestes qualitates ad hæc nostra deducimus: scilicet, quod in manibus est non aspicientes, qua audacia cœlestia intueri sustinemus? Dico enim, non solùm spiritualem esse hanc materiam quam in familia Herbarum, Animalium & Mineralium, antea contineri diximus, sed etiam cœlestem: & quod mirum multis uidebitur, etiam Astra nobiscum habitare, ac Astronomiæ suæ leges inuiolatas conseruare, modò externis iniurijs non impediantur. Hæc sunt Astralia illa corpora, quibus abundat Philosophia PARACELSI. Rursus inuisibilem quoque esse confiteor. Nuda enim mortalium cœtus non ingreditur: sed uestimenta habet, quibus se tuetur ab inquinato Mortalium intuitu. Nihilominus affirmo, inuisibilia uestimentis detractis, uisibilia reddi posse, occulta manifesta, quieta mobilia, &c. Et quamuis animale Balsamum, subtilitate spirituale antecellat, neque fundetur in materia actionibus Artificum subiecta, non sine summa Creatoris prouidentia: Plantarum tamen & Mineralium Balsamum tractari potest. Hac ratione adductus PARACELSVS in Archidoxis Præparationum pronuntiauit, ex Animalium officina nec Quintam essentiam, nec uerum Bal-

ſamum deriuari: cauſam latenter antea aſsignauimus: quæ ex illis proficiſcuntur, ut ex Mumia, ſanguine, medullis, pinguedine, ad Vegetabilium ordines referri debere. Qua ſubtilitate & proprietate animalis Balſami, deceptos fuiſſe illos arbitror, qui nullam talem materiam, qualem hactenus deſcripſimus, haberi poſſe affirmarunt. Decuiſſet Philoſophos, non ad pauca reſpexiſſe, ſed uniuerſam Naturæ latitudinem contuliſſe, ac tum demum de rebus iudicium feciſſe: deprehendiſſent utiq; magnam Balſami uarietatem, & admirando Naturæ myſterio decretum, ut quæcunq; rerum genera actionum diuinitate ulgerent, quia in ijs, actu plurima explicata eſſe actionum inſtrumenta oportuit, non potuiſſe ſimilarem, ſolidam & ſtabilem Balſami materiam admittere: qua fruuntur illa, quæ obſcurè uiuunt: quæ ſexuū diſcrimina uel occulta uel nulla oſtendunt, quæ uarietate officiorum ſenſibilium & mobilium non diſtrahuntur, atq; idcirco materiam exhibent Artificum arbitrijs ſubiectam, qui hermaphroditica huius Balſami natura freti, Generationes & Trãſplantationes miras adminiſtrant. Ipſa quoq; Natura demonſtrauit, in corruptionibus rerum fœcundis, ſeruari poſſe Balſamum Naturæ, Semen, uitale Principium, Mumiam, primam Materiam (uilis eſt annona nominum in tanta rerum fertilitate) utcunq; Elementa admixta, cortices,

ces, impuritates & faeces dissipentur. Sic granum quod terrae committitur, putrescit, resoluitur, perit: radicalis tamen seruatur humiditas, in qua totius seminis Anatomia & potestas uiget, nouaq; reuolutione in mundanam scenam progreditur, ac corpus nouum sibi fabricat, officijs destinatis accommodatum. Si Natura per se separationes huiusmodi absoluit, quanto magis Artis beneficio adiuta? In Mineralium Metallorumq; familia, ob supremam Balsami efficaciam, & similarem Naturae conditionem, testimonia manifesta puri perfectiq; huius corporis posuit. Aurum enim, argentum, gemmas produxit, Indiuidua planè perfecta, & ab impuritatibus externis separata. Quamuis & illa quoq; compedibus, sed non communibus detenta, uires suas exerere non possint: in actum ex potentia, debita resolutione reducta, actiones ostendunt diuinas. Si purum ab impuro, tam perfectè, solius Naturę beneficio in his separatum conspicimus (una enim ab initio massa continebantur cum Sulphurib. Salibus, plumbo, stanno, ferro, aere) artis opportunum ministerium si accedat, quid non futurum sperabimus? Quòd si huiusmodi arcana Balsami, ante oculos ponerentur, longa rationum serie opus non esset. Possemus quidem, si non suprema, nonnulla tamen, nec infima, demonstrare: sed promissiones seruitute obligatas fugimus. Satis hoc tem-

pore factum arbitramur. Fontes enim aperuimus, & thesaurum absconditum, interpretatione, quantum fas erat, palàm fecimus. Subductis rationib. rerumq; collecta multitudine, summatim concludimus: MEDICINAM OMNIVM MORBORVM AB ALTISSIMO CREATAM ESSE, ET IN NATVRA COLLOCATAM, QVAE DEBITE PRAEPARA. A, ET AB ELEMENTIS IMPVRITATIBVS, QVE ADMIXTIS SEPARATA, POTESTATE ET VITALI ROBORE VNIVERSOS HVMANI CORPORIS LANGVORES AVFERRE POTEST: IDQVE NON CALEFACIENDO, REFRIGERANDO, HVMECTANDO, SICCANDO, NON ABSTERGENDO, INCIDENDO, PENETRATIONE, SED LONGE ALTIORE ACTIONVM PROPRIETATE: FVNDARIQVE IN VITALI PRINCIPIO, SEMINE, BALSAMO, VEGETABILIVM, MINERALIVM ET ANIMALIVM: CVI OMNIVM ACTIONVM IN NATVRA PRINCIPIVM ACCEPTVM REFERIMVS: ADEOQVE LEGITIMAM HVIVS NATVRAE PRAEPARATIONEM ET ADMINISTRATIONEM, MEDICAM CONSTITVERE SCIENTIAM ET MEDICOS RECTE APEPLLAR.

QVOD SIT OFFICIVM MEDICI,

& quæ in Medico requirantur.

CAP. III.

POsteaquam Medicinæ fundamenta in Natura contineri demonstrauimus, haud difficile fuerit Medici officium explicare. Etenim si materiam habet in Natura positam, cuius beneficio morborum curationes & sani-

tatis custodia absolui possunt, huius materiei differentias, conditiones, proprietates, præparationes, & debitas administrationes inprimis inuestigare debet. Ita enim reliqui Artifices, materiam à Natura acceptam promouent, artificiosa præparatione superuacua rescindentes, imperfecta ad absolutionem ducentes, formas, figuras & signaturas introducentes humanis usibus accommodatas. Et turpe est Medicorum industriã, hac parte ab Artificib superatam esse. Quid enim non experiuntur, quos labores, uigilias, ęrumnas non sustinent, ut cõditiones, proprietates & præparationes subiectarum materierum exquisitè ac penitus inuestigent? Itaque in annos & secula proficiunt, professionumque suarum limites magno honore amplificant. Quibus uestimenta curæ sunt, tædijs & molestijs ablatis, quantas commoditates adiecerint, quis non uidet? Culinarij, Pistores, Coqui, quantum profecerint, testis est Hippocrates, qui libro de Antiqua Medicina, profitetur, initiò mortales ferino uictu usos, morbis & calamitatib. frequẽter implicatos, præparationes ciborum necessitate quæsiuisse, quib. inuẽtis felicius uixisse. Ac ne sordidas quispiã arbitraretur has artes Philosopho indignas, Antiqui inuentionẽ ac authoritatẽ earum Dijs ipsis ascripserũt. Ego certè unicũ Panificium, omnib. Modaliũ subtilitatib. & ieiunis Prędicamentorũ digestionib. antepono. Eadem sedulitate Fabriferrarij, Lignarij,

Aurifabri, Metallicarum rerum periti, artium suarum rudimenta promouerunt. Medici uerò materiam, in qua omnium actionum, curationum & conseruationum causæ delitescunt, intactam propemodum reliquerunt, neq; pro subiecta materia agnoscere uoluerunt. Etenim non morbos & remedia, sed humanum corpus, artis Medicæ subiectum esse, magno errore pronunciauerunt. Longè aliter se res habet. Dico enim, non solùm morbos & remedia, sed etiam humanum corpus uitalibus actionibus præditum, Anatomiam & naturæ suæ principia habere, in familia Balsami & radicalis illius materiei. Hanc materiam tractare oportet Medicum, omni sedulitate proprietates, differentias & conditiones explorare. Ita enim inueniet, Facultatum origines, quarum ministerio sanitas actionum integritate conspicua conciliatur. Videbit etiam Morborum exordia, Symptomatum causas, Remediorum diuersitates, et agendi modos, Prͼparationum quoq; leges, quod summum est. Hͼc uniuersa, quia Naturæ beneficio administrant, in uitali quadam materia fundari & radicem habere necesse est: alioqui leuissimo momento euanescerent, nec propagatione, potestatem & fœcunditatem naturæ suæ demonstrarent. Conquerentur plurimi, nos obscuritate manifestam artem obruere: nouam inauditámque Facultatum & Causarum Anatomiam introducere.

cere. Se toties humani corporis Anatomiam conspexisse: partium situs, substantias, conformationes, meatus, consensus animaduertisse: atque hinc multa artis officia didicisse. Hanc certè administrare oportuit: sed alteram non neglexisse. Hæc mortua est, altera uitalis. Non enim ex partibus & corporibus actiones procedunt, sed ex facultatibus partibus inhærentibus. Difficilior certè est uitalis Anatomia. Multis enim instrumentis ad sectionem indiget: nec unius Indiuidui Analysi contenta, copiosam rerum familiam ad examen ducit: ubi externorum sensuum testimonia non sufficiunt, sed occultiores, fideliores, constantioresq; testes prouocantur. Itaq; qui hanc Anatomiam aggredi uoluerit, inprimis Seminis naturam & proprietates explicare debet: Elementorum conditiones & officia, Generationum, Mixtionum, Transplantationumq; modos ac authores, Astronomiæ leges, separationes puri ab impuro, maturationes crudi, amaritudinis correctiones. Neque particulatim ista scire satis est, sed per uniuersam Naturæ latitudinem, singula explicare oportet, & semina Cœlestia, Terrestria, Aërea, Aquatica, æquè cognoscere: Melissam cœlestem, Pleiades terrestres, Chelidoniam aquę, Vitriolum terræ, Gamandream aëris, Mannam terræ: & infinita huiusmodi. Astronomiam quoque cœlestem cæteris Elementis accommodare oportet.

Hæc ſunt ea officia, quæ nos in Medico requirimus: difficilia quidem, ſed non incomprehenſibilia. Si e=nim in Natura condita collocataq; ſunt, Rationes quoque in Anima, neceſsitate ineuitabili habebunt: quas ſuſcitabit & in lucem proferet, qui diligenti aſ=ſiduaq; Naturæ inſpectione, analogiam proprieta=tum, & ſeminum differentias didicerit. Quantum ad mores, ueſtitus, ſermones, Medico conuenientes atti net, ſuperuacaneum eſt multa præcipere. Etenim, qui tantarum rerum contemplationi totus incumbit, ſi aſsiduitate & diligentia, non ſine Numinis beneficio, ſuperatis umbris, ad præclaram illam Rempub. aſcen dere potuerit, mores quoq; proferet Reipublicæ ſuæ conſentaneos, nec artis infidelitate, fallaces euentus expectando, ſermonis ornatu, morum maieſtate, ſu=perbo corporis habitu, quod deſideratur in Arte, ex=ternis illecebris reſarcire conabitur. Quicquid præ=ceperimus, matrona meretrici diſpar erit. In Chirurgi cis quoq; adminiſtrationibus, quæ manuum dexteri=tate perficiuntur, ut in repoſitione luxatorum artu=um, deligatione cõgrua fracturarum, uenarum ſectio ne & inciſione, uerſatum eſſe oportet. Turpe enim eſt præſenti Medico, deſiderari miniſtros Medicinæ. Et in ſanguinis miſſione ſæpe mora nocuit: nec uenas opportunas ſecare poſſunt communes Chirurgi. Di=ætę leges iuſtiſsimè moderabitur, qui remedia oppor

tuna

tuna abhibere potuerit. Numerosa officiorum multitudine triumphant, qui difficultate primorum & principalium officiorum perterriti, subterfugia quærunt, & inscitię patrocinia. Nos officium Medici, potestate magnũ, breui uerborum supellectile cõplectemur, QVIA ACTIONVM OMNIVM NATVRALIVM FVNDAMENTA, IN MATERIA ILLA RADICALI, BALSAMO ET VITALI SVLPHVRE CONTINENTVR, DEBERE MEDICVM PROPRIETATES, DIFFERENTIAS, PRAEPARATIONES, ET ADMINISTRATIONES HVIVS NATVRAE, OMNI SEDVLITATE, CVRA ET DILIGENTIA INVESTIGARE: IDQVE ANALYSI SVPRADICTA. Hæc breuitate obscuritatem ostendunt: sed in sequentibus capitulis copiosius clariusque proponentur, dum particulatim singula resecabimus, quæ hîc uniuersim proposuimus.

VNIVERSALIS TOTIVS MEDICINAE ADVMBRATIO.

CAP. IIII.

MEdicæ Artis amplitudo magna est. Vniuersam enim harmoniam totius Creaturæ contemplatur: Elementorum dispositiones, temporum statas uicissitudines, Generationum & Transplantationum leges, quæ naturam mundanam continent ac conseruant, tanquam

 bases

bases & fundamenta humanæ Naturæ sedulò inquirit. Astrorum ortus & occasus, Planetarum periodi certis tēporum interuallis definitæ, congressus, oppositiones, impressiones quoq; & effectus qui hinc inferioribus Elementis imprimunt: cometarum origines, Ventorum, tonitrui, fulminum, pluuiarum, roris, pruinæ, &c. Oceani æstus, et reciprocationes, Terrarum diuersitates, Plantarum discrimina, Metallorum, Mineralium ortus, progressiones & separationes, Animalium naturæ, gignendi modi, multorum Philosophorum uigilijs inuestigantur: dum unusquisque ex hac rerum amplitudine, particulam sibi desumit seorsim excutiendam, ratus unius hominis ætatem & ingenium, ad tantæ Prouinciæ dispositionē comprehendēdam nequaquā sufficere. Medicus uerò indefesso studio, uniuersam totius Naturæ Oeconomiam solus scrutatur: Astronomorum & Astrologorum decreta examinat: Meteorologicorum, Physicorum & Herbariorum rationes colligit: Agriculturæ proceres & Metallicarum rerum peritos consulit, experientias ac obseruationes eorum addiscit: Animalium naturas sedulò inquirit: atque hæc omnia Principijs, Elementis, & certis Generationum & Transplantationum legibus includit. Hisce perceptis ad humanam Rempublicam descendit, & diuina quadam Analogia, maioris Mundi dispositionem tanquam

tanquam parentis, Microcoſmo accommodat, Elementa conſtituit humanæ naturæ conſentanea: in his Semina foueri, et Aſtra, cœleſtia, aërea, aquatica, terreſtria demonſtrat: quæ digeſtis decretisq; temporibus, fructus producunt ſanitatis uel morborum nuncios. Itaq; Planetas in corpore diſtribuit, Solem, Lunam, Saturnum, Iouem, Martem, Venerem, Mercurium: & ſtellas ſimiliter, Saturninas, Iouiales, Martiales, Venereas, Mercuriales, Solares, Lunares: motuum leges addit, & ſtatas temporum uiciſsitudines: Nouilunia, Eclipſes, Aſpectus humanæ Aſtronomiæ, & horum effectus exponit: demonſtrans, fulmina, tonitrua, grandines, pluuias, calores, frigora, ſiccitates (quę in mundana Anatomia fructus ſunt Elementi Ignis & Aſtrorum) in nobis eſſe Febres, Epilepſias, Hydropes, Catarrhos, Paralyſes, Apoplexias, &c. Aërea quoque Aſtra in nobis habitare profitetur, ſimilesq; effectus producere, ſed languidiores. Nam & ea Meteora quæ ex Elemento Aëris proficiſcuntur, non ea uigent poteſtate, quà cœleſtia. Rurſus Aquarum Generationes in homine declarat: aurum, argentum, ſtannum, ferrum, plumbum, cor, cerebrum, pulmones, hepar, uentriculum appellat. Mineralium ſeparationes, lepram, elephantiaſin, alopeciam, pruritum, ſcabiem, morphœam, cancrum, æſtiomenum nominat, quod alibi uitriolum

alumen, nitrum, ſal gemmæ, colchotar, tartarum, dixit. Poſtremò terreſtrem œconomiam adiungit: urticam, aronem, flammulam: puſtulas, pruritus, herpetes aſſeuerat, in humana lithurgia, ut meliſſam, uiolas, Chamędrion, uitales ſpiritus, cordis, cerebri, hepatis. Itaq; uniuerſæ Naturæ latitudinem, omnes omnium Creaturarum ſpecies & genera in homine intuetur. Si Mineralia, Metalla, gemmas inquirit, non periculoſas & abſurdas terræ latebras rimabitur. Si Canopum ſtellasq; Vrſæ oppoſitas, non immenſo nauigio nouas inſulas ſectabitur. Si animalium miras & monſtroſas ſpecies, non Arabiæ immanes calores experietur. Humana Natura omnia oſtendet, & his longè maiora myſteria: modò oculorum non uulgari acie, ad tam diuinam Rempub. ingreſsi, artificioſos illos Ciues & Archeos deprehendere poſsemus. Multa quoque in mundana Anatomia dubia & incomprehenſa, temporum decreta breuitate, obſcuritatibus opem ferente, lucidè explicabit. Neq; eſt alia ratio ad uitalis Aſtronomiæ Methodum reſtituendam accommodatior. Cognitis Elementis, Seminibus, Generationum & Tranſplantationum legibus conſtitutis, atque hinc ſanitatis ac morborum cauſis & originibus deriuatis, remediorum Anatomiam aggredietur, quæ & ipſa fundamenta habent in doctrina Generationum & Tranſplantationum, præparationes & debitas adminiſtrationes inquirens.

Has

Has ego contemplationes uerè Philoſophicas arbi-
tror: & Medicinam quę hiſce fundamentis innititur,
Philoſophicam appellare auſus fui. Et quamuis, ut
antea quoque diximus, uniuerſa Medicina, in Balſa-
mo, & uitali illo Sulphure contineatur, totius Natu-
ræ theſauro, adeóque unica illius poteſtate, omnes
omnium morborum curationes abſolui poſsint: ni-
hilominus rerum affinitas & conſpiratio ſuadet, Ele-
mentorum quoque doctrinam, Generationum &
Tranſplantationum, Medico adiungendam eſſe. Ita
enim authoritate ſtabili & perfecta Scientia inſtru-
ctus, prouinciæ ſuæ gubernationem, ſumma pruden
tia adminiſtrabit. Quia uerò patrocinium eorum ſu-
ſcepimus, qui adhuc in tenebris & umbra uerſantur,
ſi non lucem, lucis certè fidelem adumbrationem,
hiſce legibus oſtendemus. Principiò, Elementorum
cõditiones, officia & naturas explicabimus. Deinde
Semina & Aſtra omnium Elementorum unà cum
proprietatibus differentijsq; ſuis, adiũgemus. Tertiò,
Principia conſtituemus omnium corporum, quæ
ſunt ueſtimenta & domicilia Seminum, in hanc mun
danam ſcenam progredientium, opportunè ſubiun-
gentes Generationum, Mixtionum & Tranſplanta-
tionum doctrinam, fœcundam copioſa explicatione
fructuum, ex Seminibus & Elementis prodeuntium.
Tum uerò tempeſtiuum fuerit, ad humanam lithur-
giam deſcendere, procreationem hominis declarare,

partium conformationes, situs, consensus, facultates & actiones, adeoq; sanitatis & actionum omnium naturalium causas & modos aperire. Morborum quoque Generationes, Transplantationes, Semina, Elementa, Principia, curandi rationes, Remediorum naturas, differentias, præparationes & legitimas administrationes adiungentes, Artem constituemus, Principiorum inuicta ueritate stabilitam.

ELEMENTORVM CONDITIONES ET OFFICIA.

CAP. V.

TAnta opinionum uarietate, confusionibus & erroribus, implicata est doctrina Elementorum, ut nulla ingenij dexteritate, sententię tam dispares conciliari possint. De Terra, communi omnium parente, Aqua, Aere, consentiunt multi: Igneum uero Elementum, quia remotum est, nec ita sensibus obuiũ, obscuram & dubiã explicationem sortitum est. Priora illa tria, fœcunditate Generationũ, Generatorũ cõseruatione, & corruptionum testimonio, uitæ usura, repentè Elementorum appellationem obtinuerunt: de Igne uero uehementer dubitatum est. Aristotelici Cœlum à corruptibili Elementorum familia planè seiunxerunt.

A' supe-

A superiori Aëris regione, ad concauũ Lunæ ignem collocarunt, motu leuium corporum persuasi, quæ sursum rectà tendunt. Alij, inter quos est Plinius, Cœlum uel Firmamentum, ignem esse dixerunt, & quartum constituere Elementũ. PARACELSVS Mosaicæ Philosophiæ discipulus, hanc sententiam magna authoritate confirmauit: fructus & generationes Cœli, Firmamenti uel ignis, copiosè, clareq́ proposuit: ut & Plinius Astrologorum non uulgarium decretis confirmatus. Neque corruptionem cœli uereri debent Peripatetici, si Elemẽtum sit, si Generationes & fructus statis temporibus producat. Terram ante oculos habent æquali perpetuitate stabilem, utcunq; in annos & horas, mutabili fructuum uarietate ac uicissitudine gaudeat. Si tam graui testimonio sola non suffecerit, Aquam & Aërem adiunget, de corporum Indiuiduorumq́ perfectione cum igneo Elemento haud contendet. Quintum Elementum ab Aristotele celebratum, æquè in terra, aëre & aqua reperiri, posthac manifestum erit. Relicta hac opinionũ uarietate cũ PARACELSO profitemur, Elemẽta totius Creaturæ prima receptacula, in duos globos distributa esse, & unumquenque globum duo Elementa continere, uicinitate coniugium faciente. Superiorem globum, Firmamentum, Cœlum uel Ignem & Aërem: inferiorem, Terram & Aquã. In his quatuor Naturis incor-

poreis, inanibus, uacuis, Lucem & ſeminales rerum omnium Rationes, incomprehenſibili Magia impoſuit Creator, uirtute Verbi & ſpiritus illius, qui ſuper aquas ferebatur, Principia corporum adiungens, quibus induerentur in mundanam ſcenam proditura. Hæc Elementorum ueſtimenta, oculos multorum Philoſophorum faſcinarunt: nucleum deprehendiſſe ſe rati, cortices & ſiliquas obtinuerunt. Rudis mortalitas, ſenſuum & corporum obſcuris indicijs, de Elementorum & Principiorum naturis, rebus tam diuinis & excelſis, cenſuram fecit. Hoc fonte deriuata clades, uniuerſam Philoſophiam inquinauit, obſcuratis Generationum & Tranſplantationum legibus, Mixtionum confuſa lithurgia, fœcunda errorum progenie, qualitatibus & imaginarijs complexionibus omnia repleuit. Et tandem eò inſcitiæ uētum eſt, ut Elementa à Principijs diſcerni non poſſent, confuſis proprietatibus, & promiſcuè uſurpatis. Hippocrates certè, uel quicunq; author fuit libelli illius qui De humana Natura circumfertur, fatetur in principio, ſe de Elementorum naturis non altius ſcrutari, quàm Medicinæ uſus & humanæ Naturæ conditio poſtularit. Demonſtrauit igitur ex unico Elemento non conſtare hominem, quia doleret: redarguens eos qui ex ſolo Sanguine, Pituita uel Bile, humanā Naturam componi aſſeuerauerant. Itaque de Elementis loqui

tur

tur Principiorum commixtione fœcundis: quibus Elementi & Principii appellationem, in particulari doctrina Generationum ac Transplãtationum, promiscuè accommodare licet, Philosophorum libertate & exemplo freti: notiones uerò rerum confundere, & simplices Elementorum naturas, ex concretis & multa ueste indutis æstimare, absurdum est. Concludit ex Sanguine, Pituita & utraque Bile constare hominem; hæc esse Elementa, materiam, Principia, humanæ naturæ: sanitatis & morborum causas hinc pendere: ex his generari hominem, nutriri & cõseruari. Interdum dictis Naturis, calidi, frigidi, humidi, sicci, appellationem accommodat: dicens, Generationem fieri non posse, nisi consentanea fuerint Principia, iustis Naturæ ponderibus librata, ut nec calidum à frigido, nec siccum ab humido superetur. Appellationes enim ex proprietatibus rerum subiectarum, opportunè proposito seruientibus sumere fas est. Vbi uerò sanitatis & morborum ortus declarat, Sanguinem adducit, Pituitam & utramq; Bilem: horum permixtione & mediocritate sanitatem custodiri: separationem, abundantiam & defectum, morbos parere. Transmutationes ac separationes ex efficientia calidi & frigidi, ex aliorum hypothesi, antea absolui dixerat. Hãc interpretationẽ consentaneam toti doctrinæ Hippocraticæ, & præcipuè decretis quæ in libello de Anti-

qua Medicina, de Diæta, de Natura pueri, de Morbis, continentur, adiunxi: ut temeritatem eorum facilius animaduertere possemus, qui ex hoc libello, definitiones & proprietates Elementorum absolutas, mira subtilitate deduxerunt. Nam quia de concretis elementis locutus est Hippocrates, definitionem proposuerunt Principijs quàm Elementis magis accõmodatam. Calidi, frigidi, humidi, sicci appellationes millies repudiasset, si præuidisset errores, fatuitates & ruinas illorum occasione in Medicam facultatem postea introductos. Etenim Elementorum essentias esse dixerunt: Mixtionum, sanitatis, & morborum authores. Curationum quoq; leges, suspecta facilitate, ex earum harmonia & contrarietate confecerunt: adeoq; inaudita Demonstrationũ methodo, ex qualitatum numero, Elementorum numerum & proprietates constituere ausi fuerunt. Summas illas qualitates & uehementissimas, non nisi in summis corporibus reperiri posse, eáq; non esse infinita, sed quatuor solùm, ubi ignis caliditatem (de utroque uehementer dubitant) animaduerterunt. Rectius fecissent, si ex procreationum diuersitate & numero, Elemẽtorum ordines deduxissent. In singulis enim Elemẽtis, insignes sunt procreationum & seminũ differentiæ: quamuis uicinum uicino plurimum cõsentiat: quo fit, ut unum globum constituant. Deprehendissent Firmamenti fructus,

quos ipsi uaporibus & exhalationibus, puerili errore, ascribũt, aëris ferè similes, sed languidiores, & Mannæ, roris, multas species: Aquæ mineralia, metalla, lapides: Terræ herbas: ut Animalium ordines sileam. Quicquid igitur tales fructus perpetua uicissitudine subministrare & fouere potest, iure optimo Elemẽtũ appellabitur: summa caliditas, frigiditas, humiditas, siccitas, steriles huius lithurgiæ dispensatores fuerint. At dicent, Mistione & congressu generationes absoluent. Rectè: quæ miscentur & componuntur, generationes & fructus producunt: Elementa uerò, de quibus nunc agimus, constanter asseueramus non misceri. Philosophorum quidem authoritate receptum est, Elementa misceri: at uerò Generationum fontes, Seminum progressiones, & Transplantationũ modos, dum scrutantur, aliorũ Elemẽtorum ministerio utuntur, prima illa & summa Naturæ fundamenta nequaquam attingunt. Et semina uniuersa, quia mundanam œconomiam æmulantur, in Generationum lithurgia, adumbratam Elementorum & Principiorum analogiam ostendũt. Atq; hoc pacto rebus omnibus, quatuor inesse Elementa fatemur, eaq; misceri, conseruari, beneficio Balsami & radicalis Tincturæ. Sic terram ipsam quatuor Elementis instructam, fœcunda nutricatione & multiplicatione semina sua fouere: esseq; in Natura, Ignem terrestrem, Aërem terrestrem, Aquam

terrestrem: rursus Terram cœlestẽ, Aquam cœlestem similiter terrenam, igneam, aëream Aquam: postremò, aëreum ignem, aquam, terram, in Aëre. Ita nominũ Metamorphoses Naturæ leges sequũtur. Vnumquodq; igitur Elementum, suis fructibus producendis & conseruandis abundè sufficit, nec destitutũ aliunde particulas mutuabitur. Neq; conspirationem & consensum Elementorum tollimus. Seminum beneficio colligantur. Astra sunt uincula rerum. Hinc lites, amicitias, progressiones, proportiones, penetrationes, impressiones, & totius Creaturæ dispensatio dependet. Elemẽta custodes sunt, nutrices, matrices. Hîc tanquam in abysso delitescunt semina, destinatis temporibus proditura: & irrequieta motuum uicissitudine pensum ubi absoluerint, magno quietis desiderio, diuersoria repetunt; feliciorem ibi uitam ducentia, quàm hîc temporibus & locis inclusa. Semina enim cũ sint propè innumerabilia (officijs particularib. & explicationi Naturæ seruiendũ fuit) si uniri debẽt, cõmuniori uita, adeoq; potentiori, opus habent: quod in cunctis Naturæ operibus, mirabili artificio custoditum inueniemus. Proprietatibus hisce & similibus iam cõfirmatus, dico: ELEMENTA ESSE LOCA, MATRICES, DOMICILIA, VITALI VALIDAQVE POTESTATE MVNITA, QVAE SEMINA GENERATIONI CONSECRATA, FOVEANT, DIGESTIS TEMPORIBVS

SVSCI-

SVSCITENT, AD MATVRITATEM PROMOVEANT, EMERITIS RECEPTACVLA CONCEDANT, IMMVTABILI QVIETE BEATA. ET QVIA LOCA SVNT, INCORPOREA VT SINT NECESSITAS IVBET: NISI ENIM ESSENT A' DIMENSIONVM LEGIBVS ABSOLVTA, NEQVAQVAM CORPORVM, PRINCIPIORVM ET SEMINVM TANTAM MVLTITVDINEM TAM FACILE' RECIPERENT. INFINITA TAMEN NON SVNT, VITALI VIRTVTE FINES ET TERMINOS PRAESCRIBENTE: QVIBVS NON SOLV'M IPSIS STANDVM EST, SED ETIAM SEMINIBVS, PRINCIPIIS, ETIAM CORPORIBVS, VTCVNQVE SVPERBA DIMENSIONVM EXPLICATIONE TRIVMPHENT. VACVA VEL INANIA SVNT, SIMILI PROPEMODVM PROVIDENTIA: ALIOQVIN INAEQVALI FAVORE, QVIBVSDAM SEMINIBVS PLVS OBLIGATA, ALIORVM RATIONES OBSCVRIVS RECEPISSENT, ET MINIME' SINCERAS REPRAESENTASSENT. Atq; hęc est legitima Elementorũ notio, ex proprietatibus & officijs deriuata: quam si sequemur, nec misceri Elementa, nec corruptibilia, nec momentanea affirmabimus. Analogia & proprietatum similitudine, etiam alijs rebus, Elementorum appellationem, Philosophorum authoritate cõfirmati, & hîc & alibi sæpe accommodauimus. Rerum notiones, essentiarum stabilitatem imitari decet: Nomina artificum arbitrijs subiecta sunt.

DE

DE SEMINIBVS, ASTRIS, RADICIBVS RERVM, EORVMQVE *proprietatibus & differentijs.*

CAP. VI.

ELementorũ abſtruſa & uacua natura ſeminibus ornata eſt, idq; uirtute eiuſdem Verbi explicante unitam multitudinem, & imperſcrutabili ſeparatione ſingula locis tẽporibusq; conſentaneis adaptante. Indiſſolubili nexu Elementis conſerta cohærent, uix ulla mentis ſubtilitate diſiungi poſſunt. Senſuum cenſuras planè repudiauerũt. Nec enim molis magnitudine, nec partium diſtantia, nec ullis dimenſionum uinculis alligata, uitali puritate & poteſtate, Elementorum abyſſos ubiq; penetrarũt, ſeruatis ſine confuſione legibus à Creatore præſcriptis. Progredientia uerò, Principiorum infelici coniugio plurima perpetiuntur, partium diſtantias, extenſiones admittunt, locorũ inſuetis anguſtijs includuntur, & temporum tam tardas reuolutiones mirantur. Nec unquam ad calamitoſos hos carceres declinarent, niſi ineuitabili legis mandato decretum eſſet, uitæ, eſſentiæ, bonitatis ueſtigia, uniuerſis Creaturæ partibus adeſſe debere. Nec enim Entia in uno ſiſtere gradum poterãt, admirabili poteſtate repleta. Horum itaq; miniſterio mundana prouincia adminiſtratur, temporum prædeſtinationes, motuum leges,

generationum & transplantationũ constantes lithurgiæ absoluuntur. Hæc continuitatem rerum custodiunt, corporaq; ad infinitatem, & hoc quod nihil est, magno impetu labentia, stabili uirtute retinent. In his pulchritudo, scientiæ, artes, dispositiones Mechanicæ, figurarum & magnitudinũ splendore conspicuæ, cõtinẽtur. In his colores, sapores, odores & uniuersæ qualitates delitescunt: horũ uirtute perfusa corpora reddunt formosa, uiuentia, & multis illecebris obducuntur, sensibus insidiaturis. Ex his actionũ omnium uigor & potestas deriuatur: cœtera languida sunt, actionum impedimenta. Hæc complexiones & proprietates rerum constituunt, multiplicationes moderantur, stabilitatem custodiũt, & mille huiusmodi dotibus ornata sunt. Surda & cœca est omnis Philosophia, quæ horum contemplatione neglecta, priuationes, informes materias, & mortuas qualitates sectatur. Etenim Elementorum cognitionem, sine his adipisci non possumus. Semina enim uel Astra, officia Elementorum explicauere. Hæc inuisibilia sunt, pura, à cœtu generationum & corruptionum separata: illa nobiscum negotiantur, commorantur, sensibus (sed Sapientum) sæpe repræsentantur. Et quia corporum commixtione, seminum uires contaminari, in hac rerum lithurgia animaduertimus, puritatem illius Reipub. in qua sublatis corporum uinculis, sola tãquam

in patria habitant, quis non intelliget? uirtutem quoque & supremum Balsami uigorem, cuius beneficio incorrupta in æuum custodiuntur, & Essentiæ uitæq; incomprehensibilem copiam; qua dum fruuntur, nec esuriunt, nec sitiunt, nec alijs uim inferunt. Huiusmodi Elementorum proprietates, seminum natura demonstrauit. Corporum Principia, Elementorum permixtorum conditiones, mixtiones, generationes, sine exacta seminum noticia, deprehendi nullo modo possunt. Postremò in morborum curationibus, quia remedia omnia perfecta & uniuersalia, in radicali, uitali & seminali Naturæ materia, in Balsamo, in Astris contineri diximus: operæpretium fuerit, Astrorum, Balsami uel seminum naturam summa diligentia perscrutari: nec ulla, Materiæ uel Formæ, uel Priuationis, uel caliditatis, frigiditatis, humiditatis, siccitatis interpellatione, ab hac prouincia excusabimur. Itaque differentias & proprietates seminum, quatenus compendij ratio admiserit, subnectemus: plurima consultò prætereuntes, quæ Medicinæ & mundanarum rerum œconomiam transcendunt. In Elemento cœlesti uel igneo, quia semina obtinuerunt corpora perfectissima, Indiuidua quoque similia produxerunt, in sæculum duratura, ut Solem, Lunam, Planetas, & astra omnia. Prouidentia & bonitate Creatoris factum est, ut inuisibilia

bilia

bilia reliquorum Elementorum astra, in hoc supremo Elemento uisibili specie repræsentarentur; motuumq; leges & temporum prædestinationes clarè explicarentur. Hæc cœlestia indiuidua, uitali seminum potestate tota perfunduntur. Nec mortua sunt corpora, ut uulgus arbitratur. Quamuis enim ætatum discrimina non ostendant, nec defatigentur, nec alijs uitæ conditionibus, aliorum Elementorum Indiuiduis communibus obligentur: fructuum nihilominus digestiones, maturitates, partus, ortuum & occasuum testes, demonstrant. Hæc sanè uitæ sunt munera. Et tamen mirabuntur plurimi sydera cœlestia grauida esse: pluuias, uentos, tonitrua, grandines, niues, illinc ad nos demittere: puritate & incorruptibilitate Firmamenti persuasi. Vbi uerò generationum lithurgias diligentius inspexerint, mirari desinent. Procreata enim & seminum fructus, nequaquam suis exordijs respondent: corporalitate, instabilitate, corruptibilitate ac horum affectis, immanè quantum discrepant. In peregrinis quoque matricibus fructus deponunt, & insigni prouidentia cuncta uidentur ad terram inclinare, eiusque fœcunditatem promouere. Sic Firmamenti procreationes in Aëre absoluuntur: hinc inferiori globo communicantur. Aërei similiter fructus ex centro ad circumferentiam procedunt: ibi coagulationem &

perfectionem consequuntur. Affinitate superiorum, obscuritate implicati sunt. Et quæ sensus fugiunt, sensuum iudicio ab Entium ordine stolidè relegātur. Atq; quæ semina in Terræ gremio pariunt: deinde ad superficiem tendunt. Terra uerò in hanc circumferentiam in qua uiuimus uigemusq; fructus suos educit, Ita uniuersorum Elementorum procreationes ad humanam prouinciam, ueluti ad desideratum terminū uoluntario festinant impetu: & benigna irrigatione omnes Naturæ partes fouent. Fructus enim, procreationes, radij, impreßiones & uitales effluxus astrorum, quæ Elementorum sinu cōtinentur, confluunt, conspirant, ac consentiunt. Atq; hinc Mixtionum fundamenta dependent; quemadmodum mox declarabimus. Itaque etsi inferiora Elementa, non tam pura corpora, tam perfecta Indiuidua, seminum officijs accommodata, ostendant: nihilominus in suis thesauris corpora obtinuerūt in sæculum duratura, quibus seminum uel Specierum perpetuitatē ab interitu tuentur: Cœlestium interea perfectionem sine inuidia uenerantur. Et quia corporibus illis destituta, uisibilia astra demonstrare non possunt, infinitas errorum occasiones præbuerūt. Quot, quanti, Philosophi, totam Astronomiam soli Firmamento ascripserunt: reliquorum Elementorum uicissitudines, non ab innatis astris, sed à cœlestibus absolui prodiderunt: &, si Dijs

 placet,

placet, etiam ſeminarias uirtutes & fœcunditates, ex cœlo inconſideratè deduxerunt. At certè, quæcunq; in cœlo explicata conſpiciuntur, in cœteris quoq; Elementis, uirtute et uitali poteſtate continẽtur: à quibus actiones proficiſcuntur: in quibus Scientiæ mechaniciq; rerum proceſſus uigent: in quibus temporum decreta momenta cuſtodiuntur. Corpora ubiq; mortua ſunt. Sic æſtatis, hyemis, ueris, autumni ſydera, in Terra continentur, in Aqua & Aere: quæ niſi conſpirarent cum aſtris Firmamenti, ſteriles cœleſtium impreſsiones utiq; accuſaremus, ſi temporum Tranſplantationes, & confluentiarum præuaricationes annonæ calamitates pariunt. Mutua enim ſeminum conſpiratione, familiaritate, nutricatione, totius Naturæ fœcunditas ſtabilitur: impreſsionum reciproca uiciſsitudine nexus conſeruatur. Harum legibus uitiatis ſterilitates & defectus ſequuntur. Sed quænam ſunt illa corpora aſtralia inferiorum Elementorum? Sanè duplicata ſunt. Puriori, quæ cœleſtium perfectionem æmulantur, in conſpectum non ueniunt, niſi artificũ induſtria, diuina adaptatione ab adiunctis ſeparentur. Poteſtatem, uitam, actionum uigorem ubiq; demonſtrant. Quemadmodum uerò inter ſe differunt ſemina, officijs & proprietatibus: ita hæc quoque corpora differre aſſerimus: herbarum corpora ab arborum, animalium, mineralium, metal-

lorum,gemmarum,&c. Et in herbis, aliud corpus esse melissarum, aliud ualerianarum, aliud calamentarum, aliud urticarum, aliud serpentinarum: in arboribus, aliud quercuum, aliud pyrorum, fagorũ, cupressorum, abietum, &c. In animalibus, aliud hominum, aliud leonum, aliud boum, canum, ceruorum, &c. In Mineralibus, aliud uitriolorum, aluminum, nitrosorum, salium, &c. aliud marcasitarum, antimonialium: aliud Metallorum. Hæc sunt illa corpora, Semina, Astra, Radices, Balsama, uitalia principia, primæ materiæ, in quibus nunc sæpe diximus, & posthac dicemus, uniuersam Medicinam fundari. Ex his quædam perenni Indiuiduorum successione, in sæculum custodiuntur, permanentq; in duplicatis corporibus, mundanæ prouinciæ œconomiam dispensatura: quo ordine cõtinentur semina omnium perfectorum animalium, plantarum, arborum, & quæcunq; noua sobolis suffectione æternitatem æmulantur. Alia, corporum quidem coniugium admittunt, sed instabile: absoluta officiorum dispensatione, certis temporum interuallis circumscripta, decrepitũ corpus, morti destinatum destituunt, ad diuiniora se recipientia diuersoria, ubi nec esuriunt, nec sitiunt, nec ullis Astrorum impressionibus obnoxia, Mixtionum & Transplantationũ superba imperia aspernãtur. Recidiuis generationibus, constanti circuitu, documenta ponunt, se uitali uegetacq;

getacq;

getaq́ꝫ Repub. delituisse, non ex mortuis fontibus temerario radiorum, atomorum, qualitatum cõgressu, prodijsse. Horum omniũ natura manifestius declarabitur in Generationum & Transplantationũ doctrina. Nunc proprietatum tam diuersarũ nomina, & nominũ notiones rebus inhærentes explicabimus: quibus omnibus coniunctis, astrorum uel seminum naturam cõpendiosè ante oculos subijciemus. Inprimis occurrit seminis appellatio: quamuis angustam nimis significationem apud uulgares Philosophos obtinuerit hactenus. Ii enim solũ id semen existimãt, quod uisibili materia fœcunditatẽ sui generis cõseruare possit, ut in animalibus perfectis, plantis quãplurimis. A' reliquis omnibus, mineralibus, metallis, astris cœlestib. & aëreis, semen auferunt: quia diuersitatẽ in mechanico generationum processu non considerauerunt. Officiorum immensa sunt discrimina. Neque eo modo propagari decuit mineralia uel metalla, quo animalia & plantæ propagantur. Cœlestes quoq́ꝫ fructus & aëreos, lõgè dissimiles esse oportuit. Quare officiorũ similitudine immutata semina, diuersorũ Elemẽtorũ, differẽtibus ornata corporib. magna generationũ diuersitate fructus suos produxerũt. Et queadmodũ in animalib. et plãtis nõnulla infœcũda sunt, quãuis in se cõtineant uitale Principiũ, Semẽ, & Innatũ Balsamũ: ita quoq́ꝫ in procreationib. aquæ & impressionibus

coeli

cœli, quædam sunt steriles & euanidæ, quamuis à radicibus deriuentur, in quibus seminis ratio, & uitæ principium delitescit (Impreßiones hæ, Elementorũ officinas peperere, qualitatũ adulterino imperio subiectas) quædam uerò fœcũdæ sunt, & Tincturã post se relinquunt, definito temporum interuallo durantem: hinc morborum, Insectorum, & plurimarum rerum exordia dependent. Si perenni uicißitudine, decretis digestisq́ temporibus fructus & Indiuidua huiusmodi, ex fontibus suis producunt (quod seminis officium est) qua stoliditate, cœlestibus, aëreis, aqueis astris seminis appellationem denegabimus? Rursus mutata rerum uice, astra in plantis & animalibus contineri docebimus, astrorumq́ appellationem horum principijs consentaneam esse. Etenim siue statas motuum periodos quæsiueris, in omnibus actionibus naturalibus, herbarum, animalium & mineralium, in alimentorum concoctione, excrementorũ separatione, in tota nutricatione, in augmentis, in procreationibus, motuum rata constantia & æquabilitas custoditur. Vitales pulsus, musicis pedibus & consonantiarum rythmis alligatos quis nescit? Vbi tantam in cœlestibus astris motuum subtilitatem inuenit humana solertia? Morborum status circuitus, menstruorum excretiones, quæ stabili motuum ordine nominis usuram acceperunt, Oceani æstus, reciprocrationes, prætereo:

tereo: nihil est in uniuersa inferioris huius naturæ familia, quod non innatis astris, totam Astronomiam officijs prędestinatis accommodatam absoluere possit; ætatum discrimina constituere, quietis & laborum tempora gubernare, actionum, dimensionum, durationũ terminos & limites inuariabili decreto definire. Rursus si efficacem agendi potestatem desideras, si radiorum repentinos impetus penetrationum authores: in animalium, plantarum ac mineralium Oeconomia cuncta inuenies. Quid igitur abhorremus animaduertentes astrorum appellationes rebus inferioribus adaptatas. Officium quod absoluit, nominis triumphum promeruit. Radices rerum propterea dicuntur, quia in ijs fructuum dispensationes, maturitates, totaque fœcunditas mundanæ arboris custoditur. Et quemadmodum fructuum durationes momentaneæ, stabilitate radicum reparantur, statisq; temporibus mundanæ Anatomiæ restituuntur: ita in seminibus, generationum & procreationũ omniũ origines quietè delitescunt, utcunq; silentio mortalibus æstatis diuturnum desideriũ produxerint. Quòd si uitali potestate repleta, corruptiones impediãt, cõtrarietates concilient, corporum inclinationes ad putredinem festinantes cohibeant, Balsami utiq; appellatione meritò gaudebunt. In summa, si cœlestia dicantur, rectè dicuntur: si terrestria nominaueris, haud

errabis: si Elementa si Principia appellentur, tanta naturæ societate coniunguntur, ut reciproca nominum insignia, sine aliorum iniuria sibi adsciscant. Rerum œconomia sufficientia beata est, nominum prouinciam inuidia occupauit. Itaque quamuis arduum sit tantas rerum dotes, tot munera, breuitate uerborum circumscribere: iuuabit tamen, pręcipuis collectis officijs, ex amplissimo maris gremio, in tutum tranquillumq; portum nos recipere: idq; tali formula.

SEMINA SVNT VINCVLA VTRIVSQVE NATVRAE, VISIBILIA INVISIBILIBVS CONIVNGENTIA: IN QVIBVS MOTVVM LEGES, TEMPORVM PRAEDESTINATIONES, GENERATIONVM ET TRANSPLANTATIONVM LITHVRGIAE, ET VNIVERSAE MVNDANAE ANATOMIAE DISPENSATIONES CONTINENTVR, TANQVAM IN VITALIBVS POTENTIIS INCOMPREHENSIBILI SAPIENTIA DECORATIS: QVORVM MINISTERIO AGENTIVM IMPRESSIONES A' PATIENTIBVS ADMITTVNTVR VEL REPELLVNTVR, SVMMA INFIMIS CONIVNGVNTVR, ET TOTIVS NATVRAE SYMPATHIA CVSTODITVR: EX QVIBVS SAPORES, ODORES, COLORES, ET QVALITATES VITALES OMNES, QVANTITATES, NVMERI, COMFORMATIONES ET SIGNA.

TVRAE COETERAE, IN MECHANICO GENERATIONVM ET TRANSMVTATIONVM PROCESSV PROCEDVNT. Rudimenta huius Naturæ posui: nec fas est omnia palàm interpretari. Qui experientiæ labores & difficultates nō recusauerit, si contemplationum uitales fontes, pia assiduitate inuenerit, ex his initijs maiora proferet, quàm prima facie polliceri uidentur.

DE PRINCIPIIS CORPORVM, ET ELEMENTORVM PERMIXtorum Natura.

CAPVT VII.

QVicunq; de Principijs altius contemplati sunt, quàm Generationum & Transplantationum leges requirunt, eorum decreta, hoc loco nec reijcimus, nec approbamus: aliter enim de Principijs disserunt: & ampla est uocabuli significatio. Singulis namq; rerū ordinibus propria adiūcta sunt Principia. PARACELSVS cū dicit, Corpora omnia constare ex Sale, Sulphure & Mercurio, nō repugnat Aristoteli, qui rerū Principia statuit, Materiā, Formam & Priuationem: nec Platoni dicēti Deū, Exemplar & Materiā esse Principia omniū. Singuli quippe diuersas Creaturarum œconomias scrutantur. Nobis, Generationum & Transplantationum causas & processus declarare propositum est.

Itaq; Elementorum & seminum proprietates demonstrauimus: deprehendimusq; etiamnum aliquid desiderari, antea quàm ex suis abyssis, in hac mũdana scena, Generationum & Transplantationum lithurgias absoluere possent. Naturam igitur talem adiungere oportuit, quæ diuisibili proprietate, temporum, locorum omniumq; dimensionum necessarias explicationes admitteret: & quæ uitalibus seminum potentijs terminum constitueret, adeoq; uniuersæ Naturæ fores clauderet. Hæc est corporum natura. Quamuis autem sensuum incõsideratis arbitrijs, explicationem habere uideantur obscuritate expeditam: nihilominus, ubi originem, differentias & conditiones inquirimus, plurima occurrunt, quæ multorũ Philosophorum ingenia fatigarunt. Audax & improuida mortalitas, inuisibilium cognitionem, sensuum ministerio sibi pollicetur, cùm uisibilia & corporea eorũ legibus comprehendi non possint. Externa quædam corporum uestigia comprehensa sunt: ut proportiones, grauitates, colores, calores, frigora, odores, sapores, magnitudines, figuræ, numeri: quæ tamen corporibus à d uentitia sunt. Horum facultate, Methodorũ adumbratione fertili, impia temeritate, inuisibilia, etiam cœlestia, interpretari conamur: neque Gigantum infelix audacia absterret. Quòd si originem tam corporum, quàm qualitatum corporibus inhærentiũ primò inuestiga-

uestigaremus, rerum difficultate & maiestate admoniti, nequaquam tam breuibus mensuris tantam amplitudinem metiri nos posse consideremus. Etenim, qualitatum, magnitudinum, figurarum, numerorum exordia, in seminibus contineri diximus : qua ratione in generationibus producantur, demonstrari potest: quamuis arduũ sit insuetas tentare uias. Corporum uero principia et progressus si quis inquirit, protinus defatigabitur, à locorum desertis solitudinibus cõfestim abhorrente animo. Veretur enim, ne specierum consuetis diuersorijs relictis, uacuitatum & infinitatis abysso submergatur. Species uero uniuersę, Rationes sunt & seminum soboles. Ita ad alteram naturam uiæ omnes interceptæ uidentur. Hinc famosæ illæ dubitationes de Materia prima: cuius conditiones multis nominibus à Platone describũtur: appellat enim Speculũ, receptaculum, nutricẽ, matrem, locum: & tamen fatetur notionem eius esse ἀπτὸν μετὰ ἀναισθησίας καὶ νόθῳ λογισμῷ ἁπτόν. Aristot. Priuationem adiunxit tanquã stimulum Naturæ, insatiabili appetitu, generationum perpetuas uicissitudines promoturum. De his alibi tempestiuius agetur: nunc instituti memores, corporum origines, differentias & proprietates, quatenus Generationum ac Transplantationum doctrina requirit, aperiemus. Dicemus igitur essentiam, existentiam, uitam & actum Entium uniuersorum

Elementa esse. Hæc quo propius unitatem & fontem Naturæ attingunt, eò magis uniuntur: adeò ut in quibusdam idem sit uita, essentia, actus & existentia, nulla differentia, quam uel ratio animaduertere, uel sensus deprehendere possit, inter se discrepantia. Progredientia uerò, & ab unitate in multitudinem delapsa, separantur, & differentias demonstrant rationi manifestas: etiam sensui, in ultimis rerum ordinibus. Itaque Elementa & Semina, de quibus nunc egimus, in suis fontibus quondam unita fuere, nec officiorum uarietate & multitudine (quibus una existentia, actu, uita, essentia, satisfacere non poterant) distrahebantur. Posteaquam uerò æternæ legis immutabili decreto, sæculi mundani œconomiam administrare iussa sunt, officijs, existentijs, uitis, essentijs, separata sunt. Nec somniare debemus ex confusione, Chaos, hæc tam ordinata prodijsse: sed ex æternis diuinæ sapientiæ thesauris. In hac prima Creaturarum constitutione, semina à suo fonte progressa, in alio fundari necesse fuit. Neq; hîc quiescere oportuit: sed fructuum constanti multiplicatione, Generationũ & Transplantationum uicissitudines moderari, adeoq; mũdanæ Reuolutionis comprehensas periodos absoluere. Si seminum imagines peregrinari oportuit: Elementorum quoq; consentaneã imaginibus Naturam comitari æquum fuit. Et quemadmodum semina in hac prouincia generationi

nerationi ſubiecta à parentum ſuorum perfectione, poteſtate & puritate plurimum diſcrepant: ita loca, matrices, receptacula, nutrices, hîc obtinuerunt, à primorum Elementorum, domiciliorum, nutricum, &c. ſimplicitate, uigore, uirtute, tantundem diſcrepantia. Neq; enim disiungi poſſunt: & officiorum ſimilitudine conſpirant, ſuisq; natis ſignaturas tribuunt iiſdem legibus confœderatas. Proprietates enim utrinque, analogicè tamen, inuiolatæ cuſtodiuntur, quãtumuis à conſpiratione & unione primorum diſtare uidentur. Hæc coniugij fœdera faciunt, ut nunquam corporibus deſtituantur ſemina: quaſcunque magnitudines, figuras, diſtantias, numeros, explicare tenentur, momento, cogitatione citius, adſunt corporum rudimenta officijs conſentanea, aderunt que ſine defectu, donec ſeminum expleta ſit prædeſtinatio. Et quia in ſingulis ſeminibus, dona ſunt plurima, Scientiæ & mechanici proceſſus propè innumerabiles, nec ſingula iiſdem momentis Materiæ faciem occupare poſſunt, ſtatis temporibus, Formarum copioſa uarietate Materiam ueſtiunt. Qua uicißitudine, ſtabilitatis opinionem, apud nonnullos Philoſophos nacta eſt Materia: cum ſit nihil minus inſtabile. Sed iam diximus comites eſſe indiſſociabiles. Nunquam enim à ſeminibus deſtituentur corpora: & corporum uſuræ uicißim ſeminum officijs in

 æuum

æuum sufficient. Atque hæc est prima Corporum origo: cuius obscuritates planius explicarem, nisi Compendij ratio uetaret. Differentias nunc corporum adducemus: & quæcunque posthac dicturi sumus, de corporibus, Elementis, seminibus, non ad simplicia illa, sed concreta Elementorum corpora, seminum uirtute perfusa referemus. Prima differentia corporum ex Elementorum ordinibus deducitur: quòd alia sint terrena, alia aquea, alia aërea, alia cœlestia: quæ penetratione, mobilitate, agendi potestate, plurimum discrepant. Rursus alia corpora, Elementorum proprietatibus magis insignita sunt, alia seminum. Quæ Elementorum proprietatibus magis insigniũtur, ea sunt in quibus nulla dynamis interna latet, saltem steriles caliditates, frigiditates, humiditates, siccitates, leuitates, grauitates, in quibus nulla est impressio fœcũda: etiam sine sapore planè insipida deprehenduntur. Huiusmodi corpora à multis Philosophis hactenus Elementa appellata sunt: & tamen fructus sunt seminum aliorumque Elementorum, perenni fluxu & irrigatione generationibus inseruientes. Talis est natura terræ, aquæ, aëris & ignis nostri: talis est natura plurimarum impresionum cœlestium, ut niuis, pluuiarũ, uentorum quorundam, caloris, frigoris, siccitatis, humiditatis & similium impresionum aerearum. Fontes & flumina ferè omnia hoc ordine continentur,

nisi

nisi quibus admixta est noua aliorum corporum tinctura: Terra quoque omnis, quæ nec Mineralium, nec herbarũ seminibus grauida est. Multa sunt huiusmodi corpora. Multis enim alimentum & domicilium debent: alioquin uniuersa seminum genitura trãsplantationibus cõfunderetur. PARACELSVS interdum dicit huiusmodi corpora destituta esse Arcanis: alibi, non habere in se Cherionium Naturæ, steriles saltem qualitates Relollaceas innatas, in quibus nulla est cõfluentia, nulla conspiratio cum astris morborum: proinde nec ullam medicinam ex his confici posse. Eadem est sententia Hippocratis, in libello de Antiqua Medicina, ubi profitetur, πάντα ἀπὸ δυνάμεων γίνεσθαι, τὸ θερμὸν, ψυχρὸν, ξηρὸν, ὑγρὸν non esse τὸ μεγάλην δύναμιν ἔχον: propterea in his nullam esse uirtutem ad sanandos morbos, &c. Sed de his in remediorum doctrina copiosius agemus: rerum affinitate adducti, quia in ordine eorum corporum continentur, quæ Elementorum proprietatibus magis uestita sunt, hoc quoque loco de ijs mentionem fecimus. Ab his diuersa sunt corpora, quæ seminum proprietates imitantur, quarum impressiones fœcundæ sunt, & tincturam post se relinquunt constantem. In his saporum, odorum, & qualitatum omnium uitalium uestigia manifestè deprehenduntur. Et quamuis concurrant, caliditates, frigiditates, humiditates, siccitates: ab ijs ta-

men actiones non procedunt: pro præsentia saltem assistunt, Legatorum comites. In his corporibus separatio fieri potest uirtutum ab inualido, puri ab impuro. Immensam horum uarietatem Astrologi in Elemento cœlesti, ad septem classes reduxerunt, animaduertentes syderum omnium proprietates, uel Saturninas uel Martias, uel Iouiales, uel Solares, uel Venereas, uel Mercuriales, uel Lunares esse. Hos imitati Philosophi fructus Elementi aquæ similibus differentijs comprehenderunt. Herbarum quoque & omnium Plantarum œconomiam similiter dispensarũt. Tertia corporum differentia hæc est. Alia sunt exordijs suis uiciniora, alia longius processere. Viciniora ob naturæ similitudinem, cœlestia, spiritualia, uitalia, ualida uegetaq; appellantur: alia terrena, crassa, concretaq; mortua & inualida dicũtur. Nihilominus in una eademq; natura coniuncta, mutationum uicissitudine, spiritualia, corporũ affectiones tandem admittunt. Hæc igitur differentia non amplius est corporum seorsim subsistentium: sed in compositionibus & constitutionibus Indiuiduorũ confluentium: quemadmodum in Generationum & Transplantationum doctrina demonstrabimus. Quia uero corpora omnium Indiuiduorum, ab Elementorum matricibus productorum, composita esse animaduerterũt Philosophi: quæsitum est diu, quę sit natura, proprie-

tas,

tas, differētia Principiorū ex quibus componuntur. Nonnulli sensuum authoritate contenti, cōcretorum & cōmunium Elementorum discrimina, proprietates & officia, in singulis Indiuiduorū corporibus deprehendentes, ex horū mixtione & congressu, corporum omniū proprietates ac differentias deduxerunt. Nec dubium est, quin in corporibus uniuersis concretis, quatuor Elementorū rudimenta conspiciātur. Oeconomiam enim mundanā minima quæque semina æmulantur. Alij, Hermetis discipuli, corporū artificiosa separatione, & hęc cōmunia Elemēta manifestius cōspexerunt: pręterea alia quoque Principia potentiora, feminum proprietates, cōditiones & naturas magis explicantia, magna utilitate introduxerūt. Tria sunt illa, nominibus specierum, in quibus facultates uniuscuiusque Principij manifestissime uigēt, ornata: liquores Mercurij, oleosa Sulphuris, crassiora uero concretaque Salis. Rerum contemplationi penitus incūbebant Philosophi, nominū illecebris neglectis. Hęc igitur tria, Sal, Sulphur, Mercurius, corpora uniuersa conficiunt. Caue autem ne arbitreris, eos, Sal commune, Sulphur & Mercurium uulgi intelligere. Ex ijs enim nullum corpus constituitur, cum sint Indiuidua in suo genere absoluta. Vnumquodque horum tria pariter in se Principia continet. Habet enim Sal commune in se Sulphur uel oleum, Mercurium uel liquorem, &

adhuc substantiam quandam solidam uel fixam, salis naturæ propinquissimam: similiter sulphur uulgare, liquorem continet, oleum & sal: eodem quoq; modo Mercurius aquam habet, oleum & sal. Sed quia differentias trium substantiarum, ex quibus uniuersa corpora cõponebantur, proprietates, conditiones, in nullis totius Naturæ speciebus magis explicatas animaduerterũt, placuit, ex ijsdẽ appellationes mutuari: idq; Philosophica authoritate. Si enim alijs cõceditur figurarum et colorum externa similitudine nomina rebus imponere, qua inscitia eos accusabimus, qui actionum & proprietatũ ab essentia immediatè fluentium, consonantiam imitati, eiusdem familiæ rebus easdem appellationes accõmodauere. Nec PARACELSVS primus hæc Principia introduxit; neq; ab alijs introducta obscura nominũ caligine obduxit, ut multi cauillantur. Magnus est numerus Philosophorum qui seculis aliquot ante natum THEOPHRASTVM Principia prædicta attulerunt, proprietates, officia, differentias, copiosè clareq; proposuerunt: quamuis nominum uarietate, copia & instabili uicissitudine (ita necesse fuit) difficultatẽ contemplationibus suis obduxerint. Horum nomina, authoritates, loca, referre possem, nisi alio properaret calamus. Vt autem consilium Philosophorum clarius conspiciatur, necessitate trium primarum, ac utilitate animaduersa,

ita agemus. Promiscui Philosophi, uulgaresq́ Medici, alterationum, transmutationum, sanitatis, morborum & mortis causas rimantes, post longa uiarum tædia defatigati, ad Elementa quædam peruenerunt communia omnibus corporibus: in quibus fundamenta posuerunt totius Naturæ. Ex eorum congressu, proportioneq́ mirabili, nec satis explicata mixtione, causas Generationum, Transplantationum, facultatum, omniumq́ actionum, expedita facilitate, deduxerunt. Similes deinde qualitates inuenerunt æquè communes, caliditatem, frigiditatem, siccitatem, humiditatem, quas summas & potentissimas dictis Elementorum corporibus stabili coniugio iunxerunt. Harum permixtione, materia opem ferente, secũdas, tertias, & quando libuit, quartas qualitates protulerunt. Tanta causarum Principiorumq́ fœcunditate onusti, in mundanam œconomiam ingressi, generationes eorum quæ in sublimi fiunt, mutationes, effectus, proprietates, interpretati sunt, calidi attractionem, rarefactionem, congregationem homogeniorum, separationem heterogeniorum, frigidi repulsionem, condensationem & huiusmodi facultates sæpe commemorantes. Rursus iisdem qualitatibus & complexionibus, herbarum facultates ascripserunt: quamuis materiæ tenuitatem & crassitiem in secundarum facultatum explicatione, id est, incisione, atte-

nuatione, absterſione, læuigatione, incraſſatione, penetratione, adiungere coacti ſunt. Tertias quoque facultates, diureticas, ſudorificas, menſtrua cientes, eadem lege, multa prius poſtulantes, complexi ſunt. Alexiteriorum uerò uim, Alexipharmacorum, Specificorum & purgantium, ex prædictis qualitatibus & complexionibus, nulla induſtria deriuare poterant. Itaq; occultæ proprietatis & totius ſubſtantiæ hæc opera eſſe confeſsi ſunt. Totam autem ſubſtantiam dixerunt inexplicabilem proportionem commixtionis quatuor Elementorum: ut nihil relinqueretur à contagione qualitatum immaculatum. Poſteri, nouorum morborum, remediorumq; copia compulſi, occultas illas proprietates, uehementer amplificarunt. Etiam dubitationi ſatisfactum arbitrabantur, ſi ab occulta proprietate, hos uel illos effectus prodijſſe, ruſticè dixiſſent. Tandem uſqueadeò placuerunt hæc inſcitiæ uela, ut titulos librorum ſuorum, errorum & imperitiæ futuros teſtes, ijſdem nominibus inſcripſerint. Sic inuſitata metamorphoſi, ex manifeſtis Philoſophis, occulti facti ſunt, ex Dogmaticis Empirici. Quid Philoſophiæ titulos iniuſtè uſurpamus, ſi præclara illa Naturæ opera, in quibus uniuerſa poteſtas uiget, tanquam miracula cum plebeijs admiramur? Quocirca rudem hanc, & imperfectam cauſarum cognitionem aſpernati profundiores Philoſophi, altiori Ana-

ri Analysi, naturalium rerum Principia inquisiuerunt: nec sensuum solummodo testimonijs contenti, artificiosam corporum resolutionem adiunxere: cuius beneficio, substantiarum facta separatione, ex quibus componebantur singula corpora, in conspectum uenerunt proprietates, quæ antea compositionis uirtute occultabantur. Tum demum patuit quibus Principijs tot talesq́ effectus editi essent. Ita ex specierũ ampla prouincia distincta secretaq́ Indiuidua, clarè actionũ fontes proximos demonstrarunt. Diu multumq́ de Opio dubitatũ est, qua ratione in tanta amaritudine, stupefaciendi uirtus excelleret. Nos, substãtiarum facta separatione, sulphur uel oleosum quippiam deprehendimus, planè narcoticũ: eiusdem naturę sulphura antea conspexeramus, eadem industria, in multis Naturæ partibus, in uitriolo, nitro, salib. ferè omnibus, in sulphure uulgari, in herbis plurimis. Itaque nec calori, nec frigori, nec humiditati, nec siccitati, nec tenuitati, nec crassitiei, hanc opij proprietatẽ ascripsimus, sed tali corpori, id est sulphuri narcotico. Eadẽ separatione, anatomia, analysi, in opio sal quoddam diaphoreticũ deprehendimus, quod subtili resolutione penetrãdo sudores mouet: cuius similitudinẽ in multis Naturę partibus similiter demõstrare possumus. Corporib. aũt in huiusmodi separatiõe deprehẽsis, Salis, Sulphuris, Mercurij, nomina imposuimus.

Quia

Quia in illis tribus Indiuiduis, omnes omnium corporum differentiæ, proprietates, conditiones, manifestissimè conspiciuntur. In uino dubitatum est, qua ratione, cum calidum sit, cum collapsas uires, tam subitò recreet, hilaritatem inducat, diuturnorum & grauium morborum causa esse posit, ut Podagræ, Hydropis, Contracturæ, Colicæ, Calculi. Separatione conspeximus exiguum esse spiritum, liquorem, Mercurium, qui humani corporis spiritibus consentaneus sit: copiosam deinde substantiam illaudatæ aquæ, nec sapore nec odore commendabili: sal quoq; tartareum, fæculentum, cuius proprietates, in plurimis Naturæ Indiuiduis sæpe edocti, mirari desiuimus, qua ratione, temporis progressu uitiata lithurgia facultatum humani corporis, tam immanes Podagræ dolores, Colicę, Calculi, ciere posset: qua proprietate labefactatis uisceribus, uniuersum corpus, aquoso & salso liquore impleret, & in quibusdam consumptò uitali humore, tabida membra in miserabilem contractionem adduceret. Huiusmodi plurima, Anatomia salium nobis declarauit. Purgantium quoque facultates ex eadē familia manifestas fecimus. Quid igitur agendum, quæ uia ingredienda, ut has corporum proprietates, tam ualidas, tam potentes deprehendere posimus? Certè, qui Elementa illa communia complexiones & qualitates, fundamenta Naturæ

posue-

posuerunt, uiam ostendunt facilem, compendiosè ducentem ad fastigia, sine multo sudore. Qui uerò ad finem itineris peruenerunt, Methodorum analogismis onusti, ubi ad actiones procedunt, studiorum suorum documenta daturi, mirantur tam languidas subtilitatum progressiones, tam tarda Naturæ obsequia, miraculis, dubitationibus & infinitis erroribus implicantur: φάσκοντες εἶναι σῶφοι ἐμωράνθησαν. Ita diuites dimittuntur inanes. Alij uerò, qui inuisa illa Principia corporum, Sulphur, Sal, Mercurium proposuerunt, aditus difficiles ostendunt, ærumnis, laboribus, infinitisq́ difficultatibus implicatos. Ite filij, uendite agros, ædes, uestes, annulos, comburite libros, emite calceos, mõtes accedite, ualles, solitudines, littora maris, terræ profundos sinus inquirite: animalium discrimina, plantarum differentias, mineralium ordines, omnium proprietates, nascendi modos notate: rusticorum Astronomiam & terrestrem Philosophiam diligenter ediscite, nec uos pudeat: tandem carbones emite, fornaces construite, uigilate & coquite sine tædio. Ita enim peruenietis ad corporum proprietatumq́ cognitionem, aliàs non. Hæc mandata grauia essent, nisi laborum beata præmia pollicerentur. Etenim manifestam occultarum proprietatum explicationem continent, actionum fontes, agendi modos, temporum prædestinationes aperiunt,

riunt, conſenſum & confluentiam totius Naturæ demonſtrant. Hiſce diuitijs ornatos, & multa experientia confirmatos, Philoſophos conſtituunt legitimos Naturæ interpretes & miniſtros. Quocirca quibus ueritas curæ eſt, hanc uiam ingredi debent. Scabie occupentur, qui relicti, tam felicis itineris comites eſſe nolunt. Elementa quidem communia illa, permixta, concreta, mineraliſata (ſi libet) & nos intelligimus, ac facilius, clarius, maiori utilitate explicare poſſumus. Originem enim & Naturam eorum didicimus, & antea aliquoties expoſuimus: differentias, conditiones in artificioſis rerum ſeparationibus uidimus: conſpirationem cum tribus corporum Principijs, Sulphure, Sale, Mercurio deprehendimus: nihilominus facultatum cauſas, actionum Principia, nulla induſtria ex eorum familia deriuare potuimus, utcunque complexionum ſubtilitate & Materiæ adminiculo quod in illis deſiderabatur, reſarcire conati ſumus. Nulla igitur alia uia relicta eſt, qua excuſari poſsimus ab hac corporum Anatomia uel analyſi. Sed qua methodo, quibus legibus, Anatomia hæc aggredienda eſt? Principio, corpora omnia inferioris globi, in tres ordines diſtribuenda; in Animalia, Vegetabilia, Mineralia. Indiuidua

dein-

deinceps horum ordinum diligenter examinanda, & Indiuiduorum partes, siue arte, siue natura comparatæ sint ad humanos usus. Ita inueniemus in singulis ordinibus illustres trium Primarum differentias. Est enim in rerum familia, Sal animale, Sulphur animale, Mercurius animalis: est Sal uegetabile, Sulphur uegetabile, Mercurius uegetabilis: est Sal minerale, Sulphur minerale, Mercurius mineralis. Ita ex animalium partibus uel excrementis, sal illud potentissimum eduximus, quod Nitri uel Vrinæ dicitur: sal Armoniacum quoque. Rursus Sulphuris proprietates, conditiones, differentias plurimas, in pinguedinibus, medullis, adipe, seuo, & oleosis animalium partibus deprehendimus. Liquores non ita palàm à Natura propositi sunt. Salis Alkali originem ex Vegetabilibus deriuatam didicimus: & plurima herbarum salia, leui artis ministerio, proprietatibus diuersa confecimus. Resinæ, olea, gummata, & pinguia omnia quæ ex Vegetabilibus producuntur, quot, quantas differentias Sulphuris nobis ostenderunt? Sunt & herbæ quæ sine omni separatione, salis naturam & conditiones uehementer æmulantur, ut chelidonia, aron, flammula, persicaria, urtica, &c. Alia Sulphuris, ut uiscosæ & pingues, serpentinæ, con-

ſolidæ, panaces, Spinoſarum multæ ſpecies: alia Mercurij, ut horariæ & fugaces, melones, cucumeres, anguriæ, fungi, roſæ, uiolæ, &c. Eadem in arboribus & fruticibus ratio eſt. In genere Mineralium quid attinet, ſpecies Salium, Sulphurum, Mercuriorum recenſere? cum in nullo ordine manifeſtius conſpiciantur. Tot enim proprietates, differentiæ, trium Primarum in hac familia, tam clarè explicatæ ſunt, ut nominum prærogatiuam Philoſophico iure cœteris ordinibus eripuerint. Quòd ſi artificioſa analogia, has corporum proprietates, in inferiori globo animaduerſas, Aſtris & corporibus ſuperioris globi, legitimè accommodare poterimus, plurimas difficultates obſcuritate inuolutas, compendioſa facilitate aperiemus. Cognitis & perceptis hiſce Indiuiduorum differentijs, quæ manifeſtiſsimè trium primarum proprietates referre uidētur, tum demum artificioſa ſeparatione ignis miniſterio, ſingula Indiuidua examinanda ſunt, & ſimiliter Indiuiduorum partes: in Animalium genere, Vegetabiliū & Mineraliū. Hîc apparebit, ex quali Sulphure, Sale, Mercurio, conſtituat ſanguis animaliū, Mumia, oſſa, uiſcera, excrementa, &c. Quanta ſit uarietas Sulphurū, Saliū, Mercuriorū in herbis, Mineralibus: quæ cōuenietia, repugnantia, differentia. Atque hoc pacto copioſam facultatum ſupellectilem, & corporum infinitas differentias

ferentias breui cōparabimus: quibus instructi, actionum causas sine obscuritate explicabimus. Nulla est enim constans proprietas ullius corporis, quæ non uel in Sale, uel Sulphure, uel Mercurio eiusdē corporis deprehendatur. Hæc uera est corporum Analysis. In hac Anatomia exercitatum oportet esse Medicum. De officijs trium Primarum opportunius agemus in doctrina Transplantationum & Mixtionum: ibi palàm fiet, qua necessitate tot & talia, ad corporum procreationem concurrere oportuit. Nec omnia ijsdem locis tradi possunt. Scimus non paucas relictas esse dubitationes: quid mirum? multa nescientes de multis dubitare necesse est. Nihilominus, si diligenter hęc examinauerint, quæ hoc Capite, de origine, differentijs & proprietatibus corporum attulimus, fores Naturæ reseratas, magna gratitudine tandem fatebuntur. Iniquum est Naturæ thesauros temerè prostituere: & exemplum Actęonis absterret. Qui potest capere capiat: ea enim lege accepimus.

DE GENERATIONE RERVM NATVRALIVM ET SEMINVM

Mechanica Lithurgia.

CAPVT VIII.

ELementorum conditiones, ſeminum naturam, corporum origines & proprietates expoſuimus hactenus: in quibus ſolida totius Naturæ fundamēta complexi ſumus. Tempeſtiuum nunc fuerit explicare, quo pacto hæc Principia ex fontibus ſuis progrediantur mundanæ Oeconomiæ lithurgiam diſpenſatura: qua poteſtate, quibus adminiculis, quo ordine, Generationum conſtantes leges abſoluantur: quo pacto ex tam puſillis & inuiſibilibus ſæpe exordijs, tam uaſtæ corporum magnitudines procreentur. Differentia quoque Tranſplantationum & Generationum exponenda. Quæ omnia, quia Mixtionis perpetuo utuntur miniſterio, huius quoque natura, quatenus compendij ratio admiſerit, adiungenda. Oportuit ſanè hunc Mundum, adumbrata generationum perpetuitate æternitatis imaginem euſque repræſentare, donec exhauſtæ fuerint Rationum omnium prædeſtinationes in mundana Reuolutione abſoluendæ. Itaque cum unius corporis uel Indiuidui natura, tot officijs ſatisfacere non potuit, admirāda Creatoris prouidentia, inuenta eſt corporum renouatio: ut nouorū Indi-

uiduorum continenti suffectione Rationũ proportionati fluxus educerẽtur. Hęc corporũ renouatio Generatio est, cuius fundamentũ in semine cõsistit. Semẽ enim in radicali materia fundatũ, continuitatẽ Naturæ custodit: cætera corpora, emerita, cruda, fugiũt, ad uacuum festinant, corruptibilia quoqꝫ et omnibus impressionibus obnoxia sunt. Illud uerò si matricem nactum fuerit, uel locũ suæ naturæ conuenientẽ, potestate mirabili nouũ corpus sibi fabricat, officijs accõmodatum. Conueniẽtia loca Seminib. Elementa sunt. In ijs enim fouentur, nutriuntur, augescunt & absoluuntur. Corporum quoqꝫ Principia, Rationum prædestinationibus, Scientijs, Donis, suffectura, ibidẽ suppeditantur, & uitali fomẽtatione perfusa cuncta suscitantur. Elementa hoc loco à nobis dicuntur, non communia illa totius Naturæ corpora, Terra, Aqua, Aër, Firmamentũ: sed proxima receptacula seminalis materię, siue externa sint, siue innata, siue cauitates habeãt, siue nõ, siue solida, siue humida fuerint: utplurimũ tamen humida sunt, ad similitudinem seminum, quæ generationum initijs spiritualia & humida esse oportuit. Progressu temporis semina adolescentia in proprijs prouincijs similes Elementorũ officinas sibi constituunt, ad imitationem mundanæ Reip. à quibus fomenta & debita hospitij iura repetũt. Itaqꝫ omnia uidentur propter semina facta esse, & in ijs cõtineri totius Creaturę

dispen-

diſpenſationē,ut antea quoq; admonuimus. Quæcunq; enim hîc alterationes,mutationes, motus apparent,non ſunt niſi fluxus ſeminum,corporum cōſumtionibus,reſtaurationibus,trāſplantationibus, uiciſsitudines definitas oſtendentium. Nec rectè ſentiunt, qui Generationem dicūt progreſsionem à non Ente ad Ens, niſi inuerſo Naturæ ordine, non Entia aſſerere uelint ea,in quibus uita,poteſtas,eſſentia, ſcientia,ſtatus & huiuſmodi uigent: Entia uerò, in quibus mortes, infirmitates, defectus, diſtantiæ, imagines, opiniones,motus,& turbulentę confuſiones deprehenduntur. Fateor ſemen non eſſe hoc quod poſtea futurum eſt, fluxu ad maturitatem uel exaltationem terminato: attamen hæc duo differentiam Entis ad non Ens uix admittent, ſi Philoſophorum decreta ſequi uelimus,non uulgi uanas perſuaſiones. Quæ noua indies fieri uidentur,in ſemine antea delitéſcūt, melioriq; uita fruuntur.Rurſus quæ hîc corrumpi dicuntur,non feſtinant ad non Ens: ſed deſtinatis muneribus abſolutis, ad fontes ſuos recurrunt. Omnia dona Naturæ, omnis uita, Scientia, immortalis eſt. Spinoſiores uidebuntur huiuſmodi contemplationes rudioribus,& in Philoſophia Adepta non uerſatis; nec ad explicationem Generationum operæpretiū aliquod afferre.Sed longè aliter ſe res habet.Duæ ſunt famoſæ dubitationes, quæ naturaliū rerum ſcientiam

tiam uehementer obſcurant: unde profectæ, quò pergant Formæ, Species, quæ nobiſcum definitis temporum interuallis negotiaturæ, Generationum, Tranſplantationum & Mixtionũ miniſterio mundanæ Comœdiæ lithurgiam peragunt. Vtraq; hîc ſublata eſt. Dicimus enim in ſemine ea omnia uigere, quæ hîc generationum & corruptionum uiciſsitudine fluere & refluere uidentur, adeoq; Formam ipſam uniuſcuiuſque rei, eſſe αὐτοφυὴς, non extrinſecus accedere, non à datore Formarum poſt Elementorum conſentaneam mixtionem infundi, non à ſtellarum momentaneo poſitu in inferiorem naturam deriuari, non ex Atomorum fortuito congreſſu integrari, ſed in ipſis ſeminibus deliteſcere, idq; uarijs modis. Hæc dogmata ſunt Paracelſica, à Chriſtiana Religione non abhorrentia, Platonicorum decretis uicina. Quòd ſi Hippocratis authoritate confirmata ſint, quis nouitatẽ accuſare poterit? Is, in aureis illis libellis de Diæta, facultates earum rerum deſcripturus, menſuras, utendi rationes, à quibus ſanitates & morbi contingunt, generationum & tranſmutationum omnium exordia, progreſſus, diuina contemplatione illuſtrauit. Locus eſt in principio primi libri de Diæta, cuius Capita hîc annotare libuit, partim ut comparatione facta deprehendere poſsimus, quãtum defecerit hæc ætas à præclara illa & antiqua Philoſophia Hippocratica. Prin-

cipiò dicit constitui hominẽ & alia animantia omnia ex duobus facultate quidem differẽtibus, usu uerò & officiorum familiaritate conspirantibus, Igne sc. & Aqua. Decet enim Philosophum in Generationum doctrina & omniũ earũ transmutationũ, quæ in materia perficiũtur, ac corporeis adminiculis egent, primùm radicem, materiam, fundamentũ (quomodocunq; appellare libuerit) adducere: in cuius sinu, thesauris, omnia illa continentur, quæcunq; ad Generationem uel transmutationẽ absoluendã necessaria sunt. Multa uerò necessaria esse ad Generationis lithurgiã diximus: Elementa uel Matrices, Semina Rationibus fœcũda, corporum Principia. Singula hæc incomprehensibili Donorum uarietate instructa sunt. Nihilominus in minima Materiæ portione sensuum testimonio planè similari, omnia illa quantumuis diuersa comprehensa, Naturæ diuinitatem uenerari iubent. Neq; temerè uel confusè cõprehenduntur: sed uitali & ualida planè potestate infallibili Scientia instructa. Documento sunt tam ordinatæ Donorũ explicationes. Hanc Materiam tot officiorũ Donis grauidam, nominare difficillimum est, & rursus facillimum. Difficultatem inueniet, qui uno nomine, thesauros tam diuitis Naturæ explicare conabitur: nec enim fieri potest. Facilitatem admirabitur, qui tot, tam diuersorum nominum appellationibus, unam Naturam obtemperare conspexerit.

xerit. Si una dicatur, unitatem intelligit: si multa, multitudinem profert: si duo, si tria, si quatuor, &c. tot Syros, Parmenones, subitò emittit. Si Elementalis dicatur, Elemēta in se cōtinet: si seminalis, semina: si corporalis, corpora: si spiritualis, spiritus, &c. Itaq; cum dicit Hippocrates omnia constare ex Igne & Aqua, nō repugnat sibijpsi, quāuis in lib. de humana Natura, ex calido, frigido, humido, sicco, corpora omnium cōstituta esse, pronūciauerit: neq; Thaleti, omnia ex Aqua constare pronuncianti: neq; alijs, qui ex Aqua & Terra rerum origines deriuare uidētur. Quicquid nominauerint Philosophi, aliorū uires adesse uolunt, quæ ad Generationem absoluendam requiruntur. Sic in libro, de Natura humana, ex calido, frigido, humido, sicco, constare hominem dicit, uel ex Sanguine, Pituita & utraque Bile. Elementorum enim proprietates, usus, officia continent. Neque propterea Seminum conditiones neglexit, nec Elementa inania seminibusq; orbata proposuit: sed ubiq; positis Elementis, definita radice, materia, separationes adiungit & seminum progressiones. Et cum fateatur nihil noui in Generatione fieri, utique intelligit semina antea latuisse in Elementis quomodocunque positis & appellatis. Occasio omnium errorum hæc est. Cum dicit corpora humana constare ex calido, frigido, humido, sicco, multi intelligunt Elementa absoluta,

communia, simplicia: sed perperam. Non enim ex calido, frigido, humido, sicco, simplici uel absoluto, sed ex tali uel tali, corpora omnium animantium constituuntur. Itaque ex tali calido, frigido, humido, sicco, ex tali Sanguine, Pituita & duplice Bile, ex tali Igne & Aqua, talia prodire necesse est, qualia sunt semina, quæ Elementa uel Materiam, Radicem rei, talem uel talem esse fecerunt. Similiter in tali Sale, Sulphure, Mercurio, talia semina habitare necesse est. Loca enim, Matrices, Elementa, corpora, seminibus consentanea esse debent, alioquin non fiet Generatio. Sed quid est quod in his omnibus consensum & conspirationem fecit? Quid est quod Elementa & corpora, seminibus consentanea & talia reddit? In seminibus est illa potestas: hæc adsciscunt sibi consentanea, dissentanea repellunt, promouent, augent, absoluunt omnia. Pusillis exordijs tam difficiles officiorum dispensationes adimpleri quid dubitamus? Vbi erit Cadauer, congregabuntur Aquilæ. Hippocrates igitur in libello, De humana Natura, causas inquirens morborum & sanitatis, commodius quatuor adduxit Elementa uel Principia, Sanguinem, Pituitam, utranque Bilem, uel calidum, frigidum, humidum, siccum. Ita enim absurda eorum sentẽtia euidentius redargui potuit, qui dicebant hominẽ ex uno solo cõstare, tam aspectu, quàm facultate simplici: alioquin nulla sub-

esset

esset absurditas. Omnis enim multitudo ex unitate proficiscitur. Adeoq; toto libello magis considerare uidetur Elemēta hominis iam absoluti, ex quibus separantur morborum semina propè infinita, quæ tamen ad quatuor illa ubiq; reducere conatur. At hoc loco nobis proposito ex lib. 1. de Diæta, Generationis uniuersam doctrinam proponit: ideoq; Elementis paucioribus contentus est. Dicit enim omnia constare ex Igne & Aqua, uel ex calido & humido, uel ex semine & sanguine materno, uel ex genitura suis facultatibus instructa: idem enim dicitur in omnibus his loquendi formis. Quænam igitur est facultas horum Elementorum? Τὸ πῦρ (inquit) δύναται πάντα διὰ παντὸς κινῆσαι, τὸ δὲ ὕδωρ πάντα διὰ παντὸς θρέψαι. Ταῦτα δὲ ξυναμφότερα αὐτάρκεά ἐστι, τοῖσί τε ἄλλοισι πᾶσι, καὶ ἀλλήλοισιν. ἑκάτερον δὲ χωρὶς οὔτε αὐτῷ ἑωυτῷ, οὔτε ἄλλῳ οὐδενί. Hoc est: Ignis omnia uniuersim mouere potest, Aqua omnia per tota nutrire. Hæc uerò duo sufficientia sunt, tum alijs omnibus, tum sibijpsis: seorsim uerò utrunq; neq; sibijpsi, nec alijs, &c. Quomodo hæc duo sufficientia dicis ô Hippocrates? antea apud te legimus ex quatuor Elementis omnia componi. Audi quid respondeat. Τούτων δὲ προσκέεται ἑκατέρῳ τάδε. τῷ μὲν πυρὶ, τὸ θερμὸν καὶ τὸ ξηρὸν, τῷ δὲ ὕδατι τὸ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν. Hoc est. Cæterum utriq; horum hæc adsunt. Igni quidem caliditas & siccitas, Aquæ uerò frigiditas & humiditas, &c. Hæc omnia mutuis officiorum ministerijs uicissim foueri asserit: certisq; ponderibus & mensuris, seminali-

bus Rationibus proportionum terminos definientibus, in generatione confluere. Alioquin nisi ad imperium seminum, quantitates, mensuras & proportiones suas adducerent, omnes generationes tollerentur. Sed qua potestate, tot, tam diuersæ seminum progressiones in Natura conspiciuntur? Separationis
» uirtute ea fieri docet. Οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, πολλὰς καὶ παντοδα-
» πὰς ἰδέας ἀποκρίνονται ἀπ' ἀλλήλων, καὶ σπερμάτων καὶ ζώων, οὐδὲν ὅμοιον ἀλλή-
» λοισιν, οὔτε τὴν ὄψιν οὔτε τὴν δύναμιν. ἅτε γὰρ οὔποτε κατὰ τὸ αὐτὸ ἱσταμένων,
» ἀλλ' ἀεὶ ἀλλοιουμένων, ἔπειτα καὶ ἔπειτα ἀνόμοια ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι, καὶ τὰ ἀπὸ
» τούτων ἀποκρινόμενα. Hoc est: His ita se habentibus, multæ
» & omnigenæ formæ ac species tum seminum tum a-
» nimalium à se inuicem secernuntur, quæ nihil inter se
» simile habent, neque uisu, neque facultate. Etenim
» cum nunquam simul in eodem consistant, sed semper
» alterentur, necessarium est etiam, quæ ab ipsis secer-
» nuntur ac producuntur dissimilia fieri, &c. Separatione igitur semina in Matricibus quietè delitescentia, digestis temporibus suscitantur, in mundanam Scenam prodeunt, admirabili Scientia Generationum Corruptionumque fluxus & refluxus moderantur. Huius Separationis uberiorem explicationem qui desiderat, legat libros Philosophiæ THEOPHRASTI PARACELSI Atheniensibus dedicatos. Posteaquam hæc fundamenta Generationum stabiliuit Hippocrates, tandē audacius progreditur,

ditur, inquiens: Ἀπόλλυται μὲν οὐδὲν ἁπάντων χρημάτων, οὐδὲ γίνεται, ὅτι μὴ καὶ πρόσθεν ἦν. ξυμμισγόμενα δὲ καὶ διακρινόμενα ἀλλοιοῦται. νομίζεται δὲ παρὰ τῶν ἀνθρώπων, τὸ μὲν ἐξ ᾅδου ἐς φῶς αὐξηθὲν, γενέσθαι, τὸ δὲ ἐκ τοῦ φάεος εἰς ᾅδην μειωθὲν, ἀπολέσθαι. Ζῶα δὲ ἢ ἀκεῖνα καὶ τάδε, καὶ οὔτε τὸ ζῶον ἀποθανεῖν οἷόν τε μὴ μετὰ πάντων, καὶ γὰρ ἀποθανεῖται; οὔτε τὸ μὴ ὂν γενέσθαι, μὴ ὄντος ὅθεν παραγενήσεται, &c. Hoc est: Nihil fit quod prius non erat, « neque quicquam perit, sed permixta & discreta alte- « terantur. Homines uerò opinantur hoc ex Orco in « lucem auctum generari, illud uerò ex luce in Orcum « imminutum perire ac corrumpi. Animalia sunt tam « illa quàm hæc, nec ullum animal mori potest, nisi u- « niuersa pariter corruant: unde enim moriantur? ne- « que quod non est generatur, cum non sit unde gene- « retur, &c. Diligenter nunc expendat unusquisque, « an non intellexerit Hippocrates seminales illas Rationes Naturæ, in quibus fundamenta omnium rerum, ipsius quoque Medicinæ contineri toties iam diximus. Ab iis enim Generationes, Transplantationes, Elementorum mixtiones, conformationes, nutritiones, augmentationes, & omnes naturales actiones proficiscuntur. Appellat Seminum prima diuersoria, Elementa, Abyssos, Orcum. Ita Orpheus quoque & prisci Theologi consueuerunt, Tenebras, Noctem, Quietem, Orcum, eadem significatione accipientes. Ita in hymno Noctis Orpheus. Νὺξ γένεσις πάντων, ἡμιθιλὴς χθονία ἠδ' οὐρανία πάλιν αὐτὴ, ἐγκυκλία, ἣ φάος ἐκπέμπεις ὑπὸ νέρτερα, καὶ πάλι φεύγεις εἰς ᾅδην, δεινὴ γὰρ ἀνάγκη πάντα κρατύνει. Et ne uereatur quispiam inuisas ibi uigere tenebras, addit ἀστεροφεγγὴς κυαναυγῆ.

ναυγῇ. Deſideriũ quoq; illius Reipub. quibus nõ infun-
›› deret his illicibus: λυθομέριμνε ἀγαθῆτε, πόνων ἀνάπαυσιν ἔχουσα, ἡσυ-
›› χίῃ χαίρουσα καὶ ἠρεμίῃ πολυύπνῳ. Homines arbitrantur, quæ hîc abire, corrumpi, perire uidẽtur, ad tenebras, Orcum, caliginem, feſtinare: Sapientes uerò aliter ſentiunt, relictis tenebris ad lucem & uitam pergere. Quæ huc in Generationem prodeunt, augeri uidentur: quæ hinc corruptione abeunt diminui. Ita creſcentibus numeris diminuuntur proportiones, & uiciſsim auctis proportionibus diminuuntur numeri. Animalia appellat tam illa quàm hæc, quia in ſe poteſtatem habent conſtituendi & conſeruandi animalis. Alibi nutrimentum diſtinxit, in hoc quod nutrit, & quod ueluti nutrimentum eſt, tertiò, quod nutrimentum futurum eſt. Tales loquẽdi formulæ Philoſophis uſitatæ ſunt. Aequum enim eſt, ex Cauſis, Effectuum appellationes deducere: & filij, ut honorum, ita nominum quoque hæreditatem, iure conſequuntur. Quinetiã cum dicat, nullum animal mori, manifeſtè oſtendit, ſe Animalis appellatione, nõ hoc propriè intelligere, quod ex carnibus, oſsibus, ligamentis, uenis, ſanguine, neruis, compactum eſt: ſed huius compoſiti Speciem, Principium, Cauſam, Radicem, Semen. Alioquin ſi una ſpecies periret, omnes pariter corruerent. Vacuum enim in Speciebus committeretur, quod longè maius in Natura flagitium eſt, quàm uacuum in cor-

poribus

poribus ſine quantitate. Idem planè in libro de hu-
mana Natura confirmatur. εἰ γάρ ἐν τὶ ἐκλίποι πάντα ἂν ἀρχνι-
δέιν. Quid igitur eſt Generatio & Corruptio? Sunt
fluxus & refluxus ſeminum, quæ dum fluunt augen-
tur, minuuntur uerò dum refluunt. Nihilominus ho
rum fluxuum termini in Natura conſtituti ſunt, quo-
rum limites prætergredi non licet. Hanc uiciſsitu-
dinem rerum multis exemplis illuſtrat. Πάντα δὲ καὶ θεῖα καὶ
ἀνθρώπινα ἄνω καὶ κάτω ἀμειβόμενα ἡμέρη καὶ εὐφρόνη ἐπὶ τὸ μήκιστον καὶ ἐλάχισ-
τον, ὡς καὶ τῇ σελήνῃ τὸ μήκιστον καὶ τὸ ἐλάχιστον. πυρὸς ἔφοδος καὶ ὕδατος ἥλιος
ἐπὶ τὸ μακρότατον καὶ βραχύτατον, &c. Hoc eſt: Omnia diuina «
& humana uiciſsitudinem habent ſurſum ac deor- «
ſum. Dies & Nox ad ſummum & minimum. Sic Lu- «
na augmenta & decrementa rata cuſtodit. Aquæ «
ſimiliter fluentes & refluentes. Sol ubi ad augem per- «
uenerit deſcendendo ad oppoſita feſtinat ſine legis «
præuaricatione, &c. Hæc ex prioribus facilè intelli- «
guntur: ab Orpheo in duobus Hymnis, Noctis &
Naturæ, confirmata uidimus. Vtramque enim circu-
larem appellat ἐγκυκλία καὶ κυκλοτερής. Solem & Lunam
augmenta & decrementa uiciſsitudinesque ſimiles ad-
mittere dicit Hippocrates: tamen Indiuidua hæc, cor
pora perfecta, perpetua, incorruptibilia obtinere, an-
tea confeſsi ſumus. Sint ſanè perfecta: nihilominus
impreſsiones admittunt, fluxus effluxus uitales diſtri
buũt, fructus producũt momentaneos, diſsipabiles,
corruptioni ſubiectos. Ita Luna naſci, generari, cre-

M ſcere,

ſcere, decreſcere, occidere, rectè dicitur ſingulis menſibus. Niſi enim congreſſu, mixtione, confluentia, uitales fluxus & impreſsiones nouas reciperet, uirium æquabili poteſtate, corporis perpetuã ſimplicitatem æmularetur. Illud Argumentum ſterile eſt: Cœleſtia ſi corruptibilia producunt, admittunt, &c. corruptibilia quoq; erunt. Nec ualent exẽpla ex inferiori globo deſumta. Alius eſt Generationis modus, & Indiuiduorum inſignis uarietas. Pergit deinde Hippocrates in expoſitione uiciſsitudinum Naturæ & circulari ſeminum proprietate, inquiens: φάος ζηνὶ, σκότος ἅδῃ. φάος ἅδῃ σκότος ζηνί. φοιτᾷ καὶ μετακινεῖται, κεῖνα ὧδε, καὶ τάδε κεῖσε. Πᾶσαν ὥρην διαπρησσόμενα κεῖνα τὰ τῶνδε, τὰ δ' αὖ ταῦτα, κείνων. καὶ ἃ μὲν πρήσσουσιν οὐκ οἴδασιν, ἃ δὲ πρήσσουσι, δοκέουσιν εἰδέναι, καὶ ἃ μὲν ὁρῶσιν, οὐ γινώσκουσιν. ἀλλ' ὅμως αὐτοῖσι πάντα γίνεται, δι' ἀνάγκην θείην, καὶ ἃ βούλονται καὶ ἃ μὴ βούλονται. &c. Hoc eſt:
» Lux Ioui, tenebrę Orco, Lux Orco, tenebræ Ioui. Ac-
» cedunt & tranſmutãtur illa huc, hæc illuc. Omni tem-
» pore tranſigunt illa res horum, hæc autem illorum: &
» quæ quidem faciunt non ſciunt, quæ uerò faciunt ſci-
» re ſibi uidentur, & quæ uident non cognoſcunt: atta-
» men omnia ipſis fiunt per Diuinam neceſsitatem, &
» quæ uolunt & quæ non uolunt, &c. Quid Orcũ uocet antea dictum eſt. Hîc Ioue opponit Orco. Ita quoque Orpheus Iouẽ mundanæ Reipub. prefecit, eiusq; beneficio ſemina ſiue cœlo, ſiue terris, ſiue ponto latitantia mortalib. oſtendi. Ζεῦ βασιλεῦ διὰ σὴν κεφαλὴν ἐφάνη τάδε θεῖα γαῖα θεὰ μήτηρ ὀρέων θ' ὑψηχέες ὄχθοι, καὶ πόντος, καὶ πάνθ' ὁπόσα οὐρανὸς ἐντὸς ἔταξε.

ταῖς. Signaturis ſeminum ornata corpora & pulchri-
tudine ueſtita, lucis imaginem repræſentant: deflore-
ſcentia uerò, ſeminũq; uigore deſtituta, caligine obdu-
cuntur. Hinc ſeminibus refluentibus, & cœtus mor-
talium relinquentibus, tenebrarum nomen impoſitũ
fuit, cõſuetudine ueritatis Naturam uincente. Peren-
ni hac rerum uiciſsitudine, communicatione, conſen-
ſu & amica officiorum conſpiratione, leges munda-
næ conſeruantur. Etenim quæ hĩc in prouincia Io-
uis lucent, ea imitantur, faciunt, abſoluunt, quæ an-
tea in Noctis quieta officina ab Exemplaribus defi-
nita, conſtituta & decreta ſunt: uiciſsim que quæ ibi
uigent, horum fœcunditatem, poteſtatem, agendi
modos, uitali continuitate in æuum promouent.
Nec laborioſam ſortem obtinuerunt: ſine ſollicitudi-
ne, defatigatione, ratiocinatione, dubitatione, pen-
ſum abſoluunt, Scientia ingenita, uitali, ipſa deni-
que Eſſentia. Tales Scientiæ quia cognitionis con-
ſenſum & conſcientiam non habent, dicuntur non ſci-
re ea quæ faciunt, & tamen uidentur ſcire: operibus
enim documenta ponunt diuinæ Scientiæ. Rur-
ſus quæ uident non cognoſcunt, quia ſpecierum
externa receptione Scientiam ſuam non poſsident.
Tandem omnium harum actionum uiciſsitudinem
& reciprocationum cauſas, diuinis uerbis adiun-
git, dicens: φοιτεόντων δ' ἐκείνων ὧδε, τῶν δέ τ' ἐκεῖσε, συμμισγομένων

» πρὸς ἄλληλα τὴν πεπρωμένην μοῖραν ἕκαστον ἐκπληροῖ καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον καὶ ἐπὶ τὸ » μεῖον, &c. Hoc est: Omnibus inter se ultro citroq; com» meantibus & conspirantibus unumquodque desti» natum fatum explere, limitibus suæ Naturæ custodi» tis: fieriq; à seminibus omnia per diuinam necessitatem asserit, & quę uolunt & quæ non uolunt. Hæc est prædestinatio illa à PARACELSO toties decantata. Ab Orpheo similiter in Hymno Noctis adiungitur, δεινὴ γὰρ ἀνάγκη πάντα κρατύνει. Idem Orpheus Naturam appellat, πεπρωμένη (quo uocabulo utitur etiam Hippocrates) quasi fatorum legibus ornatam. In ipsa enim Naturæ essentia insita est lex: estq; ipsa Essentia quæ impellit, suscitat, moderatur omnia: & quia innata est, decreta sua ualidius peragit. Progredientia semina ad legis imperium, signaturas, Qualitates, Quantitates in Generationis lithurgia proferent, si aliorum seminum confluentium tincturis & impressionibus non impediantur, sic uoti compotes erunt. Validioribus uerò tincturis confluentibus, mixtione signaturæ mutabuntur, fiet que quod non uolunt, seminum Generatione in sterilem Transplantationem conuersa. Sed unde quæso corruptiones, alterationes, nutritiones, augmentationes seminum proficiscuntur?

» Respondit Hippocrates. Φθορὴ δὲ πᾶσιν ἀπ' ἀλλήλων, τῷ μείζονι » ἀπὸ τοῦ μείονος, καὶ τῷ μείονι ἀπὸ τοῦ μείζονος, αὐξάνεται δὲ καὶ τὸ μεῖζον, ἀπὸ τοῦ ἐλάσ» σονος, &c. Hoc est: Corruptio omnibus mutuò in» ter se est maiori à minore, & minori à maiore: & au-

gescit

gescit maius à minore, &c. Antea ostendimus confluentiam, sympathiam & consensum rerum à seminibus pendere. Fructus enim impressionesq; seminum uel Astrorum cœlestium, aëreorum, terrestrium & aquæ, in unam Rempub. conspirarunt, eiusdem Anatomiæ ciues: quare societate & actionum grata uicissitudine seinuicem mutuò fouent. Pluuiæ, cœlestium syderum fructus, terrestribus seminibus benignum nutrimentum tempestiuè suppeditant. Ex Terræ uaporibus nutriri Mineralia à Philosophis proditum est. Aëreis Astris resolutis, zephyrorum genitali defluxu grauidam fieri terram Astrologi reales confirmant. Itaq; fructus Astrorum potentiores, debiliores uidentur corrumpere, dum suis legibus & signaturis obedire compellunt, relictis proprijs radicibus. Dicuntur autem ea maiora Philosophico more, quæ ualidioribus impressionibus, tincturis, uel qualitatibus excellunt: debiliora similiter quæ mixtione & mutua radiorum conspiratione succumbunt, potentiorum arbitrijs, separationes, alterationes & transmutationes suarum partium concedentes. Quod ubi fit, augentur maiora, minoribus corruptis siue immutatis. Ita Troia crescit Albæ ruinis. Quę sequuntur in textu Hippocratis, quia magis ad Generationem, nutritionem & augmentationem humanam pertinere uidentur, sequenti Capitulo, in quo peculiariter de Gene-

ratione, nutritione, & facultatibus hominis agemus, tempestiuius explicabuntur. Huiusmodi loca in scriptis Hippocratis passim occurrētia, si diligenti Mentis iudicio conferantur, & artificiosa Analysi actionibus Naturæ, Medicinæq; adaptētur: obscuritate sublata, palàm facient fundamenta Medicinæ Hippocraticæ à Galeno uel non intellecta, uel impiè immutata fuisse inhumana inuidia. Immensa gloriæ cupiditas, qua ubiq; turget, primum arbitrari iubet. Atque hæc est uera & genuina sententia Hippocratis, priscæ Philosophiæ cōsentanea, & tāto Philosopho digna. Scio nonnullos qui Galenicum Hippocratem in superbo solio locare conantur, huiusmodi interpretationem strenuè, quoad poterūt, repudiaturos: quòd si rerum euidentia conuincantur, refugium inuēturos commune & populare: libros illos non esse genuinos Hippocratis, sed suppositítios, Polybij, Thessali, uel alterius cuiusdam docti. Sed quia neque Galeni censura inter adulterinos relati sint, & dictionem habeant Hippocrati usitatam, dogmataq; contineant ab eodem Authore, alijs libris ijsdē rationibus confirmata: si libros De natura humana, De antiqua Medicina, De natura pueri, De locis in homine, De carnibus, De alimētis, De insomnijs, De morbo sacro, De aere, aquis & locis, Hippocratis esse confitemur: hos quoque æquali iure inter legitimos utique recipiemus. Vbi Annales tempo-

temporũ euoluerimus, Philosophos eius ætatis, Democritum, Heraclitum, Empedoclem, Anaxagoram, Parmenidem, antiquæ, primæ, & sacræ Philosophiæ alumnos fuisse apparebit, Naturæq́ penetralia, superatis umbris, debitè adijsse: quemadmodum & hoc loco Hippocratẽ fecisse demonstrauimus. In summa: nos hunc Hippocratem, Orphei, Democriti, Hermetis, Heracliti, Parmenidis, Platonis decretis insistentem, genuinum agnoscimus. Qui uotis & auida inquisitione Hippocratem inquirunt Galenicis hypothesibus magis consentientem, difficultate summa, non sine iniqua Authoris metamorphosi inuenient. Exposita nunc uniuersali Generationum doctrina, fontibus & rerum radicibus demonstratis, tempestiuum erit, ad singulas Elementorum familias descendere, & in eorum fructibus uel procreationibus, Generationum Transplantationum que uarietatem particulatim declarare. Nam quemadmodum inter se differunt Elementa hæc communia, subtilitate, crassitie, mobilitate, pondere, grauitate, penetratione, & semina pariter, in Elementis tanquam in Matricibus collocata: ita quoque Generationum diuersitatem locis & seminibus consentaneam, accidere necesse est. Semina enim terrena, longè alia ratione procedunt ad Generationem quàm aquea, aërea, uel cœlestia: crassiore corpore obducta,

non

non ea mobilitate uigent, qua superiorum semina. Itaque tardas habent Generationum progressiones, difficiles mixtiones, & reliquas mutationes his affines. In ipsis quoq; procreationibus terrenis, ratione seminum, quædam celeres habent periodos: ad Exaltationem & insequentem declinationem subitò festinant. Aliæ longioribus interuallis circuitus absoluũt: habent enim, ut magnitudinis, ita durationis quoque innatam legem. Quatuor itaque illustres Generationum differentias inuenimus ratione Elementorum & seminum: Terrestres, Aqueas, Aëreas, Cœlestes. Nec difficile nobis erit, Elementorum, seminum & Principiorum explicata natura, Generationum processus demonstrare. Inprimis seminum uel Radicum notionem huic nostro proposito congruẽtem, ex ampla illa Definitione prius proposita, compẽdiosè adducemus: cuius ministerio Generationum mechanicos processus facilius expediemus. Semẽ itaq; est uitale Principiũ, in se continens Spiritus mechanicos & Tincturas uniuersæ Anatomiæ propriæ speciei, quibus suum sibi fabricant corpus, colores, sapores, qualitates, magnitudines, figuras, & reliquas signaturas consentaneas officijs & prædestinationibus prædictorum spirituum & rei producendæ. Quæ omnia quia mundanam prouinciã administrare debent, corpus sibi constituunt Generationi & conseruationi Indiuiduo-

diuiduorum aptum, quo contineri & conſeruari poſſunt, quod Prima materia, Radix, & fundamentum illius rei dicitur. Mirabuntur plurimi, nos more inſolito, Dialecticorum neglectis præceptis Definitiones conſtituere. Iubent enim Materiam loco Generis in Definitionibus collocare: nos inuerſo ordine, Differentiam, Formã, τὸ τί ἦν εἶναι, adeoq; Eſſentiã loco Generis poſuiſſe. Etenim iuxta eorum Methodos dixiſſemus, Semen eſſe corpus ſpumoſum, in quo continetur Spiritus proportione reſpondens Elemẽto ſtellarum. Item, Semen eſt excrementũ reſiduum, alimenti utilis atque ultimi, perfuſum ſpiritu & calore innato. Sed certè confluentiã rerum, et cauſarũ connexionem non intellexerũt. Principia, Abyſſos, Radices, Noctẽ Orphei, Orcum Hippoc. Iliadum THEOPHRASTI, magna Veritatis iactura prætermiſerũt. Quòd ſi catenam auream Homeri, ſocietatemq; inuiſibilis Naturę cum uiſibili animaduertiſſent, confiterentur utiq;, in Principali eſſe hoc quod non eſt Principale, in Continente Contentũ, & fluens in eo quod non fluit, Poſterius in Priori, Effectus in Cauſis, Simulachra in Exemplaribus, &c. Itaq; poſtrema corpora ſenſibus obuia, inualida ſunt, ſterilia, mortua: etiam uulgi iudicio Seminis appellatio illis negata eſt. Apud Philoſophos tritum eſt, cortices & ſiliquas non gignere. Quid igitur ipſis facultatem continendi, conſeruandi, iniuſtè

tribuimus. Spirituum mobilem, fugacem & momentaneam naturam timentes multi, nullam sine corporibus Facultatum naturalium administrationem absolui posse docuerunt: adeo' que in corporibus, tanquam in primis Radicibus & fundamentis contineri omnia. Hi absurdo timore uelut somniantes, multa in uanum molientes, cauere nituntur, ne aues apertis fenestris auolent. Longè alia natura est spirituum Mechanicorum & seminalium Principiorum. Vincula sunt uisibilium & inuisibilium, temporalium & æternorum, corruptibilium & incorruptibilium, superiorum & inferiorum. Vtriusque igitur Naturæ proprietates ostendere debent: ita tamen ut neutrius conditiones purè & exquisitè referant. Deficiunt enim à puritate, statu, æternitate, potestate superiorum: inferiorum mutabilem & momentaneam sortem longè superarunt. Quinetiam uincula cum ab omnibus dicantur, quibus placet secundas causas à prioribus gubernari, & Mundum hunc Prouidentia diuina administrari (nihil enim est in uniuerso rerum ordine his sublatis, quod media natura extremis uicina, amica societate dissentaneas naturas copulare possit) potestate utique & stabili constantia uigere debent. Si quid in rebus nostratibus stabile, firmum, constans apparet, à stabilitate & uirtute seminalium Rationum deficere necessè est. Itaq;

fugæ

fugæ periculum à Spiritibus Mechanicis, Generationumq; Principijs hoc pacto abstulimus. Fateor stabilitate & fuga, quoad nos, inter se differre spiritus illos Mechanicos: neque enim eodem pacto generari decuit Animalia, Mineralia & Vegetabilia: sed seminum insignem uarietatem obtinuerunt, & propagandi modos seminibus accommodatos. Quòd uerò sæpenumero irritæ fiant Generationes, non ob fugam uel instabilitatem spirituum seminalium contingit: sed quia Generationum initijs rudimenta cor porum tenuia adhuc & inualida constituerunt, confluentijs & impressionibus aliorum Astrorum exposita, & locorum benigna fomentatione sæpe destituuntur. In hac lithurgia si omnia Generationi aduersentur, corpora primùm fugient, & ad interitum festinabunt: spiritus uerò & Principia in suis Abyssis & Radicibus immobiliter persistent. Si uerò moderatiores fuerint impressiones, loca non planè inimica, Generationis relicta spe, Transplantationis consilium aggredietur Natura, fietq; quod non uult, ut cum Hippocrate loquamur. Iuris sui relicta seueritate pacem conficiet, alteri pares, interdum potiores in administratione Prouinciæ partes concedens. Hæc omnia mox in exemplis manifestius apparebũt. Sufficiat ostẽdisse corpora à spiritibus cõtineri & sustentari, hos deinde à Principijs uel seminarijs Rationibus,

Definitionemq; à nobis adductam Naturæ legibus consentire. Quibus appellationes nouæ displicent, incusabunt Spiritus à nobis Mechanicos nominari. At certè, si differentias rerum tueri cõsilium est, licuit, semper' que licebit, res antea non signatas nouis nominibus notare. Deprehendimus enim nõnullos spiritus artificiosa Scientia non instructos, sine Mechanica arte, nudos uapores, fumos inanes, & fugaces umbras corporum, aliorumq; spirituum: alios deinde Scientia innata decoratos, & artificiosa Mechanica instructos, qui saporum, colorum, odorũ, figurarum, magnitudinis, ordinis & proportionum infallibilem noticiam possident. Tales spiritus Mechanicos contineri in uitali Principio Generationum asserimus: illisq; potestatem et agendi robur tribuimus: ex incorporeis & inuisibilibus Elementorum thesauris corporea & uisibilia producere fatemur. Nec enim sufficiũt postrema & emerita hæc corpora prædestinationib. Rationum in mundana reuolutione absoluendarum. Scimus, & antea quoq; demonstrauimus, fructus Elementorum se inuicem mutuò fouere: sed hæc fomenta languida essent, jamdudũ exhausta, nisi ex Elementorum fœcundis Abyssis, & in Seculi consũmtionem duraturis diuitijs, noua in horas corporum prodiret soboles. Benedictione diuina semel repleta in ęternũ nõ deficient. Ex his thesauris, quod desideratur in cor-

poribus

poribus iam productis, Elementorumq́ fructibus resarcient, & ordinata Generationum progressione, decretis temporibus, desiderata & nota augmenta conficient, corporumq́ diuersitatem Signaturis aptè accommodatam adiungent. Alijs enim corporibus colores uestient, alijs sapores, diuersis odores, idq́ subtilioribus, propè spiritualibus, ut Tincturis & potenti penetratione crassiorem corporum compagem ornare, ac usibus necessarijs idoneam reddere possint. Hæc enim postrema corpora plurimum distantia à spirituum Mechanicorum subtilitate, medijs indigebant uinculis, ut continuitate gubernationis communi imperio subijcerentur, adeoq́ uita fruerentur: quæ uincula, ambigunt quodãmodo inter Naturam corpoream & incorpoream. Corpora tamen sunt, sed spiritualia: & spiritus rursus, sed corporei. Huiusmodi corpora quia uicinitate spiritibus Architectonicis & Radicibus uel seminarijs Principijs proximè cohærent, Primæ Materiæ appellatione à Philosophis insignita sunt. Videor iam in lithurgia abstrusa Generationum uersari, & fores Naturæ hac interpretatione plurimis aperuisse. Reliquũ fuerit Generationum ordines subijcere, & exemplis abditam hanc contemplationem, quantum fieri potest illustrare. In globo inferiori, in quo duo Elementa coniuncta coniugium efficiunt, tres insignes Generationum differentiæ oc-

currunt, Animalium, sc. Vegetabilium & Mineralium: quæ seminum & Elementorum uarietate Generationũ diuersos processus obtinuerũt. Quamuis de Mineralibus ambigũt multi, uiuant'ne & crescant. Item, an uitali semine generentur, uel potius fortuito corporum ac Atomorum cõgressu cohæreant. Quibus respondimus antea, & mox planius responsuri sumus, demonstrata eorundẽ Generatione. In Animalibus distinctũ est semen maris & fœminæ: ideoq́ mutuo cõgressu iunctis seminibus concipiunt & pariũt. Generatur uerò seminalis hęc materia, nõ in testiculis, non in cerebro, non in spinali medulla, non in partibus similaribus, non in uisceribus, non in sanguine: sed in Balsamo illo animali, in uitali illo Sulphure, in spiritu uitæ, in Mumia, in radicali & Prima materia animalium de quo plura diximus in secundo Capitulo huius libelli. Hic Balsamus, hæc Radicalis materia, uniuersam Anatomiam totius animalis occupauit. Nec cordis, cerebri, hepatis uel testium domicilijs clauditur; quamuis & illæ partes ut Principes & Radices, plurima ualidáque uirtute huius Balsami perfundantur: sed carnes, ligamenta, ossa, nerui, tendines, arteriæ, uenæ, humores, & quidquid in animalibus continetur, officijs & actionibus accommodatum, uniuersa, potestate & præsentia huius Balsami uiuunt uigentq́. Ita enim antea docuimus,

mus, Tincturis & impressionibus omnium partium pollere. Ipsa enim earundem substantias, figuras, situs, magnitudines, in prima generatione fabricauit. Hæc spiritualis materia imprægnata turget, & Paroxysmum profert ante florum emissionem: idq; in quibusdam animalibus statis temporibus. Sunt enim certa quædam tempora in omnibus ferè animalibus, quibus grauidæ huius materiæ efflorescentias & impetus præcedentes, alienata quasi à sensu Mente (tanta est florum potestas) ostendunt. Hominibus propter Speciei nobilitatem & Indiuiduorum multitudinem in mundana reuolutione præfinitam, tempora huiusmodi non sunt attributa: sed hyeme, æstate, uere, autumno, æquè imprægnatur, turget, floresque emittit seminalis illa materia. Hic flos, uerum est semen Animalium. Principium enim est, & continet in se spiritus Mechanicos totius Anatomiæ potentes. Ex hoc fonte prodit semen, quod nec crudum est nec imperfectum, ideóque neq; digestione neq; elaboratione egens. Materia uerò seminalis, quæ in testiculis & membris Generationi dicatis continetur, & ipsa non leui potestate & præsentia toties iam dicti Balsami uiget. Consensum præterea & conspirationem cum Balsamo uel seminali humore reliquarũ partium totius Animalis obtinet, eodemq; temporis momento florescit, turget & Paroxysmos habet.

habet. Sed hanc materiam cruditati & imperfectioni ſubiectã, Generationis membra, elaboratione & debita digeſtione, ad maturitatem producunt. Talem enim teſtam adiungere oportuit ſemini: & corpora illa prima, tam tenera & fluxibilia, à ſpiritibus & Generationum Principijs contineri, cogi & Signaturis partium opportunis ueſtiri debuerunt. Alioquin irrita futura eſſet Generatio, idq; non ſpirituum & Principiorum fugacitate, ſed corporum imperfectione debilitateq;. Hæc eſt uera ſeminis origo & natura in Animalibus. Hippocrates quoque ex ualidiſsima Radice totius animalis, ſemen deriuari hoc indicio teſtatus eſt: quia tantilla materia euacuata, tantæ fiant in corpore mutationes, & tanta uirium iactura. Validius autem in corpore nihil eſt Balſamo, uel uitali Sulphure. Alij dixerunt, & rectè, ſemen ex toto non mole ſed uiribus ſecerni. Si cui arteriæ qui ponè aures ſunt reſecentur aut exurantur, ſi quis uiſcerum principalium imbecillitate uel morboſa diſpoſitione teneatur, huic quoque languere Balſamum & ſpiritum uitæ neceſſe eſt, neque fœcunda imprægnatione ad Generationem floreſcere. Multus eſt Ariſtoteles in hoc, ut oſtendat ſemen ex alimento confici. Sed quid miratur? Ex ijſdem nutrimur ex quibus conſtamus. Nutritionis uerò modum non ſatis expoſuit. Interpretes & Medici eum ſecuti, quia corporibus

facul-

facultatum causas detestando errore ascripserunt, alimentum quoque corporeum adhibuerunt. Sed longè alia est Nutritionis ratio. Etenim non solùm animalia, sed plantæ quoque, subtilissimis spiritibus, non corporibus nutriuntur: spiritibus tamen ex quibus coagulatione, in Naturæ lithurgia corpora tandem constitui possunt. Spiritus sunt qui esuriunt & sitiunt, qui attrahunt, expellunt, concoquunt, consummunt, & omnes actiones naturales perficiunt. Hæc in sequenti Capite latius explicabuntur. Reprehendunt nonnulli Aristotelem, quod testiculos ad seminis confectionem & generis custodiam principatum habere non concesserit, sed melioris duntaxat usus gratia conditos esse: eo argumento, quòd quædam animalia, ut serpentes, & pisces omnes, semen fœcundum profundant, quibus tamen testes à Natura denegati sunt. At certè si seminis naturam & originem, quam hactenus exposuimus percepissent, uarietate Balsami & seminalis humoris in animalium diuersis generibus animaduersa, intellexissent, quæ seminalem materiam obtinuerant crassam, lentam, externis iniurijs resistentem, ut serpentes, pisces, Insecta omnia, in ijs testium usum superuacaneum fuisse. Nec enim uerum est quod prodiderunt ipsi, semen in testiculis generari: absurdum est quod addunt, formam eam à qua semen

est & appellatur, ex ijs prodire. Interdum coniecturis ueritatem attingunt: sed confestim in errorum Labyrinthos corporum ponderibus grauati relabuntur, quia Mechanicos rerum processus nesciunt. Quæ Animalia sine manifesta seminis excretione generant, ut purpuræ, anguillæ, ranæ, Insecta plurima, ea omnia mutuis amplexibus, florem illum Balsami, spiritus que Mechanicos in Matrices & Generationum diuersoria demittunt. Ibi materiam consentaneam amplexantur, continent, cogunt, diducunt, formant, nouam attrahunt, & omnia absoluunt Generationi necessaria. Quòd manifestas uias corporum in his & similibus Generationibus, ac naturalibus functionibus Atomistis demonstrare non possumus, excusamur Hippocratis authoritate, qui consensum & conspirationem Naturæ ubique celebrat, affirmans nullam uiam Naturæ difficilem, omnia patere, etiam per ossa abscessus fieri. Quis spiritibus & seminarijs Naturæ Rationibus fores obfirmare poterit? Vbi erit Cadauer congregabuntur Aquilæ. Sunt & animalia, quæ fœcunda multiplicatione, Indiuiduorum copiam producere debuerunt: in ijs sinus & diuersoria plurima in matricibus & Generationum locis formauit Natura. Minima enim gutta seminis uniuersam Anatomiam totius speciei continet: quia spiritus Mechanici & Principia Genera-

nerationum à dimensionibus & corporum angustijs excipiuntur. Neque existimare debemus in semine partes esse dissimiles, quamuis similari specie repræsententur, ita quod aliud sit corpus cerebri, aliud cordis, aliud hepatis, diuersum lienis, pulmonũ, uentriculi, carnium, uenarum, arteriarum, ossium, neruorum, &c. Sed hanc multitudinẽ temporis progressu ex uno semine exituram, non mole, non corporũ multitudine, æstimari oportet: sed Donorum, Rationum, Sciẽtiarumq; uarietate, qua pollent spiritus Mechanici. Tanta est spirituum potestas, ut si Scientiam habuerint cordis, ex alimẽto attracto cor cõformabũt, si cerebri cerebrũ, si hepatis ex eodẽ alimẽto hepar, carnes, uenas, ossa, neruos, arterias, oculos, aures, & uniuersa membra, quæ ad animalis cõstitutionem cõcurrere oportet: idq; debito ordine definitisq; temporibus. Ea enim perfecta est Sciẽtia, potestate plena, quã in Natura uigere clamant & confitentur Creata omnia. Ita quælibet herba refert præsentem Deum. In hac Scientia sunt, proportiones, numeri, mensuræ, quantitates, qualitates, figuræ, Elementa, & tria corporum Principia consentanea, talis Mercurius, tale Sulphur, tale Sal, situs, consensus, ordines, temporum prædestinationes, & omnia quæcunque ad Mechanicam artificiosam que Generationum lithurgiam requiruntur. Hoc est Lumen Naturæ,

cuius toties apud PARACELSVM mentio fit. Ob hanc Scientiam, Naturam dicebat Hippocrates esse ἀπαιδευτὴν, id est, à nullo edoctam. Aequiuocè enim nostra scientia cum illa confertur. Nos sensibus, Memorijs, Rationum deductionibus & multa sollicitudine præcepta ordinatè coniungentes, scientias acquirimus: illis innata est, nō ueluti Accidentia subiectis innascuntur: sed est ipsa earum Essentia, Vita, potestas, ideoq; ualidius agere potest. Nostra mortua est, si cum hac conferatur. De his alibi copiosius agemus. Diuersos nunc Generationum modos in animalibus adducemus. Perfecta animalia ex proprio solùm semine generantur & generant. Validum quippe semen obtinuerunt, in æui consumtionem duraturum, utcunque Transplantationum calamitosis mutationibus uariabili Indiuiduorum sorte in horas agitetur. Quædam uerò animantia ex Parentum semine & ex Putredine, ut loquuntur Philosophi, æquè generātur, ut mures ex quisquilijs putrefactis, & ex Parētibus, apes si Virgilio credimus. Hāc Generationem quæ ex Putredine semen nanciscitur, PARACELSVS interdū appellat ex Cagastro: alterā uerò ex Iliastro. In illis semen est, Vegetabiliū naturæ finitimū. Fundatur enim in Mumia quadā uitali, lēta, tenaci. Ideoq; externis impressionib. resistere potest, & ad tēpus latere, siue sub dominio alterius seminis, siue in

fiue in Matricibus sopitis & frigidis: solutũ uerò, uel externorũ Ascendentiũ radijs excitatũ, profert signaturas speciei suæ, animalq́ue constituit: & Scientiæ tam diu occultatæ illustria documenta demonstrans, Naturæ mirabilem potestatẽ uenerari nos iubet. Ita uermiculi in caseis generantur, & crabrones in excrementis equorũ. Ab his diuersa est eorum Animalium Generatio, quæ consueta non sunt, nec semen in Natura habent stabile, neq; ex Parentibus, neq; ex Cagastro. Horum ordine continentur locustarum genera quædam, & eorum Insectorum quæ singulis ætatibus noua & inaudita specie mortalib. ostenduntur: ea quoq; Animalia de quibus narrãt Aui nostri, nos uerò somniãtes inscitię & credulitatis iniustè eos insimulamus, ut Vnicornu, Phœnix, & Serpentium quædam fabulosæ species, multorũ arbitrio. Ab horum explicatione quia Mundanæ Anatomiæ limites excedunt, hoc loco excusamur. Generantur & Animalia quædam non ex proprio semine, sed ex seminibus diuersorum Animalium confusis commixtisq́ue, quæ tamen naturæ societate conspirantia, ijsdem temporibus ad Generationem impetus habẽt, ut equus & asina mulum, canes & lupi, perdices & gallinæ: de quibus commodius in Transplantationum doctrina, quam mox subiungemus, agetur. Qui plura de his rebus cognoscere uolucrit, & Naturæ hanc uarietatem, utili & hone-

ſta contemplatione accuratius perſcrutari, Pliniū, Ariſtotelem, Theophraſtū, & reliquos Philoſophos conſulat. Noſtri non eſt inſtituti Hiſtorias Animaliū hoc loco enarrare: ſed fundamētis Generationum propoſitis, & ſeminis explicata natura, Exempla hæc, clarioris doctrinæ cauſa, adiunximus. Semen itaq;, quale deſcripſimus, utero conceptum uel locis Generationi cōſentaneis, uiuit. Vitalis enim Balſami, Mumiæ, Sulphuris, &c. portionem obtinuit. Motu quoq; manifeſto uitæ inditia oſtendit. Contrahitur enim, & in globum cogitur, uitaliq; pulſu, quāuis exiguo ac tantulo ſemini proportionato mouetur, alimētumq; ſpirituoſum attrahere incipit. Matrices interea contrahuntur, & amico fauore arctiſsimè ſemen cōplectuntur. Tum uerò Scientiæ & Dona ſpirituum ordinatè explicantur: Elementa conſtituuntur ex alimētis conſentanea, ſignaturis debitis ornata, ex quibus tria prima corpora, cordis, cerebri, hepatis, uenarū, arteriarum, oſsium, ligamentorum & cœterarū partium ſeparantur. Non quia in Elementis tales iam contineantur partes uel partium portiones: non quòd ex oſsibus, uenis, arterijs, neruis, ex corde, cerebro, hepate, Elemētorū exordia profecta ſint: neque quòd in ſemine contineantur totidem ſpiritus ex ſimilibus Parentum partibus deriuati: ſed quia tot talesq; Scientiæ, in Generationum Principijs & Mechanicis ſpiritibus latent. Ii enim ex

ijſdem

ijſdem Elemẽtis, cor, cerebrum, hepar, neruos, uenas, arterias, oſſa, conformare nouerunt: quemadmodum ex eodẽ pane canis canina membra producit, homo humana, & cætera animalia ſimiliter. Nec propterea confundimus Patientium & Agentium conſenſum. Scimus, & ubiq; requirimus alimenta, Elementa, corporum Principia domeſtica. Sed hoc tueri conſilium eſt, numerum, ſubſtantiam, ſitum, conformationem & ſignaturas omnes, non ex Materia, ſed ex Efficiente proficiſci. In minimis & abiectiſsimis animalibus tanta Naturæ myſteria indies celebrari, quotuſquiſque non admiretur. Etenim totius Vniuerſi creationem æmulantur, ex inuiſibilibus propemodum Principijs, ui Scientiæ innatæ & Vocis, Elementorum familias primùm diſponunt: mox trium Principiorum, tot, tam diuerſas proprietates, officijs deſtinatis accommodatas ſeparando, partes conſtituunt debitis figuris ornatas: id'que ordinata proportione, definitis temporũ ſpatijs. Aſſerunt nonnulli ſimilares partes, ex ſeminis materia produci: ali uerò & augeri ex materno ſanguine illabente. Quibus iam ſæpe reſpondimus, negantes corpoream & nimis materiatam ſeminis naturam. Ipſe Hippocrates, & Ariſtoteles quoque, materiam illam, ſeminis teſtam eſſe confitentur, & ſpiritibus moueri incipientibus, in membranas, putamina, &

tegumenta cogi. Crasſior enim eſt, quàm ut alimentum primum eſſe poſsit ſpiritibus. In prima ſiquidem compoſitione & genitali motione, Elementa ſibi adſciſcunt, & tria Prima, ſubtiliſsima, tenuiſsima, prope inuiſibilia: ex quibus, progreſſu temporis, ſolidiora et magis corporea cōſtituunt. Primis enim corporibus præparatis, & idoneis ſignaturis qualitatum inſignitis, eorum miniſterio ſolidiora adiungunt. Iam rudimenta uiſcerum apparere incipiūt, locis ſeparata: iam canales adiungūtur per umbilicum utero alligati, uel uaſa his finitima iiſdem uſibus accommodata: iam ſolidiori alimento per dictas uias attracto, cuncta benignè nutrita augentur ad iuſtam & deſideratam fœtus abſolutionem. Hæc omnia copioſius clariusq; in Generatione humana mox proponentur. Ad Vegetabilium Generationem accedamus. Horum Generatiō manifeſtior eſt. Balſamum enim obtinuerunt non ita ſpiritualem, ſed magis corporeum & ſenſibus obuium. Semina eorum corpus habent uiſcoſum, lentū, & craſſum. Et quamuis antea declarauimus, ſpiritus illos Generationum authores à corporibus nōn contineri, ſed continere potius corpora: nihilominus uſitatis loquendi formulis ūtimur, & poſthac ſæpè utemur. Hos enim labores iis deſtinauimus, qui Philoſophorum profundas & inſuetas locutiones nondum capere poſſunt. Itaq; uulgato more dicemus, ſpiritus

Mecha-

Mechanicos, Generationũ Principia in talibus uel talibus corporibus cõtineri. Etenim uidentes corpora, & animata esse coniectantes, quia uiuant, uitales'que actiones edant, haud sine ratione spiritus uitales Animam ipsam haberi à corporibus dicimus: idq́ in Vegetabilibus & Mineralibus manifestius cõspicitur. In ijs enim spiritus architectonici, cum corporibus, sed non crassis illis & externis, coniugium fecerunt constans & duraturum. Ideoq́ Animã esse in corpore putamus. Verùm si Anima uideretur & sentiretur, si spiritus illi occulti sub aspectũ caderent, uitæ copiam, potestatem & Scientiam corpora undiq́ cõplectentem, & usque ad extrema æqualiter se porrigentem, terminosq́ corporibus constituentem, animaduertentes, utiq́ in corporibus esse Animã spiritusq́ uitales negaremus: sed uicissim corpora ab his haberi, cõtineri & gubernari. Hanc admonitionem non his solùm inquisitionibus, sed & alijs nostris cõtemplationibus communem esse uolumus. Interpretationum uarietate, nominum copia & claritate, λογομαχίας quoad possumus fugimus. Diximus seminalẽ materiã Vegetabiliũ, in corporibus crassis & solidioribus habitare: id'que collatione facta ad Animalium semina. Hæc corpora non sunt illa externa, crassa, cõcreta, quæ sensibus obuia sunt: sed interna, spiritualia. In corporibus tamen, quæ actionibus Artificum subijciuntur, in quibus ui-

gent uirentq; Δυνάμεις Hippocraticę, Chærionia PARACELSI, in quibus colorum & saporũ uirtutes, imò colores et sapores ipsi proximè fundantur. Atq; hæc est prima Materia Vegetabiliũ in quo delitescũt spiritus Mechanici totius Anatomiæ uniuscuiusq; speciei potentes. Continetur uerò Materia talis in Anatomia totius Plãtæ, in radicibus, surculis, stolonibus, folijs, caulibus, floribus, & in ipsis fructibus ac seminibus propriè dictis. Quia hæc omnia benignitate Balsami & Mumiæ perfruũtur. Sed tamẽ in quibusdã particulis, quæ testium analogiam obtinuerũt perfectius præparatur, tutiusq; cõseruatur aduersus externarũ impressionũ iniurias, tales partes seminalẽ materiã propagatione traducũt. Nam ut in Animalibus, ita in Plantis quoq; diuersi sunt propagationũ modi. Quædã enim seminibus uel granis, rotũdis, oblongis, trigonis, quadratis, &c. propagantur; quædã surculis, ut uites: ramis, ut salices, Populus; radicibus, ut bulbacea ferẽ omnia, allium, porrũ, cæpe, pæonia. In nõnullis Gummæ & Resinę effluentes semẽ & uitale Principium custodiunt, ut in lilio & equapio narrat THEOPHRASTVS. Plurimæ auulsione, ut Brassica, Ruta, Ocimũ, &c. Spontanea etiam Plantarum generatio ad Naturam maximè accedit. Vitale enim Principiũ in his Matricẽ occupauit constantẽ, terram ipsam. Itaq; anniuersariam fructuum, foliorum, caulium, & similium partium

tium diſpenſationem ſtatutis temporibus proferẽtes, debitum Naturæ perſoluunt, cœleſtiumq; ſyderum Reuolutionem imitantur. Veriſimile quoq; eſt ſponte proueniſſe omnia: niſi ea quæ Tranſplantationum induſtria & urbana cultura uſibus neceſsitatibusque humanis inuenta ſunt. Ita naſcuntur herbacea omnia. Quædam non niſi in alijs naſcuntur, ut uiſcum, Agaricus. Polypodium & in terra & in arboribus innaſcitur. Sunt & Plantæ quæ radice, ſemine, caule, auulſione & ſponte proueniunt. Hanc fœcundam Generationum naturam efficit uitale Principium, corpori eóque robuſto, firmo coniugio deuinctum: Tranſplantationum quoque & culturæ facilem obedientiam. Ita enim ſemina Vegetabilium à Natura condita ſunt, ut actionibus ſenſibilibus hominúmque arbitrijs ſubmittantur. Qua prouidentia uiuendi duram neceſsitatem mortalibus mitigauit: de quibus in Tranſplantationum doctrina mox agetur. Tempora horum ſeminum, ortus & emerſiones diuerſæ ſunt. Quædam enim Vere, quædam Aeſtate, quædam Autumno germinant pariunt'que, citius nonnulla, alia tardius. Confluentiam Naturæ admirabitur, qui certorum ſyderum ortu occaſúque impetus hos in Plantis contingere animaduerterit. Hinc Decretoria ſydera uitium, oleæ, frugum, arborum, ab antiquis ſcriptoribus appellata ſunt illa, quæ

ijsdem temporibus oriuntur uel occidunt, hoc est, matura fœcunditate fructus suos emittunt, quibus dictæ Plantæ turgēt, uitali eorū Principio, Balsamo, seminali materia florescente, & ad germinationē impetus ciente. Iis enim temporibus impreſsiones facilius recipiuntur, quia aperta sunt omnia, radijsq́ patētia. Quę enim latent, radiorum impreſsiones nō recipiunt, nec confluunt. Hæc Naturæ mysteria diligēter addiscere oportet. Nam præterquam quod Sterilitatum causas & prædictiones demonstrent, etiam in Morborum generationibus, temporibus, & circuitibus, plurima obscuritatibus & erroribus inuoluta manifestè explicant. Conferentes enim externorum seminum habitudinem, tempora & Ascendentia, cum internis seminibus in corpore nostro latentibus, quæ utplurimum externis cōsentiunt, ueras causas anniuersariorū morborum inueniemus. Et ita explicari debet tertius liber Aphorismorum Hippocratis, non ex imaginarijs humorum fluxionibus. Postremò, loca idonea requiruntur in Generatione Vegetabilium. Hîc segetes, illic ueniunt felicius uuæ. Sunt etiam Plantæ quæ peregrinari non uolunt, ut de Sylphio loquitur Hippocrates. Ita uitis amat colles: Salix, populus, lysimachia, persicaria, Aquas: trifolium, satyrion, herba Paralysis, Prata: thymus, origanum, chamępitis, polium, Montes, &c. His omnibus amicè conspirantibus

prospera

prospera succedet Generatio. Quæ semine propagantur, locis consentaneis recepta fouentur & custodiuntur, quousque tempora germinationis, ortus, ascensionis, adfuerint. Tum uerò corticibus & putaminibus disruptis alimentum copiosius crassiusq; attrahunt. Antea enim per occultas uias spirituale propemodum nutrimentum hauserunt. Ipsa quoque semina Naturæ prouidentia alimento ad digesta usque germinationis tempora suffecturo, donata sunt. Cuius præsidio (quamuis ociosa uideatur, inania & mortua) custodita, tarda digestionum tempora patienter expectant. Interea digestione & fœcunda fermentatione, uitale Principium corroboratum, fructuum felici multiplicatione, somni quietisq; diuturnitatem iustissimè compensat. Nam quæ subito ad germinationem festinant, neglecta fermentatione, euanida fructuum progenie, festinationis pœnas luunt. Ita Hyemes optauit serenas Virgilius, ut frigoris beneficio, ligata semina, robusta fermentatione uires sumerent, ac radicibus deorsum iactis, alimentum haurire inciperent, priusquam à calore euocaretur germen. Elementa nunc constituuntur domestica, conspicua uarietate distincta, quæ antea occultis differentiis soli Scientiæ notis delitescebant. Nunc uerò destinatum officium explentes tribus corporum Principiis, ex quibus uniuersæ partes constituuntur, fomenta Do-

nis & Scientijs suffectura abundè suppeditant. Delitescebant & hæc quoq; Principia fœcūda unitate seminis uel Sciētiæ cōprehensa, nec ulla uarietate sensibus manifesta, antea deprehendebantur distincta: nūc uerò Generationis progressu, proprietates & Donorū uarietates, quæ in seminum Principijs continentur, ostensura, manifestis corporū differentijs explicantur. Atq; hoc pacto ab Elementis illis cōmunibus corporum Principia distinguūtur. Illorum enim officia communiora sunt, & Materiæ rationem obtinent: horum uerò proprietatibus & actionibus destinata, mirabili proprietatum potestate uigent. Nihilominus indissolubili nexu ita Elementis corporū Principia cohærēt, ut Naturæ legibus nunquā, uix ulla Artis industria, idq; nō perfectè, separari possint. Quia uerò cōstantiam & soliditatem requirebant corpora in mundanam scenam proditura, Principio tali opus erat, quod coagulatione corporibus opportunam soliditatem tribuere posset: id Sali officium obtigit. Huius beneficio Christalli congelatio, Metallorum robur, Adamantis durities, ossium, carnium, arteriarum, uiscerū, arborum, herbarū cōsistentiæ absoluuntur. Alij Elemētorū frigiditatibus & caloribus, multa inuanū molientes huiusmodi officia temerè adscripserūt. Salis est illa proprietas, uirtus, Scientia, Donū, nō frigoris. Salium Anatomiā inuestigantes, Coagulationū differentias

tias deprehendimus: frigiditatis uerò Anatomia sterilis est. Porrò, nisi plura adiuncta fuissent corporum Principia, soliditate & cōcreta saliū proprietate ligati spiritus Mechanici, Actionū Principes, officiorū iniusta cōmitterentur dispendia. Adiunxit idcirco Natura Principiū, quod copiosa, pingui, uiscosaq́ue substantia, Salis propositā cōgelationē benigna cōmixtione tēperaret. Sulphuris officiū id fuit. Adhuc desiderabatur tertiū, quod assidua irrigatione, duo priora, actionum frequentia, ad siccitatē & seniū in horas festinantia, foueret, fluidaq́ue & labili substātia mixtionē omniū facilem redderet. Hac necessitate adiunctus est Sali & Sulphuri Mercurius. Tria hęc corporū omniū Principia, officijs, proprietatibusq́ue plurimùm disiuncta, unā similareq́ue corporū substantiā sensibus exhibent: tanta est Mixtionis uirtus: actionū tamē diuersitate, Artis beneficio, sæpe ipsius Naturæ, hæc tria distinguūtur, & separata sensibus repręsentātur. Miscentur aūt nō solùm corporū Principia, sed etiā Elemēta: nō corporea illa postremaq́ue, uerùm spiritualia & Prima: in quib. Dimēsionū penetrationes locū nō habēt: idq́ue spirituū Mechanicorū uirtute, de quibus mox latius in Mixtionū & Trāsplātationū cōtēplatiōe. Huc nos auexerūt triū Principiorū officia, ut obligatā solueremus fidē. Pollicebamur enim in doctrina Principiorum nos in Generationum artificiosa lithurgia, neces-

necefsitatem & conditiones eorundem demonftra-turos. Nec dubium eft, quin adhuc contradictiones & dubitationes multæ relictæ fint: quas omnes, uel plurimas certè explicare poffem, nifi Cōpendij ratio obftaret: & lege Philofophica cautum effet, ut & ipfis Difcipulis quædam fint relicta tædia. Ita enim probantur ingenia, ac idonea redduntur Philofophorū Scholis. Ad propofitam contemplationem reuertamur. Semina in fuis Matricibus, fermentatione, digeftioneq; roborata, & alimentorū benigno affluxu conftitutis Elementis & Principijs, ijsq; poteftate fpirituum opportunè mixtis, ualidioris alimenti necefsitas afsiduè incumbit. Itaq; Radicum rudimēta, fibris & meatibus, umbilicorum uafis fimilibus, cōftituuntur. Iam folia, caules, procedunt: iam ftipites, fructus, femina, & reliqua omnia fignaturis fuis ordinatè ueftita, Scientiam Naturæ, hominibus oftendunt. Fœcunditatis & multiplicationis caufam, hoc eft, cur ex uno grano tot proficifcantur, Hippocrates, ut & alia multa præclara ad hanc doctrinam pertinentia, clarifsimè demōftrauit in libello de Natura Pueri, his uerbis. Πολὺς ἐξ ὀλίγε διὰ τόδε γίνεται, ὅτι ἕλκει ἕκαστον τῶν φυομένων ἐκ τῆς γῆς, δύναμιν πολλῷ πλείονα ἢ ἐξ ἧ ἐγένετο. καὶ ἐκζεῖ ἐχ ἅπαξ ἀλλὰ κατὰ πολλὰ, &c. Hoc
» eft: Ex paucis multa contingunt, quia uniuerfa terræ
» nafcentia copiofiorē uirtutē ex terra attrahunt quàm
» fecū à Parentibus attulerunt: deinde, quia non femel efferue-

efferueſcunt, ſed ſæpius, &c. Reſtant Mineralium generationes à prioribus plurimũ differentes. Non enim ſeminis beneficio, Indiuiduorum propagatione ſpeciem cuſtodiũt: ſed ſemina eorum, & ſpecies in ſeminarijs Naturæ Rationibus uigent: ab illis deſtinatis & præſcriptis temporibus prodeuntia, terminum Naturæ expectant, ſine ulla liberorũ hæreditaria ſucceſsione; quorum miniſterio æternitatem æmulari poſſent. Nihilominus ſpecies eorundem non defecerunt, nec in æuũ deficient. Cõſeruantur enim in Nocte illa Orphei, Scientiarũ & uitæ ubertate repleta, in Iliaſtro THEOPHRASTI, in ſeminarijs Naturæ Rationibus, in Orco Hippocratis, in locis & Elemẽtorũ beatis receſsibus, ubi ſine defectu & ſollicitudine deſtinatũ expectant fatum, ſingulæ ſuis temporibus: quibus inſtãtibus, uitalib. Principijs & ſpiritibus Mechanicis comitatę Mundanam Prouinciam ingrediũtur, loca & alimenta cõſentanea petẽtes. Hæ Generationes difficulter ab ijs cõprehenduntur qui Cabaliſticę fontes non deguſtarunt, & in Philoſophia Adepta etiamnum cæcutiunt. Quibus ut hìc multa candidè communicauimus, ita in Contemplationibus noſtris de Vita longa, harum rerum obſcuritatem ſine inuidia aperiemus. Nihilominus & horũ generationem prætermittere hoc loco nõ licet. Nam ſine huius noticia, demonſtrari non poſſunt nouorum morborum

generationes, ut morbi Gallici, Pestis, sudoris Anglici, prunellæ Vngaricæ, & cœterarũ Epidemiarũ. Scio plurimos Mineraliũ generationẽ fortuitis externarũ causarum efficientijs ascribere, nõ internis & seminalibus Principijs. Vitã quoq; ab uniuerso hoc genere, eodem errore abstulerũt. Si maturitatis tẽpora considerassent, si Paroxysmorũ ratas periodos, si Venarũ ordinatas progressiones, corporũ cõsentaneas cõpositiones, saporũ, colorũ tam efficaces uirtutes: uitã, aliaq; uiuentiũ symptomata, ætatũ discrimina, cruditatis & maturitatis tẽpora, morborũ & mortis necessitatem, & his utiq; cõcessissent. Deficiũt enim, & singulis ętatibus noua prodeũt: quãuis multa mortales lateãt. Si Principia ostendũt uitalia Sciẽtijs & Donis instructa, idq; proprietatibus tam multis, tã potẽtibus, neq; uita, neq; Scientia huius comite, destituentur. Semina eorũ in suis Abyssis delitescentia ubi digesta tẽpora expleuerint, cũ spiritibus Cõiugiũ ineũt: cũ spiritibus dico, ex quibus corpora tandẽ cõstitui possunt. Qui, quãuis initio inuisibiles sunt, corporũ tamen Principia, Elemẽta & ornatũ omnẽ in se cõtinent. Sed quo pacto, loca, matrices & domicilia opportuna inuenient? Nouit equus pręsepe suũ, Aues nidũ: & exemplũ Aquilæ sæpe adduximus. Vires superioris Naturæ, Scientiæ, Rationes, ubiq; penetrant, ubi confluentiã inuenerint, Anatomiæ suæ rudimenta cõstituentes,

Dono-

Donorum uarietate, Scientię abditā maiestatem proponunt, lætanturq́ se in uanū nō uenisse: præsertim si quod uolūt Generatione absoluere possunt, sine aliorum resistentia. Matricibus & locis nūc repertis, corporum uisibiliū magisq́ concretorū, cōmertiū admittunt, alimentūq́ attrahere incipientes, uaporosos fumos pro spiritibus ostēdunt. Tū uerò Elemēta constituunt, nō cōmunia illa, sed Mineralibus propria: corporū quoq; Principia similiter, hoc est, Sulphur minerale, Sal minerale, Mercuriū minerale, Ignē mineralē, Aerē mineralem, Aquā mineralem, Terrā mineralem. Quibus absolutis, coagulationes, colores & qualitates omnes, quæ in uitalibus eorundē Principijs uigebant proferūt, metallaq́ demōstrant uel mineralia his finitima. Nec maius est artificiū in formis & figuris Vegetabiliū siue Animaliū, quàm in colorū, saporū, odorum, coagulationū, actionū, proprietatū (quæ in his pręcipuè uigent) ordinata explicatione. Aequè enim mirari licet colorē Saphyri, duritiē Adamantis, perspicuitatem Chrystalli, pulchritudinē Auri, ac organa uespertilionis. Quinetiā in his formæ naturales nō sunt prætermissæ. Alijs enim formis coagulationes Vitriolatorum, alijs Marchasitarū, alijs Nitrosorum, alijs Chrystallorum, Berillorum & Adamantis repræsentantur. Est & hæc insignis proprietas in generatione Metallorum, quòd semen obtinuerint

commune hermaphroditicũ, multis Speciebus consentaneum: quæ ratione temporũ, locorum, & aliorum Ascendentium in generationis administratione confluentium, superatæ uel superantes, specierũ indiuiduas signaturas constituunt, & peregrinorum affinitate natiuas familias deferentes, regressus faciles, difficilesq; experiuntur. Animalium perfectorum semina, sexuum distinctione separata diximus: Insectorum uerò obscuris sexuũ notis contineri. In Vegetabilibus, quamuis maris & fœminæ testimonia sæpè deprehendimus, nihilominus in uniuersum semen eorum Hermaphroditicum concessimus. At uerò in Mineralium semine non solùm sexuum non explicatam uarietatem, sed etiam Indiuiduorũ, etiam Specierum, in uno eodemq; semine unita Principia magna Naturæ potestate admirati sumus. Hac de causa Generationẽ habent Transplantationi uicinã. Etenim si loca occupauerint immundo Sulphure, ut loquuntur Philosophi, turgida, immundas Metallorũ species producent, plumbum, stannũ, ferrum, cuprũ, Sulphurum & Salium admixtorũ indolem ostendentes. Horum Ascendentium impressione, mutantur seminum Elementa & corporũ Principia, nouaq; coniugia admittunt. Quòd si loca inuenerint non ita ualida externorum Ascendentium potestate repleta, uel consentaneorum uirtute perfusa, fiet quod uolunt,

ſunt. Alimentorum amica ubertate nutrita, Elementa conſtituent & corporũ Principia. Occulta deinde & uitali Digeſtione, coagulationes, colores, perſpicuitates, & reliqua Donorum inſignia abſoluent, Indiuiduaque perfecta hoc pacto proferent. Hæc eſt Generatio Auri et Argenti: cuius operoſitatẽ occulto quodam ſenſu, ut arbitror, olfacientes mortales, inſaturabili & impia fame, æqui & iniqui neglecto diſcrimine, uniuerſas Naturæ leges confundunt, ut alimento tam exquiſitẽ præparato, tandem potiantur. Sed iuſto Naturæ decreto ligatum alimentum, poſſeſſoribus benignum & uitale fomentum denegauit: multis deſperatam tabem attulit. Gemmarũ originem, quia Metalla uidẽtur eſſe tranſplantata, poſthac aperiemus. Quę uero propriẽ Mineralia dicuntur, ut Sales, Alumina, Sulphura, Vitriolata, Thermæ, & his finitima, ab iiſdem fontibus ortus ſui primordia ducentia, eodem quoq; pacto ad Generationem procedunt. In his nouarum Generationũ illuſtria exempla deprehenduntur. Efflorescentias quoq; habent, & Paroxyſmos Cœleſtium fructibus & generationibus non diſsimiles. De quibus plura in eorundem expoſitione adducemus. Eadem eſt ratio arenarum, lapidum, glareæ, ſabuli, cretæ: quamuis & ipſa Metalla Mineraliaque omnia, horum corporũ & ſimilium adiuncta habeant rudimẽta, tanquam ſiliquas & cortices in quibus de-

litescunt. Nec prætermittenda est Aquarum & Fluminum generatio. Quæ & ipsa Principia habent seminaque: sed sine conspicuis saporum uel odorum uirtutibus. Ideoq; corpora obtinuerunt, Elementorum conditiones potius quàm seminum referentia: ut in corporum differentijs annotauimus. Qui singularum specierum proprietates exactius cognoscere uoluerit, libros THEOPHRASTI PARACELSI de Generatione Mineralium perlegat: item de Procreationibus Elementi Aquæ. Ipse quoque Fodinas, Thermas, & Salium naturales officinas accedens, manifestius externa rerum accidentia, dispositiones, & conditiones conspicatus, maiori cum fructu, causas & inuisibilem Naturæ lithurgiam postea cognoscet. Atque hæc de Procreationibus inferioris globi dicta sufficiãt. Superioris uerò globi generationes longè aliter se habent. Neque enim Animalium generationi assimilantur, nec seminibus recurrunt anniuersarijs, nec corporum tarditate fructus remorantur: & cum ad generationem procedũt, fructus edunt instabiles. Itaq; proprias habent generationum leges. De Cœlestibus inprimis agemus. Facilius enim demonstrantur, quia corpora obtinuerunt sensibus obuia, in quibus fructuum dispensationes absoluũtur. Et humana ingenia ita sunt affecta, ut ubi corpora uisibilia deficerantur, ibi uirtutem potestatemq; Naturæ protinus

silere

ſilere arbitrentur: quare Aëreas generationes difficilius aſſequũtur. Diximus antea, in Elemẽto cœleſti uel Firmamento, Indiuidua perfecta contineri: in quibus partium diſsimilis confluxus, diſſolutionem non molitur: ſed ſtabili uigore in æuum perſiſtunt. Nihilominus uitali ſpirituum copia uigent: ex quibus ſtatis tẽporibus fructus produci poſſunt, ijq́ corporei. In inferiori globo etiam perfecta quædam Indiuidua uidimus, ut Gemmas, Aurum: ſed in his corporũ uinculis ligati ſpiritus, actionũ poteſtate, uitę argumenta demonſtrare nõ poterant. Cœleſtia uerò fructuũ aſsidua diſpenſatione uiuentiũ officia demonſtrãt. Tẽpora quoq́ digeſta (uitæ infallibilia ſigna) in his deprehẽduntur. Silent enim, & Fermẽtatione ſpirituum uigorem promouent, donec ad Exaltationẽ & maturitatẽ peruenerint. Tum uerò euacuantur, & ſpirituali ac inuiſibili, ſed copioſa fœcunditate, in Aëris capacitatem delabuntur. Vnumquodq́ enim Elementum, non in propria, ſed in peregrina regione parturit. Ibi Sciẽtiæ & Donorum uarietatẽ explicant, cõſentaneis corporũ ueſtimentis induti. Quamuis autẽ ſeminalem materiã in fructibus non relinquãt, ueluti terrena: nihilominus in ſuis theſauris, uitale Principiũ, Scientijs & Donis inſtructũ in ęuũ poſsidẽt, fructuũq́ fœcũditate prę ſcriptis tẽporibus recurrũt. Hęc Principia, hæ Sciẽtię, proprietates et differẽtias cœleſtiũ fructuũ cõſtituũt.

Ita

Ita quædam ſtellæ, uentorũ generationibus deſtinantur: in quibus Scientiæ & ſpiritus Mechanici, talium corporũ productrices latent. Inter has, aliæ Auſtrales producunt uentos, aliæ Boreales, alię Orientales, alię Occidentales. Quę ut motuum diuerſitate, ita corporum quoque proprietate Scientijs & Principijs analoga, diſsident. Et quamuis, colorum, ſaporum & odorum, ſignaturas non repræſentent: conſiſtunt enim in ſuperficiebus, quæ tales qualitates ſenſibus exhibere non poſſunt: nihilominus impreſsionum efficientia teſtantur, & hæc, & alia uirtutum inſignia ſibi non eſſe denegata. Caliditates, frigiditates, humiditates, ſiccitates, ſenſibus occurrentes, multos deceperunt, ut his nudis qualitatibus, actionum & proprietatũ cauſas attribuerent. Ita Auſtri βαρήκοοι, νωθροὶ, καρυβαρηκοὶ, διαλυτικοὶ, ab Hippocrate dicuntur, non quia humidi & calidi: ſed quia corpora eorum, proprietatibus Opiatis, Cicutarum, Solanorum, &c. inſtructa ſunt. Antea enim diximus in fructibus cœleſtibus etiam Meliſſas, Cicutas, Papauera, Mandragoras, contineri. Formæ ſunt diſsimiles: ſed actionum proprietatum'que conſpiratio, apud Philoſophos ſimilitudinem conficit. Rurſus Aquilonis proprietates adiungit. ἢν δὲ βόρειον ᾖ βῆχες, φάρυγγες, κοιλίαι σκληραὶ, δυσουρίαι φρικώδεες ὀδύναι πλευρέων στηθέων: Non quia frigidus & ſiccus: ſed quia corpora Aquilonis proprietatibus berberizatis, acetoſis, Acatiarum, imbuta

ſunt.

ſunt. Et quantumuis euanidi uidentur uenti, manent tamen ijs ueſtigia Donorum & diuinæ Sciẽtiæ: quod proprietatibus hiſce, & motuum certis progreſsionibus demõſtratur. Rurſus ſtellæ ſunt pluuiarum, grandinum, niuis, fulgurum, tonitrui, ſerenitatis, turbinum, tempeſtatis & reliquorum Meteororum: in quibus uitalia Principia & Mechanici ſpiritus eorundẽ fundantur, ſuisq́ temporibus ad Generationem procedũt. Sunt enim certa tempora omnium Aſtrorum, in quibus ad maturitatem perueniunt & fructus emittunt. In Luna manifeſtum eſt. Singulis menſibus noua generatione fructus profert Parentum ſeminibus & impreſsionibus ſimiles. Sic Pleiades, Hyades, Arcturus, Canis, Orion, ſua habent Plenilunia & Interlunia. Quædam bis in anno, orientia, ſcil. & occidentia efferueſcentias habent & fructuum diſpenſationes. Quædam ſemel, ut Zodiaci ſigna. Nonnulla ſæpius, ut & alia tardius. Quædam repentinas habent effloreſcentias, ut Martialia ſydera omnia: quædam uerò moderatas: alia tardas. Rurſus, quædam continuè effloreſcunt: quædam uerò certis Paroxyſmorum repetitionibus. In his omnibus propemodum fructibus, quia ſaporum uel odorum manifeſta diſcrimina non animaduertuntur, Elementorum proprietates magis repræſentantur, quàm trium Principiorum: idq́ ob ſalutem Animantium. Nam quæ ſydera proprietati-

bus pollẽt, Principiorumq́ naturã æmulantur, ubi efflorescũt uel oriuntur, morbos Epidemicos leuiores uel grauiores producunt. Horum pernitiem tarditate ortuum benigniorumq́ cõfluentia mitigauit Natura. Quãuis tales resolutiones ad nouarũ generationum classes commodius referantur: de quibus in doctrina Transplantationũ. De his plura habetis in libris Meteororum PARACELSI. Et nos in Astrologicis Commentarijs, de motuũ & maturitatũ Proportionibus, exactius aliquãdo hęc omnia interpretabimur. Aëreę generationes planè sunt similes: nisi quòd debiliores occurrãt & moderatiores. Quamuis autẽ in Aëris regione non conspiciantur Astra: nihilominus & ibi stabili sede imposita esse uitalia generationũ Principia, destinatis temporibus fructuum dispẽsatione efferuescẽtia, præterquã quod rata & immobili Naturæ Prouidentia confirmetur, quę singula Elemẽta Astris et seminibus ornauit, nec quicquã in rerum ordine uacuũ uel deforme passa est, etiã fructuum resolutiones testantur. Sunt enim uenti, tonitrua, pluuiæ, mannę, thereniabin, rores, &c. quæ à potestate cœlestium Meteororum, manifesto discrimine seiunguntur. Eodem pacto Astra uel semina inferioris globi, ut Mineraliũ & Vegetabilium radices, præter dictas generationes in quibus seminum progressione corpora cõstituunt seminibus ornata, etiam alias resolutiones cœlestibus

aëreisq́

aëreisq́ similes obtinent. Ex quibus terræmotus, fluxus & refluxus marini, uenti nonnulli Prouinciales, & Meteora omnia, quæcunque ex superiori globo demittuntur etiam hinc generationum exordia sumere possunt. Idq́ non obscura potestate. Quippe in generatione Lunæ, ad cuius Interlunia, Plenilunia, Quadraturas, maturitates plurimorum syderum regulantur, & hęc inferiora Astra Tincturam imprimere possunt efficacem. Ex his quoq́ Resolutionibus, Sterilitates, Pestes, Endemij morbi, sæpè Epidemici dependēt. Sed ne instituti nostri immemores, latius quàm Compendij ratio admiserit uagemur, uniuersam hanc contemplationem, breui uerborum formula complectentes, finē huic Capiti imponemus. ITAQVE GENERATIONEM ESSE PROGRESSIONEM SEMINVM ASSERIMVS: IN QVA, EX FONTIBVS, ABYSSIS, ET VITALIBVS PRINCIPIIS, ORDINATA CORPORVM EXPLICATIONE, IN HANC MVNDANAM SCENAM, DEFINITIS TEMPORIBVS PROGREDIENTIA, INDIVIDVORVM RENOVATIONE, SPECIERVM PERPETVITATEM CVSTODIVNT. FIERIQVE IN HAC LITHVRGIA, EX INVISIBILIBVS VISIBILIA, EX INCORPOREIS CORPOREA, POTESTATE VITALIS IMMORTALISQ'VE SCIENTIAE IN VNIVERSA NATVRA VIGENTIS. CVIVS EFFICIENTIA, ELEMENTA ET CORPORVM PRINCIPIA OFFICIIS CONSEN

TANEA, COLORES, SAPORES, ODORES, CALIDITATES, FRIGIDITATES, HVMIDITATES, SICCITATES, MAGNITVDINES, SITVS, CONFORMATIONES, CONSENSVS, DVRATIONES, DIGESTA TEMPORA, ET OMNIA CORPORVM ORNAMENTA, ADMIRANDO ORDINE PRODVCVNTVR. DIVERSOS QVOQVE GENERATIONVM ESSE MODOS, RATIONE ELEMENTORVM ET SEMINVM: ADEOQVE IN QVIBVSDAM PLANE NEGLECTA ESSE SEXVVM DISCRIMINA: IN NONNVLLIS OBSCVRA RVDIMENTA APPARVISSE: IN ALIIS VERO SEXVVM PERFECTA SEPARATIONE INDIVIDVORVM PROPRIETATES MANIFESTIVS EXPLICATAS. Nunc uoti memores Genium quieto silentio placabimus. Cras ingẽs iterabimus æquor.

DE MIXTIONE ET HVIVS COMITE TRANSPLANtatione.

CAPVT IX.

Q Vicunq; de Mixtionis natura, subiectis, progressu, terminis, cæterisq; conditionibus hactenus disseruerunt; Elemẽtorum, Seminum, Principiorũ proprietatibus, & Generationũ legibus non satis antea cõprehensis: eorũ decreta usq; adeò sunt obscura, dubia, incerta, falsa, puerilia, ut misericordiã potius quàm reprehẽsionem merean-

mereātur. Ii enim neglectis Naturæ operibus, dubitationes attulerunt extraneas, & Mixtionū modos proposuerūt, de quibus spiritus Mechanici Mixtionum authores nunquā somniarunt. In angustias primùm reduxerūt Naturā sola corpora & famosas illas Qualitates, Caliditatem, Frigiditatem, Humiditatem, Siccitatem, proponentes. His iactis fundamentis, ociosis dubitationibus, & terminos non habentibus, inquirere cœperunt: an corpora, id est, Substantiæ Elementorum, ut ipsi interpretantur, uel Qualitates, id est caliditas, humiditas, frigiditas, siccitas, totæ totis permiscerentur. Quibus certaminibus tanquam Sisyphi saxis, ingenia nostra hactenus exercuerunt, & multorum etiamnum exercent. Vidi ego Philosophos quorum tecta niue cooperiebantur, qui uniuersam uitam in his nugis consumserant: & tamen saxum in uertice collocare non poterant. Certè puerilius de multis differebant, quàm ij, qui Philosophiæ titulos sibi non uendicarunt. Quòd si ratio uniuscuiusque uerbi ociosi reddenda est, quanta illis restabunt debita, qui uitam his usuris iniquè traducunt? Tales Quæstiones multas deprehendimus in tota eorum Philosophia & Medicina. In proposita uerò dubitatione, post multas ambages, hæc sententia principatum obtinuit: Substantias καθ' ὅλα nō misceri: Qualitatum uerò consummatam esse mixtionem. Mixtionis autem

rationem hoc pacto explicarunt. Quatuor illas simplices Mundi Naturas, id est, Elemẽta, paribus quodammodo uiribus confluere: deinde se inuicem in exiguas, non autẽ minimas portiones distrahere, eoq; se ordine componere, ut sibi inuicem arctissimè cohærescant, nihilq; sensu notari possit, quod non ex quatuor earum portionibus constet: Qualitates uerò totas totis permisceri, & mutua quadam repugnantia, sese uicissim ad moderationem redigere, fieriq; illarum confusione Temperamẽti genus per uniuersam Compositi molem diffusum. Huic Temperamento omnium Facultatum naturalium causas ascripsit Galenus: & uniuscuiusq; rei proprietatem, ex tali uel tali caliditatis, frigiditatis, humiditatis, siccitatis temperie proficisci, turpissimo errore prodidit. Operæpreciũ est examinare fundamenta hæc, ex quibus uniuersa Medicina Galenica constituta est. Etenim actionũ Principia, morborum causas, remediorum facultates, cõpendiosa subtilitate hinc deriuantes, Artem posuerunt Methodorũ adumbratione superbã. Primùm itaq; cum Mixtio motio sit quædã, motorẽ addere oportebat. Nihil enim fit sine causa. Si Elementa se inuicẽ ad Mixtionẽ mouere dixerint, quæremus porrò, qua potestate tales facultates suis Elementis cõcedãt: simplicibus enim corporibus simplices motus cõgruunt. Deinde quibus internuntijs tam iustis & cõsentaneis

taneis ponderibus ad Comitia confluant. Quibus mensuris, portiones illas exiguas nõ autem minimas, dissecant. Qua iustitia positiones Atomisticas absoluunt. Rursus, si Qualitatũ ministerio Substãtias componi, mensurari, & iustis legibus confluere uoluerint, in multas obscuritates & desperatas difficultates incidere eos necesse est. Quippe Qualitatum originẽ & naturam nõ intelligunt. Nec enim satis est, quod definiant Qualitates esse, secundum quas quales esse dicimur: uel, per quas Substantiæ efficaces sunt: uel, in quibus cõtrarietas uiget: uel, in quibus intensiones & remissiones admittũtur. Sed originẽ, naturam, proprietates, differẽtias, actiones Qualitatum declarare, hoc uerò Philosophicũ est, & Medico inprimis necessarium. In summa, motorẽ adiungere oportet, Principium uitale, Scientia instructũ, Formã, Speciẽ, Semẽ, Astrũ, quomodocũq; appellare libuerit: cuius potestate & infallibili Sciẽtia, tã diuina Mixtionis officia administrari possint. Hoc est illud Principiũ, quod antea Generationũ omniũ fundamẽtũ & radicẽ demonstrauimus. Huius Sciẽtia & uitali potestate semina ex Iliado in mundanã Anatomiã, ex Orco in Lucẽ prodeũtia, Elemẽta & corporũ Principia domestica sibijpsis cõstituũt, eaq; ponderibus & mensuris soli Scientiæ notis permiscent. Idq; nõ corporũ mutua appositione: spiritualia enĩ adhuc sunt, dimẽsionũq; legibus

non ſubiecta: non Qualitatum diſcordia & inimica contrarietate: familiaria enim cum ſint tam Elementa quàm corporum Principia, amica ſocietate confluūt. Sed uitalibus Tincturis per omnia penetrantibus, omniumq́ue uirtutes ſecum ducentibus, & ualidis uinculis uniuerſa componentibus. Hæc uincula qui ignorat, Vitę poteſtatem non didicit: quia Mortis Anatomiam ſolam exercuit. Qui Mortem cum Vita copulare uoluerit, mortuisq́ue rebus Vitæ officia attribuere inuanum laborabit. Sed relictis eorum placitis Mixtionis neceſsitatem & naturam exponemus.

Quia Donorum uarietates, & proprietatum differentiæ, quæ in uitalibus ſeminum Principijs unitę latent, in Mundana Anatomia explicari debuerunt, & ex unitate in multitudinem progredi: diuerſis quoque Elementis, ac corporum Principijs opus fuit: quæ tamen diuerſa & multa manere non permiſit Naturæ ſolertia. Cuncta enim uiuentia, uitæ unitate, Principia & Exemplaria ſua imitantur. Itaque Mixtionem molita eſt Natura, & diuerſarum rerum, ſed conſpirantium, unionem. Subiecta Mixtionis ſunt Elementa, & corporum Principia, ex alimentis uirtute & Scientia Mechanicorum ſpirituum producta. Nam tum primum Mixtio fit, cum ex incorporeis corpora, ſed planè ſpiritualia, conficiuntur. Eſtq́ue Mixtio Elementorum inter ſe, Elementorum cum Principijs, Principiorum

inter

inter se, & omnium simul. Tam multa primis Proportionum progressionibus unita coniunguntur. Alimento deinde copiosiore attracto, Mixtiones quoque continenter progrediuntur. Ita fiunt compositiones & Mixtiones multæ. Elementa enim ac Principia corporum, à spiritibus uitalibus Mechanicisque, in horas consummuntur: assidua proinde opus est restitutione, mixtione, & compositione. Rectissimeque ab Hippocrate dictum reperio, nutriri nos ex iisdem ex quibus constamus, & Generationem nutritione continuari. Sunt & alij Mixtionum modi, de quibus copiose egimus in libello nostro, De Mixtione & rerum Confluentia: ubi corporum Principia, Elementa ac Radices rerũ distinximus, in Perfectas siue primas, & Corruptibiles siue superuenientes. Ex quibus tres Mixtionum ordines confecimus. Aut enim misceatur perfectum perfecto: aut corruptibile uel impurum, corruptibili: aut perfecto, corruptibile. Longè enim alia Mixtio prodit si perfectum perfecto, id est, purum puro, quàm si impurum uel corruptibile impuro uel puro misceatur. Quantum enim inter se distant subiecta, tantum etiam distabunt uniones, termini uel durationes. Pura enim puris permixta, longa habent digestionum tempora, priusquam ad dissolutionem perueniant. Impura confestim ad interitum festinant, serius ocius, secundum subiecto-

rum analogiam. Etenim Elementa & Principia Animalium, tempora habent durationum à Vegetabilium & Mineralium Elementis, Principijſq́ plurimum diſtincta: hæc rurſus à procreationibus ſuperioris globi. De corruptibilibus Radicibus, Elementis, Principijs, earumq́ Mixtione cum puris, copioſius agemus in morborum Generationibus: mortis enim Anatomiam, & morborum continent.

Expoſuimus nunc Mixtionum neceſsitatem, ſubiecta, terminos, diuerſosq́ modos: diximusq́ non communia illa & peruulgata Elementa, ſed propria & unicuiq́ radici conſentanea, in Generationum lithurgia commiſceri. Id felicius continget, ſi alimenta ratione locorum, & externorum Aſcendentium in Generationis progreſſu confluentium, opportuna fuerint: ſi Tincturis & facultatibus ualidis deſtituta, ſpiritibus Radicum uel ſeminum obtemperauerint. Ita enim conditiones Elementorum magis imitabuntur quàm ſeminum. Quòd ſi alimenta ualidis Tincturis imbuta fuerint: ſi ſeminum proprietatibus uiguerint: ſi Δυνάμεις Hippocraticas, Chærionia THEOPHRASTI, oſtenderint: ſiue locorum uel matricum ratione hoc contingat, ſiue diuerſorum ſeminum confluxu, ſiue externorum Aſcendentium ualidis & Chærionijs impreſsionibus: miſcebuntur quidem hæc, niſi planè diſſentanea fuerint, nulla ſocieta-

cietate cum Radicibus conſpirantia: ſed ſignaturę uariabuntur, fietq́ꝫ quod non uolunt ſemina. Tales Mixtiones pro Generatione Tranſplantationē cōficiūt. Eſt enim Generationum ſymptoma Tranſplantatio, omnibusq́ꝫ Generationū ordinibus accidit. In genere Animalium perfecta quæ ſexuum diſtinctione ſeparata ſunt difficulter Tranſplantationem admittunt: & hoc non omnia: ſolummodo illa in quibus magna eſt ſeminum & Naturæ affinitas, idq́ꝫ non niſi ſeminibus permixtis, ut lupi, canes: equi, aſinæ: perdices, gallinę, &c. Huiuſmodi Animalia Radices habent magna Naturæ ſocietate coniunctas. Quapropter ſpiritualia eorundem Elementa, corporumq́ꝫ Principia, Mixtionem admittunt, ſed nō perpetuā. Diximus enim ſubiectorū ratione, terminos Mixtionū breues uel diuturnos euadere. Ita quod ex congreſſu talium Animaliū naſcitur, ſterile ut plurimum exiſtit, ut muli. Elementa enim & corporū Principia, quę permixta primā cōpoſitionē fecerūt in eorū Generatione, nō tā ſtabili lege ligantur, ut durare poſsint ad ſeminis cōſtitutionem: ſed paulatim diſſoluūtur. Vitalia enim Generationū Principia, quia incorporea ſunt, Mixtionē omnē reſpuunt. Hoc eſt qđ dicūt Philoſophi, Species rerū nō miſceri. In genere Inſectorū, cœterorūq́ꝫ Animaliū, in quibus ſexuū diſcrimina manifeſta non apparent, frequentiores & faciliores cōtingūt Tranſplantationes.

Seminalia enim eorum Principia, multarum specierũ Scientia instructa, æquiuocas Generationes admittunt. In Vegetabilibus & Mineralibus, Transplantationes, quasi comites Generationum existunt. Vt autem in his facilius intelligi possit Transplantationũ ratio, obseruandum, alias esse Transplantationes Indiuiduorum, alias uerò Specierum. Indiuiduorũ Trãsplantationes dico, in quibus manente Radice signaturæ mutantur, ut colores, sapores, magnitudines, figuræ, &c. ita tamen ut maneat etiamnũ imperiũ Radicis & familiæ suæ certa signa, quãuis uehementer immutata referre possit. Huiusmodi Transplantationes in omnibus contingunt Generationibus, locorum, temporum, & externorũ Ascendentiũ, ad Generationẽ conspirantiũ efficientia, & proprietates Indiuiduę naturæ cõstituunt, durabiles uel momentaneas, secundũ impressionũ uirtutes. Specierũ uerò Transplãtationes intelligo, ubi omnibus signaturis immutatis nouæ familiæ insignia manifestè repræsentantur. Non quòd uitalia & inuisibilia seminum Principia, quæ Species à Philosophis propriè dicuntur, cõfundantur, sed quòd Elementa & corporum Principia Mixtioni subiecta alienas recipiant signaturas, quæ nõ cõtinebantur in Scientijs & prędestinatis Donis suorũ Principiorũ. A' ualidiorib. causis fiunt huiusmodi Transplantationes, Quod enim primam Elementorũ Principiorumq;

cipiorũq́; cõpositionẽ, adeoq́; Radicẽ & Primã materiã immutare debet, ualida Tinctura præditũ sit oportet. Neq́; hoc satis est. Nisi enim Scientiarum & Donorum societate, Elementorum quoq́; & Principiorum familiaritatem obtinuerint semina uel Astra prędicta, ut Generationis, ita Transplantationis pariter destructum erit consilium. Quapropter in Vegetabilibus cum semina sint plurima, in quibus multorum Indiuiduorum (quę sensuum iuditio specie quodammodo differre uidentur) Scientię & prędestinata Dona coniungantur, non mirum est si leui momento in nouas familias trãseant. Sic Sysimbrium in Mentam, Rapam in Raphanum, Imperatoriam in Angelicam, Triticum in Lolium, Ocimum in Serpyllum degenerasse & multas huiusmodi Trãsplantationes conspeximus. In quibus omnibus semina uidentur æquiuoca, quæ multorum Indiuiduorum ferè omnibus proprietatibus dissidẽtium Principia esse possunt. Sic in semine Tritici Forma Lolij delitescit, sed ministra, æquiuoca, accidens: quæ si externa subsidia nacta fuerit, contemto imperio, nõ ministri, sed domini munia obibit, id est, secũdum suam prędestinationem Scientiamq́; omnia moderabitur, suasq́; signaturas inducet. Eodemq́; modo in Sysimbrio Menthæ rudimenta latent ministrantq́;, quousq́; Sysymbrij Elementa, Principia, imperiũ robore uitaliq́; potestate obtinuerint.

rint. Quòd si aliorum Astrorum radijs confluentibus, Menthæ exordia incrementa sumserint robusta, dominabitur Mentha, seruietq; sysymbrium. In Rapa & Raphano similiter, & cæteris omnibus. Hæ Transplantationes, hac ætate multas ostendunt herbarum species, & aliarum quoque rerum ab Antiquis incognitas. Indiuiduorum Transplantationes in Vegetabilibus usqueadeò sunt frequentes, ut hinc nominis usuram receperint Philosophi. Ita cicurantur agrestes, mitigantur sapores, mutantur colores, maturitatis tempora accelerantur uel retardantur, totaq; Natura arbitrijs Mortalium se submittens, utili delectabiliq; uarietate nos recreat. Tempora quoq; obseruare oportet in Trãsplantationibus. Generationũ enim definitæ sunt periodi, in quibus efflorescentiæ & impetus seminum Indicatorios dies demonstrant: quæ si negligãtur, Transplantationes irritas efficient. Neque enim Animalium tantum est ad coitum auiditas, ut inquit Plinius: sed multo maior est terrę & satorum omnium libido, qua tempestiuè uti plurimũ interest conceptus. Sic mala, cotonea, pruna, post Brumã tempestiuè transplantantur: Mora, ante uernum æquinoctium: cærasi, amygdalæ circa Brumã. Iis enim temporibus, cum mutua sit in insitis cupiditas utrinq; coëundi, faciliores fiunt amplexus, seminalibus Tincturis Germinatione excitatis. Tum uero radicum rudimen

ta fibris

ta fibris demittuntur: fibris dico, in quibus ualida trahendi potestas inest. Atque hoc pacto ex alieno alimento suum faciunt. Loca quoque opportuna in Transplantationibus requiruntur, siue semine, siue insitione administrentur: neque enim omnia ex æquo Matricis analogiam habent. Mineralium semina quia plane hermaphroditica sunt, & multis Indiuiduis, specie quodammodo differentibus, communia, æquiuocas Generationes obtinuerunt, id est, Transplantationi permixtas. Gemmæ etenim specifica Transplantatione producũtur, ualidioribus Tincturis occupata prima communiꝙ; Metallorum Radice: idꝙ; receptis antea Indiuiduis Metallorũ signaturis. Ita ex radicibus plumbi transplãtatur Adamas, ex radicibus Lunę saphyrus, ex radicibus Veneris smaragdus, ex radice Martis Berillus, &c. Indiuiduę uerò Transplantationes Metallorũ, ubiꝙ; conspiciũtur in Metallis, Marchasitis, Sulphurib. Salibus, Thermis. Quinetiã artificiosę Transplãtationes Saliũ, ut aluminis, uitrioli, salis nitri, ammoniaci, Sulphurũ, antimonialiũ, cupri, ferri, plũbi, stanni, Naturę mirabilẽ potestatẽ satis ostẽdũt. De quib. copiosè et doctè in multis locis disserit PARACELSVS. Postremò superioris globi Generationes Trãsplãtationibus quoꝙ; frequẽter implicantᷣ: idꝙ; si iisdẽ tẽporibus ad maturitatẽ peruenerint, et radiorũ societate cõspirauerint; fiũtꝙ; fru-

ctuum

ctuum uel Indiuiduorum solummodo in his Transplantationes, scilicet alteratis fructibus uehementia, frequentia, copia, diuturnitate, uel his contrarijs accidentibus. Maturitatis tempora eodem modo promouentur, & mira uarietate errores contingunt, Astrologorum iuditijs difficultatem inijcientes. Quæ inexplicabiles planè redderentur, confluentibus impressionibus inferioris globi hactenus incomprehensis, mutationesq; insperatas sæpè adducentibus: nisi Planetarum, Principaliumq; syderum, quorũ potestate temporum uicissitudines constituuntur, naturæ, proprietates, digesta maturitatum tempora, Generationum modi, Anni quoq; uniuersales constitutiones, tam ex inferioris globi quàm superioris resolutionibus pendentes, laboriosa experientia, & subtili iuditio certis legibus tandem comprehenderentur. Magnas insuper Coniunctiones, & Eclypses, mirabiles Transplantationes, & nobiscum durabiles, adducere cui non est manifestum? Causam facilè inueniet, qui prædicta diligenter examinauerit. Cometarum similiter origines, & insolentium Meteororum, Transplantationi ascribimus. Sic Astrorum silentium & occultorum resolutiones, siue Mundanæ Reipub. legibus astrictæ sint, siue superioris familiæ Oeconomi, sæculorum mutationes, nouas Generationes, & rerum omnium senescentes Transplantationes efficiunt. Quibus Mun-

dana

dana Prouincia obtigit, in Elementorum abyſsis, ſilenti obedientiqúe deſiderio prædeſtinata expectant tempora: tum demum reſolutione ualida, ſæpè amara, nouam faciem rebus mortalibus inducunt: durabileſque fiunt uel momentaneæ Tranſplantationes, ſecundum Aſtrorum naturam & Tincturarum potentiam. De his plura utique dicerem, niſi diſuaderet is, cui obtemperare conſilium eſt. Vrticarum uicinitas præcocibus Roſis ſæpè ſpem floris abſtulit. Attamen in nouorum morborum expoſitione liberalitati locus erit. Diſperſos nunc Centuriones in ordinem reuocantes, acie inſtructa dicemus: MIXTIONEM ESSE SEMINVM AD GENERATIONEM PROCEDENTIVM INSTRVMENTVM: CVIVS MINISTERIO ELEMENTA ET CORPORVM PRINCIPIA SEMINIBVS DOMESTICA COLLIGATA VNITATEM SVORVM EXEMPLARIVM AEMVLANTVR: VARIARIQ'VE MIXTIONVM VNIONES RATIONE SVBIECTORVM. SPIRITVALIA DEINDE CORPORA VERAM MIXTIONEM A' PENETRATIONIS DIMENSIONVM PERICVLIS EXPEDITAM CONSTITVERE: IDQVE VITALI VIRTVTE MECHANICORVM SPIRITVVM, TRANSPLANTATIONEM

T NEM

NEM GENERATIONI, INTERVENIENTE MIXTIONE ACCIDERE, COMMVNEMQVE ESSE GENERATIONVM OMNIVM ORDINIBVS, SIVE LEVIORIBVS TINCTVRIS INDIVIDVAE NATVRAE PROPRIETATES IMMVTARENTVR SIVE VALIDIORIBVS SPECIERVM SIGNATVRAE TRANSPLANTATAE NOVAE FAMILIAE INSIGNIA DEMONSTRARENT. POSTREMO VALIDIORVM OCCVLTORVMQVE ASTRORVM RESOLVTIONES TRANSPLANTATIONES TAM POTENTES COMITARI VT NOVARVM GENERATIONVM APPELLATIONE VIGOREM PRINCIPIORVM DECLARAVERINT.

I puer, uestimenta suspende: fluctibus superatis leniori post hac utemur remigio.

DE

DE GENERATIONE HVMANA ET TRANSPLANTAtionibus Generationi-superuenientibus.

CAPVT. X.

FVndamenta Mundanæ Naturæ posuimus. Aequum nunc est humanam Anatomiam aggredi: non illam solùm quæ cadauerum superstitiosa propemodum dissectione, situs & nudas partium conformationes scrutatur: sed longè magis uitalem, quæ origines, proprietates singularum partium Scientias & agendi potestates inquirit. Primùm itaque uitalis Principij seminisq́ naturam adducentes, Mechanicum processum ad Generationis œconomiam adiungemus. Elementa quoque & corporum Principia humanæ Naturæ consentanea, Mixtiones radicales & superuenientes, nutritiones, conformationes, signaturarumq́ omnium absolutiones, quæ proprietatibus Radicum cohærẽt, qua possumus breuitate adijcientes, Generationis humanæ contemplationẽ absoluemus. Neq́ fastidiosa repetitione singula quę de seminibus, Elementis, corporum Principijs, Generationibus, Mixtionibus, et Trãsplantationibus hactenus demõstrata sunt replicabimus. Sed Naturę operibus, tanquam illustribus uiuisq́ exemplis, ueritatem omnium cõfirmabi-

mus, obſcuritatem illuſtrabimus, prolixitatemq́ue breuitate compenſabimus. Diximus antea uitale Principium humanæ Naturæ, in materia quadam radicali fundari, in Balſamo ſcilicet animali, in Sulphure, Mumia uitali, cuius perpetuo coniugio detinetur, Mundanæ'que Reipublicæ perpetuus ciuis, propagatione Indiuiduorum, corporum'que renouatione æternitatem æmulatur. Quæ ad Supercœleſtis corporis Naturam, proprietates, copulationem, cum Naturali, durationem, &c. attinent, in Commentarijs, De uita longa, commodius explicabuntur. Hîc enim naturalis corporis affectiones ſcrutamur, in quo uitalia Principia humanæ Naturæ & Mechanici ſpiritus, tanquam in ſolida radice in ſeculi cōſumtionem duratura, fundantur. Hæc prima materia, quamuis ſpiritualis quodammodo ſit ſi primæ materiæ Vegetabilium uel Mineralium comparetur: nihilominus Tincturas in ſe habet potentiſsimas, in quibus tanquam in Mechanicis ſpiritibus Scientię omnium partium humanæ Anatomiæ deliteſcunt. Neq; locis inter ſe diſtinctæ iacent hæ Tincturæ: ſunt enim Aſtra, ſunt ſpiritus, in quibus corporum dimenſiones & diſtantiæ non admittuntur. Quantumuis autem confuſæ uideantur, differentias nihilominus proprias, inuiolatas conſeruant. Argumento ſunt tam ordinatæ explicationes. Talis Radix, Tinctura, Semen,

Balſa-

Balſamus, Mumia, Aſtris opportunis ueſtita, in uniuerſo corpore humano uiget, quãuis partium diuerſitate ſignaturas uariet. Id quod Hippocratem non latuit. Aſſeruit em̃ in libello, De locis in homine: ὅτι τοῦ σώματος τὸ σμικρότατον πάντα ἔχει ὅσαπερ καὶ τὸ μέγιστον. Et paulo poſt: ὅτι ἐν τῷ σμικροτάτῳ, πάντ᾽ ἔνι τὰ μέρεα. Itaq; nõ in teſtibus, non in cerebro, non in ſpinali medulla propriè conſiſtit ſemen: ſed in Mumia, Balſamo, uitali Sulphure, quod per uniuerſum corpus diſpergitur, ſuoq; fauore omnia complectitur. Teſtes uerò corpus ſemini idoneum pręparant, cuius beneficio ab externis iniurijs, tanquam in teſta, illæſę cuſtodiuntur ſpirituales Tincturæ Generationis authores, donec nutricatione & definita digeſtione corroboratæ, ſignaturis & partibus interea abſolutis, in lucem tutò prodire poſsint. Hæc materia, quia cum ſpiritibus & Tincturis ſeminalibus magna familiaritate confluit, & ſymptomata omnia, quæ ſeminum efflorefcentijs contingunt, in Anatomia teſtium tam manifeſtè oſtendit, multos ſeduxit, ut arbitrarentur in hac ſola totam ſeminis poteſtatem contineri, & tamen non obſcura ſymptomata in uniuerſo corpore conſpiciuntur in dictis efferueſcentijs. Fœmineum ſexum tali Balſamo, Mumia, uitali ſulphure, ſemine, deſtitui abſurdum eſt. Et rationes eorum qui id aſtruere conantur futiles ſunt. Qua ratione ad Paroxyſmum ebullitionis efflorefcentiam,

turgorem, excitetur seminalis Mumia, manifestum est. Frustra tamen & in uanum ab externis causis excitatur, nisi germinationum interni impetus concurrant. Quibus concurrentibus, & debitè omnibus conspirantibus semina maris & fœminæ utero excepta, mutuo amplexu miscebũtur (spiritualia enim sunt, consentanea, ab una eademq; Radice profecta, ijsdem Donis, Scientijs, signaturis instructa) uterusq; cõtrahetur, & arctissimè claudetur, tam amico & desiderato recepto hospite. Tanta est Matricum & seminum naturalis cõfluentia. Et quia Mechanici spiritus, Tincturæq; radicales, uitalis caloris copiosam supellectilẽ secum adduxerunt, motum utiq; in utero eorundẽ spirituũ confestim ostendent, obscurũ tamen & tam pusillis exordijs sufficientem. Itaq; cordis ac arteriarum officia statim aderunt, uitaliq; pulsu, aëreũ spiritualeq; alimentum, iuxta uirtutem, Scientiam, & potestatem Mechanicorum spirituum attrahent: idq; per occultas uias. Tum uerò spiritualibus Tincturis in centrũ collectis, crassiorem seminis materiã, tanquã testam, undiq; sibi obducent, & paulatim in membranas transmutabunt. Iam rudimenta uiscerũ locis opportunis ordinatè disposita apparere incipient. Hisce temporibus, Elementa, & corporea singularũ partiũ Principia, ex alimentis augmenta suscipiunt, ac nouas Mixtiones, quarũ uirtute spiritualia in corporea tandem

transfor-

transformantur. Hanc Generationis diuinam administrationem, Hippocrates docta profundaq; interpretatione persecutus est, in libello de Diæta. Vbi generalem quoq; Generationũ omniũ, & seminũ naturam, quam antea ad mentẽ ipsius exposuimus, proposuit. Obscuritatẽ explicatione tollemus, locumq; ascribemus, ob causas supradictas. Posteaquam ostendisset Hippocrates seminũ progressionem ex Orco in Lucem, fluxumq; Generationum & Corruptionum uniuersali doctrina declarasset, ad hominis descendit Naturam, inquiens: τὰ δ' ἄλλα πάντα καὶ ψυχὴ ἀνθρώπου καὶ σῶμα ὁκοῖον ἡ ψυχὴ διακοσμέεται. hoc est, Et alia omnia, & Anima hominis, corpus uerò Animæ cõsentaneũ fabricatur, &c. Principia illa uitalia, radicales Tincturas, Mechanicos spiritus, in quibus Sciẽtia, uita & potestas uiget ψυχὴν appellat, alibi θερμὸν, ut in libro De carnibus, hîc sæpè πῦρ. Quales autem fuerint Scientiæ & Dona, uitaliũ spirituum, Animæ, calidi, ignis, &c. tales signaturas in corporibus exprimi, corporũq; ornatũ uniuersum in Anima cõtineri asserit. Ita Anima est Principiũ corporis organici: ab hac enim fluit corpus: huius uirtute Elementa, Principia, miscentur, augẽtur, ex spiritualibus in corporea mutantur, figuris, magnitudinibus, coloribus, & similibus picturis Animę cõsentaneis, hoc est, quæ ad prędestinata officia, absoluenda operæpretiũ obtinent, uestiũtur, σπέρμα δὲ εἰς ἄνθρωπον,

μέρεα,.

μέρεα μερέων, ὅλα ὅλων, ἔχοντα σύγκρησιν πυρὸς καὶ ὕδατος. τὰ μὲν ληψόμενα, τὰ δὲ δώσοντα, καὶ τὰ μὲν λαμβάνοντα πλεῖον ποιέει, τὰ δὲ διδόντα μεῖον. &c.

Declarat alimentorum beneficio omnia suppeditari, partes partium, tota totorum, hoc est, & Elementis humanis, & corporũ Principijs, fomenta idonea suppeditari. Alimenta enim quæ ingrediuntur temperamentum, habent Tincturas & fructus Ignis & Aquæ, ex quibus prima rudimenta seminum profluxere. Quid Ignem & Aquam appellet ex superioribus inquire. Patet Elementa, totorum conditionem habere: Principia uerò partium. Nisi enim alimentum tam Principiorum quàm Elementorum proprietates obtinuerit, sterile utiq; futurum est. His ita accedenti-
„ bus & amica societate cõmixtis, quædam, inquit, ac-
„ cipient, quædam uerò dabunt: & quæ accipient plus
„ facient, quæ uerò dabunt, minus, &c. Partes sanè accipient & tota dabunt. In partibus enim, id est, in Principijs corporum, proprietates insunt & ualidiores Tincturæ, quàm in totis, id est, in Elementis. Ideoq; Elementa, partium fiunt nutrimenta. Ipsæ quoque partes, aliæ alijs sunt ualidiores, & à debilioribus alimentum trahunt. Sed quid est quod omnia hæc moderatur, alimentorum attractiones, Mixtiones, partium dispensationes, consentaneorum conspirationes, dissentaneorum uerò expulsiones? *φύσις ἀνθρώπων* inquit: hæc est illa quæ hoc expellit, hoc attrahit, quæ dat,

dat, quæ accipit, καὶ τῷ μὲν δίδωσι, τοῦ δὲ λαμβάνει. καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τὸ μεῖον ξυνόντα, διακρίνεται εἰς τὴν ἐλάσσονα χώρην, τὰ δὲ ἐπὶ τὸ μεῖζον πορευόμενα συμμισγόμενα ἐξαλλάσσει εἰς τὴν μείζω τάξιν. Minora minoribus locis adaptat, maiora maioribus: idq́ commixtione alterata & benignè temperata. Quæ Elementorum ordinibus cōſentanea ſunt in alimentis, ad eorum ordinem ſegregat, quæ partium & Principiorum ſimiliter. Τὰ δὲ ξεῖνα μὴ ὁμότροπα ὠθέεται ἐκ χώρης ἀλλοτρίης. οὐ γὰρ δύναται τὸ μὴ ὁμότροπον, ἐν τοῖσιν ἀσυμφόροισι χωρίοισιν ἐμμένειν. πλανᾶται γὰρ ἀγνοούμενα. ξυμμισγόμενα δὲ ἀλλήλοισι συγγινώσκεται. προσοίσει γὰρ τὸ σύμφορον τῷ συμφόρῳ, τὸ δὲ ἀσύμφορον, πολεμεῖ καὶ μάχεται καὶ διαλλάσσει ἀπ᾽ ἀλλήλων. Peregrina, hoc eſt, quæ nō ſunt ὁμότροπα, ab alienis ſedibus pelluntur. Ea enim propria eſt facultas omnium uitalium Elementorum, ut in ſuis regionibus, nihil alieni, uel diſſentanei, ferre poſsint: ſed omnia collectis uiribus à ſe expellunt. Peregrinum autem eſt, quidquid non habet ſignaturas conſpirantes, id eſt, in quibus, nec tempora congruunt, nec colores, nec odores, nec ſapores, nec corporaturæ. In his corporum Principia neceſſario diſſentanea ſunt, Elementa quoque. Quapropter locorum fauore deſtituta, quia ignoti ſunt hoſpites, errant, locumq́ in diuerſorio non inueniūt. Domeſtica uerò cognoſcuntur, quia ſignaturæ ſunt ſimiles, & Radices habent communes ad Mixtionem conſentientes. Hoc eſt tritum illud Philoſophorum dogma, Naturam Natura propria lætari. Διὰ τοῦτο ἄνθρωπ-

V

θρώπου ψυχὴ, ἐν ἀνθρώπῳ αὐξάνεται, ἐν ἄλλῳ δὲ οὐδενί. καὶ τῶν ἄλλων ζώων τῶν μεγάλων ὡσαύτως. Quia nec peregrina Elementa, nec Principia admittuntur in Anatomia humana, propterea inquit ψυχὴν (intellige Naturam, Semen, Radicem uegetalem humanam) in solo homine augeri, & in nullo præterea alio Animali. In cœteris quoque similiter Animalibus maioribus, id est, perfectis, in quibus sexuum perfecta est distinctio & uniuoca Generatio. Insecta enim & his finitima frequẽtes admittũt Transplantationes, ac peregrina semina in suis tentorijs fouent. Ad hunc modum sæpe loquitur PARACELSVS. Dicit enim ex eodem alimento canem caninam producere naturã, carnem, semen, radicem: hominem humanam, suem suillam, leonem leoninã, ob potestatem Mechanicorum spirituum, qui alimenta omnia suis signaturis ornare possunt. Manifestè uerò explicat potestatem Tincturarum radicalium, Principiorum uitalium, spirituum Mechanicorũ, seminis (una enim eadẽq́ res diuersis his nominibus insignita est) cum dicit: ἑκάστῳ δὲ ψυχὴ μείζω καὶ ἐλάσσω ἔχουσα περιφοιτᾷ τὰ μόρια τὰ ἑωυτῆς, οὐ προσθέσιος οὐδὲ ἀφαιρέσιος δεομένων τῶν μερέων, κατὰ δὲ αὔξησιν καὶ μείωσιν τῶν ὑπαρχόντων δεομένη hoc est: Natura quæ maiora & minora habet, sibi ipsi particulas suas fabricat, quæ neq; adiectione, neq; subtractione opus habent: iam uerò existentes augmento & decremẽto indigent, &c. Sed quo pacto ante augmenta tot partiũ differẽtiæ in una Natura continentur? Certè non in corporibus, neq; tenui-

tenuibus partium rudimẽtis ſenſum fugientibus, ſed in uita, Scientia, poteſtate, ſeminis & Tincturarum radicalium. Ibi neq; locorũ interuallis diſtinctæ iacent, neq; confuſione differentias amittunt, ſed unitæ, proprietates illæſas cuſtodiunt, quas ordinata progreſſione promouẽt. Ex alimento enim attracto auctę, ex inuiſibilibus uiſibilia, ex incorporeis corporea rudimenta, demonſtrant. Sed unde augmenta & nutrimenta hæc proficiſcuntur? Τρέφεται καὶ αὔξεται διαίτῃ τῇ περὶ τὸν ἄνθρωπον. ἀνάγκη δὲ τὰ μέρεα ἔχειν πάντα τὰ εἰσιόντα. ὅτινος γὰρ μὴ ἐνείη μοῖρα ἐξ ἀρχῆς, οὐκ ἂν αὐξηθείη, οὔτε πολλῆς ἐπιούσης τροφῆς, οὔτε ὀλίγης, οὐ γὰρ ἔχει τὸ προσαυξόμενον. ἔχον δὲ πάντα αὔξεται ἐν χώρῃ τῇ ἑωυτοῦ ἕκαστον. hoc eſt: nutriuntur & augentur Diæta qua homo utitur. Neceſſarium uerò eſt partes cõtinere omnia quę ingrediuntur. Cuius enim Principium, Scientia, prædeſtinatio, fatum, rudimentum (ea enim omnia uirtute uocabuli τῆς μοίρας deſignantur) nõ adfuerit ab initio, nequaquã augebitur, ſiue copioſum ſiue exiguũ affluat alimẽtũ, neq; enim habet cui adhæreat, & quod augeſcere faciat: nũc uerò cum omnia habeat augetur unũquodq; in proprio loco, &c. Alibi clarius expoſuit quæ nam ſit humana Diæta. Ex iiſdem, inquit, nutrimur ex quibus conſtamus: iiſdem dico poteſtate non actu, id eſt, quæ partes habent in ſemine, quæ Scientiis & Mechanicis ſpiritibus humani ſeminis ſubnciuntur. Corporea enim aliorum interpretatio planè cruda

est. Nec enim satis est quod dicunt constare nos ex quatuor Elementis, & ijsdem nutriri: propius accedere oportet, ac fores clausas aperire, si nucleum eruere propositum est. Qui siti premitur liquoris familiaris speciem animo concipit: huius Imaginationis comes indiuiduus est Appetitio, & talis Imaginatio ꝑ petitu tali formata, sitis est. Huic imaginationi idem est liquor desideratus; quia species quæ Imaginationem formauit, liquoris propria est, & liquor talis Imaginationis officio, prædestinationi, termino, fato, Scientiæ, satisfacere potest. Ita nutrimenta eadem sunt cum ijs quæ nutriuntur: & tamen hæc sunt inuisibilia, illa uerò uisibilia: hæc incorporea, illa uerò corporea. Itaq; nisi talis antea fuerit Imaginatio, Scientia, fatum, prædestinatio (ignoscite Aristotelici quòd Imaginationem Naturæ attribuam) non generabitur, non miscebitur, non augebitur quicquam: non fient ex inuisibilibus uisibilia, ex incorporeis corporea: nõ explicabũtur figuræ, magnitudines, colores, sapores, odores, & reliquæ signaturę corporũ, siue copiosum siue exiguũ affluxerit nutrimentũ, quia nõ habẽt fundamenta, Radices, Principia, quorũ potestate, tutela, patrocinio, in nouæ Reipublicæ societatem recipiantur. Antea per iocum dixerat γενέσθαι εἶναι, μίξιν, hîc demonstrat γένεσιν εἶναι αὔξησιν. Latinè loquerer, nisi flagella Peripateticorum timerem. Omnibus his debitè

confluentibus, augetur unumquodque in loco proprio: loca uerò progreſsiones ſeminum ordinatè imitantur. Analogiam alibi explicabimus. Hanc artificioſam Generationis diſpenſationem, ſilentio, quietè, in Nocte, placidè, abſolui docet. Trahuntur alia intrò, alia uerò foras protrudũtur. Exempla Fabrorum adducit & aliorum artificum, qui ſine uiolentia artificia ſua peragũt. Ita omnia Generationis initia in Naturę officina, ſine ſtrepitu adminiſtrabuntur, quouſq; nutritis ſpiritibus Mechanicis & auctis, loco tam anguſto amplius contineri non poſsint, neque tam exiguo alimento nutriri. Tum uerò quæ antea unita fuerant certis proportionum menſuris ſeparabuntur, et locorum diſtantias admittẽt. Progredientibus enim proportionibus, termini qui antea diſtare non uidebantur, manifeſtis interuallis diſtrahuntur. Contingunt tales progreſsiones, poſteaquã nutritione prima Elementa & corporum Principia conſtituta fuerint, Mixtione opportuna coniuncta, & in tãtum aucta, ut progreſsionem facere poſsint: idq; prædeſtinatis temporibus, ſi nullus error inciderit. Itaque ὁκόσα ἂν ἐμπλήσῃ τὴν πεπρωμένην μοῖραν, ταῦτα διακρίνεται πρῶτα, καὶ ἅμα συμμίσγεται. ἕκαστον μὲν γὰρ διακρίνεται, πάντα δὲ ταῦτα ξυμμίσγεται, &c. Sunt certa digeſtaq; tempora omnium ſeminum, Aſcendentium, Radicum, quibus mutationes, mixtiones, maturitates, augmenta, ætates abſoluũt. Hanc definitam temporum

V 3 menſuram

mensurã appellat Hippocrates τὴν πεπρωμένην μοίρην: PARACELSVS, prędestinatũ digestumq́ tẽpus. Quæcunq; nũc in semine partes expletis prædictis temporibus nutricatione & harmonica Mixtione augmẽta fecerint, progrediẽtur, à reliquis quodammodo separata, positione scilicet: uita enim communi etiamnum fruentur, & nutrimẽto per uias confluentes attracto, Mixtiones continuas assiduè molientur, donec ad ultimam prædestinationem peruenerint. Χώρην δὲ ἀμείψαντα καὶ τυχόντα ἁρμονίης ὀρθῶς ἐχούσης συμφωνίας τρεῖς, ξυλληβδὴν διεξιὼν διὰ πασέων, ζώει καὶ αὔξεται τοῖσιν αὐτοῖσιν, οἷσι καὶ πρόσθεν, ἢν δὲ μὴ τύχῃ τῆς ἁρμονίης, μηδὲ ξύμφωνα βαρέα τοῖσιν ὀξέσι γίνηται ἡ πρώτη συμφωνίη, ἢν δὲ δευτέρη γένεσις ᾖ, τὸ διὰ παντὸς ἑνὸς ἀπογινομένου, πᾶς ὁ τόνος μάταιος, οὐ γὰρ ἂν προσαείσειεν, ἀλλ᾽ ἀμείβει ἐκ τοῦ μέζονος εἰς τὸ μεῖον, πρὸ μοίρης. διότι οὐ γινώσκουσιν ὅτι ποιέουσιν.

» Hoc est: locum uerò permutantia, si opportunè na-
» cta fuerint harmoniam tres symphonias habentem,
» omniáque uniuersim penetrando coniungentem, ui-
» uent & incrementa suscipient ex ijsdẽ ex quibus an-
» tea. Si uerò harmoniam non assequuti fuerint, ne-
» que grauia acutis consona fiant, prima symphonia
» uitiabitur, & quamuis secunda generetur, cùm una
» omnino destructa sit, omnis tonus uanus erit: non
» enim concentum habebit, sed ex maiori ad minus
» transibit ante destinatum fatum, quia non cognoscũt
» quod faciunt, &c. Consuetum est Pithagoricis & occultioris Naturæ interpretibus, proprietates, Mixtiones,

tiones, ac progreſsiones rerum naturalium numeris adaptare, eorundemq́ꝫ inuolucris multa myſteria occultare. Itaque eſſentialium numerorum proprietatibus omnes Scientias, tam Mundanas quàm Supramundanas docuerunt. Ab alijs poſtea ridebantur, quòd ex numeris, & nudis quantitatibus ſubſtantias produci poſſe arbitrarent. Hi, conſilium tantorũ Philoſophorum non ſatis acceperunt, neqꝫ numerorum eſſentialium proprietates & poteſtates intellexerunt. Sanè, ſi conſtantes ac perpetui ſunt numeri partium, numerorumq́ꝫ proportiones & Mixtiones ordinatæ in Generationum lithurgia, caſu utiqꝫ non cõtingent, neqꝫ à poſteriori: ſed in Scientia Mechanica, de qua toties iam diximus, cõtinebuntur, ubi magnitudines, figuræ, colores, ſapores, & reliquę quoqꝫ ſignaturę fundantur. Quòd ſi in Scientia continentur, otioſi non erunt, ſed uitales, poteſtate pleni, ac proportiones ordinatas in progreſsionibus explicabunt, documentum'que dabunt, pondere, menſura & ordine creata eſſe omnia. Ita nihil eſt in uniuerſo quod ordinẽ effugiat, quod nõ proportione ad harmoniã unitatemq́ꝫ redigatur. Et quãuis huic aut alteri diſſonũ uideatur, alij tamen confeſtim conſonabit. Tales conſonantiæ in Naturæ lithurgia ſingulis momẽtis abſoluuntur. Semina enim in Generationibus ab unitate labentia, partes tanquam numeros & ſonos, ordinata progreſsione

greſsione producunt, Elementa conſtituunt, ac corporum Principia, numeris antea in Scientia definita: quæ ſi conſentanea fuerint, harmoniam, mixtionem, proportionem & conſonantiam efficient: conſonantiam dico ex tribus debitè confluētibus conſtantem, ſcilicet, ſeminali Tinctura, Elementis, & corporū Principijs. Hæc enim ad Mixtionē conſpirare antea oſtendimus. Nec eſt ulla particula corporis, quamuis minima, in qua tres dictæ harmoniæ concentum non efficiant. Requiritur enim ſeminalis Tinctura, Balſamus, Mumia, Radix, uitale Principium, ſi cōmuni uita frui, ſi toti & cæteris particulis conſpirare ac confluere oportet: requiruntur corporum Principia, hoc eſt, Sulphur, Sal, Mercurius, ſignaturis ſuis ornata, ſi proprium ac peculiare officium abſoluere tenētur: requiruntur Elementa Principijs conſentanea, & domeſtica, ſi nutriri, uiuere, incrementaq; ſumere unicuiq; Naturæ lege iniunctum eſt. His tribus debitè conſpirantibus in omni Mixtionum progreſsione tonum efficient, id eſt, officium deſtinatum plenè & manifeſtè abſoluent, alimentoq; priſtino cōtinenter attracto auctæ, progreſsiones nouas inſtituent. Quòd ſi peregrinæ impreſsiones, eæq; ualidæ, in Generationum primis his mixtionibus confluxerint, Harmoniam non aſſequentur trinam, uitiabiturq; omnis tonus, Principio ſcilicet, deſtructo. Hoc eſt quod antea diximus,

ſpecierum

ſpecierum Tranſplantationes in Generationum exordijs, & facilius & frequentius accidere. Neq; enim ſpes ulla reſidua eſt, in ſuperuenientibus Mixtionibus uel Generationibus emendari poſſe Tranſplantationes primas. Concentum proinde amittunt, & peregrino admiſſo hoſpite, relictis proprijs ordinibus, officijs, ijsq; excellentioribus ac maioribus, ante deſtinatum Fatum alterius Reipublicæ ciues & miniſtri euadent. Atq; hoc pacto in minorem ordinem concedũt, & Scientiæ ſuæ prędeſtinationes relinquentes, faciũt quæ non uolunt, & quę non ſciunt. Ita enim in omnibus Tranſplantationibus euenire oſtendimus: ut in Mola, Monſtris, & ſimilibus. Mixtionum harmonias muſicis proportionibus hoc loco accõmodauit, quia in his maximæ uarietati concordia conciliatur: Natura uerò uarietate delectatur: & poſtea aſſerit quæ plurimum diuerſa ſunt maximè cõcordare. Hactenus prima Generationis exordia expoſuimus, in quibus partes ſingulæ ex alimento auctæ, in conſpicuam uarietatẽ deſinunt. Quia uerò poſthac alimẽto indigent copioſiore & ſolidiore, nec occultę uiæ ſufficiũt, membranis quoq;, in quibus inuoluitur fœtus, indies craſſeſcentibus, canales formantur umbilicales, radicibus proportione reſpondentes: qui ſecundinę coniuncti, uenas omnes & arterias ex utero in ſecundinã diſperſas colligunt, ſpiritumq; & ſanguinem fœtui ſubminiſtrant.

ſtrant. Nomina membranarum, uaſorum, alantoides, amnios, χόριον, uel ſecundina, acetabula, &c. ocioſum eſt recenſere: Generationem & uſum antea declarauimus. Vellem in alijs rebus principalioribus, cauſarumq́ rationem magis habentibus, tam fœcundi fuiſſent nominum diſpenſatores, Antiquitas enim à nominum inuiſa nouitate nos defendiſſent. Quæſitum eſt à multis, quæ partes primùm à Natura conformentur. Ariſtoteles cor primùm cõformari ait, quòd uitæ ſit Principium & radix, cæteriſq́ partibus motum, ſenſum ac nutrimentum ſuppeditet. Medici negant à corde uenas uel neruos oriri: ſed tria uiſcera principalia, cor, cerebrum, hepar, tanquam fundamenta cæterarum, primùm conformari aiunt, ab his deinceps, à corde quidem arterias, à cerebro ſpinaliq́ medulla neruos, ab hepate uenas produci, magna rationum ac obſeruationum mole contendunt. Vtriq; ab Hippocrate & Veritate deficientes de lana caprina rixantur, quæſtionibuſq́ ocioſis fatigantur. Non enim Generationis Mechanicã lithurgiam quam expoſuimus animaduertunt, nec Scientiæ poteſtatem, à qua omnia proficiſcuntur, intelligunt: ſed corporea partium rudimenta in ſemine fingunt, maximeq́ principalium uiſcerum, quibus ſeparatis & à calore coactis, membra tandem oſtendãt, quorum exordia obtinuerant. Hippocrates uero in eodẽ libello, de Diæ-

ta, ita

ta, ita pronuntiat: Διακρίνεται δὲ τὰ μέλεα ἅμα πάντα καὶ αὔξεται, καὶ οὔτε πρότερον οὐδὲν ἕτερον ἑτέρου, οὔθ᾽ ὕστερον· τὰ δὲ μείζω φύσει, πρότερα φαίνεται τῶν ἐλασσόνων, οὐδὲν πρότερα γινόμενα. Hoc est: separantur uerò mem- " bra omnia simul & augentur, neq; ullum prius altero, " neq; posterius: quæ uero maiora sunt natura, quam- " uis non priora fiant, prius tamen apparent. Idem con " firmat in libello, De locis in homine, in principio. Ἐμοὶ, inquit, δοκέει ἀρχὴ μὲν οὐδεμία εἶναι τοῦ σώματος, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως ἀρχὴ καὶ πάντα τελευτή. κύκλου γὰρ γραφέντος ἀρχὴ οὐκ εὑρέθη. Dicit se nihil in corpore reperire, cui possit principiũ ascribere, & primã Generationis sortem concedere, neq; postremũ quippiam: quia si circulum descripserit quis, principium uel finem non inueniet. Ita circulo comparat seminis naturam, figuræ simplici, uniformi: idq; quãtum attinet ad partium corporearum uarietatem, in seminibus actu subsistentium. Ii uerò qui rudimenta corporea, principalium uiscerum, in semine contineri affirmant, non circulo, sed triangulo, quadrangulo, pentagono, uel similibus figuris angulos & terminos habentibus, seminis naturã conferre compellũtur: in ijs enim principia & fines inueniuntur. Quod ad corpoream seminis molẽ attinet, uarietas certè deprehendi potest: seminis uerò natura planè spiritualis est, & talè quoq; nutrimẽtum secum ad matrices attulit: ex crassiori corpore cortices, membranas, inuolucra ac testas formabit. Spirituale uerò cum sit nutrimentum

illud semini coniunctũ unitatis et circuli proportionẽ custodiet; quousq; alimẽto copiosius attracto corporeas admittet affectiones ac distantias. Tũ uerò anguli apparebunt, principia, termini, fines, & quę maioribus dimẽsionibus prædita sunt prius sub aspectũ uenient: interea minora, nõ feriabuntur. Qui Aristotelẽ reprehendunt, quòd cor primũ conformari dixerit in Animalibus, iecori primas attribuũt, quòd primò plãtæ uitam uiuat in utero fœtus, neq; in plantis reperiri quippiã proportione cordi respondẽs. Quibus antea satisfecimus. Diximus enim copiosum spiritum uitalẽ semini coniunctũ esse, & pulsu ac respiratione, quãuis occulta, cordis officiũ absoluere: & quid dico cordis officium, cum nõ cordis, sed spirituum proprium sit. Quòd si huius spiritus analogiam plantis inesse negauerint, Naturam inuenient repugnantem: neq; Balsami uegetabilis proprietates satis examinarunt. Aequè absurda est eorũ opinio, qui uenas ex hepate, arterias ex corde, neruos ex cerebro oriri affirmant. Qui diligentiores etiam in corporea Anatomia fuerunt, ut Fallopius, hanc nimis materialem partium originem repudiarunt: officia nihilominus cerebro, cordi, hepati, consentanea, à neruis, arterijs & uenis absolui rectè pronunciauerunt: esse enim consensus ac conspirationis uincula, de quibus sequenti Capite latius agetur. De sexuum distinctione ita sentimus.

Contineri

Contineri in una Radice, Principio uitali, Scientia, tam maris quàm fœminæ exordia: superuenientibus uerò Mixtionibus & Tincturis, separari: fœminamq; transplantatum esse masculum, non monstrosa Transplantatione, quemadmodum Aristoteles arbitrabatur, sed naturali & necessaria, utpote quæ leges, prædestinationes ac Scientias habeat in Natura, in æuum perdurantes. Itaq; in una radice continentur: quo fit ut sæpe mares fœmineo semine abundent, & uicissim fœminæ masculino. Neque calori uel frigori hanc Transplantationem ascribimus, sed superuenientium Mixtionũ Tincturis. Si menstrui signaturas obtinuerint ualidas, uniuersum semẽ proprietatibus & partibus menstruo domesticis ornabitur. Si uerò masculas signaturas adduxerint, masculum producent ac masculina membra. Rursus, si separatio absoluta & perfecta fuerit, fiunt uiriles planè masculi & fœminæ similiter. Si uerò separatio nõ fuerit prorsus absoluta, euadunt Androgyni, id est, uiri effœminati, & masculæ fœminæ, Sabellis doctæ ligonibus uersare glebas. Et quia tales Tincturæ, quas superuenientes appellauimus, facilè frequenterq; introduci possunt, sequitur eundem marem, nunc fœmineo nunc uirili semine pollere, & eandem fœminam, nunc uirili, nunc fœminea genitura abundare. Testem horum omnium producemus Hippocratem, in

eodem libro, de Diæta, dicentem. ξυνίστασθαι δὲ δύναται καὶ τὸ θῆλυ καὶ τὸ ἄρσεν πρὸς ἄλληλα. διότι ἡ μὲν ψυχὴ, τὸ αὐτὸ πᾶσι τοῖσι ἐμψύχοισι. τὸ δὲ σῶμα διαφέρει ἑκάστου. ψυχὴ μὲν οὖν ἀεὶ ὁμοίη, καὶ ἐν μείζονι καὶ ἐλάσσονι, οὐ γὰρ ἀλλοιοῦται, οὔτε διὰ φύσιν, οὔτε δι' ἀνάγκην. σῶμα δὲ οὐδέποτε τ' ωὐτὸ, οὐδενὸς οὔτε κατὰ φύσιν οὔθ' ὑπ' ἀνάγκης, τὸ μὲν διακρίνεσθαι ἐς πάντα. τὸ δὲ ξυμμίσγεσθαι πρὸς ἅπαντα ἢν μὲν οὖν ἄρσενα τὰ σώματα, ἀποκριθέντα ἀμφοτέρων τύχῃ, &c.
" hoc est: simul uerò consistere, & seinuicem cõstituere
" possunt masculus & fœmina, quia Anima eadem est
" omnibus animatis. Corpus autem uniuscuiusq; differt. Anima igitur semper similis est, & in maiore, & in
" minore: nõ enim alteratur, neq; per Naturã, neq; per
" necessitatem. Corpus nunquã idem est, neq; Natura
" neq; necessitate, nunc separatũ ab omnibus, aliàs com
" mixtum, &c. Animam hîc appellat, ut sæpe antea, Radicem, uitale Principium. Hoc quia utrique sexui commune est, in omnium Animalium generibus, propterea, inquit, simul consistere possunt, in eadem Radice fundari, & se mutuò propagare masculus ac fœmina. Animæ enim species, uitalia Principia rerum, radicales Tincturæ, stabiles sunt, perpetuæ, Mixtioni non subiectæ. Itaque eædem, & sibijpsis planè similes persistũt, siue in Indiuiduis minoribus, id est, debilioribus, siue maioribus, id est, ualidioribus habitent: nec ulla necessitate corporeis prædestinationibus implicantur: spirituum uerò corporalium beneficio, corporibus alligantur. Hos spiritus, in qui-

in quibus corporũ Principia & signaturæ fundantur, Animæ opponit: dicitq́ in omnibus differre, quia Mixtionum, separationum, Transplantationum ac diuersitatum prædestinationes necessitatesq́ obtinuerunt: ex alimentis, locis, & reliquis Ascendentibus ad Generationem confluentibus, assiduè mutantur, & mutatæ, Indiuiduæ naturæ proprietates similiter alterant. Quare in una Radice, Anima, continentur principia maris & fœminæ: superuenientibus uerò Tincturis ac corporibus spiritualibus, Indiuiduas signaturas asciscunt, sexuumq́ manifestam distinctionem proferunt. Si igitur corpora (scilicet spiritualia seminibus consentanea, & ad Generationem Mixtionemq́ opportuna) quæ separantur à mare & fœmina, mascula fuerint utraq́, uiriles masculi nascentur, nisi alimentorum delictis, Mixtiones superuenientes uitiatæ fuerint. Interdum & hæc spiritualia corpora, quæ nunc Animæ opposuit Hippocrates Animæ appellatione designat: ut cum dicit, Animam hominis Animę misceri, idq́ Philosophica libertate: de qua nominum uarietate aliàs diximus. Gemellorũ causas, & Generationis modũ antea exposuimus. Atq́ hæc est uera lithurgia humanæ Generationis, hic Mechanicus processus, quem ubi didiceritis, historiam ac absolutionẽ fœtus in utero, apud Hippocratẽ quærite, in libro, De natura pueri, de Diæta primo, item de Genitura:

nitura: & uestram quoque experientiam, naturalium operum diligenti inspectione confirmate. Principia demonstraui ex intimis Naturæ penetralibus desumta, in quibus causæ & uarietates omnium accidentiũ quæ Generationi eueniunt, uirtute continentur.

Quod ad Transplantationes seminum morbosas attinet, commodius in expositione morborum hæreditariorum agetur. A supernaturalibus & monstrosis Transplantationibus hoc loco excusamur. Itaque copias in angustum contrahentes asserimus; GENERATIONIS HVMANAE RADICEM, FVNDAMENTVM, PRINCIPIVM, IN BALSAMO ILLO VITALI CONTINERI, QVOD VNIVERSI CORPORIS ANATOMIAM OCCVPAVIT, IDQVE TAM IN FOEMINIS QVAM IN MARIBVS VIGERE, MVTVOQVE CONGRESSV EFFERVESCERE ET SVSCITARI, FOECVNDAQVE SPIRITVVM MECHANICORVM SOBOLE AD TESTIVM ANATOMIAM, ET HINC AD MATRICEM NATVRALI IMPETV CONFLVERE VNA CVM MATERIA SEMINALI, QVAE IN TESTIBVS PRAEPARATA SPIRITVALIA PRINCIPIA FELICIVS CVSTODIT. IN SPIRITIBVS VERO MECHANICIS VIGERE SCIENTIAM, CVIVS POTESTATE ELEMENTA, CORPORVM PRINCIPIA CONSENTANEA EX ALIMENTIS OPORTVNA MIXTIONE

AVCTA, EX INVISIBILIBVS VISIBILIA, EX INCORPOREIS CORPOREA TANDEM EVADANT. PARTIVMQVE NVMERVM, SITVM, CONSENSVM, FIGVRAS, MAGNITVDINES, RELIQVASQVE SIGNATVRAS SECVNDVM PRAEDESTINATIONES DICTAE SCIENTIAE DEFINITIS TEMPORIBVS ABSOLVI. SEXVVM DISCRIMINA EX SVPERVENIENTIBVS TINCTVRIS PENDERE, IN COMMVNI VERO RADICE ET PRINCIPIO VNITA CONSPIRARE. Ita numeris omnibus absolutum fœtum, posthac in lucem producemus.

DE VSV PARTIVM ACTIONVMQVE OMNIVM ADMINISTRAtione, & de fructibus Astrorum in Reuolutione humanæ Astronomiæ.

CAP. XI.

QVæ ad originem humanam attinent, & primam seminis progresionem, superiori Capite exposuimus. Oportuit sanè explicari potestates & Sciẽtias illas Animæ quæ corporũ societate perficiuntur. Ita enim in lege definitum est: nec poterant Entia in uno sistere gradum, tanta numerorum proportionumq; fœcunditate grauida. Itaq; quibus hæ prouincia contigit, de-

finitis tēporibus progredientia, corporū cōiugijs implicantur, ac corporeas ſubeunt affectiones, differētes ſecundū analogiā corporū & cōiugij. Mixtione cōtra hi cōiugia diximus, fieriq́ ſocietatem uiſibiliū ac inuiſibilium corporū & ſpirituū, ſpirituſq́ in corpora tandem degenerare: corpora dico ſpirituū ſignaturis ornata, & apta officijs, Donis, Scientijs ac prędeſtinationibus ſpirituū: corporaq́ in officina Naturæ poſtrema eſſe, à ſpiritib. foueri, cuſtodiri & gubernari. Quin etiam in hac ſeminis progreſsione Elementa, corporū Principia, numeris ac proportionibus certis definita ad Mixtionē confluere, & analogiā progreſsionibus debitā, inuiolatā cōſeruare. Nunc uerò progreſsione ſeminis finita, fœtuq́ numeris omnibus abſoluto & in lucem edito, neceſsitates ac officia partiū actionūq́ omniū adminiſtrationes ſcrutari conſiliū eſt. Ita enim Naturę Scientiā magis admirabimur, & prouidentiā per omnia diffuſam magna pietate confitebimur.

Quia igitur in omni Generatione, Elemēta & corporum Principia conſentanea, à Radicibus & ſeminalibus rerū Principijs cōſtituuntur, ad imitationem uniuerſæ Creaturæ; hæc uerò in Generationis fluxu cuſtodiri neceſſariò debent, quòd ex his nutrimenta, augmenta ac Mixtiones omnium proficiſcantur: prima utiq́ neceſsitas fuit earum partium quæ horum miniſterijs deſtinantur. Elementa uerò diſtincta ſunt in

duos

duos ordines, superioris, scilicet & inferioris globi. Firmamentum enim ac Aër, Aqua & Terra, Naturæ societate conspirant coniugiumq; efficiunt. Ita partes quoq; horũ ministerijs accõmodatas cõsentire necesse est. Sic Generationis initio, quia omnia sunt spiritualia & unita, Elemẽta quoq; hæc similia sunt, ac partibus spiritualibus officia sua peragunt, id est, spiritibus ipsis, sed corporeis. Hanc unitatẽ seminis respexit Hippocrates, ubi asseruit nos constare ex duobus, Igne scilicet & Aqua. Multa enim hîc unita sunt quæ sensus nõ potest discernere. Sunt Radices seminales, corporũ Principia, & dicta Elemẽta, quę maximè cõspicua sunt, & in quibus omnia fouẽtur. Ita fauore ac patrocinio unitatis in Naturæ Academia omnes hæ locutiones admittunt: ex semine nascimur uel ex uno: ex quatuor Elemẽtis, uel ex Igne & Aqua: ex Sulphure, Sale ac Mercurio. Proprietates uerò & officia rerũ unitarũ cõfundere nõ decet. Nam quantũuis tria illa in Natura unita uideant: ꝓprietates tamẽ sine cõfusione illęsas custodiũt. Semẽ proinde qđ fœcũdũ est, Elemẽta habet corporũ domesticis Principijs insignita, iuxta Radicis uel Principij uitalis Sciẽtiã: & cõfestim superiora Elemẽta, Firmamẽtũ sc. & Aer, uitali pulsu, occultaq; respiratione, officia cordis, arteriarũ, pulmonis, diaphragmatis, asperæ arterię, laryngis, &c. absoluũt: quãuis antea admonuerim, officia nõ esse partiũ,

ſed ſpirituum. Inferiora ſimiliter Elementa, Aqua ſcilicet & Terra, nutritione his cõſentanea omnia fouent (ſemina quippe nutrimentorum ſuffecturam ſupellectilem ad matrices ſecum duxerunt) idq́ꝫ ſpiritualium corporũ miniſterio: atq; ſic officia uentriculi, hepatis, lienis, uenarum, renum, œſophagi, inteſtinorum, &c. peragunt. Omnium enim harum partium Scientias ac poteſtates continent, & in hac fœtus conſtitutione prędeſtinationum neceſsitatibus ſatisfacere poſſunt: Naturę myſteriũ hoc modo declarãtes, uidelicet, quæ unitati ac Radici propinquiora ſunt, plurimarũ diuerſiſsimarumq́ꝫ partium ab unitate deſcendentiũ prędeſtinationibus ſufficere. At uerò ſpiritibus Mixtione cõtinua craſſeſcentibus, diſtantię, ſeparationes ac Donorũ diuiſiones cõtingunt, alimentaq́ꝫ accedunt craſſiora, impuritatibus comitata. Elemẽta quoq; & uniuerſa quæ in ſemine cõtinentur, analogiã progreſsionis ſequũtur. Itaq; ſpirituum ac Scientiarũ facta ſeparatione, partes cõformantur ſingulæ ſuis Scientijs accõmodatæ. Primùm enim Elemẽta & corporũ Principia domeſtica ſibi aſciſcũt ſpiritus illi Mechanici (id eſt, talem Ignẽ, Aërem, Aquam, Terram, tale Sulphur, tale Sal, talem Mercuriũ) qualia prædeſtinationibus, officijs & Sciẽtijs talibus reſpondere poſſunt. Ex his primùm ſpiritualia corpora producũtur, id eſt, caliditates, frigiditates, humiditates, ſiccitates, colores, ſapores,

pores, odores, perpetuò tales, quales in prædestinata spirituũ Sciẽtia uigent. Quibus omnibus opportunè mixtis, et nutritione afsidua auctis, paulatim à spirituali descendentes Anatomia, in corporeã familiã degenerãt: corporaq; principiò humida spiritualiaq; cõstituunt, in horas crassescentia & ad seniũ festinantia. In his postremis corporibus signaturę priorũ uigent: in his tẽtoria figunt tãquã in notis diuersorijs. Posteriora eñ ex prioribus ortus sui primordia duxerũt. Quapropter proprietates, actiones, officia, omniũ partiũ, spiritualibus illis corporibus ascribimus. Ventriculum cõcoquere, quia spiritualia corpora obtinet, proprietatibus & Scientijs talis Sulphuris, Salis ac Mercurij uigentia, quæ alimenta ingesta resoluere, separare, digerere et signaturis consentaneis uestire possunt: signaturis tamen in potestate alimentorum antea latentibus. Hoc est in chylum conuertere alimentum, quod uentriculi officium est. Si spirituum potestate et Scientia, hæc officia administrabantur in semine, uentriculo nondũ conformato, ratione scilicet Principijs analoga, facta progressione & commutatione in corpora, figuras molientur, magnitudines, situs, consensus, officijs & Donis accommodatos. Concauo itaq; facto uentriculo, quia alimentum crassum ac corporeum recipere debuit, œsophagum & intestina adiungent: non quod tempore posterius conformentur

illa, sed quia aliter Naturę opera interpretari non possumus. Manifestas autem uias concedent œsophago & intestinis, quia alimenta ac excremẽta planè corporea uehere & secludere tenentur, fibras, uillas, inuolucra, anfractus, substantiarum uarietatem, reliquasq́; signaturas, ex ijsdem principijs simili ratione declarare oportet. Rursus quia proprietates spirituũ, ex quibus constituitur hepar, ex tali Sulphure, Sale & Mercurio procedunt, in quibus Scientia ac potestas attrahendi, separandi, digerendi, & ad maturitatem perducendi chyli uaporosam substantiam (halitus enim specie attrahitur, & superstitiosum planè est quod de obliquæ uenarum Mesaraicarum inter duas intestinorum tunicas insertionis utilitate adferunt: frustra enim manifestas uias spiritualibus corporibus instituunt) hanc utique materiam ad maturitatem perductam signaturis consentaneis ornabunt & in sanguinem commutabũt, quod hepatis officium est. Renes similiter, in quibus tertia alimentorum separatio perficitur, secũdum Scientiam trium Principiorum Salis, Sulphuris & Mercurij, attractiones, separationes, & digestiones uaporosi sanguinis absoluẽt. Lienis mechanicam lithurgiam eodem modo interpretari oportet: quamuis huius officium non sit ita commune. In his omnibus Sali, Sulphuri & Mercurio, proprietatũ actionũq́;, causas ascribimus, nõ caliditati, humiditati,

frigidi-

frigiditati, ſiccitati: Temperamentumq́ ſingularũ partium non ex mixtione calidi, humidi, frigidi, ſicci, integrari, ſed ex mixtione Sulphuris, Salis & Mercurij, inter ſe, & cũ Elemẽtis cõſentaneis, Scientijs ac prædeſtinationibus prędictorũ Principiorũ et ipſius Radicis. Atq; hoc eſt Temperamentũ noſtrũ, id eſt, ipſa natura, indolesq́ rerũ, ex Scientijs et ſignaturis Principiorum productũ. Etenim actionũ proprietates, quæ in partibus naturalibus cõſpiciuntur, ut attractionis, retentionis, ſeparationis, digeſtionis & euacuationis, in Salium Sulphurũ, Mercuriorũ, uitali Anatomia, ſępe quoq; in externa, deprehẽdimus: caliditatis, frigiditatis, humiditatis, ſiccitatis Anatomiæ fundamẽta non inuenimus. Non alia ratione officia earũ partiũ, quæ Elementis ſuperioris globi, id eſt, Firmamẽto & Aëri famulãtur, inquirere decet. Quia enim ex tali Sale, Sulphure & Mercurio cõſtituitur cor, in quibus Scientię & prædeſtinationes uitalium motuum uigent, iugi ac circulari contractione & dilatatione, fructuum cœleſtium aëreorumq́ attractione, attractorum fruitione & digeſtione, digeſtorũ diſpenſatione, quieſcentium Elementorum uitali et aſsidua ſuſcitatione, cordis officia peragunt. Principia hîc cũ dico, Sal, Sulphur, Mercurium, uitalia intellige: in eorũ enim Anatomia, tales motus conſpiciuntur: motus quoque cœli planè uitalis eſt, cuius imaginem æmulari ſtudent ſpiritus cordis.

cordis. In aliјs quoq; rebus, exaltatis, id eſt, in actum reductis ſpiritibus mechanicis, in quibus motuū prędeſtinationes & Scientiæ continentur uel breues uel diuturni tales motus apparent. Fluxus & refluxus marini ex talibus ſpiritibus proficiſcuntur. Nitroſa Sulphurea ubi exaltantur Aſtris excitatis, motus ſimiles oſtendunt, ſed momentaneos, quia Radicem non habent continuam. Hinc fundamenta pulſuum peti debent, & omnium accidentium quæ pulſibus eueniũt. Sed dicet aliquis: quæ igitur neceſsitas fuit partium, ſi omnia ſpirituum beneficio adminiſtrãtur? Permagna certè. Etenim corporei quodammodo ſunt ſpiritus illi Mechanici, à quibus officia corporibus finitima proficiſcuntur, multum deficientes ab integritate, poteſtate & ſimplicitate primorum ſpirituum uitalium Principiorum, in quibus Sciẽtiam, uitam, poteſtatem uigere diximus: à quibus contineri, foueri, ac gubernari ſpiritus corporeos et ipſa corpora cõfeſsi ſumus. Itaq; cùm tam uicino coniugio corporum teneantur, corporeas quoq; affectiones ſuſtinent, locaq; poſtulant, Radices & fundamenta, in quibus actionum fontes ac fructuum theſauros cõſtituant. Hoc pacto partes corporis ſunt quaſi matrices, radices, penuaria, Aſtra, in quibus concentrantur & uniuntur uirtutes ſpirituum, per orbem, id eſt, per totam Anatomiam, diſperſæ. Neq; enim in ſolo pectore continetur Ana-

tomia

tomia spirituum cordis, sed per uniuersum corpus mirabili continuitate dispergitur: neq; in dextro solùm hypocondrio clauditur Anatomia hepatis, sed simili continuitate orbem suũ per uniuersam corporis Anatomiam propagauit: neque uterus, testes, in suis locis segregati iacent, sed continuitate, à prioribus tamẽ diuersa, per omnia diffunduntur. Sensus, motus, imaginationes, memorias, spirituum corporeorum ministerio perfici, subtilissimorũ tamen, hinc clarũ est, quòd corporeis affectionibus planè obtemperent. Motus à spiritibus cieri, ijsq; corporeis, manifestissimum est: corporum quoq; carnosas fibras legitimè dispositas requirunt: horum congressu & facili coniugio motus animales ualidissimi maximeq; conspicui absoluuntur; obscuriores uerò solo spirituum beneficio administrantur, ut in actionibus naturalibus frequentissimè apparet & in totius corporis uitali libramento. Neq; uerum est quod à nonnullis Anatomicis affirmatur, eundem esse spiritum Motionis & Sensus authorem, actiones uerò differentes edi instrumentorũ ratione: sed spiritus quoq; Donis, Scientijs, prædestinationibus & signaturis his respondentes inter se distant. Absurdiores sunt alij, qui neglectis spiritibus, Motum posterioribus, Sensum prioribus neruis, puerili errore ascripserunt. Sensus quoq; corporibus spiritualibus perfici, proxima sensuum instrumenta, sen-

tiendi rationes & affectiones concurrentes, satis demonstrãt. De interiori & Communi eadem ratio est, seruata analogia. Imaginationes & Memorias in spiritualibus corporibus, sed subtilissimis, potentissimis & maximè uitalibus uersari, testãtur insomnia, morbi, corporum & Imaginationum obsequia, & simplicia nonnulla, quæ certas Imaginationes, sæpe admirandas, suscitant. His actionibus Centrum, Radix ac fundamentum constitutum est cerebrum: ideoq; ex tali Sulphure, Sale & Mercurio cõstitutum est, in quibus Scientiæ, prędestinationes, Dona ac officia talium spirituum cõtineri possunt, & per uniuersam eorundem Anatomiam perenni defluxu continuari. Quemadmodum enim de corde, hepate, utero, &c. diximus, Anatomiam eorum longè lateq; propagari: ita cerebri quoq; non solis caluariæ limitibus coërcetur, sed reliquo corpori benignè cõmunicatur. Corpus enim humanum unum esse oportuit: unitatẽ uerò in tanta partium separatione, diuersitate & distantia, Anatomiarum uel spirituum uitalium conspiratione ac confluxu molita est Natura. Hæc est necessitas earum partium quæ cõtinuitatis uincula sunt, ut arteriarum, uenarum, neruorũ, carnium quoq;, ossium, membranarum, sanguinis, & humorum, si rerum euidentibus indicijs fidem adhibere licet. Neq; enim absurdum est multis usibus unam eandemq; particulam à Natura

accom-

accommodari. In prima seminis constitutione, Elementis & corporum Principiis etiamnum spiritualibus, solo spirituum ministerio continuitas custodiebatur: nunc uerò spiritualibus in corporea transmutatis, uincula quoq; corporea adiũcta sunt: nam hoc pacto à radicibus & centris, tanquã per orbes & fibras, spiritus mechanici cõtinuè peregrinari possunt. Obscurior est altera continuitas, quæ carnium, membranarum, sanguinis, ossium, beneficio perficitur: neque enim omnes carnes eiusdem sunt naturæ, sed magna Principiorum diuersitate constant, quorum similitudo consensum facit. In ossibus, medullis, membranis, tunicis, ligamentis eadem ratio est. Sanguinis dissimilem naturam in diuersis locis & uenis inter nostros Medicos, ob frequentem cadauerum dissectionem, pauci animaduertunt: & industriam Antiquorum derident, qui singularium uenarum mirabili sectione, morborum uehementium insultus præcauerunt, & præsentium pernitiem sæpe sustulerunt. Profectò, si Anatomiam sanguinis particularem instituissent, & Principia ad incudem reuocassent, aliter sentirẽt. Ipsæ quoque signaturæ sanguinis, diuersis locis, etiam sensibus diuersæ repræsentantur. Quid mirum? Elementum est aqueum, Astris Mineraliumq; differentibus Tincturis ornatum. Itaque his uinculis uniuersaliq; Elementorum & spirituum conspiratione, extrema

internis coniunguntur, remota remotis, & omnium societate, unitatis absoluitur custodia. Admirabuntur nonnulli nos sanguinem & humores, in partium numero recensere. Ii ob errores ac uagos impetus, ut dicunt, à corporũ & partium familia, huiusmodi discreuerũt. At certè, si consentanea à consentaneis trahuntur, si unumquodque in proprio loco felicius retinetur & custoditur, nec omnia sursum, deorsum, cœco impetu inordinatè defluunt; sanguini quoque à Natura lex præscripta erit, locus designatus, Scientia attributa, cuius ductu legi obtemperans, in proprijs diuersorijs, sine aliorum iniuria se continebit officiaq; destinata absoluet. Quinetiam Elemẽtum cum sit, & Astra habeat, eaq; definitis temporum momentis exorientia, uitalibusq; paroxysmis uitæ manifesta testimonia demonstrãtia, quis mentis compos, extra corporis Rempublicam in errantium grege collocabit. Elementa enim partes continent, fouent, nutriũt. Ita Firmamentum Astra sua, Aqua Mineralia, Terra Vegetabilia. Ita sanguis in corpore humano radices habet, Astra, Mineras, &c. fructus uerò producit in carnibus, membranis, uitali spiritu, id est, in Elemento Aëris & Firmamenti: idq; continẽter. In carnibus Martis Anatomię subiectis, fructus producit Martiales, Veneris Anatomiæ Venereos, Lunæ Lunares, Saturni Saturninos: id est, ibi fructus ꝓducit ubi proprietates

prietates trium Principiorum ferri delitescunt, alibi, ubi proprietates trium Principiorum Veneris, Lunæ, Saturni, Mercurij, Solis: & si lubet, hîc uerbenas, alibi erucas, lactucas, plantagines producet. Astra enim ijsdem potestatibus prædita sunt: quamuis Elementorũ diuersa ratione, signaturas & nomina transmutent. Longè igitur supra partium dignitatem collocabimus sanguinem, & in societatem ac gubernationem humanæ Reipub. magna necessitate aduocabimus. Infeliciter quoque in partium descriptione, humorem illum neglexerunt, qui in articulis quidem maximè apparet, ac omnium ossium membranis utili necessitate adhæret. Grauissimorum enim morborum sedes est, & symptomata cõmittit plurima. Chirurgi, Medicorum superata diligentia, nomine notarunt, quamuis Barbaro, Synouiamq́; dixerunt: Hippocrates in libro, de Locis in homine, non prætermisit: sed officia, proprietates ac conditiones descripsit. Μύξα, inquit, πᾶσιν ἐστὶ φύσει, καὶ ὅταν αὐτὴ καθαρὴ ᾖ, ὑγιαίνουσι τὰ ἄρθρα, καὶ διὰ τοῦτο ξυγκίνητά ἐστιν, ὥστε ὀλισθάνοντα πρὸς ἑωυτά. πόνος δὲ καὶ ὀδύνη γίνεται, ὅταν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ὑγρασίη ξυνῇ κινηθείσῃ, &c. id est: Mucus omnibus á Natura est, & cum hîc purus fuerit, articuli sani sunt, & ad motum apti, quia lubricitate mutua iuuantur. Labor uerò & dolor fit, ubi à carne humiditas dolorosa affluxerit, &c. In hac Myxa contingunt Cephalalgiæ, οἰδήματα Hippocratis, die Lähme THEO-

PHRASTI, Arthritides, Podagræ, Chiragræ, & uulnerum pernitiosa symptomata, de quibus suis locis tempestiuius agemus. Adipem in partium familia admiserunt: attamen minori dispendio huius iacturam & alterationes, quàm Synouiæ (uocabulum Prouincia dignum est, ut socordiæ Medicorum nos admoneat) sustinemus. Fel quoque prætermiserunt necessariũ sanguinis condimentum, modò debita Astrorum Resolutione destinata officia absoluat. Vesicam uerò fellis, partibus ascripserunt. Ita relictis colonis, cũ tuguriis messes instituunt. Errores hi prima facie leues uidentur, & excusationẽ admittere: sed magnã cladem toti Medicinæ intulerunt, morborũ confusa contemplatione, inutilique distinctione dilaniata, Indicationes ac curationes uehementer turbarunt. Longè aliud fuit consilium ipsius qui dixit τὰ ἴσχοντα, ἢ ὁρμῶντα, ἢ ἐνισχόμενα: quod satis ostendit in libro De Flatibus. Partium nunc ordines ex necessitate prædestinationum deductos, constituemus. Primus earũ est, quæ actionibus Elementorum Inferioris globi inseruiunt, ut uentriculus, hepar, lien, œsophagus, intestina, mesaraicæ uenæ, renes, uesica fellis & urinæ, uenæ: sanguis enim ipsum est Elementum & partium dignitatem transcendit. Actionibus uerò Elemẽtorũ superioris globi inseruiũt, cor, pulmones, aspera arteria, diaphragma, arteriæ. Spiritus enim uitalis per arterias diffusus Ele-

mentum

mentum est. Nec operæpretium est minimas quasq; particulas hisce actionibus opitulantes hîc recensere: ab alijs Anatomicis petere licet. In secundo ordine partes continentur quæ officijs sensuum ac motuum accommodatæ sunt, ut cerebrum, oculi, aures, lingua, nares, musculi, ossa, tendines, ligamenta, nerui, mēbranæ. Tertius ordo partibus debetur Generationi destinatis. Ad quartum & postremum ordinem referemus eas, quarum ministerio colligantur & conspirant uniuersa, quæ uincula sunt continuitatis corporeæ. Diximus enim easdem particulas multis usibus satisfacere posse. Neq; hoc aliquē offendere debet, quod Elementi appellationē toties uariemus: rerū fœcunditati nomina obedire æquum est. Ita quamuis propria esse Elementa & Principia, in singulis particulis sæpe demōstrauerimus, nihilominus uniuersalia totius corporis, à quibus sustentantur & fouentur particularia, non oportet negligere. Vtrica enim in mundana Anatomia, propria habet Elementa & Principia: attamen ab uniuersalium Elementorum fructibus, fomenta assiduè haurit. Est etiam partium inter se priuata quædam societas. Conspirant enim partes quæ prædestinationibus Elementorū superioris globi famulantur, cum ijs quæ sensuum ac motuū ministeria absoluūt: rursus quæ officijs Elemētorū inferioris globi destinantur, cum ijs quæ generis custodiam tuentur.

Quia

Quia uerò ad morborum cognitiones & curationes, naturalium partium administrationes debitè explicatæ, maximum momentum adferunt; Concoctionum lithurgias qua possumus breuitate adiūgemus. Quę ab alijs rectè dicuntur ociosum est repetere. Relictis igitur primis alimentorū præparationibus, dicimus: alimenta uentriculo recepta, uirtute spirituum Mechanicorum resolui & misceri. Sunt enim in Anatomia uentriculi, Scientię Sulphurum, Salium & Mercuriorum, quæ tales actiones edere possunt. In ipsis quoq; alimentis continentur Elementa ac Principia, quæ his actionibus obtemperant. Est enim in omni alimento Balsamus animalis, humanæ naturæ consentaneus: itaq; Elementa sua adiuncta habet & Principia domestica. Hinc alimentum à PARACELSO semen appellatur: cui consonat illud Hippocratis: ab ijsdem nutrimur à quibus constamus. Facta resolutione separatur impurum à puro, excrementum ab alimento. Ea enim est proprietas Sulphurum, ut dissentanea à suis repellant globis: separata uerò naturali impetu ad notiora feruntur diuersoria. Hoc pacto à puriori alimento, id est, à chylo separatur impurū illud Sulphur, & fœtidum, quod adhuc ab intestinorum Mechanicis perfectius separabitur, donec ad monoculum peruenerit: eò enim naturali fertur desiderio ab aliorū societate repulsum. Sed unà cum hoc impuro corpore

sulphu-

ſulphureo, id eſt, ſtercore humano, & alia quædam impuritas in uentriculo ſeparatur, mucilaginoſa & tartarea, quæ omnibus alimentis ineſt. Hæc, quia in ſe nõ habet uirtutem expulſiuam, potius ſtypticã, aluminoſam, aſtringentẽ, ſi rectè omnia gerũtur unà cum priore impuritate mixta expellitur; alias morbos committet, de quibus in Generatione morborum dicemus. Impuritatibus his ſeparatis, alimentũ in uentriculo digeritur, ad maturitatem perducitur, & cõtinua actione ſpirituum in uaporoſos halitus conuerſum, ad hepatis officinã feſtinat. Nec ita hoc accipi uelim, quòd certa temporum diſpenſatione, primùm uniuerſæ alimentorum impuritates ſeparentur, relictis ſolis puris partibus digeſtioni & diſtributioni deſtinatis; ſed cõtinuatᷓ ſeparationi digeſtio, idq; particulatim. Quicquid enim ex alimento ſeparatum fuerit, nõ expectata aliorũ ſorte, continuò maturatũ in uapores halituoſos reſoluetur, & ſocietate aliorũ Mechanicorũ in nouas officinas adducetur, durabitq; talis molitio in conſumtionem nutrimenti uel Chyli. Quamuis aũt repudiatam reiecerimus corpoream chyli diſtributionem, quam Atomiſtæ imaginantur, ac uaporoſam ſolummodo ſubſtantiam ad hepar confluere dixerimus: nihilominus corporea cõtinuitatis uincula huic diſtributioni neceſſaria eſſe, nec fruſtra à Natura poſita, aſſerimus. Neq; enim quę corporeis uinculis in Natu-

Aa ra con-

ra confluunt, corporibus quoque (nisi spiritualibus) confluere necesse est: neque spiritualia omnia spiritualibus medijs conspirant. Magna est rerum uarietas. Magneti ferrum consentit sine solido uel corporeo medio: Torpedo uerò piscatoris manum non afficiet nisi corporeum continuumq; uinculum intercesserit. Ita quamuis uaporosum & spirituale sit nutrimentum quod distribuitur, notas tamen uias & familiares continuitate moderante potius ingredietur, quàm peregrinas, in quibus continuitatis uincula desiderantur. Hac ratione attractiones naturales quæ spirituum beneficio administrantur, secundum fibrarũ rectitudinem absolui ab Antiquis proditum est. Hæ, quamuis minimæ sint, plurimis tamen uaporibus uiam ostendere possunt, & radiorum confluxus tueri: obstructæ uerò uel induratæ, officia amittunt ac errores pariunt. Nec ualet argumentum eorum, qui spiritualem chyli distributionem, & omnium alimentorum inuertere conantur: dicentes, in hepate corpoream substantiam ex chylo absolui, nempe sanguinem: igitur ex corporibus. Næ illi pauca intellexerunt Naturæ opera, si spirituum & corporum reciprocas uicissitudines non admittunt. Mesaraicarum itaque uenarum necessitatem & usum exposuimus. Facta hac prima solutione, separatione & digestione, alimentum ad officinam uel stomachum

machum hepatis (ut loquitur PARACELSVS) attra-ctum, in sanguineam substantiam coagulatur, idq; iuxta Scientiam trium Principiorum hepatis: fitq; separatio, maturatio & distributio, quemadmodum in uentriculi lithurgia ostendimus. Et quia subtiliora sunt nutrimenta huius officinæ, subtilioribusq; Mechanicis subiecta, excrementum quoq; analogum exhibent, urinam scilicet. Hæc naturali impetu ad renes fertur nō seorsim & impermixta, sed unà cum sanguine seroso. Nec solùm in hepate, sed continenter in massa sanguinis, donec ad renes peruenerit, perficitur separatio. Interea lien, uesica fellis, consentaneum alliciunt nutrimentum, idq; non solùm ex hepate, sed etiam ex uentriculo. Nec uerum est quod dicunt Anatomici, totum sanguinem in liene contentum, excrementum esse: neque fellis naturam in excrementorum familia absolutè collocare oportet. Alia est necessitas harum partium, si salium condimenta coquis uicina sunt. Dicent, obstructo emunctorio fellis πόρῳ χοληδόχῳ, per quod excrementa sua deponit, si sanguini permisceatur, symptomata perniciosa comitari: similiter ex liene. Hoc uerò non sufficit ad excrementi naturam constituendam. Etenim & aliæ partes, quæ citra controuersiam ab excrementorum numero excipiuntur, in peregrinas Anatomias illapsæ, morbos & symptomata cōfestim

producunt. De ſanguine manifeſtum eſt: & Hippocrates, in libro de Locis in homine, affirmat: τὰ μέλεα τοῦ σώματος. ἐπαγγέλλει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ὁκόταν ἔνθα ἢ ἔνθα ὁρμήσῃ νοῦσον παραυτίκα ποιέει. id eſt: corporis ſingulæ partes altera alteri, ubi hinc uel illinc proceſſerit, morbum ſtatim facit, &c. Quod de famoſis illis humoribus dicitur, eorumq; generatione in hepate, ſanguine ſcilicet, bile, pituita, melancholia, conſideratione dignum eſt. Ex his enim cauſas & curationes omnium morborum qui ex materia pendent (ut ipſe loquitur) deduxit Galenus. Hoc eſt illud dogma, pro quo tanquã aris & focis pugnant Medici in hunc uſq; diẽ. Caligas potius, quàm tã ſpecioſas & proprias morbidarum cauſarũ appellationes relinquerent. Hi ſunt illi humores, qui toties à PARACELSO repudiati ſunt. Operæpreciũ eſt depoſitis affectibus ſcrutari, in lithurgia humanę naturæ, quid in hac controuerſia ueritati uicinius ſit. Primùm quæremus, an ratione Materiæ uel Efficientis contingat tanta humorum diuerſitas. Vtriuſq; opinor: mutuas enim operas tradunt. Materiã ex chylo, chylũ uerò ex uino, pane, carnibus, leguminibus, herbis, piſcibus, fuctibus, &c. ſubminiſtrari in cõfeſſo eſt. Nũc uerò ſi ex iiſdem nutrimur ex quibus cõſtamus, quid in his omnib. idẽ eſſe poteſt? Nõ em̃ ex carnibus carnes ſolùm nutriũtur, ex oſsibus oſſa, ex neruis nerui: ſed ex uno pane, carnes, oſſa, ligamenta, nerui, uiſcera, ſan-

ra, sanguis, & uniuersa corporis mẽbra, uitale nutrimentũ hauriũt: ex carne similiter, uino, piscibus, & cęteris omnibus. Quocirca nõ ex indiuidua corporũ affinitate similitudinẽ hanc æstimare decet: durabilior certè & superior affinitas quęrẽda, quę mutatis & destructis Indiuiduorum proprietatibus ac surdis societatibus (ut sunt momentaneæ, omnibus impressionibus subiectæ) etiamnum ualida uirium potestate, consonantem Naturæ similitudinem tueri posiit. Tales proprietates in Radicibus, Speciebus, Balsamis solummodo inueniuntur. Et hoc illud est in omnibus alimentis, ex quo nutrimur, Balsamus uidelicet, Mumia animalis et uegetabilis, uitale illud Sulphur, quod omnium alimentorum radix est: quo quæ destituuntur nutrire non possunt. Et admiranda est in Natura rerum conspiratio. Vegetabilia, Mineralium & Vegetabilium Balsamo nutriuntur: Animalia uegetali & animali: uidenturq; Mineralia, uegetabilia ac reliqua animantia hominibus alimenta præparare, id est, Balsamum illud uitale, ex quo proximè constituuntur uniuersa membra humanæ Anatomiæ, & constituta asiduè nutriuntur. In hoc Balsamo sunt Elementa & tria illa corpora, Sal, Sulphur, Mercurius: sunt excrementa, impurum illud sulphur ac fœtidum, urina, mucilagines tartareæ, sudores, impuritatum quoque multæ species: est succus ille ptysanæ cremori similis;

est sanguis: sunt spiritus, carnes, ossa, ligamenta, nerui: si Mechanicorum adsit industria: qui latentia separare possunt. Impurum illud & fœtidum sulphur, humorem ptysanæ cremori similem, sanguinis rudimenta, urinam, multas Salium, Sulphurũ, Mercuriorum species & distinctas prædestinationes, artis ministerio ostendere possumus: pituitæ, bilis, melancholiæ Anatomiam nescimus. Nec enim species nec proprietates in Natura possident: sed nomina sunt inania, fraudulenta ostentatione Principiorum insignijs superba. Quòd si horum, id est, Salis, Sulphuris & Mercurij exercitus repetitum uenerit proprietates, furtiuis nudati coloribus humores, risum mouebunt posteritati. Dicent nonnulli otiosas esse λογομαχίας, noua huiusmodi nomina & Principia à PARACELSO inuanum introducta: idem intelligere Galenum cum dicit febrim oriri ex bile putrida, quod PARACELSVS noua interpretatione declarauit, dicens febrim esse Sulphur nitrosum accensum: ita cum dicit Galenus Colicã esse ex pituita uitrea, idem declarari quod apud PARACELSVM dicitur, Colicam esse ex mucilagine Tartarea, aluminosa & styptica: idem significari siue dicatur Calculum generari ex pituita, ut Galenus, siue ex mucilagine marmorea, alabastrina, arenosa, bolari, &c. ut PARACELSVS: siue dicatur Podagram ex sanguine, pituita, melancholia, bile ac serosis humo-

humoribus generari, ut Galenus, siue ex Sale Mercuriali subtilissimo & acutissimo, ut PARACELSVS: siue dicatur Cancrũ oriri ex melancholicis humoribus uel atra bile, ut Galenus, siue ex sale æruginoso & ferrugineo, ut PARACELSVS. Sed uehementer errãt. Magna est differentia. Etenim qui dicit ex bile febrim oriri, bilẽ in mundana Anatomia non inueniens, multa caliditatis & siccitatis ope utetur, ut signaturarũ ac febrilium symptomatũ causas interpretari possit: sed frustra: imaginarias solummodo inueniet. Qui uerò ex nitroso Sulphure constitui febrim asserit, huius Sulphuris Anatomiã in multis speciebus mundanæ Reipub. deprehendens, si ad incudẽ reduxerit Astris exaltatis, fructus & symptomata febrium in proprietatibus specierum manifestè animaduertet. Ita horrores, rigores, frigiditates, calores, sitim, uomitiones, sudores, somnos narcoticos in paroxysmorum initijs, dolores capitis, deliria, & statas accessionum repetitiones, quod apud Galenistas miraculosum est, magna facilitate interpretabitur, proprietatũ fideli ministerio adiutus. Rursus qui bilem febrium causam statuunt, in curatione digestiones, incrassationes, refrigerationes, attenuationes, incisiones, purgationes, nescio quibus Syrupis & Pilulis moliẽtur. Qui uerò nitrosum sulphur febres cõmittere pronũciãt, de resolutione & cõsumtione meditabunt, qua absoluta, fideli reme-

remediorum securitate muniti, Naturæ, loca & uias euacuationis committent, siue per aluum, siue per urinas, siue per sudores, siue per insensiles trāspirationes resolutam materiam propulsare uoluerit. Sed de his in morborum & remediorum explicatione tempestiuius agemus. Ipsi quoq; Medici uomitione reiectam bilem, æruginis proprietates referre sæpenumero animaduerterūt: itaq; ærugineam bilem appellauerūt. Interdum porri qualitates manifestè repræsentabantur: hanc porraceam confestim nominarunt, & dubitationes nouas attulerunt, an scil. in uentriculo talis generari posset. Alium conspicati sunt humorem, terram fermentare, bullas excitare, similitudinem amurcæ, fæcum uini uel Tartari (si licet) ostendere: hanc atram bilem dixerūt, quòd si fermentaceam uel tartaream dixissent, Naturam certè non offendissent. Et quia per uomitum plures humorum species non ita frequenter reijciebantur tam claris salium proprietatibus insignitę, relictis ueris nominibus, phātastica introduxerūt, famosas et infames uel maioris ac minoris famę biles proponētes, uitellinā, adustam, &c. Eodem pacto pituitam salsam ac acidam sæpe animaduerterunt. Si uerò Salium Anatomiam antea didicissent, deprehendissent nitrosam, aluminosam, uitriolatam, salgemmeam: & si herbas quoque salium proprietates continere crederent, aronis, urticæ, chelidoniæ, flammu-

læ,

læ, brassicæ, soldanellæ, kali, centaureæ, piperis, persicariæ; salia in humoribus tandem admitterent: mixtiones quoque salium cum sulphuribus studiosius inquirentes, salia sulphurea & mercurialia magna utilitate adiungerent. Tandem si seminum signaturas & Generationum lithurgias in humana Anatomia olfacerēt, dulcedine ueritatis allecti, nulla bilis, pituitæ, melancholiæ seueritate, à tam clara & fœcunda Philosophia in posterum absterrerentur. Tum uerò non solùm in hepate, sed etiam in uentriculo, intestinis, carnibus, synouia, medullis, ligamentis, ossibus, neruis, arterijs, in pulmone, liene, cerebro, renibus, uesica, utero, testibus, mammillis, denique in uniuersis partibus humani corporis, æruginosum, uitriolatum, tartareum, nitrosum, aluminosum, porraceum, urticosum, aronicum, piperinum, persicariosum, generari posse sancta fide iurarent: & nudis humorum appellationibus repudiatis, proprietates Salium, Sulphurum et Mercuriorum auidè addiscerent. Quòd musti exemplum adferunt ad generationem quatuor humorum in hepate stabiliendam, sententiam eorum planè euertit. Non enim humorum procreationem, sed excrementorum separationem clarè ostendit: & uigore huius exempli triumphum aget PARACELSVS contra eos qui tartarea excrementa, eorumque separationes, morbos & symptomata deridēt. Hippocrates longè aliam ratio-

nem humorũ inſtituit lib. 4. de Morbis. Primùm, fontem omnium, uentriculum tanquam cõmune penuariũ collocauit: quatuor deinceps particulares fontes, cor quidem ſanguinis, caput pituitæ, folliculum fellis bilis, lienem aquæ, adiunxit. Rationẽ uerò conſilij ſui paulò poſt innuit, dicẽs, in omni alimẽto ineſſe quiddam ſanguineum, bilioſum, pituitoſum & aqueum, ac conſentanea cõſentaneis diſtribui. Quemadmodum in terra ſunt facultates omnigenæ & innumerabiles, δυνάμεις παντεῖαι καὶ ἀναρίθμοι: unaquæq; uerò planta ſimilem trahit ac naturæ ſuæ familiarem. Vbi demonſtrat ſe in humorũ diſpenſatione non Elementis uel nudis qualitatibus animum adhibuiſſe, ſed proprietatibus, ijsq; uarijs, omnigenis, innumerabilibus. Hinc proprietatum copiam ad certa quædam genera reducere conatus eſt, tanquam ad matrices & familias in quibus illuſtria de ſe teſtimonia ſæpe præberent. Idem manifeſtius in libro de Humana natura interpretatur: ubi certis anni temporibus ſingulas humorum ſpecies in corporibus abundare, & medicamentorum purgantium diuerſa facultate, diuerſos euacuari affirmat, in quibus tamen perpetuò adſint proprietates, quemadmodum in terra, dulce, acidum, amarũ, acre et omnigenum, quarum ſeparatione & exaltatione morbi contingunt: quod in libro de Antiqua Medicina expoſuit. Hac ratione obſeruationes Hippocratis & inoatach

choata Medicinæ theoremata excuſare poſſumus, uidelicet, quòd multa ſemina ijſdem proprietatibus inſignita, in humoribus ſimilibus tanquam matricibus & agris conſentaneis fundentur. Quæ ſemina ac proprietates, ubi ad maturitatē peruenerint, fructus producunt tali humorum ſignatura ueſtitos. Conſentanea uerò cum ſint huiuſmodi ſemina, ijſdem locis uel humoribus recepta, & fructuum ſimilitudine coniuncta, curationes quoque admittunt communes. Quæcunque enim in pituitoſis corporibus Anatomiam habent (qualia ſunt illa quæ hyeme aſcendunt) medicamento pituitam euacuante ſanantur: quæ uerò in bilioſis (hæc æſtate ad maturitatem perueniunt) medicamento bilem ducente tolluntur: quæ in melancholicis (talia autumno reſoluuntur) analogo remedio obtemperant: quæ in ſanguine (uerno tempore huiuſmodi exoriuntur) uenæ ſectione ſanantur. At uerò ij morbi leuiores ſunt & anniuerſarij, Hippocratis ætate conſueti. Noſtris temporibus grauiores incubuerunt, quorum generatio laborioſa eſt & intricata, curatio uerò, multorum iuditio, planè deſperata: nec ueratrum, nec cnicum, nec colocynthis, nec ebulus ſatisfacit. Neceſsitate igitur adactus PARACELSVS Medicinę Theoremata dilatauit, morborū ſemina & Generationes exquiſitius rimatus, curationes pręſtātiores ac remedia altiora adiunxit, morbos,

medendi rationes, & remedia Hippocratis ætate conſueta ſub Diæta & iuſto ægrotorū regimine claudēs. Interdum quoq; humorum mentionem facit, quoties Tincturarum & excellentium Arcanorū uirtutes exponit, dicens, harum poteſtate & uſu nec melancholicum nec phlegmaticum quippiam in corporibus coaceruari poſſe: adeoq; tutos reddi homines ab externorum Elementorū anniuerſarijs, menſtruis, & diurnis impreſsionibus: quod in Archidoxis preparationum uidere licet. Hanc humorum cenſuram hoc loco ſufficere arbitror; alibi ſeueriorem actionem inſtituemus. Actionum naturalium adminiſtrationes in ſingulis partibus hoc loco recenſere, Compendij leges non admittunt. Qui diligenter quę à nobis dicta ſunt examinauerit, ſine labore alijs accommodare poterit, ſeruata ſeminum, locorum & Mechanicorum analogia. Sed unde digreſsi ſumus reuertamur, & humanæ Aſtronomiæ harmoniam adiungentes exemplis illuſtremus. Superiora Elemēta, ſcilicet Firmamentum & Aër, eorumq; aſtra, fructibus ac reſolutionibus inferiorum fouētur: inferiora uiciſsim benignitatem ſuperiorum experiuntur. Ita in corde, cerebro, pulmonibus, arterijs, neruis, etc. naturaliū actionū adminiſtrationes cōſpiciuntur, ſuos habēt uentriculos, ut loquitur PARACELSVS, & ſpiritus mechanicos attractionū retentionū, ſeparationū, coagulationum

digeſtio-

digestionum, distributionum, expulsionũ authores. Vbicunq; uerò tales spiritus reperiuntur, ibi concoctiones celebrari, & uentriculi officia absolui necessarium est. Spiritus enim sunt qui esuriunt & sitiunt, qui saturantur, & saturati fructus emittunt sanitatis uel morborum nuncios. Ita nulla nominum iniuria dicemus in sanguine uentriculum esse, concoctiones, nutritiones, attractiones, separationes, & similes actiones in sanguine administrari. Similiter in Synouia, in ligamentis, in ossibus, in carnibus, & multò magis in uitalibus spiritibus cordis ac arteriarum. Alimenta certè dissimilia sunt, utpote locis & Mechanicis consentanea. Non enim tam crasso & impuro alimento nutritur sanguis quemadmodum uentriculus, intestina, & primæ alimentorum officinæ, nec sanguinis nutrimentum, synouiæ, carnibus, ossibus, ligamentis accommodatum est, nisi subtiliorum Mechanicorum industriam antea experiatur. Sic Firmamenti astra, uel uitales spiritus cordis & arteriarum alimento fruuntur puro ac spirituali, ab astris inferiorum Elementorum ante præparato: & benigna nutricatione ad maturitatem peruenientia, fœcunda fructuum resolutione uices rependunt, mutuaq; officiorũ communicatione societatem humanæ Reipub. custodiũt. Nec mirum est tantam Elementorum & astrorum diuersitatem, tam amicè conspirare. In una radice fun-

dantur omnia, in Balsamo sc. animali, cuius prædestinationes, Scientias & officia, diuersis, disiunctis, & sæpe cõtrarijs instrumẽtis ordinatè absoluũt. Omnibus enim Elementis & Astris huius Radicis uel Balsami cõspirantibus ac pensum debitè facientibus, Astronomia humana stabili & rata motuũ uicissitudine procedit, actionesq; ostendit sanitatis indices. Quemadmodum in mundana Anatomia, ortus astrorũ certis temporibus fructuũ tẽpestiuis resolutionibus, anni salubritatẽ tuẽtur. Nunc pluuiarũ stellæ cõmodius resoluuntur: nũc uentorũ: aliàs serenitatis, caloris: interdũ niuis, frigoris, pruinę: interdũ Mannæ species felicius cadunt: aliàs Zephyrorũ genitalis defluxus desideratur. Et in terrestri Astronomia, nũc rosæ, uiolæ, narcyssi germinãt: nũc legumina, frumẽta, uites, arbores, &c. & uniuersæ plantę, singulæ suas periodos obseruant, nisi sterilitatis ac morborũ causæ interuenerint. Ita in humana Anatomia, astra superioris globi, id est, uitales spiritus cordis & cerebri, imbribus, serenitate, caloribus, fœcundo roris ac Zephyrorũ defluuio, fructibusq; similibus, inferiorũ Elementorũ semina benignè irrigant, quibus silentibus, marasmi, sterilitates & tabes cõtingũt, utcũq; alimentorũ copia colliquescentes partes & ad cariẽ festinantes, subleuare conẽtur ægroti. Rursus inferiora astra, rosas, uiolas, melissas, ualerianas, uites, fruges, aurũ, argẽtũ, rubinos, saphyros,

conti-

continenter ex alimẽtis producunt: nõ quòd formarũ externas signaturas in homine demõstrent (Transplantatione enĩ externa uestimenta amiserũt) sed quia proprietates similes in spiritualibus corporibus, humanæ Anatomiæ domesticis producãt, ex quibus superiora astra fomẽta recipiũt, ac uniuersa officijs & actionib. opportuna reddũtur. Eodẽ quoq; pacto digesta seminũ tẽpora in homine trãsplãtant: breuiores enĩ habent periodos, easq; cõtinuas: quãuis in Olympo etiã reperiant sydera anniuersarijs circuitibus ascẽdentia, menstruis, & diurnis. Sunt & alia quę lõgiore interuallo ad maturitatẽ perueniũt, de quibus in hęreditariorũ morborũ generatione dicemus. Menstrua astra in mulieribus manifestè cõspiciuntur, & in uiris nõnullis. Hęmorrhoides uerò annuos circuitus utplurimũ obseruãt. Somni Ascendentia, diurnas habent reuolutiones, & proprietates possident papaueris ac lactucarũ, quales in Luna nocturnisq; syderibus uigere, Sensus testantur & Ratio cõfirmat. Has Astrorum reuolutiones in humana lithurgia ante nos adduxit Hippocrates. Ita enim scribit, in libello De Insomnijs. ἄστρον μὲν οὖν ἡ ἔξω περίοδος: ἡλίου δ' ἡ μέση: σελήνης δ' ἡ πρὸς τὰ κοῖλα, ὅτι μὲν ἂν δοκοίη τούτων τῶν ἄστρων σβέννυσθαι ἢ βλάπτεσθαι, ἢ ἀφανίζεσθαι ἢ ἐπέχεσθαι τῆς περιόδου, κατ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ τὴν νοῦσον προσγίνεσθαι, &c. id est. Astrorũ circuitus exterior est in corpore, Solis medius, Lunæ uerò ad cauitates. Quodcũq; igitur horũ Astrorũ, uel extingui, uel lædi, uel obscurari, uel á circuitu suo (per

insomnia

insomnia scilicet) cohiberi uidetur, in eadem corporis regione morbum latere significat, &c. Κοιλίας appellat uentriculũ, intestina, mesenterij uenas, hepar, lienem, & primas alimentorum officinas. In ijs enim ob impuritatem alimentorum, & momentaneam trium Principiorum naturam celeres sunt periodi, plenilunia uelocia, ac reliqua tempora similiter. Medium circuitum in corde, cerebro, sanguine collocat Hippocrates, ubi puriora sunt Elementa, semina & astra, constãtioribus Principijs ornata: motus proinde edũt stabiles, non senescentes, Solis naturã in hoc imitantes. In synouia, carnibus, ligamentis, ossibus, membranis, &c. spiritus uigent mechanici & semina, astrorũ diuturnos circuitus imitantia. Morborum periodi, hanc reuolutionum analogiam confirmant. Tarda enim sunt plenilunia eorum morborum, qui in circuitu astrorum, uel in habitu corporis, ut loquitur Galenus, fomites & mineras habent: celeriora eorum qui in cauitatibus fundantur. Idem planius interpretatur libro primo de Diæta: dicitq; Naturã uel ignem in hominis generatione triplices circuitus facultate diuersos distinxisse. Ἐποιήσατο πυρὸς περιόδους τρισσὰς, περαινούσας πρὸς ἀλλήλας καὶ εἴσω καὶ ἔξω. αἱ μὲν πρὸς τὰ κοῖλα τῶν ὑγρῶν, σελήνης δύναμιν. αἱ δὲ ἐς τὴν ἔξω περιφορὰν, πρὸς τὸν περιέχοντα πάγον, ἄστρων δύναμιν. αἱ δὲ μέσαι, καὶ εἴσω καὶ ἔξω περαίνουσαι, τὸ θερμότατον καὶ ἰσχυρότατον πῦρ, ὅπερ πάντων ἐπικρατέεται, διέπον ἅπαντα κατὰ φύσιν. ἄψοφον καὶ ὄψει καὶ ψαύσει. ἐν τούτῳ ψυχὴ, νόος, φρόνησις, αὔξησις, κίνησις, μείωσις, διάλλαξις ὕπνος, ἐγρήγορσις. τοῦτο πάντα διὰ παν-

τὸν κυβερνῶν καὶ τἄνδε καὶ ἐκεῖνα, οὐδέποτε ἀτρεμίζων. id est: Fecit ignis circuitus triplices, mutua societate tam intus quàm foras cõspirantes. Quæ in cauitatibus, humiditatum officinis circuitus habent, Lunę potestatem, motus & maturitates referunt: quæ uero exterius, ubi solidiora consistunt membra reuolutiones absoluunt, astrorũ imitantur proprietates: quæ in medio consistunt, robustissimi ignis naturam continent, qui intrò & foras per omnia transiens, omnibus dominatur, idq; occulto silentio: nec enim uisu, nec tactũ conspicuus est. In hoc igne, id est, in astris mediæ huius reuolutionis, Anima, mens, prudentia, augmentum, motus, diminutio, transmutatio, somnus, uigilia delitescunt. Ibi spiritus eorum mechanici, Ascendentia, spiritualia, corpora, actionũ proxima instrumenta radices habent. Hęc omnia morborũ accidentia manifestius declarabunt. Nec omnia quæ de his dici commodè possent, hoc loco adducere tempestiuũ est, itineris solum initia candidè hoc loco demonstrauimus: progressus & absolutiones ubi uisum fuerit adiungemus. Penitentia & grata diligentia, prædestinationum diuturna tempora accelerabunt. Interea naturalium facultatum administrationẽ tali formula cõplectemur: ACTIONES OMNES NATVRALES A SPIRITIBVS PROFICISCI, IISQVE DIFFERENTIBVS SVBTILITATE ET CRASSITIE SECVNDVM ACTIONVM ANALOGIAM. PROGRESSIONEM SEMI

NVM ET SCIENTIARVM DISTINCTIONEM, PARTIVM NECESSITATEM ATTVLISSE: IN IIS TANQVAM ASTRIS ET RADICIBVS COACERVARI ET QVASI AD CENTRVM REVOCARI SINGVLORVM SPIRITVVM THESAVROS, INDEQ'VE PERENNI RADIORVM DEFLVXV CVNCTA FOVERI ANATOMIIS EORVM CONSENTANEA. CONCOCTIONVM OFFICINAS PLVRIMAS ESSE, COMMVNESQ'VE APPELLARI, IN QVIBVS IMPVRITATVM SEPARATIONES MANIFESTAE ET CORPOREAE NECESSARIO CONTINGERENT. GENERATIONEM QVATVOR HVMORVM, SANGVINIS, BILIS, PITVITAE, MELANCHOLIAE IN HEPATE PHANTASTICAM ESSE. IN SANGVINE ENIM TANQVAM ELEMENTO INNVMERABILIA SEMINA, EAQ'VE PROPRIETATIBVS TRIVM PRINCIPIORVM INSIGNITA CONTINERI. SVPERIORVM ELEMENTORVM ASTRA FRVCTIBVS INFERIORVM NVTRIRI, ET RVRSVS INFERIORA SVPERIORVM FAVORE NON DESTITVI, SED CVNCTA OPPORTVNIS TEMPORIBVS DEBITE' CONSPIRARE, REVOLVTIONVMQ'VE SVARVM PERIODOS INVIOLATAS CVSTODIRE, NISI PRAEVARICATIONES PEREGRINORVM SEMINVM INIMICA TRANSPLANTATIONE IRREPERENT, de quibus sequenti Capite agemus.

DE MORBORVM GENERATIONE ET TRANSPLANtatione.

CAPVT XII.

IN rerum naturalium contemplatione, de quibus hactenus egimus, comites sæpe habuimus Philosophos. Sensuum enim ministerio, exigua adiuncta obseruatione, plantarum & animaliũ origines deprehendi possunt, semina'q; possident manifesta. At uero morborũ explicatio, quia semina occultiora obtinuerũt, & Generationes Transplantationesq; in Naturæ officina abscõditas, nec sensuũ arbitrijs, nec syllogismorũ superbis decretis subiectas, intricata planè, & à paucis cõprehensa est. Aristotelici Priuationũ familię morbos ascripserunt, tanquã defectus & errores Naturę, in quibus nec formæ, nec differentiæ, nec essentiæ reperirentur. Platonici, posteaquã Ideis destituebãtur (neq; em̃ defectibus neq; malis Ideas concesserunt) ueriti ne longius ab Entium pulchritudine discederent, morborum contemplationem sterilem reliquerunt, pręcepti Platonis memores, iubẽtis, descendẽtes ubi ad Singularia peruenerint, ea relinquere & infinitati cõcedere. Medici uerò quibus hæc prouincia pręcipuè cõmissa fuit, quia Philosophorũ patrociniũ amiserãt, obseruationibus inprimis cõteti, morborũ essentiã & naturã tãquã imperuestigabilẽ inter Trãscẽdẽtia reliquerũt.

Itaque ex quibus causis antecedentibus, quales sequerentur ægritudines studiosè notarunt: & tandem causarũ immensam uarietatem ad certos ordines reducentes, artificiosas morborum prædictiones, præseruationes & curationes inde deriuare conati sunt. Hinc apud Hippocratem distinctiones morborũ uariæ cõspiciuntur, ratione causarũ efficientiũ, à quibus procedũt. In lib. De humana Natura, morbi (inquit) alij, à Diæta fiunt, qua homo utitur; alij à spiritu quem attrahimus. Signa adiungit: ubi eodem tẽpore plurimi uno morbo corripiũtur, à causa maximè cõmuni, qualis est spiritus, tales generãtur: cũ uerò diuersi diuersos occupauerint, à Diæta cõtingũt. Eodẽ modo febres tanquã cõmunissimos morbos, libro De flatibus distinguit: alias affirmans cõmunes esse, quæ ab Aere uel spiritu proficiscuntur, spiritu dico morbidis excretionibus inquinato: alias uerò priuatas, quæ à Diæta ortus sui primordia acceperunt. In libello de humoribus inquit: Morbi alij cognati sunt: quos ab ipsis ægrotãtibus interrogando discere licet: alij à regione: nõnulli ex Diæta: quidam ex temporũ constitutionibus. Libro De morbis primo, similiter περὶ παθῶν, De affectionib. statim initiò, morbi (inquit) oẽs hominib. à Bile & Pituita fiũt, tanquã in corpore existentibus: excitant uerò hęc à cibis, potibus, laboribus, calido supercalefaciente, frigido superfrigefaciente, sicco super-

superexiccãte,&c. Hîc Bilẽ & Pituitã tanquã cõmunia Elemẽta & matrices omniũ morborũ, qui à semine interno producũtur, constituit. In illis eñ, tanquã in terra, omnigenæ facultates latent, acerbum, acidum, austerum, salsum, amarum, acre, &c. Quæ proprietates ubi separãtur, & ab alijs separata ad Exaltationẽ perducuntur, morbos pariunt. Separationes uerò accelerant uel retardant, admouenda, facienda, & foris incidentia, id est, calidum supercalefaciẽs, frigidum uehementer refrigerans, cibus, potus, uenus, labores, animi affectus, casus, contusiones, uulnera, &c. Rursus De antiqua Medicina: morbi, inquit, alij fiunt ἀπὸ δυναμίων: alij ἀπὸ σχημάτων. Δυνάμιας appellat τῶν χυμῶν τὰς ἀκρότητας & ἰσχῦς, id est, humorum Exaltationes, summitates, potestates, summas uires, &c. Vbi explicat quo pacto humores morbos generent. Non quia calida & sicca est Bilis, propterea Hippocrati morborum genitrix censetur; sed quia δυνάμιας in se continet, quæ ὅταν μετέωρα ἄπεπτα καὶ ἄκρητα, id est, quando exaltata fuerint, incocta & ab alijs separata, summas uires ac extremas potestates calamitosa symptomatum pernitie ostendunt. Figurarum & cauitatum morbi, omnibus noti sunt. Libello De alimentis, morborũ differentias ex locis & partibus in quibus fouentur deduxit. Morborum differentiæ (inquit) in alimento, in spiritu, in calore, in sanguine, in pituita, in bile, in humoribus, in carne, in pin

 guedine,

guedine, in uena, in arteria, neruo, mẽbrana, osse, hepate, splene, cerebro, utero, renibus, uẽtriculo, intestinis, &c. Empirici Hippocratem secuti, causarum, morborum & symptomatum concursus collegerunt, illustres differentias longa experientia in singulis ordinibus notarunt, & notatas discipulis suis fideliter communicauerunt. Galenus uerò, qui & ipse Præceptoribus usus est Empiricis, longitudinem artis perosus & Experientię diuturna tœdia, Geometricorum scholas accessit: ubi Demonstrationum uigorem ac Methodorum expeditam breuitatem admiratus, cogitare porrò cœpit, an Medicæ arti Geometricorum Methodis operępretium aliquod adferri posset: habitaq; deliberatione ad Medicos redire statuit. Ita Methodorum (rei nouæ & apud Medicos ea ætate inauditæ) miraculo insignis, artem confusam in ordinem primus reuocauit: dubia, Demonstrationum lege confirmauit: obseruationes tamẽ & experientias Hippocratis (quia Principia Demõstrationũ habere oportuit) ratas & stabiles ubiq; cõcessit. Hanc enim narrationẽ ac historiam de seipso in omnibus propemodũ libris copiosè prosequitur. Quia uerò morborũ natura ab Empiricis & ipso Hippocrate non satis explicata erat, & differẽtiæ copiosæ quidẽ, sed cõfusæ ab omnibus adducebantur, mirabili inuestigatione & subtili Methodo obscuritati opẽ tulit. Etenim in prioribus

libris Methodi medēdi, quatuor rerū genera inter se distincta proposuit, Actiones, actionū Proximas causas, Antecedentes, Euidētes siue Externas: in hisce ordinibus morbū necessario cōtineri. Cœteris exclusis, in actionum Proximis causis morbos uersari demonstrauit. Actionū Proximas causas esse partium diatheses, constitutiones uel dispositiones, &c. Eas autē integrari iusta Elementorum temperie, conformatione & unitate, quorum symmetria sanę, ametria morbosæ actiones ederentur. Causas deinde morborū Antecedentes, in humoribus contineri asseruit. Quapropter ex partiū numero, pituitam, bilem, melancholiam sanguinē & immeritā synouiā seclusit. Vide calamitatem sensibilium Methodorū in occulta Naturæ lithurgia. Etenim adhuc incomprehensum est in schola Galeni, quid'nam sint Elementa, quomodo misceantur, &, an actionum omnium causæ ab Elementorum temperie proficiscantur. Fernelius certè totam Substātiam, Formam essentialem, proprietatem abditam, aliud ab Elemētis esse confirmat, diuinioreḿq; obtinere originē. Itaq; noua similariū morborū genera posuit, Formæ scilicet uel totius Substantiæ: in quorū familia luem ueneream collocauit. Fracanzanus Vicentinus, in qualitatibus Galenicis mortuus & sepultus est, magna seueritate Nouatores illos detestatus, qui occultarum proprietatum & totius Substantiæ nomina

in

in Medicinam introduxissent. Se primum animaduertisse morbum Gallicum esse intemperiem calidam & siccam, innominatā tamen, opinionemq; suam confestim Montano placuisse. Ita quoties alij occultarū proprietatum, & totius Substantiæ appellationibus triumphabant, ipse, ueteranus ac strenuus miles, innominatas Temperies opposuit. Obscurū nihilominus & inexplicatum remansit, quid nam in corpore humano esset, in his & similibus morbis, à quo proximè læderentur actiones, siue Occultum siue Innominatum diceretur. Tāta est difficultas, obscuritas ac repugnantia in Diathesi illa Galenica. Alij Medici, relicta nominum subtilitate, à rebus ipsis ueritatem eruere conati sunt. Quocirca in morbis nonnullis manifestioribus, sensuum propemodum beneficio deprehenderunt aliquid, à quo proximè uidebantur actiones lędi uel impediri, cui Morbi appellationem confestim imposuerunt, gaudentes se διαθέσεως obscuritatem, hac rerum euidentia tam facilè sustulisse. Hi, humores lateri impactos, hepati, lieni, uentriculo, uenis, &c. morbos dixerunt, & Calculum in uesica similiter. Posito enim humore crasso & mucilaginoso, in hepate, liene, mesaraicis, &c. lapide in orificio uesicæ, proximè nullius interuentu lædi uel impediri actiones, constanter asseuerabāt. Quemadmodum lapillosa mucilagine ante pupillā collocata, confestim impediri uisum, quā sub-

lata

lata subitò restitui. Sed gaudium eorum non fuit diuturnum. Surrexerunt enim aduersus illos, nominum & Prædicamentorum Decoctores, cõquerentes uniuersas Naturæ & doctrinarum leges hoc pacto confundi, causarum effectuumq́ discrimina incõsideratè negligi, Qualitates in Substantia collocari sacrilego ausu. Morbũ enim cum Diathesis sit, in Prædicamento Qualitatis contineri: ibiq́ Differentias, Species & totã œconomiam possidere, eos uerò, humores crassos, lapides (substantias planè) morbos nominare. Hinc quæstiones nouæ in Medicinã introductæ sunt de causa Continente morborum, & subtilitatibus alatis, quas nulla mentis celeritas assequi posset, omnia repleta. Etenim quia sensuũ testimonia urgebant priores, subtili celeritate opus fuit, si à rerum tam manifesta euidentia abstrahi deberent. Ita enim Præstigiatores, ubi sensus fallere uolunt, peregrinis obiectis & insueta celeritate utuntur. Quocirca, quia inter causas Continentes morborũ et læsas actiones, in rebus ipsis nihil inuenire poterãt, quod intercederet, cuius interuentu morbi ipsi à causis Continentibus rectè distinguerentur, nomina quædam interposuerunt subtilitatibus confestim comitata. Inter albugineam et lapillosam mucilaginem ante pupillam collocatam, ac uidendi functionem impeditam, sensuũ iuditio nulla causa effectui propinquior interuenire uidebatur, & ratio-

nis cõſenſus (ſi præcipuę Indicationes curatiuę à morbis ipſis ſummunt) acceſsit. Ablatio enim illius materici principatum obtinet in curatione prędicti morbi. At uerò poſteriores, Obſtructionis nomẽ interpoſuerunt: humorẽ illum lapideum uel corneũ cauſam eſſe, Obſtructionẽ uerò morbum: immemores quòd hoc pacto morbum ex cauſarum ordine excluderent. De cœteris idem fuit iudicium. Calculum enim in ueſica, Continentem eſſe cauſam, Obſtructionem uerò morbum. Sic mucilaginoſum & craſſum humorem in uenis Meſenterij impactum, Continentem eſſe morbi cauſam, Obſtructionẽ uerò morbum, &c. Alioquin uidebantur tales morbi in numero eſſe, &, ſi numerarentur, Subſtantias ponere. Obſtructiones autem cauitatum, & meatuum pręuaricationes, ad Qualitatem commodè reducebãtur. Sed planè ridiculi ſunt. Nec enim Prædicamenta intelligũt, neq; Generum & Specierũ ordinationes inſtituere ſciunt. Etenim ſi aliquid agit morbus, in cauſarum numero procul dubio recipietur, ſiue Relationis ſiue Qualitatis labyrintho claudatur. In cauſis uerò ordinationem Generum & Specierũ non animaduerterunt. Sanè quod remotiſsimũ eſt ab effectu producẽdo, Generis rationem obtinet, quod uerò proximũ, Indiuiduæ Speciei. Effectus enĩ ipſi, in hac coordinatione, Indiuiduorũ rationẽ gerũt. Itaq; alpiũ lapides & montes Auernię Tranſcẽdentia

sunt hoc loco: quorum metu deterritos fuisse illos arbitror, qui lapides in uesica, renibus, intestinis, & similes Substantias à morborum catalogo excluserunt, ne fortè lapidum tàm immensa copia, tædia & ærumnas Medicis in æuum pareret. Mucilagines uerò lapideę, tartareæ, bolares, uel secundum Galeni lyram, pituitosæ & melancholicæ, quæ in leguminibus, frumētis, aqua, uino, cereuisia, carnibus, &c. continentur, Genera generalissima. Horum usu, frustrata separatione & expulsione in corporibus coaceruatæ mucilagines uiscidę, siue in uentriculo, siue in intestinis, siue in mesaraicis uenis, siue in hepate, siue in renibus, siue in uesica, siue in alia quacūq; tandē cauitate, Genera sunt subalterna: ubi uerò exaltantur, & copia ac qualitate meatus obstruūt, symptomatūq; pernicie hominibus innotescūt, Species sunt Indiuiduæ & postremæ: actiones uerò lęsę uel impeditæ Indiuidua sunt, in harū causarū progressione. Itaq; inæqualis fuit sors Generum & Specierum in hac coordinatione. Species enim & Genera subalterna, quamuis in corpore continebantur, nihilominus quia latitabāt, nec sensibilem aliquā affectionem Atomistis in corpore demonstrarunt, nominum priuata insignia amiserunt, & causarum Antecedentium collegio ascripta sunt. Indiuiduæ autem Species uel infimæ, ultimæ, proximæ (quomodocunque appellare libuerit) quia corpoream affectionem ostendunt manifesta actionum læsione conspicuam,

Obstructionis nomen à similitudine obtinuerunt. Putabant enim Atomistæ, materias omnes obstruentes mortuas esse, nec alijs causis symptomatum calamitates ascribere poterant, nisi quia corporea mole transitus humorum impedirentur. Quorum errores manifestius postea detegemus: nũc enim Logici sumus. Et hac ratione inter morbos instrumentarios relatę sunt obstructiones, nomenq; Obstructionis, Speciei rationem habet, humores verò mucilaginosi, aluminosi, vitriolati, lapidosi, bolares, arsenicales, antimoniales, sulphurei, uel secundum Galenum, pituitosi, melancholici, in uentriculo, hepate, mesenterio, renibus, uesica, uenis, musculis, mẽbranis, &c. Indiuiduorum uel proximarum Specierum. Et quemadmodum, dicebat Hippocrates De alimento, τροφὴ οὐ τροφὴ, ἢν μὴ οἷόν τε ἢ τρέφεσθαι, ὄνομα τροφὴ, ἔργον δὲ οὐχὶ ἔργον τροφὴ, ὄνομα δὲ οὐχί: id est, alimentum nõ alimentũ: si em̃ nutrire nõ potest, inane nomẽ est sine opere & subiecta re, si uerò nutritione opus destinatum ostenderit, alimẽtum est & non inane nomẽ: ita & nos de Obstructione dicemus: Obstructio nõ Obstructio: si em̃ aliquid in causarũ ordine deprehendit opere & potestate preditũ cui Obstructionis nomẽ competit, opus est Obstructio, si uerò nihil tale conspiciatur, nomen est inane. Duplicẽ nunc ordinem demonstrabimus in morborũ progresionibus. Primum Realem, ex coordinatione & serie causarum

efficien-

efficientium pendentem, qualem descripsimus. Alterum nominalem: in quo morbus, Generis supremi locum tenet, Obstructio Speciei, mucilaginosa materia hepati impacta, Indiuidui. Similiter morbus Genus est, febris species, calor in corde accensus secundum Galenum, Indiuiduum. Quemadmodum autem calorum in corde accensorum diuersitates, Indiuiduorum classes constituunt in febribus: ita differentię materierum mucilaginosarum in diuersis locis humani corporis, Indiuiduas Obstructionum differentias pariunt. Aliæ enim sunt inflammatæ, aliæ non: quædam acutæ, quædam chronicæ. Quæ omnia ex proprietatibus specierum mucilaginosarum proficiscuntur. Arsenicales enim & sulphureæ inflammantur, aluminosæ non: arsenicales acutæ sunt, aluminosæ, & uitriolatæ, chronicæ, &c. Sed quærent à nobis nõnulli, in quo Prædicamento, nos, morbum collocemus. Quibus respondemus, nos, Prædicamenta in morbis collocare, non morbos in Prædicamentis, & nomina rebus accõmodare, non res nominibus submittere, & signaturas ex radicibus ordinatè educere, non uerò radices in signaturarum angustijs collocare. Et nisi multos offenderem, dicerem usum & naturam Prædicamentorũ à paucis intellectam, à nullis autem, quòd sciam, hactenus explicatã. In libello nostro De nominibus & rebus, copiosè de his egimus: quo-

rum umbram huc adducemus, ut lucis imagine à tenebris reuocentur plurimi. Semina, Astra, Radices, Principia rerum, in quibus Prædestinationes, Scientiæ & Dona continentur, fundamenta sunt corporum, Quantitatum, Qualitatum, ac Relationum. Quia in suis Scientijs & occultis thesauris insitas habent Rationes omnium. Rationes dico non momentaneas, mortuas & instabiles: sed uiuas, efficaces, potestate plenas, astrales planè. Hæ ubi explicantur, Elementa & corporũ Principia consentanea sibi asciscũt, quemadmodũ sæpe à nobis dictũ est: & paulatim ex incorporeis corporea cõstituunt, ex inuisibilibus uisibilia producũt, idq́ ordinata progressione, proportionum legibus inuiolatis: magnitudines, distantias, numeros, durationes, sapores, colores, odores, calores, figuras, qualitates omnes, conspirationes, repugnantias, & uniuersas signaturas officijs ac prædestinationibus Radicum consentaneas, & Scientiæ conformes, admirando artificio adiungunt: Astronomiã uniuscuiusq́ Mysterij uel Speciei hoc pacto declarantes. Quidquid igitur semen in Natura habet, Mysterium, Principiũ, Radicem: quidquid Generationũ & Transplantationũ fluxus moderari potest, Scientiam habet, prædestinationẽ accepit, uitam, potestatẽ obtinuit, Radices astrales posuit. Quocirca Prædicamentorum omniũ in se rationes continet, tanquam uesti-

menta & instrumenta Donis opportuna: magnoq́ errore huiusmodi in, Prędicamentorũ angustijs claudũtur, cùm in suis thesauris, Prędicamenta ipsa & Prædicamentorũ fontes custodiant. Atq; hęc est ratio Prędicamentorũ realiũ: de nominalibus & Abstractis, in libello De nominibus & rebus, disseruimus. Quòd si morbos semina habere ac Principia in Natura, si Generationes & Transplantationes ratas absoluere, docere posśimus, utiq; à Prædicamentorũ carceribus nostro præsidio liberabunt. Et uideor nũc ex iocis & ludicris deambulationibũs, ad seria negotia, occulto quodã ductu inscius peruenisse. Nec magna rationũ deductione opus est, si experientia fidẽ meretur. Hæreditarij morbi rata ꝓpagationũ cõstãtia, seminis præsentẽ uigorẽ demõstrant: Cõtagiosi, Transplantationis documenta ponunt: qui tẽporũ, Regionũ, ætatũ proprij sunt, radices morborũ in Natura cõtineri, stabili authoritate confirmant. His & similibus infinitis propemodũ testimonijs fidem facere possemus, morbos in Natura semina habere, Generationũ & Transplantationũ circuitus custodire, prędestinationes, Scientias & signaturas Scientijs opportunas posśidere. Nihilominus quia Priscorũ Philosophia in contẽplatione morborũ manca est, originẽ, primas radices & radicũ progresśiones breuiter adiungemus. Semina & Principia rerũ in thesauris Elemẽtorũ inuisibilibus abini-

ab initio collocata, generationis & multiplicationis uim acceperunt, uirtute Verbi illius, cuius imperio uniuersa obtemperant. Fuitq; hæc prima rerum facies pura, integra, perfecta, sine corruptione & morte. At uerò post præuaricationem Protoplasti, primis illis seminibus, maledictione diuina, nouę superuenerunt Tincturæ, quarum mixtione in calamitosam sortem transplantata est totius Creaturæ pulchritudo. Remanserunt nihilominus prima semina, sed nouis & infelicibus uestimentis obducta. Hæc est Anatomia morborum mortisq; : in cuius explicatione Medicos uersari oportet. Neque enim satis est, quòd Priuationes à nonnullis appellentur, qui nobilitatem & puritatem primorum seminum respiciūt, propterea eorum contemplationē relinquere & infinitati concedere, tanquā sine essentia, natura, ac proprietatibus inania quædam nomina essent in Subiectis. Acceperunt enim ab eadem potestate, sc. uoce diuina uim Multiplicationis & Transplantationis, essentiam quoq; & ꝓprietates, ex quibus integra cōstituit, Philosophia, Astronomia, Physica & Alchymia. Etenim, qui stellas posuit in Firmamēto, qui mari terminū collocauit, qui terræ pulchritudinem plantarū fœcunditate ornauit, idem, potestate incomprehensibili, tribulos & spinas præuaricationū indiuiduos comites adiunxit. Itaq; radices acceperunt in abyssis, & temporū certas præ-

destinationes in cui cõsumtionẽ duraturas. Perfectis uerò rerũ seminibus miscentur, mixtęq́; cohærent. Et difficile intellectu esset, quo pacto puræ incorruptęq́; naturæ, tãta impuritas misceri posset, quo pacto in uitę Republica mortis Anatomia hospitia inueniret, nisi infinita ipsius potestas, qui uocat ea quæ nõ sunt tanquam ea quæ sunt, ab hac nos liberasset dubitatione. Hæc est illa mixtio in qua antea dicebamus imperfecta uel impura perfectis misceri, cuius efficiẽtia fructus omnium Elementorum, mortem uitæ adiunctam habent, separandam secundùm digesta temporum momenta. Neq; enim solùm in homine, Anatomia mortis & morborũ delitescit, sed etiã in animalibus, in plãtis, in mineralibus, in fructibus firmamenti & aëris. Quãuis aũt Creationis multa Mysteria hoc loco opportunè adduci possent, Platonicorumq́; materiales defectus & Peripateticorum Priuationes tempestiuè corrigi: nihilominus non sine consilio, cõtemplationibus VITAE LONGAE, reseruabuntur. Hîc uerò Anatomiam mortis in fructibus Elementorum ostendisse, proposito nostro abundè satisfaciet. Dico igitur mortis & morborũ semina radicesq́;, in impuritatibus consistere arsenicalibus, sulphureis, uitriolatis, æruginosis, mercurialibus, uel in urticosis, spinosis, nappellosis, cicutosis, opiatis, &c. quę impuritates inflãmabiles sunt, instabiles, ad corruptionẽ festinãtes:

Ee per=

permixtæ tamen cum puris primisq́ rerum radicibus, quarum prædestinationes digestis dissolutionibus inimicè anticipant. Nec planè affinitate carere debent, si ad mixtionem confluunt, quo fit ut nō omnia pura impuris promiscuè copulentur, sed talia talibus, domestica domesticis. Obtemperant enim radicibus rerum in generationum initijs, & fallaci seruitutis imagine, opportuna nequitiæ tempora expectant: uestimenta quoq; fiunt & signaturas exhibent radicum officijs familiares. Quocirca unicuique speciei & radici mundanæ, adiuncti sunt hospites, aduenæ, impuritates, quæ sine discordia & lite in Scientijs uitalibusq́ Principijs concurrunt: explicatæ uerò in generationum & augmentationum continuo fluxu, separatæ & exaltatæ, inimicitias, dissolutionum mortisq́ authores, exercent. Ita Mineralium radices, suas habent impuritates adiunctas, quæ digestis temporibus absolutis, rubigine & æruginosa corruptione dissolutionē moliuntur. Vegetabiliū quoque Balsamus, hospitū & impuritatū cōmertio inquinatus, senectutis, morborū & mortis Anatomiam admittit. Hîc corruptionū species uariȩ apparent, Σήψεις, ἀσαρκεαι, iuxta ꝓprietates & Sciētias impuritatū. In quibus Mercuriales impuritates & Sulphureȩ hospitantur putredine dissolutionē absoluūt, ut herbæ ferè omnes, prȩcipuè Mercuriales, angurię, cucumeres, melones.

lones. In quibus uerò impuritates Mercuriales non sunt ita copiosę, & Saliū robustior natura, ἄβανοι uel cariem expectāt, ut arbores plurimæ fruticesꝗ nōnullę. In radice uel Mumia animaliū, quia Vegetabilibus & Mineraliū resolutionibus nutriūtur, similes impuritates reperiūtur, differētes tamen secundū agrorū naturam: facta est enim Transplantatio ex prouincia Balsami uegetabilis, in Rēpub. animalis: dissolutiones proinde & mortes similes experiunt. Humana uerò radix quia omniū fauore & ministerio utitur, uniuersis quoque impuritatibus inquinata, morborū & mortis infinitas species obtinuit. Nec ulla est Creatura tot calamitatibus subiecta: & meritò: fornicatione coniugia multiplicantur, ac generis nobilitate inquinata, auorū delicta luunt posteri: quorum nepotes, & ipsi parentum scelera nequicquā incusabunt. In fructibus superiorum Elementorum, dissolutiones sunt ueloces: alijs enim nutrimenta debent. Nihilominus suas habent impuritates admixtas, quarum efficientia morti fiunt obnoxia, ut in pluuijs, manna, rore, uentis, &c. conspicitur. Tales corruptiones in fructibus Elementorum naturales sunt & necessariæ: quia rationes suas ac prædestinationes in Scientijs uitalibus quę rerum Principijs cōiunxerunt, adeoꝗ radicem & speciem ipsam suis Tincturis imbuerūt. Quocirca Generum & Specierū mortes corruptionesꝗ rectè dicunt.

Contra has nulla est medicina. Leges enim Naturæ inuiolabiles sunt. Temporum nihilominus prædestinationes reliquarumq; signaturarũ, transplantare licet, societatemq́; ad pernitiem festinata celeritate ducentem, interrumpere. Sunt & alij corruptionũ modi, qui ex Transplantatione Indiuiduorũ dependent: in quibus radix ipsa non inficitur, sed Indiuiduæ naturæ Principia. Hîc Medicina locum habet. Tales non sunt necessariæ, ac Indiuiduis humanæ speciei ob libidinem & intemperantiam, inprimis familiares: quamuis aliarum rerum Indiuidua, sterilitates, pestes, & nouas morborum mortisque species etiam experiantur. In his sæpe usqueadeo inquinantur Indiuiduorũ radices, ut propagatione in tertiam & quartam generationem conseruentur impuritatum impressiones: quemadmodum in morbis hæreditarijs accidere uidemus. Hi ex seminibus proficiscuntur, in quibus Tincturæ ualidæ & constantes uigent. Quæ, etsi specierum radicibus ex necessitate non cohæreant, Indiuiduorum tamen Principia, Semina, Balsamum, efficaci mixtione transplantarunt. Quicquid enim in parentibus continetur, siue sanum siue morbidum, quod ualida uitalique impressione, Balsamum & radicem humanæ naturæ afficere posit, Transplantatione hæreditarium euadit. Huiusmodi impressiones planè sunt astrales,

incor-

incorporeæ, ſpirituales, inuiſibiles: ſed efficaces ſeminalium Rationum naturas imitantes, Scientiæ & prædeſtinationum uirtute procedentes, in quibus mole corporea non opus eſt ad corporum conſtitutiones: quæ ſapores, odores, colores, magnitudines, figuras, caliditates, frigiditates, ſiccitates et ſignaturas omnes, ex inuiſibilibus theſauris deſtinatis temporibus, interdum ſubitò, aliàs paulatim, magna Medicorũ admiratione producere poſſunt. Hoc pacto multa continentur in parentum ſeminibus, digeſta maturitatum & exaltationis tempora, quieto ſilentio expectantia, quæ in natorum Aſtronomia inexpectata ſymptomatum clade explicantur. Quod ubi contingit, ex parentibus non leproſis, leproſi naſcuntur: ex parentibus non podagricis, podagrici: ex parentibus non epilepticis, amentibus, epileptici, amentes. Rurſus mutata rerum uice, interdum podagrici non podagricos, epileptici non epilepticos, calculoſi non calculoſos generant: quod quatuor de cauſis accidere ſolet. Vel quia ſemina & Tincturæ horum morborum, Anatomiam Balſami ac Radicis humanæ, nondum potenter occuparunt, neque adhuc uitalibus impreſsionibus Scientiarum & prædeſtinationum coniugia contraxerunt. Vel quia ſeminum efloreſcentijs natiuitatumq́ momentis paroxyſmorum ſilentia & ſopitas radices habuerunt prædicti morbi: alij enim qui perpetuas ha-

bent exaltationes sine paroxysmorũ requie, ut lepra, perpetuò quoq; propagant. Vel quia potestate naturalis Balsami, superuenietia & peregrina morborũ rudimẽta in utero superant: Vel quia ad terminũ peruenerũt sterilitatis authorẽ. Speciei enim non cohęrent, sed Indiuiduis: ac proinde ætatum manifesta discrimina subeunt, interdũ quarta progenie, aliàs sexta, nonnunquam decima, absoluta reuolutione desinunt. In hac auorũ & nepotum longa serie, discere licet horum morborum adolescentias, iuuẽtutes & languidas declinationes. Fit enim, ut nonnunquã in tribus Indiuiduis adolescentiæ tẽpora absoluant: in duobus, manifesta symptomatũ uehementia, consistentiæ & exaltationis uigorẽ ostendant: in tribus deinde uel quatuor euanescentis Tincturæ declinationẽ. Tum uerò sterilitates sequũtur, radicibus exhaustis, filijq; nascuntur à podagricis non podagrici, à leprosis non leprosi, ab amentibus uel melancholicis non melancholici, ab epilepticis non epileptici. Hæc de morborum hæreditariorum semine, origine & propagatione hoc loco dicta sufficiant. Testimonia certè continent morbos semina habere, Generationes & Transplantationes moderari: cuius rei fidẽ nos facere oportet. Accedamus nunc ad illas Indiuiduorum Transplantationes, in quibus impuritates morborum radices hæreditariæ non euadunt: siue quia Tincturis prædítæ

ditæ ſint inualidis & inconſtantibus: ſiue quia exiguo tempore & rarò confluant: ſiue quia conſonantiam non inueniant in humana Anatomia: ſiue quia in illis ſedibus non recipiantur, in quibus Balſamus, Semen, Mumia, Radix Naturæ uiget: ſiue quia Aſtralibus impreſsionibus deſtitutæ, ad corporeas prædeſtinationes declinent. His enim de cauſis catarrhi plurimi, febres omnis generis, peſtes, prunellæ, lues uenereæ, in nõnullis ſcabies, tabes, lippitudines, dyarrheę, diſenterię, cõtracturę, colicę affectiones, ſuffuſiones, et morbi omnes ex mucilaginibus lapideſcẽtibus, lutoſis ac bolaribus (poſteaquam finita germinatione coagulationis conſilia inierint) ab hæreditariorum morborum claſſe excipiuntur. Quamuis ex his plurimi, aſsiduitate, impreſsionum frequentia, poteſtate, confluentiam opportunam in corporibus nacti, in hęreditarios tandem degenerent. Nunc uerò, ſi tales impuritates plurimum inter ſe differunt: ſi ſignaturas diuerſas proferunt easq́ ſtabiles, neque ex iiſdem Tincturis pleuritis producitur, ex quibus colica: nec hydropes, dyſenteriæ ſignaturas referũt: nec febres, calculi: ſi locorum, temporum, alimentorum, certi ſunt affectus: utique ſeminibus non deſtituentur morbi: ſed radices habebunt, Scientias & Anatomiã in Naturę officina. In uanum laborant, qui tales Anatomias ſeorſim inquirunt, tanquam certa quædam eſſent morborum

Indiuidua

Indiuidua, alia uerò sanitatis. Quamuis enim in nonnullis speciebus morborum signaturæ euidentius appareant, ut in arsenico, antimonio, sulphure, mercurio, ærugine, tartaro, nappello, urtica, opio, cicuta, mandragora, quemadmodum antea diximus: nihilominus in ipsis quoque, radices puræ & sanæ existunt. Ita enim ab arsenico uenenum, mortem, impuritatem auferre possumus, pura relicta natura Balsami, humanis corporib. salutaris & amici: cuius uirtute plurimorũ morborũ radices, et tutò et subitò tolluntur. Sulphur leui artificio innoxiũ redditur. Mercurij impuritates profundius admixtæ sunt: attamen ingeniosa adaptatione, ut in cœteris quoque, tolluntur. Rursus quæ sanitatis Anatomiam gerere uidẽtur, ut rosæ, uiolę, melissæ, ualerianæ, lauendulæ, stœchades, betonicæ, argentum, aurum, &c. non sunt ab impuritatibus omnino expeditæ, sed morborũ mortisque radices adiunctas habent, utcunque signaturarum familiaritate humanæ naturæ consentire uideantur. Aurum, gemmę, uirtute innati Balsami ab impuritatibus admixtis sæpe explicantur, & Indiuidua perfecta euadunt, soli termino subiecta. Quocirca à nobis antea demõstratum fuit, morborum calamitate & superuentu Transplantationem Creaturæ factam esse, impuritatem puris radicibus adiunctam, eamque fuisse morborum prædestinationem, ut in alijs perpetuò funderentur, donec fa-

tum

tum expleuerint, exhaustis abyssis in æui consumtionem descriptis. Ita sunt bona mixta malis: neque mel uenenata amaritudine destituitur, & à sacchari fæculenta impuritate sæpe abhorruimus. Hanc Mixtionem si intellexisset Aristoteles, in Priuationum pelago non fuisset submersus: Platonici uerò si olfecissent, nequaquam innoxiam Materiam toties immeritò accusassent. Hactenus ostendimus morborum semina in Natura contineri, & Generationum ac Transplantationum stabili circuitu, radicum ac signaturarum prædestinationes custodire, neque seorsim in certis Indiuiduis consistere, sed permixta esse radicibus fructibusq; primæ & puræ naturę. Opportunũ nunc fuerit, ex seminum ac parẽtum diuersitate, morborum differentias, et Generationum ac Transplantationum processus seminibus consentaneos explicare. Quia igitur radicibus & fructibus primorum seminum cohærent morbi, eorum familias & distributiones iure optimo imitabuntur. Distinximus autem antea semina & fructus, ratione Elementorum: secundò, ratione Planetarum. Eodem pacto hîc morbos distinguemus, in cœlestes, aëreos, aqueos & terrenos: uel in cœlestes & terrestres, ratione superioris ac inferioris globi: cuius distinctionis comitem & testem anteà adduximus Hippocratem. Rursus, morbi siue cœlestes siue terrestres fuerint, ratione proprietatum & trium

Principiorum, alij Saturnini sunt, alij Martiales, alij Iouiales, alij Venerei, alij Mercuriales. Et inter Saturninos magna est latitudo, signaturarum diuersis proprietatibus discreta. Neque enim omnes stellę Saturninæ eiusdē sunt naturę: neq; herbę omnes Saturninę uel Mineralia, ijsdem proprietatibus trium Principiorum insigniuntur, sed latitudo est, quæ tamen speciei limites non excedit. Ita hydropis species, quamuis omnes Saturninæ sint: magna tamen signaturarum uarietate discernuntur. Ita epilepsiæ, apoplexiæ, paralyses, Mercuriales morbi sunt, singuli diuersa Indiuiduorum sobole conspicui. Tusses, tabes, peripneumoniæ, asthmata, Iouiales morbi. Pleuritides, prunellæ, pestes, febres, Martiales. Dysenteria, gonorrhœa, ulcera, &c. Venerei, eandem analogiam obseruant. Tales morborum distinctiones non sunt ociosæ. Monent enim proprietates trium Principiorum diligenter inquirendas esse, ex quarum Anatomia signaturarum uel symptomatum, quæ in morbis apparent, radices, fundamenta, causæ & similitudines deprehenduntur: quibus inuentis curationum leges non inuitæ sequuntur. Sunt & alia morborum genera, quæ ex seminibus non oriuntur, sed quasi læsiones quædam ex generationibus relinquuntur: ex quibus figurarum & cauitatum morbi plurimi dependent: item morbi noui & antiqui, astrales & minerales, ac plurimæ

plurimæ distinctiones his similes: quæ omnes, explicata in morborum seminibus Generationũ ac Transplantationum mechanica lithurgia, facilè unicuique innotescent. Seminum uerò progressiones explicaturi, à terrestribus & inferioris globi, tanquã notioribus rectius inchoabimus. Itaq; semina morborũ inferioris globi in alimẽtis delitescũt, in cibo scilicet & potu. Suntq; impuritates illæ, de quibus antea diximus, quę separãtur & consuetis uijs expellũtur, quousq; omnia in corpore rectè administrãtur. Subijciunt enim alimẽta spiritibus mechanicis humani corporis, & facili obediẽtia, resolutiones, separationes, expulsiones ac similes dispẽsationes admittũt. Quę enim potẽtioribus tincturis pollent, neq; gubernationi nostrorum Mechanicorum subijciuntur, legesq; pręparationum aspernantur, non alimenta, sed medicamenta, cibi medicamentosi, interdum uenena existunt: quorum usu, morbi subitò in corpore generantur. Alimenta uerò consentanea, quamuis & ipsa facultates medicamẽtosas, morbidas, uenenatas, admixtas habeant: nihilominus admixtione benigniorum temperatæ, resolutæ & separatæ, expelluntur: quemadmodũ in facultatum naturalium administratione exposuimus. **Vbi** autem errores contingunt, mediocritate neglecta, uel externarum causarum iniurijs, functionibus Naturæ uitiatis, semina morborum radices agunt in humana

Anatomia, & generationes morbidas ſtatis temporibus abſoluunt. Tum uerò pro roſis, uiolis, bethonica, ſtœchade, manna, auro, argento, ſaphyro, ſmaragdo, urtica, lollium, mandragora, cicuta, aron, uitriolū, nitrum, ſulphur, arſenicum, calcedonius, lutum, tartarus, bolus impurus uel lephanteus (ſi ita appellare libet) & ſimiles fructus in corpore naſcũtur. Nō quòd talium ſpecierum formæ ac externæ imagines in homine repręſententur. Semina enim in nouas colonias tranſplantata, formas & ſignaturas omnes inſtabiles ac externas amittũt, ſeruatis internis, in quibus δυνάμεις & actionum principia lątent. Ea enim eſt differentia generationum noſtri corporis, & Elemētorum, quòd Microcoſmi procreationes ſint ſpirituales, ſint in forma liquoris, uel reſolutæ, cuſtodita tamen interna Anatomia ſaporum, colorum & proprietatum: Elementorum uerò ad formas & ſignaturas corporeas procedunt. Priuſquam autem impuritates ac ſemina morborum, radices in corporibus firmare poſsint, ea adeſſe oportet, quę ad generationē cōfluere ſæpe diximus: ſcilicet, ut Tincturas poſsideãt, in quibus ſignaturarũ morbidarũ prędeſtinationes & Sciētiæ conſeruari poſſunt: ut ſępè ac frequenter impreſsiones repetãt; ut agrum, locũ, matricē opportunã inueniant. Opportunitas aũt, tũ ex debilitate innati Balſami & ſpirituũ mechanicorũ, tum uerò ex proprietate eorundem

ſpirituum

ſpirituū conſentiēte cum ſeminibus morborū, ſpectatur. His cōfluentibus, morborum ſuccedet generatio: Nā parua illa uitia & quotidiani errores, qui leuiores ſunt, ipſa Natura, ſuis uiribus, corrigere ſolet: maiora autem, diuturniora & ſæpius occurrentia emendare non poteſt: ſed uicta, manus dat & hoſpitem admittit peregrinum, cuius radices, mineræ uel fomites, in certa quadam Anatomia corporis recepti, fructuū Trāſplantationes, id eſt, actionum naturalium præuaricationes efficiunt. Quia uerò non omnia ſemina omnibus locis æquè naſcuntur, ſed conſentanea conſentaneis: in paluſtribus enim locis non prouenit roriſmarinus, ſpica, thymus, polium, &c. neque in ſiccis & editis, ſalices, perſicariæ, anagallis: ita in corpore humano, confluentiam locorum & ſeminum obſeruare oportet. Sunt enim propria ſemina tam ſanitatis quàm morborum, quæ in agro uel Anatomia uentriculi & inteſtinorum creſcunt, differentia ab alijs quæ in hepate, liene, renibus, ueſica, ſanguine, carnibus, mēbranis, ſynouia, cerebro, corde, pulmonibus, &c. fouentur. Ex hac ſeminum & locorum confluentia, morborum gradus, diuerſitates, ſymptomatum differentiæ, & alia plurima ad curationem in primis neceſſaria deprehendi poſſunt. Quo magis fatuitates eorū miramur, qui Phantaſticos illos humores, Sanguinem, Bilem, Pituitam, Melancholiam, communes

morborum causas statuunt, cum tanta sit locorum uel uentriculorum diuersitas in humana Anatomia, quæ semina, subtilitate, crassitie, potestate, penetratione, facili uel difficili resolutione, alteratione, alijsq́; signaturis uehementer differentia, continent. Etenim febres, quæ in uentriculi Anatomia radices siue fomites habent, ex seminibus constant crassioribus, crudis, inualidis, facilè resolubilibus, intentionibus medicamentorum respondentes. Quæ uerò in Anatomia sanguinis fundantur, & quarum mineræ in carnibus, synouia, in renibus latent, proprietates Principiorum ostendunt potentiores, & corpora ad altiores præparationum gradus reducta, in quibus resolutiones, consumtiones ac alterationes omnes, difficiles existunt: in quibus nec cassiæ, nec mannæ, nec rhabarbari, nec diacatholiconis imperia, quamuis scammoneæ acumen adiungatur, obedientiam inueniunt: sed surdis auribus desideria similium medicamentorum repelluntur, utcunque purgationum insolentia, torminibus, anxietatibus, & mille fastidijs immerita intestina in uanum fatigent. Itaque tanta cum sit utilitas in debita explicatione confluentiæ locorum & seminum, exempla quarundam hoc loco adiungemus, ex quibus de alijs ratiocinari licet. Non enim perfectam morborum descriptionem hoc loco pol-

eo pollicemur: sed Ideam & adumbrata uestigia Philosophicæ ueritatis. Inprimis uentriculi Anatomiam examinabimus. Semina morborum, quæ in hoc agro plantantur, in impuritatibus consistunt superficialibus, sulphureis, fœtidis, mucilaginosis: in quibus duplicia excrementa commiscentur, humana scilicet, & rerum naturalium. Nisi enim inter se miscerentur, & societate expulsionem, solutionem, separationem molirentur, actionum naturalium administrationes assiduè interpellarent. Antea enim diximus, tartareas mucilagines beneficio alterius cuiusdam impuritatis, sulphureæ uidelicet, expelli. Dicuntur autem excrementa humana, quæ in radice & Balsamo animali utplurimum reperiuntur, & quæ Mechanicis animalis Balsami subijciuntur. Rursus, rerum naturalium excrementa ea sunt, quæ Vegetabilium & Mineralium Balsamo cohærent. In horum ordine continentur omnes illæ mucilagines, in quibus proprietates ad lapideam prædestinationem desinentes uel arenosam uel bolarem, delitescunt. Neque mirari debemus tam diuersa excrementa in alimentis contineri. Nutrimur enim non solùm ex animalibus, sed etiam ex Vegetabilibus & resolutis Mineralium spiritibus. Itaque si Balsamum quærimus, cortices utique & impuritates

non effugimus. Si sinceræ tales impuritates alijs faciliori bus non permixtæ occurrerent, saporum, odorum, cōsistentiarum & reliquarum signaturarum dissentanea qualitate, fastidiosam nauseam naturarum insociabiles proprietates declarantem subitò pareret: alimentorum uerò Balsamis perfusæ, admittuntur. Differentiæ harum impuritatum ita inuestigantur. Aut enim miscentur, aut seorsim consistunt. Ex permixtis, morbi generantur sulphurei, fœtidi, saliū symptomatibus comitati, id est, siti, calore, linguæ amaritudine, capitis dolore, frigore, horrore, & similibus. Hi morbi à Græcis igneum nomen, à Germanis frigidum acceperunt. Quod Elementum, Latinis Febrim nominauerit ignoro. Tales appellationes uulgares sunt externæ & mortuæ. Comitantur enim signaturas externas, communes & momentaneas. In Philosophorum uerò Scholis ab internis proprietatibus, ἀπὸ ῥιζωμάτων, à Radicibus ipsis, nomina deriuare oportet: qua lege Nitrosulphurei dicentur. Habent enim radices & semina, in quibus sulphuri impuro, fœtido, & resoluto, permiscentur mucilagines ac spiritus salium nitrosi. Etenim si huius radicis in uentriculi Anatomia exaltatæ, fructus inquirere uelimus, omnia symptomata quæ febribus uentriculi superueniunt, manifesta facilitate inueniemus. Digestis temporibus aduentantibus, dum germinare incipit Minera

nitrosi

nitrosi sulphuris, & flores superficiales primùm emittere, frigiditatem inducit: horrores, rigores generat. Multæ enim sunt species nitrosorum sulphurũ, proprietatum robore, sinceritate & exaltatione differentes. Surda est altera Philosophia, quæ ex acrimonia Bilis carnes pungente, in initijs Paroxysmorum febrilium, horrores & rigores accidere profitetur: confluxum & conspirationem humanæ Anatomiæ negligit: Elementa ignorat. Non enim corporea continuitate, ob dimensionum penetrationes difficili, ubique opus est, ad effectus producendos. Sufficit spiritualis præsentia. Satis est Elementa communia uitalis Balsami instrumenta & domicilia, uaporibus & nitrosis spiritibus per omnia penetrantibus, acuta ac ualida subtilitate, inquinata esse. Ita enim frigiditates, horrores, rigores, pandiculationes, oscitationes, somnolentiæ, pulsuũ alterationes & similes motiones quotquot fuerint & subitò & potenter causari possunt. Neque mirum est, ex eadem Tinctura, in uitalibus Elementis recepta, eodem tempore tam diuersa accidentia suscitari. Partium differentiæ officijs ac trium Principiorum proprietatibus distinctæ, in causa sunt. Ita cordis Anatomia occupata, pulsus mutantur: spirituum motui destinatorum & musculorum prouincia labefactata, inuita motuũ ministeria peraguntur. In cerebri Rempub: hospites admissi, sen-

ſibus ligatis, peregrinum inducunt ſomnũ, laborioſa uigilia permixtum. His ſuperficiebus acetoſis, frigidis, Mercurialibus exhauſtis, uapores ac ſpiritus ſequuntur pinguiores, inflammabiles, ſulphuris naturam magis referentes: ſulphuris dico ſaliũ cõmixtione tranſplantati: qui & ipſi uitalium Elementorum Anatomias inquinantes, calorem, ſitim, capitis dolores, deliria, pulſuum celeritates, frequentias, inquietudines, anxietates & multas calamitates introducunt: donec exhauſtis radicibus, conſumtis reſolutisq́ ſpirituum inimicis Tincturis, & uomitione, alui excretione, ſudore uel inſenſili tranſpiratione euacuatis, deſideratam quietem Naturæ concedant, recidiuarum indubitato metu ſuſpectam. De his ſequenti Capite copioſius agemus, & memoriam beneficij repetemus, quòd hoc loco demonſtrauerint, radicum proprietates ac mechanicas progreſsiones, fructuum & ſymptomatum progeniem, debitè declarare. Nunc impuritatum plures differentias adiungemus. Aliæ impuritates ex ſeminibus conſtant, quorum prædeſtinationes ad coagulationem uergũt: aliæ uerò ex ſeminibus, quorũ fructus in fluidam reſolutionẽ deſinunt. Ex prioribus oriuntur eroſiones ſtomachi, etiam gulam infeſtantes, cõpreſsiones & anguſtiæ, colicæ ſpecies, & multi alij morbi, de quibus in libello De Generatione morborũ diximus: ex poſterioribus
diar-

diarrhœæ, litteriç, & dissoluti morbi his finitimi. Harum impuritatum species in Mineralibus & Vegetabilibus contineri antea demonstrauimus, ubi Corruptionis modos per σῆψιν & ἄβυνσιν adduximus. Sic eñ in fructibus prope omnibus horarijs, in uino turbido & crudo, in cereuisia simili, impuritates hæ mercuriales, ad resolutionẽ inclinantes præcipuè dominantur: licet & alia adiuncta sit, mucilaginosa illa, coagulationi obnoxia. Et quãuis neq; ad coagulationẽ, neq; ad resolutionem tendentes impuritates, in forma resoluta uel coagulata conspiciantur in alimentis, propter mixtionem, præparationem & præsentiam multarum rerum: Scientias tamen ac prædestinationes suas inuiolatas conseruant, modò in Tincturis fundentur solidis & permanẽtibus: alioquin impressionẽ nõ proferent Transplantationis authorẽ. Vbi uerò Tincturas stabiles obtinuerint, si uentriculũ inuenerint consentaneum, id est, in quo spiritus mechanici cõfluunt cum spiritibus impuritatũ, frequensq; sit usus talium alimentorũ, paulatim coaceruabũtur uaporosæ quædam substantiæ, facultatibus & Tincturis præditæ, idq; in uitali spirituum Anatomia, ex quibus assiduè tingentur spiritus, donec imprægnati, fructus producere possint seminibus domesticos, fientq; reciduæ generationes, si radices relinquãtur. Fructibus eñ exhaustis & generatione absoluta, sæpe beneficio

innati Balsami ad pristinam integritatem reuersi spiritus, calamitosa fornicationum præmia in posterum exhorruerunt. Interdum uerò radicum prædestinationes, unica fructuum profusione exhauriri nõ possunt, in quibus, digestis temporibus, recidiuas expectare oportet. Quòd si coniugium stabile inuenerint impuritatum Tincturæ, cum spiritibus mechanicis uentriculi, mixtione in fœcundam Transplantationem desinente, relicta gubernatione innati Balsami, & proprijs officijs neglectis, morbidos Transplantationis fructus assiduè proferent: nec ulla Naturæ uel innati Balsami industria tales affectus extirpari possunt, nisi Artis ministerio, externus Balsamus interno opem ferat. Validiores enim sunt spiritus Transplantationũ authores, quàm innati. Ita ex morbis transeuntibus fiunt permanẽtes: ex affectu Rei, fit affectus Naturæ; ex affectu in Diathesi, affectus in Habitu. Morbi enim omnes, qui ex mucilaginibus tartareis & impuritatibus corporeis (cuiuscunq; naturæ fuerint) imperfectè separatis contingunt, paulatim generatur. Clarioris doctrinæ gratia, Colicæ generationẽ describemus. Hæc, ex mucilagine tartarea, stypticis & acetosis spiritibus permixta, hoc pacto producitur. Primùm, spiritus mechanici uentriculi & intestinorum, proprietates habent trium Principiorum, confluentes cum spiritibus prædictæ mucilaginis. Itaq; cœte-

ris

ris causis concurrentibus, ex quibus lithurgia facultas tum humani corporis impediri solet, ut assumendorum, faciendorum, extrinsecus incidentium præpostero usu: separationes & expulsiones tartarearũ fæcum in uentriculo & intestinis detrimentum sentient, consumtisq́; fæcibus illis sulphureis, momentaneis, stercoribus humanis, uel seorsim euacuatis, mucilaginosa impuritas opportunitatem nacta, radices collocabit, continuitatem & retentionem molientibus spiritibus, tam Rei quàm Naturæ, id est, eorum qui in Anatomia intestinorum naturali uigẽt, & qui in excremento mucilaginoso sedem habent. Radicibus hisce primum positis, continua nutricatione (etiamsi errores non tam manifesti in Diæta postmodum contingãt) incrementa sument, donec digestis temporibus absolutis, efferuescentias uel paroxysmos, generationum comites ostendant. Oriuntur autem nonnulla semina subito, & paroxysmos, efferuescẽtias uel ebullitiones præcipites proferunt, quamuis longa habeant silentia ac digestionum tempora. In his proprietates trium Principiorum Martiales, impetuosæ, celeres, uniuersim per omnia penetrãtes, potentes delitescunt: quales in spirituum fortium præparationibus indies sensibus repræsentantur. Quædam uero lentum oriuntur, & symptomata præmittunt futurorum morborum signa, de quibus in multis Aphorismis loquitur Hippo-

pocrates: Lassitudines spontaneæ morbos prænunciant: Non febricitanti cibi fastidium, oris amaritudo, inquietudo, purgatione opus esse significant: Si relinquitur sitis, oris amaritudo, uigilia, caros, &c. Continent huiusmodi semina proprietates languidiores, nec tanta celeritate & potestate præditas: siue quia in superficiebus primis impuritatum habitent, nec tanta circulatione & digestione ad superiorum graduum fastigia reducta sint: siue quia spirituum prædestinationes debiliores sortita sunt: neq; enim omnia astra potestate Martis insignita sunt, neque mineralia omnia, Arsenici ferociam imitantur, & maluas urticis & nappellis sæpe uicinas uidimus. Itaque digestionum & silentij temporibus, quamuis semina huiusmodi in corpore humano fermententur, foueantur & assidua Generationis consilia ineant, nullis tamen manifestis inditijs deprehenduntur: quia Tincturæ illæ perniciosæ & symptomatum patres, nondum liberę sunt & sinceræ, sed aliarum mixtione temperatæ, ferociam remittunt: deinde, quia etiamnum non satis exaltatæ sunt, neque ad subtilitatem, potestatis authorem, reductæ. In Colica uerò, proprietates trium Principiorum potentes sunt, acutæ, subitò penetrãtes & uaporosa aciditate continuas partes inficiente: resolutiones autẽ spirituosas, ijsdem facultatibus præditas, primis tẽporibus non emittunt, ex quibus Contractura

tandem

randē proficiſcitur. Nec omnia quæ Tincturarū poteſtate pollent, uitalia Elemēta humanę Anatomię, ſpiritibus & uaporibus eiuſdē naturæ inquinare poſſunt: alioquin Colicæ omnes, cōtracturas, ſpaſmos, cordis palpitationes, ſyncopas, catalepſes, cōfeſtim adducerēt. Quapropter uniuerſum corpus non inficiunt huiuſmodi morbi, ſpiritibus eiuſdē proprietatis cū radicibus, id eſt, ſtypticis, acutis, cōtrahentibus, doloroſa penetratione affligētibus: ſed uicinas ſolùm partes, et alias, in quibus confluentiā inueniūt. Centrū enim habent, radices & mineras, ex quibus circūferentias, id eſt, ſpirituoſos uapores tanquā circulos, ad certam diſtantiā proferunt, ſecundū poteſtatē radicum. Feruntur autē ſpiritus illi acuti & pontagioſi, potius per inteſtinorū orbes, quia continuitatē corpoream & conſentaneā ibidem animaduertunt. Quòd ſi regiones renum & ueſicæ, mucilaginibus tartareis obductæ ſint, impreſsione ſpirituum ex minera Colicæ prodeuntium, ad paroxyſmū incitabuntur. Ex iiſdem enim impuritatibus, quamuis ſeparationū & exaltationū gradibus differētibus, Colicæ & Nephritides pficiſcuntur. Hinc tantus conſenſus Colicorū & Nephriticorū dolorū. Ad uentriculi quoq; Anatomiā ſæpe perueniunt impreſsiones Colicorū pontagioſæ, nauſeam, uomitū, & alia uētriculi ſymptomata excitātes. Et quāuis Elementa corporis uitalia tam potentibus ſpiritibus,

in leuioribus affectibus colicis & incipientibus, non inquinentur: peregrinis nihilominus uaporibus ac febriculosis, assiduè agitantur. Interdum quoque in sæuioribus Colicis, ubi Tincturarum potestas maior est, infectis spiritibus uitalibus, cordis & arteriarum motiones debilitantur, ac palpitationum frequentia, horrendas Syncopes in horas timere iubet. Imbuuntur enim spiritus motionum authores, contagiosis & stypticis Tincturis, motui resistentibus. Durabunt uerò huiusmodi Colicæ symptomata, donec exhausti sint fructus, quos hac reuolutione ad generationem destinarunt radices, recidiuisque generationibus, præfinitis temporibus debitum Naturæ absoluent. Species Colicæ ex differentijs stypticorum spirituum, uitriolatorum, acetosorum & similium desumuntur. Quemadmodum enim inter se differunt hi spiritus, potestate, sapore, penetratione, mobilitate, & similibus signaturis: ita Colicorum symptomata differre necesse est. Gradus autem Colicæ, tum ex spirituum potestate, tum uerò ex ulteriore circulatione & exaltatione peti debent. Sunt enim nõnulla corpora, in quibus spirituum pernicies non deprehenditur, quæ si separentur & ad exaltationes uel extremitates, (ut loquitur Hippocrates) ducantur, uenenatas Tincturas, magno symptomatum comitatu illico proferunt. Quis mellis dulcedinẽ nescit nihilominus in tãta dulcedine

cedine latent spiritus illi acutissimi, qui ubi exaltantur & ad extremitates ducũtur, uenenatam perniciem repræsentant. Mixtione uerò, tam gradus quàm species morborum ubiq; transplantantur. Similes propemodum mucilagines, in quibus tamen spirituum Tincturæ tam potentes non delitescunt, ubi in Anatomia uentriculi, matrices, continuitates, loca, &c. inuenerint, radicibus & mineris paulatim introductis, adolescunt ac symptomata tandem proferunt copiosis nominibus insignita, sed planè rusticis & phantasticis. Rustica sunt, Imbecillitas, Bradypepsia, uitiata concoctio, Cruditas: Intemperiem genuit Phantasia. Quod igitur nomen à radicum proprietate deriuatum, horum symptomatum morbis imponi debet? Sunt morbi mucilaginum tartarearum, ex spiritibus aluminosis, uitriolatis, cachymialibus siue bolaribus, bituminosis, arenosis, membranosis, &c. Talia enim sunt semina, quæ etsi in Generationum initijs, ubi in uentriculo radices agunt, spirituali forma resoluta, uaporosa alijsq; permixta recipiuntur: nihilominus Scientias & prædestinationes possident ad tales coagulationes & signaturas tendentes. Ex horum spirituum ac similium proprietatibus, causæ omnium symptomatum explicari debent, quæcunque prædictis uentriculi morbis superueniunt. Inquinatis enim spiritibus mechanicis uentriculi, aluminosis

& ſtypticis Tincturis, ad motiones naturales omnesque alterationes, ſeparationes, reſolutiones, digeſtiones, &c. inepti redduntur. Proinde tarda concoctionum miniſteria abſoluunt. Quòd ſi potentiores fuerint ſpirituum Tincturæ, Cruditatem perfectam pariunt: ſi peregrinis qualitatibus inſignitæ, in nidoroſam & diſſentaneam naturam alimenta cõmutabunt: ructus etiam aſsiduè producent, ſalium ac ſaporum teſtes: inflationes quoque, grauitates, pigritias & poſt cibum ſomnolentias, digeſtione excitatis uaporibus tartareis, ſulphureis, narcoticis, &c. inediæ intollerantiam, quia alimento exhauſto, ſincerarum Tincturarum ferocia uentriculum fatigat, quæ ſumto alimento, mixtione temperatur mitigaturque. Quòd ſi uomitiuas proprietates obtinuerint, nauſeas, uomitus, & infinita huiuſmodi tormenta ſuſcitabunt. Interdum obtuſa ſpirituum facultate, nec ſapore, nec penetratione inſigni, prædita ſunt horum morborum ſemina: itaque compreſsionis & grauitatis ſenſum producunt. Tales ſpirituum proprietates in mucilaginibus Cachymialibus ſiue Bolaribus frequenter deprehenduntur. Vbi uerò mucilagines, Tincturas ſpirituum fortiores obtinuerint, ut calcis, uitrioli, tartari, uel aronis, urticæ, perſicariæ, orexes, ardores, lancinationes & immaniſſimos dolores, colicis finitimos proferunt. Hac

lege

lege ex fructibus mucilaginosarum radicum uel impuritatum, in Anatomia uentriculi fundatarum, symptomatum omnium causæ explicari debent, quæcunque talibus impuritatibus consentanea & domestica sunt. Id'que facilius expediet, quicunque plurimorum spirituum proprietates in mundana Anatomia antea conspexerit. Qui Galenica Principia sequuntur, in his affectibus Intemperiem accusant, uel simplicem, uel cum affluxu materiæ. Quia in explicatione naturalium facultatum, neglectis seminibus, mechanicis spiritibus & trium Principiorum proprietatibus, phantasticis Elementis & nudis qualitatibus, actionum causas ascripserunt. Quòd si simplicitate sanitatis decepti, spirituum, seminum, radicum & Principiorum naturam ab Elementis & matricibus discernere non potuissent, atque hac occasione, uenia & excusatione digni essent: in morbis certè, ubi omnia ad extremitates ducuntur, & sincera saporum, salium ac proprietatum discrimina tam manifestè repræsentantur, inexcusabiles planè sunt. Ipsi quoque proximas causas actionum, ubique inquirere iubent, & descensum à Generibus ad Indiuidua sine Specierum uel Differentiarum obliuione, gloriosa ostentatione prædicant. Qua igitur pigritia in Intemperiebus cum materia uel sine materia, biliosa, phle-

gmatica, melancholica, sanguinea substiterunt? ibi primum cursu opus fuit. Illa enim Transcendentia sunt, quamuis imaginaria, in reali morborum coordinatione. Ad Astra descendere oportuit, ad semina cœlestia, terrestria, aquatica, aërea: ad seminum proprietates & spirituum mechanicas lithurgias in Generationum & Transplantationum progressu. Hîc uerò defecerunt Canones & mensuræ; quas secum ex superbis Geometricorum Collegijs, ad Medicas contemplationes adduxerant. Dimensionibus enim, ac mortuis corporum signaturis solùm conueniunt: spiritualibus autem & uitalibus potentijs, actionum Principijs, nulla industria adaptari possunt. Sed sæpe diximus, eos, Elementa, Mixtiones & Temperamẽta non intelligere. Elementa enim matricum & locorum rationem obtinent, & seminibus ac spiritibus trium Principiorum, alimenta subministrant. In spiritibus Dona & officia seminum uigent: horum beneficio actiones omnes administrantur, Mixtiones absoluuntur, Temperamenta & Indiuiduæ naturæ proprietates constituuntur: ex his proficiscuntur sapores, colores, & famosæ illæ qualitates, caliditates, frigiditates, humiditates, siccitates, non ex Elementis. Continent enim in suis Scientijs, thesauris & prædestinationibus, Principia uitalia colorum, saporum, caloris, frigoris, &c.

duritiei,

duritiei, mollitiei, tenuitatis, crassitiei, asperitatis, leuitatis, uiscositatis, fluxibilitatis, & omnium similium signaturarum; quas ordinatè producũt in Generationum & Transplantationum fluxu, idq́ in spiritualibus primùm superficiebus, ad corporeas tamen coagulationes tendentium, diuersimodè tamẽ. Durities em̃, mollities, asperitates, leuitates, uiscositates, ex spirituali signatura, qua principio præditæ erant, planè corporeas admittunt. Colores & sapores ad tam crassas coagulationes extremasq́ corporum superficies non descendunt. Caliditates autem & frigiditates, in spiritualibus solùm corporibus, prędestinationum terminos acceperunt: humiditates, siccitates, medio modo se habent. In seminibus igitur & corporum Principijs delitescunt caliditates, frigiditates, humiditates, siccitates, quemadmodũ colores, sapores, odores, & reliquæ signaturæ; ab ijsdẽ quoq; fontibus proficiscuntur, à quibus actionum causæ procedunt. Transplantatis seminibus nouisq́ introductis, transplantantur quoq; signaturæ; colores, sapores, caliditates, frigiditates, &c. Ita discoloratæ, peregrinis saporibus inquinatæ, intemperatę, segnes, stupidæ, immobiles redduntur partes; uel dissentaneis motibus & actionibus contaminantur. Suntq́ hæc omnia symptomata & fructus seminum Transplantationem causantium. Quo igitur priuilegio Intem-

periem morbos nominabimus, discolorationes uerò, saporum commutationes, & aliarum signaturarum præuaricationes in symptomatum familiam reijciemus? Dicent, ex occursu frigidorum alimentisq; frigidis, generari Intemperiem, ex Intemperie autem actiones debilitari. Dicam ego, ex occursu & usu acidorum generari aciditatem, ex aciditate actiones lædi: & hoc adiungo: nisi in frigidorum occursu uel usu, adfuerit Chærionium uel ἄνταμις quędam seminali Tinctura prædita, morbum nullo modo relinqui in corpore: in acidis, acerbis, amaris, acribus, salsis perpetuò adesse. Et adhuc arma deponere non uultis? Errorum occasionem duplicem reperio. Primam, quia non intellexerunt naturam eorum fructuum uel impressionum, quas in Capitulo de corporum Principijs dixi magis repræsentare proprietates Elementorum quàm seminum. Alteram, quia Generationum & Transplantationum doctrinam sine radicum ac seminum beneficio, nudis qualitatibus absoluerunt. Ita enim neglectis Principiorum proprietatibus, actionum proximis causis, qualitatibus & complexionibus omnia ascripserunt, ac Intemperies adduxerunt cum materia & sine materia: consultius utique fecissent, si mutata rerum uice, materias proposuissent cum Intemperie & sine Intemperie: materias dico uel radices, seminales Tincturas, quæ

inter-

interdum in ſpiritualibus ſolūmodo corporibus magnitudine prope deſtitutis latent, ſine corporeis impuritatum fructibus. Interdum uerò copioſas impuritates corporum producunt, ſiue cōtinenter, ſiue per circuitus. Sæpe enim diximus, in Naturæ officina ex ſpiritibus corpora produci, ex inuiſibilib. inuiſibilia. Neq; miror eos in ſpiritualibus morbis, in quibus impuritates nō adſunt, & in ijs, qui ſpirituum Tincturas obtinent nō ita potentes uel ſinceras, deceptos fuiſſe. Sed in Bulimia, lupina ac canina fame, Intemperiē accuſaſſe, hoc uerò admirationē omnē ſuperat. Quæ em̄ frigiditas, tantā ciborū copiam abſumere poteſt? De caliditatis inſaturabili fame & uiolēta cōſumtione ſæpe apud eoſdem legimus. Frigidū ad omnes actiones ineptū fuit abolitarū & debilitatarū non deprauatarū facultatū cauſa. Aciditati famelicæ & ſpiritibus inſaturabilibus tales affectus aſcribere oportet. Conquerentur plurimi, nos morborū multiplicare numerū, & obſcuritatem rebus manifeſtis inducere. Intemperiem certè reijcimus. Inſtrumentorum uitia, & Continuitatis ſolutionem, inter morbos qui ex ſeminibus naſcuntur & radices ſeminales in Natura habent, non referimus. Plura quoq; morborū ſemina ponimus: neque quatuor qualitatibus ac humoribus, eorumq; coniugijs & diuortijs contenti ſumus: ſed alias impuritatum ſpecies enumeramus, ſpirituū proprietatibus

comi-

comitatas. Nihilominus Indiuiduas morborũ species, prolixa nominum & symptomatũ uarietate definitas, à multitudinis fastidio ac infinitatis metu liberamus. Etenim ardores uel orexes uentriculi, colicos dolores intestinorum, dysurias, strangurias, nephritides, cephalalgias, cephaleas, hemicraneas, arthritides, podagras, ischiaticos dolores, genugras, chiragras, dentium dolores, & multos huiusmodi morbos, ex dolorosa symptomatum uehementia denominatos, ad unam eandemq́ familiam reducentes, profitemur ex iisdem seminibus & trium Principiorum proprietatibus generari, uentriculorum solum siue agrorum diuersitate distingui. Sic dyarrhœã, gonorrhœã, catarrhos, sic febres uentriculi, hepatis, renum, sanguinis, synouiæ, cerebri, &c. sic epilepsias uentriculi, uteri, synouię, sanguinis, uiscerũ, &c. sic hydropes uẽtriculi, uteri, testiũ, capitis, ab Hippocrate etiã animaduersas, pulmonis quoq; & cordis, ex quibus asthmatis & palpitationis mirabiles species, sic dysenteriam intestinorũ, uentriculi, gulæ, renum, uesicæ, uteri, pulmonum, & similes morbos diuersis plurimisq́ nominibus insignitos, à multitudine ad unitatem reuocamus: Radicum & proprietatum similitudinem declaramus: Curationum cõmunes leges & Indicationes adiungimus, analogiam locorum ac exaltationem seminum proprietatumq́ tam in symptomatum consideratio-

deratione, quàm in remediorum administratione ubiq; conseruantes. Hippocratē quoq;, si hoc aliquid ad laudem facit, testem adducimus. Ita enim scribit in libro De flatibus: Τῶν νουσέων ἁπασέων ὁ μὲν τρόπος ὁ αὐτὸς, ὁ δὲ τόπος διαφέρει. δοκέει μὲν οὖν τὰ νουσήματα οὐδὲν ἀλλήλοισιν ἐοικέναι, διὰ τὴν ἀλλοιότητα καὶ ἀνομοιότητα τῶν τόπων. ἔστι δὲ μία τῶν νουσέων ἁπασέων καὶ ἰδέη καὶ αἰτίη αὐτή. Morborum omnium modus idem est, scilicet, qui ex ijsdem seminibus & radicibus proficiscuntur. Nequaquam enim specificas morborum differentias neglexit Hippocrates: quamuis ad unam cōmunemq; Ideam, omnes qui ex semine nascuntur, reduxerit: locorum uerò & Anatomiarum diuersitas officijs, proprietatibus ac subtilitatibus Mechanicorum spirituū dissidens, discrimen facit. De his satis. Recensuimus hactenus impuritatum differētias permixtas, resolutioni & coagulationi destinatas. Preter has aliæ sunt, in quibus specificæ uirtutes principatum obtinent, siue coagulatos siue resolutos fructus producant. Ex his generantur uermes, uomitionis & diarrhϾæ quædam species, ex laxatiuis & uomitiuis specificis dependentes, insaniæ, epilepsiæ, &c. Tales morbi generantur ex specificis Tincturis impuritatum, quæ seminum proprietates uniuersales ad certæ cuiusdam speciei procreationem inclinant: eodemq; pacto matrices, loca & continuitates inueniunt in Anatomia uentriculi ac intestinorum, prout antea explicaui-

mus. Est & alia impuritas frequens inprimis, quæ nec bolum, nec uiscum, nec arenam, nec lapidem constituit, nec planè dissolutos uel coagulatos morbos: sed medium naturæ genus occupat, apostematum, oppilationum, pleuritidis, prunellæ & pestis radix. Ex hac, puris generatio proficiscitur, & spirituum arsenicalium, antimonialium, sulphureorum similiumque proprietates continet. Quia uerò cum proprietatibus trium Principiorum, quæ in Anatomia hepatis uigent, confluentiam habet maiorem, generationem Inflammationum in hepate describemus. Ita enim Transplantationum & Generationum mechanici progressus in officina hepatis illustrabuntur. Seminales radices horum morborum ad matrices perueniunt, non solùm in forma resoluta & liquida, sed in forma uaporosa & spirituali: confluentiam nactæ in hepatis Anatomia, Tincturas suas introducunt & radices agunt, id'que citius ac ualidius, si Astra habuerint potentibus Tincturis prædita. Quòd si Tincturæ debilioris fuerint, frequentia & assiduitate opus perficiũt, Transplantationemq́ absoluunt. Iactis radicibus continua nutricatione & fermentatione digesta maturitatũ ac separationum tempora expectant: quibus instantibus, spirituum erumpit ebullitio. Tum uerò explicantur signaturæ in spiritibus antea delitescentes, colores, sa-

pores, odores, caliditates & corporum consentaneorum constitutiones. Neq; mirari debemus ex spirituū feruore, tam subitò, tantam corporū coagulationem, tam solidam, sępenumero produci posse. In spiritibus enim spiritualibusq; corporibus, potestates omniū naturalium actionum uigent: spiritus esuriunt, attrahūt, concoquunt, coagulant, quò potentiores fuerint, eò uelocius huiusmodi ministeria absoluūt, & à debilioribus partibus, tam uicinis quàm remotis, ab uniuerso uitalium Elementorū ambitu, fomenta rapiunt, donec ad maturitatem peruenerint. Ex nutrimentis assiduè attractis corpora constituunt Principiorū Scientijs consentanea, purulenta, mucosa, sanguinea, cruenta, coagulata, resoluta, graueolentia, rubicunda, nigra, flaua, uaria, amara, acria, erodentia, aspera, & similibus signaturis insignita. Spiritibus deinde resolutione absoluta euanescentibus, corpora hæc sola relinquuntur, uinculis & continuitate destituta, ideòque uitalis Balsami imperio subiecta. Hic (nisi antea symptomatum insolentia uehementer debilitatus, deserta statione mortem expectet) relictam impuritatum sementem, occulta discussione consumet, aut per uias conuenientes paulatim expellet, mitigatis antea qualitatibus peregrinis benigniorum admixtione. Emergentibus hisce seminibus primò uapores producunt febrium signaturis uestitos. Ita enim

in superficiebus sulphureorum spirituum, salium Tincturæ latent, quæ ubi uitalibus Elementis humanæ Anatomiæ permiscentur, frigiditates, horrores & rigores gignunt. Sequuntur resolutiones & uapores sulphurei, inflammabiles, similares, Elementa humana ijsdem signaturis inquinantes. Hinc pulsuum alterationes, sitis, cibi fastidium, uomitus, nausea, inquietudo, uigiliæ, deliria, tusses, spirandi difficultates & multa huiusmodi incommoda sequuntur. Neque semper in inflammatione uel pleuritide hepatis, siccæ tusses animaduertuntur. Sæpe coagulatis uaporosis spirituum Tincturis in Anatomia pulmonum, cruentas, saniosas & purulentas uidimus. Eadem potestate uomitum æruginosum & amarum absolui profitemur. Vapores enim ac spiritualia corpora in quibusdam locis corporeas coagulationes interdum admittunt. Hæc est uera Generatio Inflammationum, cuius species ex proprietatibus spirituum sulphureorum peti debent. Arsenicales enim, Bubones constituunt & inflammationes pestilentiales, siue in cerebro, siue in pectore, siue in hepate, siue in liene, siue in sanguine, siue in glandulosis sedibus pone aures, sub alis, in inguinibus. Auripigmentales, pleuritides constituunt, in cerebro, pulmonibus, corde, pectore, hepate, liene, uentriculo, sanguine, carnibus, &c. Sulphurei, prunellas

nellas cerebri, pectoris, uentriculi, hepatis, gulę & omnium partium. Permixtis spiritibus, transplantantur inflammationum uel apostematum species, fiuntque pleuritides spuriæ: non quia in musculis & carnibus, hepate, liene, pulmonibus, tunica costas succingente, uel alijs locis, radices collocent: sed quia spiritus pleuritidum authores peregrinis cõiugijs obligantur. Ita Hippocrates libro De morbis & passionibus, uarias pleuritidis, peripneumoniæ, icteri et similium morborum, species adduxit, in quibus symptomatum uarietatem nulla locorum uel humorum clientela explicare potest. Galenus longè diuersam inflammationum natiuitatem descripsit: corporum copia & tumorum magnitudine deceptus, Principia quoque corporea adiunxit. Etenim qui Generationum, Mixtionum & Transplantationum leges ignorant, ac spirituum potestates & uicissitudines nõ animaduertũt, CORPORA EX CORPORIBVS SOLVM GIGNI magno errore affirmant. Itaque posteaquam nullam aliam materiã in tota corporis Anatomia ad Inflammationum generationem, sanguine aptiorem inuenire potuit, huic causam ascripsit, & modum generationis Atomistica subtilitate adiunxit, uenas & arterias maiores ubi immoderata sanguinis copia distenduntur grauatas, in minores onus deponere, has deinceps in minimas, ex harum osculis in carnium, muscu

lorum, membranarum & fibrarum ſubſtantias, poros, uacua ſpacia incumbere: hinc diſtentiones, tumores, dolores & calores accidere, prohibitaq́ transpiratione, putreſcente ſanguine, Inflammationē & febrim ſuccedere. In ſanguine certè quemadmodum in hepate, liene, carnibus, cerebro & alijs partibus, radices & ſemina Inflammationū latere poſſunt, digeſtisq́ temporibus peractis, ubi generationem moliuntur, in peregrinis Anatomijs fructus proferre ſolent, in carnibus, uiſceribus, ſynouia, prope, procul à centris, ratione confluentię & continuitatis. Itaq́ nappelloſa, tithymalloſa, ſulphurea, arſenicalia, auripigmētalia ſemina, à ſanguine tanquam Elemento reſoluta & ſeparata, in aliorum Elementorum Anatomijs fœtus abſoluunt, eosq́ duplices, Coagulatos & Reſolutos. In Coagulatorū familia ſunt Apoſtemata omnesq́ morbi, quorū ſemina ad corporeas coagulationes deſtinatos fructus obtinēt. Febriū radices Reſolutos fructus proferunt, Coagulationi nō obnoxios. Inſtāte ſeparatione paroxyſmus ebullitionis, frigore, horrore et rigore cōſpicuus, in ſanguine ſuſcitatur: interdū caliditates, laſsitudines, ſomnolētię, iuxta ſeminū proprietates: in plurimis certè radicibus, primę reſolutiones febriles ſunt uel Nitroſulphureę. Pręſente ebullitione ſubitò germina, βλαςήματα Hippocrati dicta, proferuntur, in locis ſcil. matricibus, Anatomijs, partibus, cōfluentibus &

ad

ad Generationẽ ac absolutionẽ fructuũ commoditates adferẽtibus. Hanc confluentiam ex partiũ imbecillitate, uicinitate, situ proniore, uiarũ amplitudine æstimare cõsueuerunt Galenici: quorum sententia examinanda est. Imbecillitas, aut nomẽ est, aut opus, ut Hippocratica Methodo procedam. Neq; sufficit quod rusticos adducunt de Imbecillitate conquerentes. Nostram Philosophiã iamdudum à rusticorũ censuris & societate seiunximus: cœcutiunt enim sensus eorum ad contemplationem earum causarum, à quibus actiones humanę læduntur uel debilitantur, tanquam oculi uespertilionum ad meridianam lucem. Ineptum igitur est illorum opem implorare in morborũ demonstratione & causarum declaratione, à quibus actiones debilitantur. Si Intemperiem adiungũt, similiter procedemus, iustisima appellatione Principiũ aliquod postulantes Reale, quod uiribus & potestate pollet, quod effectus producere posit, quod Scientiam habeat, prædestinationes & officia, essentiam quoq; uitam & proprietates, quarum beneficio conspirare ac confluere posit, actionumq; et pasionũ mutua uicisitudine, Generationũ fluxus opportuna nutritione, mixtione augmentationeq; moderari. Caliditatis, frigiditatis, humiditatis, siccitatis intensiones & remisiones in uarium adducent. Sunt enim umbræ rerum, quemadmodum colores; nec Radices habent; nec potesta-

poteſtates: ſed à Radicibus, ut & reliquæ ſignaturæ omnes profluūt. Seminum proinde naturas & trium Principiorum domeſticas proprietates adducere neceſſe eſt, ſi confluentiarum & conſpirationum cauſas ueras interpretari uelimus. Ita enim apparebit, qua occaſione, hæc germina huiuſmodi agros petant. Nouit equus præſepe ſuum. Sic in corpore humano ſemina omnia unius eiuſdemq́ꝫ Reipub. ciues, domeſticas tribus & familias, ſiue uicinas ſiue remotas, ſiue regias et patentes uias, ſiue anguſtas obſtruſasq́ꝫ obtineant, & ſubitò et facilè inueniunt, fœtusq́ꝫ ſuos conſanguineis ac domeſticis potius educandos & ad maturitatē perducendos concedunt, quàm peregrinis. Nec eſt quicquam Naturæ ſurſum uel deorſum, circularis cum ſit. Nos, à circulo deficientes angulos obtinuimus, corporumq́ꝫ ponderibus alligati, motuum terminos faciliores & difficiliores animaduertentes, magna temeritate, inuiſibili & incorporeæ naturæ, ſimiles paſsiones aſcribimus. Rectius Hippocrates Naturæ diuinitatem contemplatus, pronuntiauit nullas uias eſſe difficiles: Omnia ſpiritualibus Tincturis, Naturæ proximis inſtrumentis patere. Itaq́ꝫ turgētibus morborum ſeminibus in ſanguine, ſi germina, fomenta, βλαςήματα uel loca trium Principiorum conſentaneis proprietatibus inſignita, in hepate inuenerint, ſubitaneo impetu florem præſentis generationis, radicis progeniem,

hepati

hepati transmittent, in cuius officina ætatum discrimina & prædestinationum terminos, signaturarum uariabili sorte comitatos, absoluet. Cōtinet enim hic flos Scientiam radicis suæ, & qualitates ac corpora produ cit inimica, dolorosa & perniciosa humanæ naturæ. Hinc calores, amaritudines, acrimoniæ, fœtores, infla tiones, rubores, uitales pulsus uiuentiqm spirituum & etiamnum ebullientium indices; ex quibus calamitatibus excelsis & apertis uenis, si uicinæ & conspicuæ fuerint, fieri potest ut sanguis profluat ac peregrinas cauitates occupet, sincerusq́, uel tussi, uel per urinas, uel per aluum, uomitum, uterū, &c. reddatur. Quod ubi fit, ob morbi uehementiam & magnitudinē mortem breui expectare oportet. Instabunt Galenistæ ægreferentes tantam Scientiam & seminum præsentiam in generatione Inflammationum requiri: causarumq́ euidentium & antecedētium, à quibus Inflammationes suscitantur, authoritate freti, obstinatè contendent, nō ex seminibus, Spiritibus, Tincturis, Scientia mechanica & uitali potestate præditis, sed ex sanguine solo putrescente, Inflammationes omnes produci. Etenim causis præcedentibus quæ copiam sanguinis generare solent, si exercitia immoderata, casus, cōtusiones uel similes mutationes accesserint, ex quibus frangi, aperiri uel dilatari solent uenæ, Inflammationes utique contingere. Dico illis ex tali sanguinis

profusione Inflammationes ueras non generari, nisi in sanguine, semina pleuritidum, prunellæ, pestis, antea delitescant, quæ occasionem opportunitatemq; nactaq; ad ebullitiones et paroxysmos intempestiuè excitentur. Sanguinem extra uenas in peregrinis Anatomijs quacunque de causa collectum, corrumpi, resolui & dissipari concedimus: symptomata uerò hisce affectionibus superuenientia, toto genere ab ijs discrepant, quæ pleuritidi, pesti & prunellæ perpetuò assistunt, quousque sanguis purus, sanus & syncerus fuerit, peregrinis seminibus non infectus. Quemadmodum uerò uulneribus, ulcerum symptomata sæpe superueniunt, quia in sanguine uenarum uulneratarum, carnibus, synouia, ligamentis, &c. semina delitescebant cancri, lupi, æstiomeni, quæ externarum causarum iniurijs & uiolentijs, ante digesta tempora suscitantur & paroxysmos proferunt: eodem pacto in Inflammationum generatione, semina arsenicalia, antimonialia, sulphurea, & similia, in sanguine latitantia, maturitatiq; uicina, leui occasione euidentium causarum excitata, pleuritides, pestes & prunellas produxerunt, cantu, hilaritate, risu, saltu, cursu, percussione, uociferatione, immeritam ferentibus culpam. Ita maturis pomis, etiã oues ad arborem accedentes, operæpretium faciunt, motionum & decidentiæ authores fiunt, absurda uirium persuasione, in posterũ

deceptæ.

deceptæ. Vereor quoque, ne uinum, alimenta, aër, somnus, iniustè sæpe à Medicis accusentur, & ne coruorum censuris, quod dicitur, columbæ uexentur. Hos morbos & similes, compositos esse dixerunt Galenici. Magna enim est fertilitas morborum apud illos, & societas facilis: ubiq; concurrunt, Intemperies, obstructiones, tumores, cōtinui solutiones: si addidissent discolorationes, fœtores, saporū confusiones, multitudinis maiore miraculo, plebis animos fascinassent. Nos uerò in his, morbos appellamus Radices, Radicumq; efferuescentias & spirituū ebullitiones usq; ad ἀκμὴν & cōsumtionem eorundem. Materiā uerò relictam, siue paulatim à naturali Mumia humani corporis cōsumatur, siue per uias conuenientes euacuetur, siue in puris generationem transeat, ulcusq; relinquat, læsiones & ἐπιγινόμενα dicimus, curationesque proprias habere fatemur. De Generatione morborum in Anatomia hepatis hæc sufficiant. Neq; enim uniuersa quę de his cōmodè & utiliter dici possent, hoc loco adducere licet. Cōpendij leges uetant. Quia uerò uicinitati adducti, morborū originē attigimus, qui in sanguine radices & semina habēt, generatione febriū descripta, quę ex sanguinis Anatomia pcedūt, uiā aperiemus ad cognitionē & explicationē fructuū Elemēti Aquę in Microcosmo. Antea declarauimus Radices febriū in omniū partiū Anatomijs cōtineri posse, in uentriculo,

intestinis, mesenterij uenis, hepate, liene, renibus, &c. in sanguine, carnibus, synouia. Nam in his omnibus locis, Nitrosulphurea Tinctura, in Mumia plātari potest. Subtilitatem locorum, Elementorum, Mumiæ & Mechanicorum perpetuò æmulabitur semē. Quemadmodum enim alimenta diuersarum partium, subtilitate, crassitie, potestate, penetratione, constantia & similibus signaturis plurimum inter se differunt: ita quoq; morborum semina alimentis cohærentia, impuritates scilicet, ab impuritatibus, crassitie, subtilitate, potestate, penetratione differre necesse est. Neque spiritus mechanici uentriculi, omnia morborum semina ab alimentis separare possunt. Relinquuntur certè impuritates, quę spirituali et uaporosa specie una cum alimētis ad hepatis officinam, sanguinis, carnium, synouiæ, &c. deferūtur, non solum impuritates, ad resolutionem tendentes: sed etiam tartareæ mucilagines coagulationi destinatæ: morbosq; proferunt in hepate, renibus, uesica, sanguine, carnibus, cerebro, pulmonibus, corde, sinouia, planè corporeos, lapillosos, bolares, tophaceos, bituminosos, &c. Neque difficile est horum morborum semina, cum resoluta sint, uaporosa, spiritualia, alimētorum uaporibus permixta, undiq; penetrare. Longè facilius febrium rudimenta, quarum impuritates ad tam solidas coagulationes non desinunt, distribui possunt. Quocirca ex

diuturno usu alimentorum, in quibus Tincturæ febriles continentur, non in primis illis sulphureis & crudis impuritatibus, uentriculi separatione tollendis, sed in subtilioribus superficiebus, quæ Mechanicos uentriculi subterfugiunt, si hepatis officina superata, in sanguine opportunitates generationi cõsentaneas inuenerint, paulatim Tincturas febriles introducent, & Balsamo sanguinis, in certis quibusdam uenis, assidua impressione inquinato transplantatoq;, radices seminarias figent, digestis temporibus, fructuum perniciosa resolutione, in generationem prodituras. Ita ex corruptis leguminibus, carnibus, piscibus, oleribus, frumentis, uino impuritatibus febrilibus inquinato, febres generantur: modò assiduus sit eorũ usus, uel impuritatum Tincturæ potentes, & agrorum confluentia. In his enim alimentis & similibus, continentur impuritates sulphureæ resolutæ, quæ ambigunt quodammodo inter mercuriales & tartareas, immensa specierum uarietate: societatemq; ac miram Naturę uicinitatem habẽt, cum radicibus apostematum, pleuritidis scilicet, pestis & prunellæ, in quibus sulphurea resolutio, in purulẽtam uel saniosam coagulationem desinit: à fungosis, mercurialibus, tartareis, salinis, corrosiuorum Tinctura insignitis impuritatibus, manifestè differũt. Quamuis sæpe accidat, ut tempore dierumq; numero, mutetur febrilis materia in aliam natu

 ram,

ram, unde ἐπιγεννήματα & læsiones febrium, uel secundarij morbi, abscessus uidelicet uiscerũ uel artuum, icteritiæ, hydropes, dependẽt. Idem euenire solet ob commixtionem trium Principiorum heterogeneam. Digestis temporibus peractis, Radices febrilium impuritatum, in sanguine latentium, efferuescunt & paroxysmum subitò proferunt, horrore, frigore, uel rigore sæpissime comitatum, ob causas ante dictas. Symptomata uerò omnia longè uehementiora hîc conspiciuntur, quàm in febribus uentriculi, intestinorum, mesenterij, & similium partium. Quia semina & Radices Elementi aquæ, Tincturas habent, terrenis potentiores. Calores igitur, sitis, capitis dolores, inquietudines, anxietates, uigiliæ, deliria, pulsuum alterationes, grauiores erũt. Ita assidua fructuum resolutione paroxysmum continuabunt, ob similarem trium Principiorum naturam, donec fructuum maturitate absoluta, uaporosa resolutione in sudores dissipentur, uel (si coagulationes crassiores obtinuerint fructus febrilium impuritatũ, iuxta Scientias & proprietates trium Principiorum) per urinas, per aluum, per abscessus, subitò paulatim ue euacuentur. Interdum in sanguine menstruosis proprietatibus insignito, et propterea euacuationi destinato, radicibus febrilibus contentis, ubi ad efferuescentias peruenerint, copiosa sanguinis profusione, per uterum, per nares, per

per hæmorrhoides, iudicantur. In his, ætates, uictus rationes, habitus, consuetudines, menstruosi sanguinis testes, assistunt. Hisce Generationibus intellectis, carbunculi, anthracis, erysipelatis, & similium morborum natiuitates, ob uicinitatem & naturarum societatem, manifestę sunt. Multa hîc de Putredine dicerē, de corruptionū diuersis modis, de febrium differētijs, si operis propositi ratio admitteret, & temporis iniqua breuitate nō premerer: quę omnia in Commentarijs nostris de Febribus, suis temporibus, candide studiosis cōmunicabuntur, modò ueritatis iniquum odium tempestiuè deposuerint ij, qui claues Scientiarum in captiuitate detinētes, ipsi, non ingrediuntur, & intrare uolentes, quoad possunt, impediunt. Relictis nūc impuritatibus febrilibus, alias adiūgemus, in quibus salium corrosiuorū proprietates uigent, quarum prędestinationes, in ulcerationes, erosiones, & tabidas cōsumtiones desinūt. Rarò in uisceribus: in intestinis, renibus, uesica, pulmonibus & alijs locis, quę tartarearum mucilaginū receptacula sunt, interdū confluentiā adipiscūtur. Quia proprietates trium Principiorū, ex quibus uiscera constituuntur, bolares & cachymiales Tincturas referunt, id est, sulphureas, obtusas, sine manifesta præsentia corrosiuorum spirituum. In sanguine uerò, carnibus & synouia, agros opportunos habēt. Balsamus enim, siue Mumia sanguinis, carnium,

ſynouiæ,potentibus uitalibusq́ ſalium Tincturis pol let,quæ tamen dulces ſunt, conſolidatiuæ, unitatis cu ſtodes. Nutriuntur proinde ex uaporoſis ſpirituum Tincturis, in quibus ſalium uitales proprietates, impuritatibus analogis permixtæ,deliteſcunt. Separantur deinde impuritates ſalſæ,ab alimentorum puritate,& coagulationem,ſed reſolutam,accipientes,utplurimum per urinas,ſæpe per ſudores & inſenſiles tranſpirationes expelluntur. Hac naturalium facultatum lithurgia uitiata,ob errores,& aſſumendorum, faciendorum forisq́ incidentium delicta, ſiue quia ab ortu & hæreditario ſemine, non omnes obtinuerũt in Balſamo ſanguinis,carnium,ſynouiæ & ſimiliũ partium, proprietates trium Principiorum auri, argenti, buxi, ebeni, hederæ, pyrolæ, ſaniculæ, clematidis, &c. ſed in nõnullis, prædictus Balſamus, proprietatibus ſtanni,cupri,martis,fagi,abietis,pini,uitis,aronis,perſicariæ, urticæ, &c. ſignatus eſt. Hinc debilitates naturarum, Mumiæ, Balſami,dependent ex ſpecierum ordinibus,non ex complexionum gradibus. Reperiuntur enim eiuſdem familiæ ciues uel ſpecies potentiores et debiliores, ſecundum Scientias ac poteſtates trium Principiorum,Radicibus ſeminibusq́ cohærentium. Et,ſi faciliores poſthac eſſe uultis,armisq́ Cyclopicis ac rabie depoſita, humanius ad palæſtram deſcendere, dicam benignè, Tranſplantatione maſculũ uniuſcuiuſq́

cuiusq; radicis Hermaphroditicæ robur, in fœmineã mollitiem & patiendi facilitatem degenerare. Transplantationis uerò modum, & specierum rationes, secunda Olympias securius proferet. Siue igitur innata Balsami infirmitate, siue ob errores et inordinatã digestam, in uentriculis, id est, in Mumia sanguinis, carniũ, synouiæ, defectus & præuaricationes separationis puri ab impuro, expulsionis & consumtionis contingãt, relicta impuritate, salium corrosiuorum Scientijs ac prædestinationibus insignita, si frequenter hoc accidat, & potens sit Tinctura seminum corrosiuorum, trãsplantata Mumia sanguinis, carnium, uel synouiæ, radices introducent, & continua nutricatione ex similibus impuritatibus, fomentis (sæpe ex ipso sanguine & uicinis partibus, ubi progressus ualidiores fecerint) acceptis, digesta generationum tempora magno desiderio expectabunt: quibus instantibus, fructus producent radicibus consentaneos, fructuumq; educationes domesticis partibus concedent: uel hoc argumento declarantes, carnium, uenarum, ligamentorum, ofsium naturas, quamuis similares sensuum testimonijs iudicẽtur, proprietatibus nihilominus diuersis differre. Cancri quippe radices & fructus, salia continent ferruginea, quę in carnibus, uenis, membranis, &c. Martis Anatomiam referentibus hospitia domestica nanciscuntur, ut in facie, labris, mammis, pectore,

utero interdum. Herpetes, æstiomeni, lupi, &c. radices habent æruginosas, cancris finitimas: in carnibus musculosis artuum, & pectore, sedes quærunt. Hydropica ulcera, crurum propria, aluminosas habent radices. Pruritus, scabies, nitrosis, uitriolatis, ac leuioribus Tincturarum proprietatibus constant, locisq; omnibus fructus emittunt, uaporoso, sed lento sudore, in quo spirituum fortium Scientiæ & prædestinationes continentur, carnibus & cuti perniciem allaturæ. Dolores, calores, formæ, siccitates, humiditates ac similia symptomata, ex proprietatibus salium explicari debent. Nam corrosiua salia in Anatomia sanguinis & carnium cõtineri posse, demonstrant separationes Spagyricæ. Et urinam colamẽtum esse sanguinis, carniũ, & synouię, fatentur omnes; in qua, quot, quantæ, corrosiuorum salium species, occultantur? Quæ, ubi frustrata separatione & expulsione, quemadmodum antea diximus, in sanguinis uel carnium Anatomia radices fecerint, & longa digestione, corporum coniugia lenta ac tenacia contraxerint, fructus absoluunt stabiles, nulla innati Balsami uirtute resoluendos, sed cõtinua augmentatione, uicinarum partium miserabili erosione, longa mortis tempora expectant. Pruritus, scabies, radices habent leuiores, facilè resolubiles, nisi leprosę Tincturę admixtę fuerint. Harũ procreationũ illustria exempla, in Generatione Mineralium

ſium & Metallorũ, antea propoſuimus. In quibuſdã enim, fructus ſtabiles edebãtur, ut in Metallis: in alijs momentanei, ut in Thermis et Mineraliũ reſolutionibus. Diuerſitatis cauſam, ſimilari naturæ trium Principiorũ, uel diſsimilari diſſentaneorũ mixtioni aſcribimus, & radicũ Scientijs ac prędeſtinationibus inuiolabilibus: ſiue Generationũ alterna reuolutione, ſilentijs interpoſitis, fructuum diſpenſationes cuſtodire teneantur: ſiue continua fructuum ſucceſsione, theſauros in abyſsis ſuis contentos, deſiderata obedientia exhaurire ſoleant. Similis propemodum eſt Generatio podagræ, arthritidis, cephaleæ, hemicraniæ, πελμάτων, diſſolutionis articulorum, dolorificę fluxionis, ſeminum triumq́ Principiorum ſeruata differentia. Conſtant enim ex impuritatibus colicis, acutis, quibus Tincturæ ſalium acerbæ, pontagioſæ, amaræ, ſalſæ, acres, uel acetoſæ, tartareæ, uitriolatæ, nitroſæ, aluminoſæ, aronicæ, urticoſæ, perſicarioſæ, &c. deliteſcunt: quarum tamen prædeſtinationes, ad ulcerationes non feſtinant, niſi longa circulatione uel peregrinorum ſpirituum admixtione, ulceroſas proprietates acquiſiuerint. Neq; conſequens eſt, ut quidquid ſpirituum acutiſsima & ſummè dolorifica facultate præditum ſit, idem continuò ulcerationes conſpicuas proferat. Alia eſt proprietas, in qua ulcerationũ nequitiæ uigent. Sæpe obtuſo ſenſu ulcerationes ab-

ſolutas uidimus, & ſepticorum proprietates nō ignoramus. Etſi enim nephriticorum, colicorum, podagricorum tormenta, omnes omnium ulcerū dolores longè ſuperent, & acutiſsimorum ſpirituum præſentiam ſatis confirment: nihilominus arſenicale illud uirus, ſepticum, carnibus pernicioſum, in ſeminibus prædictorum morborum deſideratur. Præterea ſpirituum fortiſsimorum poteſtas, ob corroſiuas calamitates ſuſpecta, copioſa humiditate ſynouiæ, carnium, & ſanguinis impeditur, ac humida reſolutione comprehenſa, ulceroſas corroſiones negligit. In acetoſis omnibus, inimicitiæ ulcerum uigent, acetoſáque carnibus, membranis, oſsibus, nudis partibus, hoſtilia ſunt: ipſa tamen ulcerum producendorum facultates non habent. Introducuntur in Anatomiam humanam hæc ſemina, utplurimum hæreditario iure. Vitalia enim Principia corporis, Balſamum, ſeminale Principium, & Radicem Naturæ obſident. Proinde Generationū exordijs, efferueſcentias communes nacta, unà cum Principijs humanis propagantur, et deſtinatis temporibus adoleſcunt. Sæpenumero, aſſumenda, facienda, foris incidentia, illegitimè uſurpata, Tranſplantationis authores fuerunt, & ſanguinē, carnem, ſynouiam, peregrinis impuritatibus aſsiduè inquinauerunt radicibus Tincturarum acutiſsimarum & dolorificarum. Digeſta generationum tempora, his radicibus, ut cœ-

teris.

teris omnibus, certa sunt. Quædam anniuersarias habent ebullitiones: nonnullæ menstruas. Sunt & aliæ, quæ Lunæ, uentis, pluuijs, certis syderibus, & externorum Ascendentium impressionibus, obligantur, paroxysmosq́ proferunt confœderatos, præter innatam temporum prædestinationem: de quibus diuina illa Astrologia Hippocratis loquitur, in libro De humoribus, ubi dicit: ἐκ τῶν πρώτων ὑδάτων, ὅταν ἐξ ἀνυδρίης πολλῆς μέλλῃ ὕδωρ ἔσεσθαι, ἔστι περὶ ὑδρώπων προειπεῖν. καὶ ὁκόταν τ' ἄλλα σμικρὰ σημεῖα φανῇ ἐν νηνεμίῃ, ἐν μεταβολῇ. Ex prioribus (inquit) aquis, siue pluuijs, tempestatibus, uentis, siccitatibus, astrorum ortibus & occasibus, eorumq́ confœderationibus & confluentijs cum morbis, si quis diligenter obseruauerit morborum mutationes, exacerbationes in tempestatibus, pluuijs, plenilunijs, &c. contingentes, in posterum ex hydropicorum, podagricorum & similium ægrotorum accidentibus, prædicere poterit, quando in longis serenitatibus, pluuiæ uenturę sint. Astra enim hydropis, podagræ, melancholiæ, carbunculi, febris, &c. quæ sociabili naturarum proprietate cum cœlestibus, aëreis, terrenis, & aqueis syderibus conspirant, efferuescentias genialium, domesticorum, & decretoriorum syderum longè antea percipiunt, priusquam manifestis resolutionibus, & fructuum dispensationibus omnia repleuerint. Eadem ratione, aues & animalia nonnulla, tempestatum instantes mutationes nun-

tiant. Maiorem enim societatē, et trium Principiorum proprietates magis conspirantes cū mundanis astris habent, quàm homines, qui adulterinis morborū seminibus non sunt inquinati. Parua quoq; signa negligere non oportet, siue quieto temporum statu, siue in mutationibus contingant. Insolentes enim mutationes, morborū externorumq; astrorum fœdera, etiam rusticis ostendunt. In paruis uerò consonantiam deprehendere, utile & artificiosum est. Ita enim pericula, quæ in grauioribus mutationibus temporum suspecta sunt, uitari possunt. Συνεκτέον οὖν ὅσαι μὲν ἐφ' οἷσιν ὕδασιν ἢ ἀνέμοισιν αἱ νοῦσοι ἐπισημαίνουσι. Colligendas & notandas præcipit morborū & externorū Ascendentiū confluentias, id est, qui hydropes, pluuijs instātibus, exacerbantur: quę podagrę, uentorū imminente tempestate, ad paroxysmos inopinatò excitētur. Quibus febriles impuritates in sanguine delitescūt, ascendentibus astris, in quibus fructuū resolutiones, septentrionales uentos producunt, antequā publicę uentorū significationes in aëre conspiciantur, efferuescētias & occultas resolutiones astrorū uel radicū, in sanguine, carnibus, synouia, uisceribus, &c. latentiū, animaduertūt, & pręsagia uentorum, sine artis ostētatione, proferūt. Rursus podagrici multi, pluuiarū syderibus obligātur, & Astrologi euadūt inuoluntarij. De his alibi plura dicemus: hoc loco adducta sunt, ut paroxysmorū occasiones,

in podagricis, arthriticis, hemicranicis, dolorificis fluxionibus uexatis, uel oedmaticis, declararẽt: paroxysmorũ dico, qui neglectis innatis tẽporibus, aliorum astrorũ societate, ad Generationẽ & fructuũ resolutionem progrediũtur. Itaq; excitatis radicibus podagricorum affectuũ, si in sanguine sedes habuerint, efferuescunt, & spirituales ac uaporosas Tincturas, Principijs radicum consentaneas, ad loca domestica, suspecta (ut loquitur Hippocrates) demittunt: ibi fructus, radicum matrices nacti, prædestinationum reuolutiones, dolorosa symptomatum calamitate, absoluunt. Signaturæ symptomatum, differentias seminum & radicum declarant. Vehementiores dolores sunt uitriolatorum, æruginosorũ, tartareorum, quàm aluminosorum & salgẽmeorum spirituũ. Salis cõmunis ac nitri spiritus acutissimi sunt. Acetosę, aluminosæ, stypticę & berberizatę Tincturę, frigiditatis authores sunt. Tartareę, æruginosę, arsenicaliũ spiritibus permixtæ, rubores, caliditates, inflationes & pulsationes adducũt. Quãuis digestione & cõtinua circulatione, narcoticæ & frigidę Tincturæ accẽsæ, caliditatis adulterinã imaginem sæpe repræsentent. Antequã uerò ad ipsas matrices, à radicibus in sanguinis Anatomia habitantibus, peruenerint resolutiones podagricæ; id est, ad articulos uel synouiam manuum, pedum, obscura uel manifesta de se documẽta in itinere dabunt,

secun-

ſecundum analogiam poteſtatis ſpirituum & ſynouię puritatem, in membris per quę tranſeunt. Si enim magna fuerit uehementia ſpirituum, & Tincturæ acutiſſimæ in mucilaginoſam coagulationem terminantes, ſi ſynouia crurum, brachiorum (quæ oſsium membranis undique agglutinatur) impuritatibus eiuſdem generis, uel conſentaneis, inquinata ſit, dolorificę fluxiones in ijs locis ſentientur, calamitatem ſuſpectis partibus mox imminentem, nuntiantes. Ita enim appellauit Hippocrates lib. De humoribus, partes illas, quæ obnoxiæ ſunt educationibus fructuū podagricorum reſolutorum, quas nos dicimus matrices, quia generis affinitatem habent, cuius miniſterio hoſpitem errantē admittere poſsint, in quibus proprietates trium Principiorum confluentes cum Tincturis podagricis continentur: ſerius ocyus, ad ſuſpectas partes peruenient reſolutiones podagricæ, à radicum mineris, prout reſolutorum fructuum coagulationes, craſsitie, tenuitate, lentore, ſubtilitate, penetratione, & ſimilibus ſignaturis, inter ſe diſtinctæ fuerint. Iam tormenta incipient, inflationes, tumores, calores, rubores: durabitq; hæc ſymptomatum miſeranda carnificina, donec efferueſcentiæ ſpirituum ceſſauerint. Tunc uerò ſoluta Tincturarum ſicca & acuta coagulatione, ſudòres, madores, uel inſenſiles tranſpirationes deſideratam quietem reſtituent. Tales ſunt progreſsiones generatio-

nerationũ ex radicibus podagricis, in sanguinis Anatomia fundatis. Interdum assidua fructuum dispensatione transplantata synouia, radices seminarias concipit, & proprias generationes in posterũ profert: fitq; ex affectu per consensum, ut loquitur Galenus, affectus per se: ex Sympathia, Idiopathia: ex prima radice, secunda radix. Nonnunquam à principio, in synouia, prima radicum rudimenta inplantantur, non aliter ac in sanguine. Suntq; tales podagræ uehementissimæ, quia in Elemento potentissimo fouẽtur. Ita Hippocrates, neruorum morbos, uenarum morbis, difficiliores esse dicebat, libro De locis in homine: idq; ob alimentorum proprietatem & robur: uenarum morbos esse fluxiles, neruorum uerò stabiles, remedijs inobedientes. Horum morborum origines, ad sanguinis, bilis, pituitæ, melancholiæ, serosorum humorum defluxiones, retulerunt alij, & podagræ differentias, calidas, frigidas, humidas, siccas, adduxerunt. Ditiores fuissent, si albas, nigras, uirides, cœruleas, rubicundas, liuidas addidissent: salsas uerò, acetosas, pontagiosas, amaras, acutas, uel uitriolatas, tartareas, aluminosas, nitrosas, berberizatas, acatiosas si intellexissent, sanguinem, bilem, pituitam, melancholiam, temperamentaq; caliditatis, frigiditatis, siccitatis, humiditatis in æuũ repudiassent. Fernelius, facilitatem illam, in reddendis morborum causis, ex defluxione bilis, melancho-

lancholiæ,pituitæ,ſanguinis, ex caliditatis, frigiditatis,humiditatis, ſiccitatis intemperie, peroſus, fluxionum quoque frequentes, ſed inexplicatas, accuſationes auerſatus,dum arthritidis, podagræ,chiragræ,ac ſimilium affectuum, cauſas nouas, & fluxionum modos à prioribus non animaduerſos, adducere conaretur,in mirabiles errores delapſus, fluxionem Hippocrati non ignotam, neq; prioribus Medicis, diſtinctione Hippocratica reformatam, propoſuit: podagras'q; uniuerſas, frigidas proclamauit, non ex ſangui ne uel humorum in uenis cõtentorum defluxu,ſed ex ſeroſis humoribus, extra caluariam in pericranio con geſtis,indeq; ad articulos defluẽtibus,proficiſci,multis inditijs,ſed incertis tamẽ,demonſtrare conatus eſt. Fortunatus certè hic error ipſi fuit:inuiſus alioquin fu iſſet mortalibus,hoc ſæculo, tam fœcunda natiuitate morbi pernicioſiſsimi propoſita.Et ueniam hoc quoque nomine meruit. Facili enim curationis ſpe propo ſita,ob ueras cauſas à ſe inuentas & explicatas, auidæ Medicorũ ægrotorumq; expectationi ſatisfecit. Sed de his alibi.Epilepſiæ, melancholiæ, maniæ, conuulſionis,tetani,opiſthotoni, emproſthotoni, catalepſis, apoplexię,paralyſis & ſimiliũ morborũ generationes (quia prędictis uicini ſunt,in iiſdẽ agris,uel ſimilibus, utplurimum fundati)adiungerem,ſi particulatim ſingulos morbos deſcribere liceret. At uerò, clarioris ſo

lummodo

summodo doctrinę gratia, et, ut generationes morborũ, qui ex seminibus inferioris globi, ortus sui primordia ducũt, manifestius cognoscerẽtur, hęc exẽpla à nobis adducta, terminos cõstituunt, & origines aliorum morborũ, qui ex seminibus ac resolutionibus Elemẽtorũ superioris globi procedũt, mox adiungẽdas suadẽt. De morbis igitur ex resolutionibus astrorũ superioris globi, posthac agemus, taliq́ utemur exordio. Ex ijsdẽ nutrimur, ex quibus sumus: cuius oraculi explicationẽ ex superioribus petite. Porrò, ex ijsdem, ex quibus nutrimẽta haurimus, morbos, morborũq́ semina pariter accipimus. Ostẽdimus enim morborum radices, in certis Indiuiduis uel speciebus seorsim non cõsistere, sed inplantatas & permixtas esse puris primisq́ rerum seminibus. Nutrimenta uerò rerum naturalium, fructus sunt seminũ, in quatuor matricibus uel Elementis uigentium. Semina enim Elementorũ, consensus & conspirationis authores sunt, repugnantię quoq́ & dissensionis, mixtionum superuenientium efficientia: seminum resolutione, ac fructuum uicissitudinaria fomentatione, cuncta nutriuntur: alimentaq́ omnia, semina sunt, sed impuritatibus permixta. Proinde, si nõ solùm ex fructibus Elementorum inferioris globi, id est, ex cibo & potu, nutrimur, sed cœlestiũ aëreorumq́ seminum resolutiones et fructus, magna necessitate cõtinẽter expetimus,

Mm 2 ut ali-

ut alimentorum, ita morborum quoque semina, ex iisdem hauriemus. Alimenta hæc, quia inuisibilia sunt, permixta, & plane (sensuum iudicio) unita, communi appellatione, spiritus dicuntur, quos inspirãdo attrahimus. Quorũ, uel cuius, ineuitabilem necessitatem, Hippocrates, libro De flatibus, ita exposuit: Spiritus necessitas mortalibus omnibus tanta est, ut quamuis aliis omnibus abstineat homo, neque cibum sumat neque potum, possit tamen dies duos, uel tres & plures, ducere: si cui uerò spirituum meatus, per quos in corpus ingrediuntur, intercipiantur, momento unius horæ moritur. Rursus, à cœteris operibus ferientur homines, à spirandi uerò functione nulla animalibus requies conceditur. In utero quoque & Generationum initiis, prima necessitas est spirituum, occultæ respirationis & pulsuum ministerio attractorum. Quamuis autem inuisibile sit hoc alimẽtum, neque signaturis uel qualitatibus iis præditum, ex quibus discrimina alimentorum inferioris globi constituta sunt, nihilominus consentaneis & propriis signaturis non destituitur. Cibi ac potus differentias, ex saporibus, consistentia, crassitie, tenuitate, lentore, colore, facili & difficili digestione, ac similibus qualitatibus deduximus: spiritus uerò, & resolutiones fructuum superioris globi, nec dulces, nec acidæ, nec amaræ, nec austeræ, nec albæ, nec nigræ existunt. Odorum signaturas sæpe admittunt.

mittunt. Crassitiem quoque et turbulentam aëris con fusionem sæpe accusamus. Caliditates, frigiditates, hu miditates, siccitates, in his fructibus & alimẽtis triumphant, adeo ut ob penetrationem ac impressionũ uehementiam Elementorum priuilegijs à multis insignitæ fuerint, qui originem & naturam qualitatum non intellexerunt. Perniciosę uerò resolutiones, ex effectibus solùm deprehenduntur, ut uenenorum nonnullorum facultates, quæ nec gustu, nec odore, nec ullis manifestis qualitatibus, occultatas potestates demonstrant. Rectè quoq; à multis proditum est, non solùm refrigerationem & alterationem spiritibus ac calori innato, id est, uitali Balsamo, ex hoc alimento suppeditari, sed etiam substantiam, corpus, nutrimentum, consentaneum tamen spiritibus & seminibus superioris globi. Corpora enim omnia, quæ fructibus cœlestibus debentur, spiritualia sunt, in principio semper inuisibilia: nonnulla autem, uisibilium corporum signaturas in progressu ostendunt, et coagulationes admittunt, ut pluuiæ, rores, niues. Ex his alimenta rerum naturalium proficiscuntur. At uerò fructus cœlestes, ex quibus alimenta animalibus suppeditantur, inuisibili corporum specie attrahuntur, & qualitates ac coagulationes corporeas respuunt, quousq; ad Anatomiam nouam, animalium uidelicet, peruenerint. Ibi enim coagulationes & signaturas interdum recipiunt, corpo-

ribus uiſibilibus ac inferioribus proprias: quando ſc. prędeſtinationes tales attulerint, & cõſonantiã, prędeſtinationibus non repugnantẽ, in animalibus inuenerint. Proprietates trium Principiorũ, Sciẽtias, & agendi poteſtates, in corporibus inuiſibilib. habitare poſſe, antea demonſtrauimus: in hac morborũ generatione, rationibus cõſentit experientia. Diuerſi enim affectus, ſymptomata, alterationes, ex diuerſorum aſtrorum reſolutionibus, in corpore cõtingunt, quæ alterationes, ſeminum Scientias, & trium Principiorũ proprietates demonſtrant. Pigritia, ſomnus, torpor, membrorum reſolutiones, proprietatibus narcoticis, papauerinis, opiatis, mãdragoratis, ſulphureis, uitriolatis, & ſimilibus, debentur: non frigiditati uel humiditati, non albedini uel nigredini, non magnitudini uel paruitati, nõ obliquitati, rectitudini, circulari figurationi, ſed poteſtatibus, uitalibus Principijs, Scientijs, à quibus, ut actiones, ita quoq; ſignaturę, actionũ comites, Aduocati, & teſtes, caliditates, colores, ſapores, odores, magnitudines, figurę, durationes, numeri, proficiſcũtur. Si igitur Pleiades, Hyades, Piſciũ conſtellationes, & ſimiles ſtellæ, ubi fructuũ reſolutiones in aëra demiſerint, alimentumq; ſpirituũ, ſignaturis ſuis immutauerint, in corpore humano, pigritias, ſomnolentias, diſſolutiones adduxerint, proprietates utiq; triũ Principiorũ narcoticas, ſomniferas, papauerinas, mãdrago-

dragoratas, sulphureas, uitriolatas, et Sciẽtiã papaueris, opij, mandragorę, lactucæ, solani, &c. obtinebunt. Similiter, si Bootes, Vrsa, Aquarij stellę, fructuũ resolutione immutatis spiritibus quos inspirando attrahimus, tusses, dysurias, horrores, articulorum dolores, in corporibus produxerint, quis, ab ijs, acrimoniæ, subtilitatis, penetrationum, aciditatis proprietates, auferre poterit, & Scientiam berberis, aceti, acatiarum, aluminis, ac similium specierum? Quinetiam Scorpionis, Cancri, & Martiales stellæ, ubi morbidis resolutionibus aërem inquinauerint, si febres, carbunculos, parotides, prunellas, pleuritides produxerint, arsenicalium, auripigmẽtalium, antimonialium, sulphureorum spirituum proprietates utique obtinebunt, & Scientiam aconitorum, tythymallorum, lathyris. Nec audiendi sunt, qui mollibus & delicatis rationibus demonstrare nituntur, morborum semina ex astris non deriuari. Dico illis, non solùm mannas, rores, serenitates, zephyros, pluuias, calores, ex cœlestium syderum resolutionibus ad nos demitti: sed etiam grandines, pruinas, tempestates, nebulas, ignes, ardores, frigiditates extremas. Neque solùm proprietates rosarum, uiolarum, lactucæ, melissæ, ualerianæ, stœchadis, betonicæ, tritici, uini, hordei, auri, argenti, aquarum dulcium, in seminibus cœlestibus continentur: sed etiam papaueris, mandragoræ,

dragoræ, urticæ, aronis, polypodij, senæ, scammoneę, colocynthidis, agarici, etiam arsenici, nappelli, antimonij, sulphuris, mercurij. Tales uerò resolutiones non sunt frequentes: & stellæ, harum authores, longa digestionum ac silentij tempora habent, nisi magnis Coniunctionibus & Eclypsibus, contra innatas temporum leges, suscĕitur. Rursus, fœcundæ sunt stellę, quæ fructus pariunt, animalium naturis magis consentaneos, breuioraq; & frequentiora plenilunia absoluũt. In his fructibus, nullæ insignes spirituum proprietates uigẽt, sed ad eorum corporum naturam accedunt, quæ diximus Elementorum proprietates potius referre quàm seminũ, in Capitulo De corporum Principijs & Elementorũ permixtorum natura. Itaq; ad certas classes, totam uarietatem fructuum superioris globi & alimentorum spiritualium hoc pacto reducemus. Resolutiones cœlestium & aëreorũ seminum, aut conditiones nutrimenti sinceras referunt, in quibus nullę proprietates medicamentosæ uel uenenatæ, nec sensu nec effectu deprehendũtur. Tales plurimas & frequentissimas esse diximus, ob salutem animantium, & continent aquarum dulcium, tritici, hordei, lactis, uini proprietates, quibus, tanquam domęsticis alimentis, spiritus uitales assiduè reficiunt. Aliæ resolutiones, admixtas habent Tincturas & proprietates medicamentosas, sed leues. In singulis anni temporibus,

poribus,& hæ frequẽtes existunt: lactucarum, cassiæ, mannæ, uini meracioris, aceti, agrestæ & similium signaturas referentes, ex quibus catarrhi, tusses, horrores, & leuiora temporum symptomata proficiscũtur. Nonnullæ uerò medicamentosæ planè sunt, in quibus, opij, mandragoræ, cicutæ, solani, scammoneæ, agarici, flãmulæ, persicariæ, aronis, uitrioli, aluminis, proprietates ostenduntur, ac morbos pariunt tempo rum tempestatumq; comites, de quibus sæpe loquitur Hippocrates. Postremò sunt resolutiones syderum, in quibus, uenenatę proprietates, arsenici, auripigmẽti, sulphuris, doronici, aconitorum, nappelli, manifestis effectuum testimonijs demonstrantur. Hinc Epidemiæ consuetę, si certas astrorũ reuolutiones & tem porum insitas prædestinationes sequũtur. De inconsuetis, postea, in Generatione nouorum morborum, dicemus. Atq; hæ sunt differentiæ & conditiones seminum cœlestium, à quibus morbi proficiscuntur. Generationum & Transplantationum progressus, se minum naturam imitatur. Quemadmodum enim sæpe ostendimus, in Generationibus & Transplantatio nibus inferiorum Elementorum, citius & potentius omnia perfici, si Tincturæ & proprietates radicum ualidæ sint, si frequenter & continuè adhibeantur, si confluentiam ac locorum familiaritatem inuenerint: ita quoque superiorum seminum resolutiones, si uali-

Nn dissi-

dissimis Tincturis prędite sint, diuq́ durauerint, si disposita & opportuna corpora inuenerint, Transplantationes plurimas & potentissimas subitò absoluent, morbosq́ Epidemicos proferent: debiliores uerò resolutiones, proprietatibus languidis comitatę, nisi frequenter & assiduè contingant, ac confluentiam inuenerint, frustra uenient, pauciores quoq́ afficient: quæ mediæ inter has existunt, effectus analogos proferent. Quia uerò semina morborum superioris globi, in resolutionibus spiritualibus ac uitalibus deferuntur, ubi corpora inuenerint proprietatibus trium Principiorum uitalibus conspirantia, & hospites admittentia, continuò Tincturas & impressiones introducunt, radicesq́ seminarias agunt, fructuum resolutione, digestis temporibus prodituras. Impressiones syderum debiliores, quæ frequentissimæ sunt, & necessarias temporum uicissitudines moderantur, quarum radices, pluuias, uentos, serenitates, calores, frigora, rores, Etesias, halcyonios, zephyros producunt; ubi intemperatæ fuerint & intempestiuæ, morborum semina in corporibus introducere possunt: tempestiuæ uerò & moderatæ earundē resolutiones salubres existunt: haud secus ac alimentorum etiam salubrium, immoderatus uel intempestiuus usus, morbos gignit, moderatus uerò, sanitatē & uitam tuetur. Hinc fit, ut temporum tempestiuis constitutionibus

immutatis, morbi consentanei sequantur. Et huc referri debent libri Epidemiorum Hippocratis, in quibus temporum cõstitutiones primùm describit, & intemperatas ac intempestiuas syderum resolutiones: deinde symptomata & morbos subiungit, temporum constitutionibus & Transplantationibus superueniẽtes. Impressiones uerò & fructus cœlestes, non calefactione, humectatione, exiccatione, refrigeratione, morborũ causæ fiunt, sed quia proprietates & Tincturas triũ Principiorũ introducunt sulphureas, mercuriales, aluminosas, acetosas, urticosas, manną potestatibus insignitas, lactucosas, papauerinas: uel, si placet, febriles, catarrhosas, podagricas, tabidas, pleuriticas, &c. Caliditates, siccitates, humiditates, frigiditates, tanquã externę signaturę cõcurrũt, & potestatũ, proprietatũ, ac Tincturarũ comites sunt & umbræ. Ita scribit Hippocrates, in Thaso, autũni tempore, circa æquinoctiũ & sub Pleiades, aquas multas, assiduas, molles, uelut in austrinis cõtigisse, hyemẽ austrinã, Veri similẽ, Ver austrinũ, frigidũ, paruis pluuijs conspicuũ, æstatẽ quoq; nubilam cum aquarũ inopia superuenisse, Etesias, parum, modicè, & sparsim spirasse, totamq; anni cõstitutionẽ austrinam fuisse, & cum siccitatibus, concludit. Ex his signaturis & qualitatibus tẽporum, id est, ex austrinis, siccis, tepidis resolutionibus, ratiocinari oportet de proprietatibus & Tincturis seminum, à quibus

Transplantationes, & morbi Transplantationum comites, proficiscuntur. Nisi enim semina & proprietates adfuerint, steriles erunt humiditates, austri, calores, pluuiæ, siccitates, & signaturæ similes. Austrinæ uerò radices & stellæ, proprietates continent sulphureas, mercuriales, lactucosas, tithymallosas, uel febriculosas, catarrhosas, tabidas: interdum arsenicales, auripigmentales, leuiores uel grauiores, pleuriticas, parotidas, anginosas. Itaq; tales impressiones si diuturnæ fuerint, seminarias radices in corporibus introducẽt, citius in ijs, in quibus confluentiam & hospitalem locorum societatem inuenerint, serius in alijs: in quibusdam frustra uenient, ob potestatem innati Balsami, & puritatem peregrinis impressionibus repugnantem. Locorum enim uel agrorum diuersitas, in causa est, quòd non omnes homines, ex temporum constitutionibus immutatis, ægrotent: & quòd inter eos qui ægrotant, morborum ac symptomatũ diuersitas contingat. Quales igitur morbi constitutionem illam austrinam insecuti sunt, & quas ortuum uel paroxysmorum occasiones habuerunt? Ante Ver, inquit, ex priore statu subcontrario & aquilonio fiente, paucis subortæ sunt febres ardentes, non mortales, tubercula circa aurem, sine febre, quæ ad suppurationem non peruenerunt, ut ea quæ ex alijs causis oboriuntur: sed sine inflammatione & dolore obscurè paulatim euanuerunt:

nuerunt: plurimis, tusses siccæ, & uoces raucosæ, ex quibus perniciosæ tabes, multis subsecutæ sunt, qui ad tabem proniores erant. Primùm causas demonstrauit, ex quibus latentia morborum semina ad effer uescentias & paroxysmos suscitantur. Digesta maturitatum tempora, societates ac coniugia cũ alijs astris, antea attulimus, diximusq́ eorum efficientia, morborum ebullitiones contingere. Hîc tertiam causam adiungit Hippocrates, contrarietatem scilicet & Tincturarum repugnantias. Frequenter enim impressiones, & proprietates hostiles, inimicum quiescentem à somno intempestiuè excitarunt. Morbos deinde enumerat spurios, qui exquisitas signaturas & extremas nõ referunt. Nomina enim ac descriptiones morborum, ijs accommodantur, in quibus exaltata, sincera, & extrema sunt omnia accidentia. Pleuritis dicitur ubi acuta febris cum tussi, dolore lateris pungente, spirandi difficultate, subitò inuadit. Parotides similiter uel tubercula post aures, anginæ, prunellæ & apostemata omnia, febres acutas & malignas adiunctas habent, doloresq́ uehementes: quod continget, si semina horum morborum pura, exaltata, extrema, & potentissima fuerint, id est, arsenicalia, antimonialia, sulphurea, uitriolata, auripigmentalia, nappellosa: si in locis suspectis confluentiam nacta fuerint. Quòd si Tincturę arsenicales, antimoniales, sulphureæ, &c. leuiores fue

rint, ex ſeminibus non ita potẽtibus, uel permixtione aliorũ mitigatæ & immutatæ, ſi locis peregrinis, conſentaneas matrices inuenerint, pleuritidum ſignaturę apparebunt, ſed tranſplantatæ, parotidum ſigna, ſed illegitima. Sic prunellæ, tabis, febrium, hydropis, dyſenteriæ, & reliquorũ morborum. Elementorũ quoq; diſsimilis natura, & fructuum diuerſitates, ex Elementis ſuperioris inferiorisq; globi prodeuntium, morborum ſignaturas uariant. Febres enim quæ ex reſolutionibus et impuritatibus leuioribus fructuum cœleſtiũ generantur, citò ſoluuntur, manſuetę ſunt, nec craſſas coagulationes in corpore admittunt: ſymptomata quoq; leuia proferunt, niſi ſemina febrilia inferiorum Elementorum, cum cœleſtibus conſpirauerint. Sic parotides, ex leuioribus reſolutionibus ſuperiorum Elementorũ (medicamentoſis, ſcilicet, nõ planè uenenatis) dependentes, ſine uehemẽtibus doloribus, ſine febribus malignis cõtingunt, ad ſuppurationẽ non perueniunt, ſed occultè euaneſcunt. Sic catarrhi, pleuritides, tabes, eandem analogiam retinent. Neq; hoc pacto morborum gradus intelligi debent, ut morbi omnes ex cœleſtibus ſeminibus orti, grauiſsimi ſint, & ſupremorũ graduum, ex terreſtribus uerò, leues & primorum graduum, producantur. Paria paribus conferri debent, analoga analogis, ſi ueritatem tueri uelimus. Ita meliſſæ cœleſtes, potentiores erunt terrenis,

urticæ

urticæ similiter, papauera, &c. Arsenicũ cœleste, uehementia, uelocitate, penetratione, Tinctura, aqueum longè superat, & fulminis instar agit, mortalesq; omnes momento tolleret, nisi aliorum fructuum resolutione & commixtione pernicies retunderetur. Atque sic, ratione spirituum proprietatumq; spirituales impreßiones comitantium, cœlestia terrestribus uidentur esse fortiora, & superiorum graduum. Rursus, si duplicatorum corporum perniciem & potestatẽ consideres, terrestria ac aquea, cœlestia longè superabũt, sed non tam latè serpent, neque tam communes effectus producent. Explicata morborum Generatione, qui ex seminibus & impuritatibus cœlestibus leuioribus procedunt, facilè intelliguntur procreationes eorum, qui ex potẽtioribus & ualidißimis resolutionibus constant, ut pestis, pleuritidis, prunellæ, & similium. Tales quoque morbi, ex resolutionibus astrorum uniuersalium inferioris globi, produci possunt, quas diximus, in Cap. de Generatione, uicinitatẽ habere cum cœlestibus & aëreis. Huiusmodi astra occulta sunt, & tamen mundanas habent prædestinationes, digesta tẽpora, exaltationes, & fructuũ resolutiones, ex quibus nouæ Generationes ac Transplantationes cõtingunt: magnaq; officiorũ, proprietatũ, prædestinationũ, et signaturarũ uarietate distincta sunt. Nõnulla perpetuò cũ mortalibus negociãtur, ex quibus

Endemij morbi, consueti & perpetui, dependent: ex quibus locorum Indiuiduę proprietates, & seminum particularium inclinationes proficiscūtur. Ex horum enim resolutionibus, tanquam uniuersalibus, aquarum, leguminum, cerealium, uini, carnium, piscium, & omnium alimentorum radices inquinantur. Quòd si superioris globi resolutiones consentaneæ, cum his conspirent, multiplicabuntur, accelerabuntur, & deteriores reddentur, fientq́ꝫ ex Endemijs Epidemici, & pro natura seminum, tempus morborū, uel uernum, uel autumnale, uel hybernum, uel solstitiale obtinebūt. Ita nonnullis locis, perpetuò autumni temporibus uigent tertianæ febres, erraticæ, continuæ, interdum perniciosæ, catarrhi, tusses: alibi menstruorum suppresṡiones. Strumosi morbi & similes, tempora non habent, sed continenter durant. Sunt & alia astra his occultiora, quæ mundana cōiugia perpetua aspernantur, temporum nihilominus prædestinationes custodiunt, quibus aduentantibus, fructuum efficaci ualidaq́ꝫ resolutione, inuisam nouitatē rebus inducunt, durabilem uel momentaneam, iuxta Tincturarū, Scientiæ, & prædestinationis, conditiones. Hinc nouorum morborum Generationes dependent. Nec solùm in inferiori globo uigent resolutiones talium astrorum, sed etiam in superiori. Quemadmodum uerò uisibilium astrorum distinctas proprietates, officia, tem-

cia, tempora, indies conſpicimus: ita inuiſibilium diſtinctiones, prædeſtinationum & reſolutionum uarietates, admirari non debemus. Scientiæ, uitæ, poteſtatis, termini, durationis, obedientiæ inſignia, inuiſibilia, utpote fontibus uiciniora, uiſibilibus procul dubio eripient. Sic morborum mortisq; Anatomiæ nouæ, in mundanam ſcenam, ſingulis ſeculorum reuolutionibus, introducuntur: interdum euanidæ, momentaneæ, ſine Tinctura permanente, ex quibus Tranſplantationes ſteriles apparent, ut peſtis inſuetæ ſpecies, ſubitò accedentes & deſinentes. Interdum uerò Anatomias introducunt ſtabiles, Tranſplantationeſque fœcundas abſoluunt, ut Gallici morbi reſolutiones, lepræ, prunellæ Vngaricæ: quamuis & hæ, tempora & terminos quoque contineant, diuturnos uel breues, ratione Tincturarum & prædeſtinationum. Quia uerò tales reſolutiones, Generationes & Trāſplantationes, in hoc differūt à cœteris creaturis, quòd non habeāt propria Indiuidua, quemadmodum antea dictum eſt, ſed in aliorum Indiuiduorum radicibus recipiuntur: idcirco, quo tēpore exaltantur, quæcunque regiones, ætates, & hominum Indiuiduæ naturæ, confluentiam maiorem attulerint, in ijs, hoſpitia quærunt, Tincturas introducunt, radiceſq; ſeminarias, ſtabiles uel momentaneas, ponunt. Sic in caſtris & congregationibus hominum, magnis ciuitatibus,

Epidemiæ utplurimum germinare incipiunt, quia ægros opportunos, ob intemperantiam, hospites peregrinos asiduè accersentem, inueniunt. Sic nominum opprobria, nationibus, ob paucorum delicta, attribuuntur, morbosq; Gallicos, sudores Anglicos, prunellas Vngaricas, catarrhos Pedemontanos, multorum iniuria, sæpe appellamus. Frustra quoque accusamus Martis coniunctiones, Veneris exaltationes, Solis Eclypses, in horum morborum natiuitatibus, quamuis signa sint inuisibilium astrorum, & occultas temporũ prædestinationes præfigurẽt. Quin etiam Epidemicorum morborum causæ sæpe existũt, sed consuetorum, ex quibus Seculorum mutationes, & morborum innouationes non dependent. Sed de his alibi. Qui morbi artificum proprij sunt, ut metallicorum fossoribus, Separatoribus, Aurifabris, saliũ, aluminum, aquarum fortium Præparatoribus, ex Endemijs intelligi debent. Proficiscuntur enim ex resolutionibus spirituum & radicum Mineralium, alimentum'que spirituale inquinant, ac morbos producunt, in pulmonibus, articulis, neruis, carnibus, ligamentis, synouia, uentriculo, uisceribus, coagulatos uel resolutos, iuxta prædestinationẽ spirituum, à quibus semina acceperunt. Ita contemplationem de Generatione morborum hoc tempore claudemus, collectam'que supellectilem coniungentes dicemus:

MOR-

MORBOS EX SEMINIBVS PRODVCI, SEMINAQ'VE ET RADICES IN NATVRA HABERE, NON IN CERTIS QVIBVSDAM INDIVIDVIS SEORSIM, SED ALIORVM RADICIBVS ADHAERERE: MALEDICTIONE DIVINA, PRIMIS PVRISQ'VE RERVM SEMINIBVS SVPERVENISSE, SCIENTIAS, PRAEDESTINATIONES ET SIGNATVRAS SCIENTIIS CONSENTANEAS ACCEPISSE. ET QVIA FRVCTIBVS ELEMENTORVM, A' QVIBVS ALIMENTA HAVRIMVS, CONIVNGVNTVR IMPVRITATES MORBORVM AVTHORES, DIFFERENTIAS EORVNDEM FRVCTVVM IMITANTES, ELEMENTORVM AC SEMINVM PROPRIETATES DIVERSAS OSTENDISSE, REPVDIATIS CLASSIBVS INTEMPERIERVM, HVMORVM, ET OBSTRVCTIONVM. GENERATIONES QVOQVE ET TRANSPLANTATIONES, CONSVETAS, PERPETVAS, INSVETAS, ET NOVAS, VT ET ALIA ELEMENTORVM SEMINA, OBTINVISSE.

DE LOCIS ET TEMPORIBVS MORBORVM COETERISQ'VE SIGNATURIS, *in Mechanico Generationum progressu superuenientibus.*

CAPVT XIII.

VT aliæ res uniuersæ quæ ex seminibus nascuntur, ubi mundanam Anatomiam ingrediuntur, distantias & corporum dimensiones admittentes, locis temporibúsque confestim obligantur: ita quoque morbi, ex occultis, sæpe inuisibilibus seminibus prodeuntes, in corporibus humanis loca consentanea adipiscuntur, secundum analogiam seminum inter se differentia: tempora quoque, continua uel interrupta, uelocia uel tarda, in fructuum resolutionibus & officiorum dispensationibus ostendunt. Nec solùm temporum & locorum Scientijs ornata sunt semina, sed magnitudinũ quoque, figurarum, saporum, colorum, caliditatis, frigiditatis, humiditatis, siccitatis, coagulationum, resolutionum, & similium signaturarum facultates uitales efficacesq́ possident, quibus tanquam uestimẽtis fœtus suos ornant. Non omnes signaturæ, in omnium radicum resolutionibus uel fructibus, æquè conspiciuntur, sed ratione Elementorũ & seminum, insignis diuersitas apparet. Cœlestes enim fructus, saporum & odorum signaturas nesciunt, quæ in terrenis præcipuum

cipuum locum obtinent: & in ipsis fructibus terrenis, quidam saporum discrimina non ostendunt, in quibus tamen reliquæ signaturæ manifestæ sunt. Rursus signaturarum beneficio, radices innotescunt, & inter ipsas signaturas, extremæ & externæ, primas, interiores, & occultiores demõstrant. Loca & tempora morborum ad signaturas referimus, quia significationes & testimonia radicum suarum continent, seminibusq; in Generatione progredientibus accidũt. Principia quoq; obtinent in Scientijs & prædestinationibus radicum: alioquin fortuitò accederent. Quamuis autem signaturæ sint occultæ, tamen in plurimis morbis existunt, aliarum ministerio inquirendæ. Neq; superuacanea est locorum & temporũ inuestigatio. Magnas enim cõmoditates in administratione remediorum demonstrant, et morborum gradus, curationum facilitates uel difficultates indicant. Loca hîc dicimus, matrices, agros, uentriculos, Elementa, in quibus foueri possunt semina, & continuitatem, retentionis authorem, proprietatum conspirantium beneficio inuenire. Itaque quot sunt uentriculi in corpore humano, quot matrices, Elementa proprietatibus seminum insignita: totidem loca morborum cõstituimus: nec sanguinem nec synouiam excipimus, neq; cordis & arteriarũ spiritus: sed in omnibus his, ut sanitatis, ita morborum quoque semina contineri posse asserimus. In

quibusdã morbis, inquisitio non est difficilis, ut in ijs, qui uentriculi, intestinorum, renum, hepatis, mesenterij Anatomias occupant, præsertim si ex mucilaginibus tartareis contingant. Ardores enim & erosiones stomachi, Orexes PARACELSO dictæ, cõpresiones thoracis, & symptomata his uicina, ut nauseæ, uomitus, cibi fastidium, ructus, inflationes, pigritiæ, indicãt radices morbidas in uentriculi Anatomia contineri. Colici dolores, hepatis, lienis, mesenterij, compresio nes uel obstructiones, renũ, uesicæ orexes uel colicæ, id est dysuria, stranguria, calculus, arena, bolus, &c. dignotiones habent faciles. Mineras enim, in quibus fouentur, cõfestim indicant, quia ex seminibus cõstant, quorum fructus ad coagulationẽ destinãtur. Tardas quoq; generationes obtinẽt, & immobili ac pigra fructuũ præsentia, lentam radicũ naturam significant, siue temporis continuitatem in resolutione fructuum custodiant, siue rupta continuitate, paroxysmorum repetitionibus debitum naturæ absoluant. At uerò morbi qui ex impuritatibus constant leuioribus, mobilibus, nec ita fixis, quorum fructus ad tam crassas & immobiles coagulationes non desinunt, quorum generatio subitanea est, & impresiones ueloces, per omnia penetrantes, etsi in prædictis Anatomijs matrices sæpe habeant, difficulter tamẽ deprehenduntur. Consensus & sympathia partium difficultatem auget. Ita

febres

febres tertianę, quotidianę, quartanę, cōtinuę, spuriæ, erraticę, hecticę quoq; (ignoscite PARACELSO manes Galeni) in uentriculo, intestinis, mesenterij uenis, hepate, liene, renibus, fomites habere possũt: qui propterea non facilè discernuntur, quia in intermittentibus silentij temporibus, utplurimum nulla partium manifesta symptomata relinquuntur, ex quibus de suspectis Anatomijs coniecturæ rationales desumi possent. Paroxysmorum quoque insultu, subitò omnia in consensum trahuntur, quia resolutiones febriles, Elemẽta uitalia corporis nostri, Tincturis Cherionijs, id est, quæ proprietatibus trium Principiorum insigniuntur, inficiunt. Deinde si impuritates helleborinæ in uentriculo, colicę in intestinis, bituminosæ in mesenterio, hepate, liene, tartareæ in renibus contineantur, omnes ex impressionibus & resolutionibus Tincturarum febrilium irritabuntur, & symptomata relinquent post Paroxysmos, in locis innoxijs, id est, in quibus febriles radices non fouentur. Hinc nauseæ, cibi fastidia, uomitiones, compressiones uentriculi, hepatis, lienis, dolores colici, dorsi, renum, in febribus apparent, & sępe in paroxysmorum silentijs relinquuntur, quamuis in alijs sedibus radices febriũ delitescant, suspectamq; facilitatem horũ Aphorismorum in mineris morborũ inquirendis arguunt: Vbi dolor, ibi morbus: Vbi tumor, ibi morbus, &c:

Neq;

Neq; circuituum signaturæ difficultatem expediunt. A ueritate alienũ est, tertianas omnes in hepate, quotidianas in uẽtriculo, quartanas in liene, fomites obtinere. Excrementa quoq; (nisi artificiosa separatione ad incudem reuocentur, idq; non semper) dubitationem inexplicatam relinquunt. Scio interdum in his morbis, usq; adeo manifesta, perpetua, & certa esse matricum, locorũ uel minerarũ signa, ut plebeios etiam non lateant. Et tertianam febrim, quę in uentriculo radices momentaneas posuerat, uidi ego aliquoties per uomitum reiectam, in forma uiscosæ & uiridis mucilaginis; nitrosa ac sulphurea amaritudine ægrotum fatigantis. Quę mucilago posteaquã reiecta erat, etiamnum uitalia motus uestigia, febrili horrore aliquantisper demonstrauit, magna astantium admiratione, quam auxit ægrotus, inexpectata hilaritate, sanctè affirmans se febrim reiecisse: idq; subita uirium restitutione & symptomatũ propulsatione testabatur. Nos uerò stultè ueritatẽ risimus, Galenicis decretis, ijs temporibus imbuti, apud quem didiceramus, febrim esse calorem in corde accensum, intemperiem calidam & siccam; quæ per uomitum reijci nullo modo posset. Alios quoq; uidimus, in quibus febrium seminaria in uentriculi Anatomia radices altius egerant, nec una uomitione reijci poterãt, in quibus manifesta et perpetua testimonia, fomitis uel mineræ in uentriculo fundatæ,

datæ, aderant. Quartanæ quoq; febris radices, in renum Anatomia legitimis indicijs sæpe deprehendun tur: pręcipuè ubi partes uicinę, hepar scilicet, lien, mesenteriũ, uentriculus, ab impuritatibus immunes fuerint. Anatomiam renum cum dicimus, intelligimus non solùm cauitates & circumscriptam substantiam, sed etiam uicinas partes, carnes, humiditates, aërem quoq; & quidquid renibus uicinum est. In his febribus, genuum dissolutiones, lumborum, spinę, colli, ca pitis dolores, artuum confractiones, urinæ tenuissimæ, planè aquosę ab initio, in quibus tamen progressu temporis manifesta febrilium impuritatũ rudimen ta cõspiciantur, pręsertim si artificiosa separatione exa minentur. Ita enim nitrosa & sulphurea salia demonstrabunt, quę nec in uentriculi, nec lienis, nec hepatis, nec intestinorum Anatomia mineras & matrices obtinere poterant. Certiores uerò erimus minerã quartanę in renibus fundari, si nulla suspectarum partium, ut hepatis, lienis, uentriculi symptomata durabilia & dubia adfuerint. Quòd si paroxysmorum silentijs, renum, lumborum ac spinæ dolores, genuum dissolu tiones, urinæ difficultates remãserint, dubitationi exi guus relinquetur locus. Nihilominus pręcipua signa, ex quibus mineræ & fomites morborum deprehenduntur, etiamnum in recessu custodiuntur, quæ mox opportunius adducẽtur. Febres quæ in hepatis regio

ne radices habent, discolorationes, icteritiæ & cachexiæ comites, ostendunt. Obtusiores quoque sunt, quia spirituum salinorum acrimonia & uehementia destituuntur: siticulosæ, compressionibus uel obstructionibus dextri hypocondrij conspicuæ. Si reliquarum partium symptomata non repugnauerint, & ante febrim suspecta alioquin etiam leuissimis occasionibus fuerit Anatomia hepatis, urinæ'que testimonia addixerint, ueras matrices harum febrium nos inuenisse existimabimus. In febribus lienis, similis est ratio. Quamuis rarò contingat in una solummodo Anatomia, cœteris illæsis & incontaminatis, talium impuritatum radices stabiliri. Partes enim in eandem molitionem conspirantes, communem'que impuritatum sentinam separantes, facillimè compatiuntur. Vbi una radices & hospites receperit, destructa lithurgia & consonantia actionum prædestinatarum, reliquæ quoque fornicariæ euadunt. Hinc difficultas in minerarum morbidarum exquisita cognitione, multa radicum consentanearum sobole, diuersis in locis iisdem temporibus germinante. Sic febres lienis, quartanæ, tertianæ, quotidianæ, rarò conspiciuntur sine symptomatibus quæ febribus renum superueniunt. Neque tam exquisita dignotio ad curationem utilis est: sufficit eas mineras deprehendisse quæ legitimis, puris, perpetuis & indu-

bitatis signaturis Anatomias suas ostendunt. Laboriosam, difficilem ac obscuram minerarum morbidarum inuentionem; utili & subtili machinatione mox leuabimus; ubi diuersitatem locorum ostenderimus. Non enim eadem ratione radices agunt, loca occupant, Elementis inhærent, omnia semina. Prædictorum morborum fomites, Elementa, matrices, deprehendi possunt, & sensuum analogismis sæpe repræsentantur. At uerò Astralium morborum loca, in quibus impuritatum uel seminium Tincturæ planè spirituales existunt, siue fructus resolutiones, quę producant ad corporeas coagulationes desinentes, siue spiritualibus & uaporosis resolutionibus euanescentes, difficulter inueniuntur, ut epilepsiæ, melancholiæ, maniæ, paralysis, apoplexiæ, hydropis, tabis, podagræ, catarrhi, apostematum, ulcerum, & febrium quoque nonnullarum. Dicent nonnulli, in podagra, hydrope, cancro, herpete, æsthiomeno, fistula, paralysi, locum esse manifestum. Nos uerò nō locum postremum uel ultimum inquirimus, sed fomitem, fontem, Principium, Radicem: non fructuum diuersoria, sed seminum hospitia: non secundarum radicum agros, sed primarum. Fatemur nonnullos morbos habere uiui radices & fœcundas Transplantationes, in quibus fructuum uaporosę resolutiones uitale illud Principium gerunt, quod locis

consentaneis, suspectis, eiusdem generis & familiæ receptum, generationum noua consilia inire possit: & hæc loca, locorumque proprietates, meatus, conformationes, ut synouiæ, carnium, ligamentorum, uenarum, uiscerum, studiosè obseruari uolumus. Nihilominus primarum Radicum sedes, Elementa, hospitia, inprimis inquirimus. Ita enim curationũ leges rectius instituimus, & prædictionum postulata prudẽtius decernimus. Quia uerò de locis seminum & corporũ quæstio est, explicatione breui, ambiguitatem & obscuritatem tollemus. Longè enim aliter de loci natura ac proprietatibus sentimus, ac plerique Peripatetici, qui Mathematicas descriptiones, rebus naturalibus adaptare conantur. Apud nos, Elementa, matrices, mineræ, loca sunt rerum, non ociosa, sed suis proprietatibus instructa, quę uitam & alimentum exhibent suis locatis, id est seminibus, ut ea de se proferant, quæ in thesauris & penetralibus recondita obseruant. Pro rerum itaque differentia & coniunctione, diuersitas quoque erit in loco essendi. Longè aliter, in terra esse dicitur truncus cariosus & rancidus, lapis demortuus uitalique spiritu destitutus, ac arbor radicibus & fibris suis terræ infixa, ab ea, tanquam matrice, nutrimẽtum hauriens: & adhuc aliter, spiritus quidam mineralis in abyssis terræ delitescens ad tempus digestũ & prædestinatum, unde anniuersariæ repullulationes, no-

uarum

uarum Generationum & Transplantationum origines, dependent. Quemadmodum enim inter se differunt tria illa prædicta, subtilitate, spiritualitate, crassitie, coagulatione, uita, potestate, ita loca & tempora eorum differre necessarium est. Eodem pacto, in Anatomia Microcosmi, locorum differentias ostendunt, lapis in uesica uel renibus coagulatus, mucilago lapidosa etiamnum spiritibus uitalibusq́ Tincturis prædita, & spiritus tartari uel mineralis. Similiter tophi podagricorum, & mucilagines fluidæ, in quibus adhuc uiuunt uigent'que spiritus Tincturæq́ salium, & ipsum Astrum uel Radix prima, quæ in thesauris uel Abyssis habitare solet. Sic in ulceribus caro demortua uel rancida, sal corrosiuum, uiscidum, dolore, calore, erosione, & similibus signaturis, uitę præsentiam demonstrans, & huius Principium uel Radix in sanguine, carnibus, uel synouia delitescens. Sic spiritus arsenicales, antimoniales, sulphurei, uel Tincturę, pestis, pleuritidis, prunellæ, aliter in sanguine fouentur: aliter quoq; harum Tincturarum resolutiones in locis suspectis continentur, id est, in uitalibus Elementis corporis humani, in pectore, collo, hepate, adenibus, quousque spirituum uitalium præsentia foueantur: aliter deinde corporeæ & purulentæ coagulationes, post spirituum consumtiones in membris relictę. Postrema hæc corpora, mortua, emerita, spirituum fa-

uore & continuitate destituta, facilè tolluntur, & à locis suis separantur, id que sectione, ustione, manuum ministerio, sæpe leni purgatione uel mundificatione. Media uerò, in quibus spirituum cōiugia etiamnum uigent, difficilius euelluntur; Principia, Radices, Semina, ab Elemētis & matricibus suis difficillime. Rursus loca postremorum, quia coagulationem corpoream obtinent, & passionibus ac affectibus corporum subijciuntur, facilè deprehenduntur: corporeis quoque analogismis, sensuum ministerio procedentibus inquiruntur, ut ab actione læsa, ab excrementis, à doloris specie & situ, à tumore, ac alijs accidentibus proprietates morborum consequentibus. Sic enim deprehenditur, spiritus arsenicales diuersoria inuenisse in regione pectoris, musculorum, membranarum, arteriarum, neruorum, uenarum, carnium, aëris, & ossium intercostalium, ex tussi, dolore lateris pungente, sputo cruento & purulēto. In regione hepatis, ex prædictis inditijs in dextro hypocondrio apparentibus, ex alui excrementis, & doloris specie. Podagræ, cancri, cephaleæ loca ultima, ipsi ægroti magna anxietate ostendunt. Sed in omnibus morbis, hæc generationum cōtinuatio & series non deprehenditur. In melancholia enim, epilepsia, mania, non fit generatio substantiæ planè corporeæ, fœcundæ, uel permanentis, & propterea tales morbi longè aliter in locis

collo-

collocandi & inquirendi sunt. Sic in generationibus terrenis, aliorumque Elementorum, quaedam semina, in tribus locis consistunt, in Elementorum abyssis, in Indiuiduis, & inproprie in horum corporibus demortuis: quaedam uerò nullum post se relinquunt corpus, sed unà cum uitalibus Tincturis & resolutionibus, tota abeunt in dissolutionem, ut in meteoris ferè omnibus & generationibus superioris globi apparet. Huiusmodi generationibus assimilantur morbi illi astrales, epilepsia scilicet, melancholia, mania, & apoplexiae ac febres nonnullae, in quibus fructuum resolutiones, corpora uitalia uel manifesta post se non relinquunt. In his minerae, & Radicum matrices, difficillime inueniuntur. Neque enim sufficiunt Canones, signaturae & Indices Galeni, quibus utitur in locorum affectorum inquisitione, & proportionem non habent cum seminibus seminumque proprietatibus, ex quibus praedicti morbi deriuantur. Etenim in epilepsia, dum locus affectus inquiritur, nec dolores, nec situs, nec excrementa, nec tumores apparent. Itaque ex sola actione laesa, scilicet animali, concludit Galenus, affirmant Galenistae, in uentriculis cerebri, maximeque in posterioribus, esse fomitem morbi. Miror quòd in corde non collocauerint. Laeduntur enim actiones cordis, aequè ac cerebri, et cordi alioquin infensi uidentur, tam multarum & diuersarum febrium inuisa hospitia per uim ibi collocantes.

Qua-

Qua animaduersione demõstrare possunt, cerebrum per se affici, cor uerò per consensum: De ijs enim epilepsijs loquimur, quæ subitò irruunt, nullarum partium conspicuis symptomatibus præcedentibus, in quibus momento, præter omnem ægroti expectationem uel scientiam, uniuersæ facultates miseranda symptomatum clade obruuntur, ubi uentriculi, uteri, manuum, pedum, iniquam communicationem accusare nõ licet. In his certè, cordis palpitationes, pulsuũ deprauationes, suffocationes, confestim apparent, nec sequuntur uertigines, Imaginationum, & interiorũ sensuum obumbrationes, uel conuulsionum uiolentas impulsiones. Sæpe ob cordis anxietatẽ & suffocationis imminentis periculum, uehementes conuulsiones manuum, pedum, colli, capitis, diaphragmatis, conspiciuntur, Imaginatione adhuc illęsa, & dubios euentus timido silentio expectante. Tales epilepsię, in somnis, multis accidunt, leuioresq́; existunt, ex resolutionibus aëris profectæ. Vigilantibus quoq; eadem superuenisse symptomata animaduerti, in quibus non solùm Imaginatio, sed uisus quoq; & Memoria illæsa permansit. Quinetiam, ubi epileptici restituũtur, morbi decrescente uehemẽtia, primùm Imaginationis officia in paroxysmorum insultibus custodiuntur, uertiginosa affectione sensibus adhuc implicatis, qua paulatim euanescente, palpitationes, comprehensiones

& anxietates cordis, ad extremam cõſumtionem perſiſtunt, teſtanturq́ fomitem morbi in capite non delituiſſe, ſed aliunde irrepſiſſe, donec reſoluta Tincturarum & fructuum poteſtate, tam latè progredi ulterius non poſſet. Scio morborum quorundam ſemina, Anatomias habere conſentaneas in corpore, cum quibus, ratione proprietatum trium Principiorum, confluunt. Antea quoq; declarauimus fructuum reſolutiones ſiue ſpirituales permaneant, ſiue corporeæ euadãt, ad nota & domeſtica diuerſoria potius quàm ad peregrina feſtinare: ut cancroſæ radices, fructuum ſobolem ad carnes faciei, pectoris, ad mammillas ordinariè tranſmittunt. Strumoſæ reſolutiones ad colli Anatomiam pergunt, quia carnes, adenes, uenas, humiditates domeſticas ibi inueniunt. Varicoſæ, ad tibias: podagricæ, ad articulos: arſenicales, ſulphureæ uel peſtilẽtes, pleuriticæ, febriles, ad cor & pulmones: papauerinæ, cicutoſæ, uitriolo ſulphuræ, uel epilepticæ, uertiginoſæ, narcoticæ, ad cerebrũ. In quibus omnibus, itinerum exordia latent, termini apparent: fructuum impreſsiones percipiuntur, Radicum mineræ occultæ manẽt. Nos uerò fontes quærimus, unde ueniant impreſsiones, ſymptomata, actionum deprauationes, non quò uadant, uel ubi ſenſibus ſe patefaciãt. Ipſe quoq; Galenus, in quibuſdam epilepſijs, melancholijs, & ſimilibus affectionibus, aliarum partium

affectarum inditia deprehendit, ut uentriculi, matricis, artuum: proinde duplicem epilepsiam introduxit, per se scilicet, & per consensum. At certè, unus idemq́; est morbus, ab eodem semine, radice, principio procedens: fomites uerò, matrices, & agri, differentiam faciunt, & symptomatũ signaturas, uehementia, celeritate, frequentia, duratione, ac similibus, alterant. Semina enim epileptica debiliora, nec tanta impressionum celeritate & potestate uigentia, ubi in prędictis locis fouentur, dum efferuescunt, sensibili fructuum resolutione ad cordis & cerebri officinas pergunt, quò posteaquam peruenerint, symptomata epileptica leuiora inferunt. Ita afficiebatur puer ille, à cuius pede frigida aura, per tibias, crura, spinam, ad cerebri arcem ascendebat. Cuius auræ fomitem uel radicem, Quintius Galeni Præceptor, mole dicebat exiguam esse, sed potestate maximam. Tales epilepticos, nos quoque sæpenumero cõspeximus, nonnullosq́; ad sanitatem, sine magno sudore, reuocauimus. Et robusti cuiusdã rustici aureis pollicitationibus olim decepti fuimus. Etenim, posteaquam artis beneficio, in paroxysmorum apprehensionibus, Imaginationis & sensuum officia à pernicie uindicata animaduertisset, relictamq́; cordis palpitationem & comprehensionem simili euentu cessaturam sibi persuasisset, anxia & sordida excusatione, magnis pollicitationibus

satisfecit. Suffocationes quoque uterinæ, hystericæ affectiones, conuulsiones epilepticæ, uentriculi, intestinorum epilepsiæ, sæpe manifestis inditijs deprehenduntur, nisi ex seminibus cōstent potentioribus, quorum resolutiones fulminis instar, momento, uitalia Elementa uniuersi corporis occupare solent. Talia enim semina, siue in pedum Mumia, siue in utero uel menstruo, siue in sanguine, siue in synouia, siue in carnibus, siue in uentriculo, intestinis, corde, cerebro consistant, ex sensibilibus analogismis deprehendi nullo modo possunt. Frustra læsarum actionum testimonia adducuntur. Spirituales enim Tincturæ, & astralia semina, non ita locis inhærent, quemadmodum corpora, neque oculis uel manibus diuersoria sua patefacere uolunt. Relicta igitur corporeorum locorum inani inquisitione in his morbis, Elementalia quærere oportet, in quibus spiritus spiritualesque Tincturæ, spirituali modo delitescunt: non quemadmodum lapis in uesica, mucilagines tartareæ in intestinis, uentriculo, hepate, liene: sed quemadmodum spiritus minerales in Elementis. Hoc uerò nec oculis nec manibus deprehendi potest. Perspicacioribus oculis, altiori ingenio, subtilioribus Inquisitoribus opus est, si spirituum penetralia deprehendere uelimus. Quid igitur reliquū est, cuius ope, ductu, spirituum tam occultæ latebræ inuestigari posint?

Sunt ſpiritus, iiſdem uel domeſticis proprietatibus inſigniti: ſunt ſemina, in quibus communes ſcientiæ & poteſtates uigent: ſunt aſtra, quæ locorum temporum, motuum, prędeſtinationes ſimiles obtinuerunt. Horum oculis, & certis radiorum applicationibus, nihil occultum eſſe poteſt. Si corporum motus ſtabiles ſunt, ſi grauia deorſum, leuia ſurſum tendunt: ſpiritibus, Scientiæ ac poteſtati uiciníoribus, conſtantes motiones, & motionum termini infallibiles, utique non deerunt. Si ad cadauera congregantur aquilæ: ſi ferrum magnete tinctum, Septentrionem monſtrat: ſi uentorum motus certi ſunt, neq; omnium aſtrorum reſolutiones ex quibus uenti prodeunt, ad Auſtrum uel Septentrionē pergunt, ſed deſtinatas habēt uias, notos terminos: ſi conſentanea conſentaneis, domeſtica domeſticis, naturali deſiderio ſeſe applicant: ductoribus ſanè, & inquiſitoribus, in morborum occultis mineris inquirendis, non deſtituemur: ſi tamen Mundanā Anatomiam cum Microcoſmi debitè conferre poſsimus. In illa enim, nuntij deprehenduntur & Parmenones, Veneti, Romani, Mediolanēſes, Florentini, Neapolitani, uel capitales, hepatici, cordiales, ſtomachales, lienares, ſanguinales, ſynouiales: & inter Venetos, alij Auguſtanorū, alij Antuerpienſium, alij Viennenſium: ſic in corpore humano inter ſynouiales nuntios, alij epilepticorum, alij podagricorū, alij febrium,

febrium, alij ulcerum, alij melancholiarum, &c. Nec obscuri sunt nuntij, sed à Natura, domesticis signaturis insigniti, quarum beneficio, in tanta rerum multitudine inueniri possint. Itaque ubi de minera, loco, uel fomite epilepsiæ in homine dubitamus, sensuum analogismis relictis, principiò nunciũ in Anatomia mundana, uel in Repub. Mineralium, Vegetabilium, & Animalium inquiremus, idque signaturarum & proprietatum ministerio, quæ in tribus Principijs reperiuntur. Tum uerò ex familia, præparatione, & exaltatione Inquisitorum uel remediorum, Elementales astralium morborum mineras inueniemus, siue in potentioribus Elementis profundius inhæreant, siue in leuioribus, superficies solùm occupauerint. Atque hoc pacto, si ex Vegetabilium Internuntijs, crudis, uel preparatis & exaltatis, ex symptomatum remissione & Transplantatione, inuentam esse mineram conieceri mus, dubium non erit, radicem talis epilepsię in agris delituisse, quorum Elementa, & Principia Elementis consentanea, inualida existunt: uel si in agris ualidiorum Elementorum & Principiorum habitauerit, in superficie saltem hæsisse, nec profundas radices egisse. Rursus, si Vegetabilium legationes uanæ fuerint, neque postulatis precibusque eorum inclinentur paroxysmi, sed signaturas immutatas, prioribus plane similes produxerint, subtilioribus Internuntijs opus est,

qui altius penetrare possunt, & diuersoria potentiorum Elementorum inquirere, quæsitaque inmutare, mitigatis radicibus. Tales ex Mineralium familia peti debent. Nuntios uerò præparare, itineri accommodatos, & innoxios reddere, à carceribus & captiuitate expedire, hoc opus, hic labor est. Qui hanc prouinciam difficultate perterritus recusauerit, frustra morborum loca inquirit. Similiter in febribus, si mannæ, casiæ, diacatholiconi, agarico, rhabarbaro, scammoniatis, & similibus obtemperauerint, argumentum est, earum radices in partibus foueri, quarum Elementa & Principia debilia sunt, ut in uentriculo, intestinis, mesaraicis, uel superficialiter in potentiorum partium Anatomijs, ut in renibus, sanguine, uisceribus, synouia, receptas esse, idque ob Tincturarũ debilitatem radicibus & seminibus inhærentium. Quòd si talium remediorum impressiones neglexerint, in partibus fouebuntur, quarum Elementa & Principia, ualidiora existunt; uel si debiliorum Anatomias occupauerint, radices profundas posuerunt, & longa circulationis digestione, seminum suorum Tincturas ad exaltationem perduxerunt, superficiebus illis consumtis & relictis, quæ purgationibus per aluum uel uomitum tolluntur. Itaque nuntios subtiliores requirunt, non semper ex Mineralium familia desumtos, sæpe ex Vegetabilibus præparatis, exaltatis, & ad potẽtiores gradus deductis.

deductis. Horum remediorum prædestinationes, urinas, sudores, mouent, et subtiles cõsumtiones moliuntur, quibus officijs, febrilium radicum occulta diuersoria patefaciunt, gradus quoq; & exaltationes Tincturarum febrilium. Atq; hæc est uera Methodus in inuestigatione minerarum morbosarum. Est & alia, obscurior tamen ac incertior, quæ ex symptomatum uehementia & remissione dependet. Queadmodum enim Hippocrates, genitale semẽ, ex partibus, in quibus Elemẽta & Principia totius animalis potentissima uigent, deriuari, hoc inditio confirmauit, quia impressiones uehementissimæ, efferuescentias seminis comitantur, & quia tam pusilla materia euacuata, tantæ sequuntur in toto animali mutationes: ita quoque uehementissima symptomata, testantur morborum mineras in partibus delitescere, quarum Elementa & Principia ualidissima sunt, nisi astrorum potentes impressiones sequantur, ut in uenenis apparet. Diuturnitate, recidiuarum frequentia, & euidentium causarum animaduersione, hæc distinguere licet. Qui morborum generationes, semina & radices ignorant, longè aliter in locorum inquisitione procedunt. Philosophicis enim Methodis destituti, sensuum mancipia fiunt: morborum notiones sensibiles, subiectis corporeis inhærentes proponunt: intemperies, obstructiones, tumores, ulcera, & melancholiam cum comitibus:

tibus adiungunt, causasq; morborum Antecedentes & Coniunctas, inde deducunt: tum uerò loca affecta rusticè inquirunt, cum in omnibus morbis astralibus, quæ Elementa uitalia potentibus impreßionibus tingunt, uniuersa afficiatur, mineras inquirere oportuit, radices, & fontes morborum. Neq; per se, & per consensum affici, inquisitionis facilitatē excusare potest. Si enim per se affici dicuntur partes, in quibus fomites morborum fundantur, si tales præcipuè inquirimus, quid Analogismorum prolixis & nudis subtilitatibus, partes compatientes, ac conspiratione mutua condolentes, inuestigamus, steriles uerò signaturas earum partium, in quibus radices latent, adducimus. Non sufficiunt symptomatum antegreßiones, perpetuitates, conspirationes, reliquiæ, neque aliarum partium libertates, suspectas, morborum seruitute obligare poßunt. Hinc errores, fatuitates, & miseriæ infinitæ, morborum rationibus confusis, & ob affectionum euidentiam perperam descriptis. Nam quia in febribus cor præcipuè affici uidebatur caliditatis intemperie, neglectis febrium radicibus, ex quarum uaporosis resolutionibus, non solùm caliditates, sed etiam frigiditates, & uniuersa febrium symptomata procedunt, febrim esse calorem in corde accensum pronunciauerunt. Si frigiditatem in corde introductam dixissent, Analogismorū coniecturis æquè muniti fuissent.

ſent. Præcedit enim frigus, & utplurimum grauius affligit, in omnibus intermittentibus, quo ſuperato, uaporibus'que natura frigidis accenſis, falſa caloris imago repræſentatur. Ita in omnibus intermittentibus febribus, & plurimis continuis, cor per conſenſum ſaltem afficitur, ex uaporoſis reſolutionibus febrilium radicum, alibi mineras habētium. Dicent Galeniſtæ, nos cauſarum & morborũ diſcrimina negligere: ſe quoq; fateri, ex putreſcentibus humoribus, in uenis, uentriculo, uiſceribus, purgatione, uel uenæ ſectione tollendis, febrilem calorem in corde ſuſcitari: tales uerò humores, ad cauſarum collegia, non ad morborum ordines referri. Præterea, conſtare nos ex tribus, continentibus, contentis, & impetũ facientibus: contentorum uitia, uel humorum, ut ipſi exponunt, cauſas exiſtere: continentium uel ſolidarum partium, morbos: in ſpiritibus uerò, ſymptomatũ impetus apparere. Qua fronte, Hippocratem, Præceptorem ſalutare audent, tam adulterinam huius Aphoriſmi interpretationem adducentes? Qua uerecundia, decreta ipſius repetũt, quæ libello De flatibus, promulgauit: ubi morbos omnes ἀπὸ πνευμάτων, à ſpiritibus, flatibus, uaporibus, proximè proficiſci oſtendit? Febrium quoque exempla adducit, epilepſiæ, hydropis, & fluxionum, magna obſeruationum ac rationum mole contendens, actionum omnium debilitationes, deprauationes, & abolitiones,

Rr litiones,

litiones, à spirituum potestatibus, et uitalibus impressionibus proximè proficisci. Itaque, si morbos appellant, à quo proximè læduntur actiones, cur in continentibus, uel crassis, & immobilibus corporibus, potius quàm in spiritibus, morbos collocauerunt? Sed relictis nominibus, rerum differentias paulisper scrutemur. Tria enim hæc, Causæ scilicet antecedentes, Morbi, & Symptomata, non differunt Genere, essentia, uel proprietatibus specificis, sed potestate uel actu solùm: quemadmodum Medicus dormiens, à uigilante: sulphur non accensum, ab accenso: sal non resolutum, à resoluto: mercurius non sublimatus, à sublimato: quemadmodum non matura, à maturis: ascendentia, à quiescentibus: exaltata, à delitescentibus: astralia uel in actum reducta, à seminalibus, uel in potestate manentibus: quemadmodum semen caninum, à cane differt: saluiæ, à saluia: urticæ, ab urtica. Quia igitur talia in corpore continentur, quę putredine, digestione, separatione, exaltata & in actum reducta, febrilia symptomata perpetuò producere solent, si nomina ijs imponenda sunt, unde quæso, nominum insignia mutuabimur? Ex Radicibus procul dubio, & proprietatibus innatis, perpetuis, specificis, siue actu nunc appareant, siue in potestate radicum delitescant. Hac lege dicemus in corpore latere, radices, semina, impuritates Nitro-

sulphu-

sulphureas uel febriles, quæ digestis temporibus separatæ, exaltatæ, suscitatæ, accensæ, uel in actum reductæ, horrores, rigores, frigiditates, somnos narcoticos, calores in corde, pulsuum alterationes, producere possunt. Quod si tales radices, causas antecedentes febrium nominare libet, licet: nihilominus iisdem radicibus progredientibus, ad maturitatem peruenientibus, exaltatis, accensis, morborum appellationes, nulla ratione eripiemus, morborumq; symptomata, actiones læsas, calores, colores, sapores, ex proprietatibus radicum produci, constanti ueritate asseuerabimus. Quinetiam radicibus adhuc silentibus, & occultè in corpore latitãtibus, morborum insignia concedemus, & paroxysmorũ intermissionibus, ubi nullus in corde accensus est calor, nihilominus febrim in corpore latere, rectius quàm Antecedentem causam, dicemus: epilepticos quoque, epilepsiam in corpore circumferre, quãuis longa habeant paroxysmorũ silentia. Manet enim in corpore, radix epileptica, uel uitriolum mercuriale, in quo, symptomatum signaturę, uitali potestate continentur. Aut igitur Soriticę dubitationes, in rebus naturalibus locũ habebunt: aut causis Antecedentibus, morborũ appellationes concedere oportet. Dubitauit quidẽ Galenus, lib. De locis affectis, quando dicenda esset dysenteria: an incipiente exulceratione intestinorum, quæ adhuc nõ manifestè

læderet actiones ægrotantis; an uerò postea, ubi uirium manifestæ læsiones apparent. Quæ dubitatio ridicula planè est. Progressiones enim Naturæ, continuæ sunt, nec recipiũt Soriticas dubitationes, ut artificum intermissa opera. Domus namq; dum exædificatur nominum insignia, magnitudine, & certa operis absolutione mutuatur: morborum uerò generatio, naturalis est, & nomina radicum retinent, nisi continuitatem Naturæ, uiolenta nominum interpositione, turbare uelimus. Hæc de locis morborum dicta sufficiant: de temporibus posthac agemus. Fundamenta temporum in Donis & Scientijs seminum continentur: ibi, termini, horæ, minuta, menses, anni, lustra, secula, longè antea definita sunt. Et unicuiq; semini, ut colorum, saporum, figurarum, caliditatis, frigiditatis, duritiei, asperitatis, leuitatis, coagulationis, resolutionis, magnitudinis, innatæ leges existunt, ita quoq; temporum prædestinationes, silentij, ortus, maturitatis, senij, adiunctæ. Tempus enim nõ est aliud à progressione & fluxu seminum, ex Orco uel Iliado, in Rempub. Iouis. Quocirca, semina diuersa, temporũ quoq; uarietatem ostendunt. In cœlestibus seminibus uel astris, manifesta sunt motuum & maturitatum tempora: de quibus antea diximus, Capite de Generatione. Vegetabilia omnia, certis temporibus germinãt. Mineralium & Metallorum tempora, quia ex radicibus

procedunt

procedunt inuiſibilibus, paucis comperta ſunt, tarditate & raritate difficultatem augente. In his omnibus duplicia tempora obſeruare licet, Digeſtionum uel maturitatum, & Reſolutionum. Differunt enim inter ſe plurimum: nec omnia quæ tarda habent digeſtionum tempora, tardas quoque fructuum reſolutiones oſtendunt. Digeſtionum tempora, in omnibus continua ſunt: Reſolutionum uerò, in multis interrupta. Metalla, longa habent Digeſtionum tempora. Seculorum enim terminis Pleniſunia deſcribunt, Reſolutionum deinde tempora, continua quidem, ſed tarda adiungunt. Mineralium Digeſtiones breuiores ſunt, Reſolutiones uerò utplurimū interruptæ, ut in Thermis, certis anni temporibus efferueſcentibus, & ſimilibus ſaliū radicibus, apparet. Vegetabilia, Digeſtionum tempora, annua, menſtrua, bimeſtria, trimeſtria, obtinent, Reſolutiones deinde continuas uel interruptas, citas uel tardas, demonſtrāt. Digeſtionum quippe temporibus, ſobolis fœcunditatem, fructuum numerum, Reſolutionū repetitiones & durationes decernunt, & conſilia ineunt futuræ progreſsionis: ita prædeſtinatione accepta, mirabili deſiderio ad officia & terminos feſtināt. In arborum Reſolutionibus, continuitas maior apparet. Fructus enim omnes, ut pyra, poma, caſtaneæ, nuces, glandes, ſimul fere erumpunt, & continuitatem maturationis expectant: roſæ

uerò, uiolæ, crocus, coronariæ omnes, interruptas habent Resolutiones, & paroxysmorum repetitiones. Fructus eñ uel flores, qui maturitati uiciniores sunt, erumpunt, posthabita aliorum sorte. Transplantantur etiam tempora tam Digestionum quàm Resolutionũ. Vegetabilia enim quæ ex semine procedunt, tarda habent Digestionum uel fermentationum tempora, insitione uerò accelerãtur. Huius beneficio Plenilunia Lustrorum, in annua mutantur, & quæ septimo anno (interdum decimo) ex semine, fructuum germinatione, sobolem pollicebantur, si insitione serantur, consentaneas & hospitales radices nacta, prædestinationes accelerant, festinata mercede diligentiam humanam compensantia. Desiderium quoque totius Naturæ demonstrant celeritate gaudentis, ut prædestinationibus Mundanis absolutis, beatiora receptacula repetere liceat, perpetua quiete ornata. Resolutionum uel germinationum momenta iisdem de causis accelerantur, retardantur, immutantur. Ita cerasorum tempora, in pyrorum mutantur, uuarum maturitates, prunorum comites fiunt. Locorum, radicum, & proprietatum confluentium admixtiones, negocium hoc absoluunt. Hæc temporum rudimenta, si ad Anatomiam humanam debitè accommodentur, sanitatis & morborum periodos, paroxysmorum circuitus, silentia, Plenilunia, decrescentias, Crises, & Decreto-

cretoriorum dierũ rationes, magna facilitate demonstrabũt, multisq; difficultatibus & obscuritatibus sublatis, à Pythagoricorum numerorum iniustis usuris, à melancholiæ & humorum phantasticis commixtionibus, à Mensis medicinalis laboriosa computatione, ab excrementorum Geometricis fluxionibus, & expultricis facultatis ociosa patientia, nos excusabũt. Nec oportet formas ipsas & externas signaturas rerum naturalium, in Microcosmi Anatomia inquirere: sufficiunt proprietates, Scientiæ, Dona, prædestinationnes, Tincturæ seminales, uitæ & potestatis custodes. Vanum est, bouem in homine inquirere, cupressum, fagum, triticum, uitem, aurum, smaragdum; proprietates uerò & Tincturas radicales, actionum fontes, uuarum, tritici, hordei, auri, smaragdi, rosarum, uiolarum, qui quærit, inueniet. Neq; horum solummodo proprietates, sed etiã in quibusdam, uitrioli, sulphuris, nitri, mercurij, arsenici, antimonij, nappelli, urticæ, aronis, opij, mandragoræ, cicutæ, deprehendet. Resoluta uerò sunt semina rerum naturalium & spiritualia, in generationibus ac trãsmutationibus Microcosmi & Transplantatione externas illas signaturas, figurarũ, coagulationum, magnitudinum, amiserũt, intrinsecis seruatis, in quibus temporũ, saporum, odorũ, colorũ, caliditatis, frigiditatis, coagulationis, sed non mundanę, figurę, sed nõ externę, proprietates

constan-

constantes custodiuntur. Semina igitur morborum quæ ab ortu accepimus, longa habent digestionum tempora, ut epilepsiæ, podagræ, lepræ, melancholiæ. Quædam, septimo anno ad efferuescentias perueniunt, quædam decimoquarto, alia uigesimosexto, alia trigesimo oriuntur, & digestionum tarditatem, fructuum constanti & difficulter dissolubili progenie resarciunt. Qui uerò morbi in alimentis semina habent, siue inferioris globi, siue superioris, insitionum leges imitantur, & digesta tempora citius absoluunt, præsertim si confluentiam in Anatomia Microcosmi inuenerint. Locorum quoque uel agrorum diuersitates, tempora Digestionum uariant. Citius enim fermentantur, & ad efferuescentias promouentur, quæ in uentriculi Anatomia inseruntur morborum semina, quàm quæ in hepatis, renum, synouiæ, sanguinis & similium partium Elementis, recipiuntur: seruata tamen seminum analogia. Citius enim febrilia semina in renum Anatomia implãtata, ad germinationes uenient, quàm colicæ Tincturæ, in intestinis uel uentriculo: & in uentriculo, citius tertianarũ radices, quàm quartanarum, digestiones absoluent. Ita ephemeræ febres, id est aëreæ, uelocius ascendẽt, fermentatione peracta, quàm hecticæ uel ligneæ. Sic podagræ, serius Digestionum tempora conficient, quàm pleuritides, dysenteriæ, prunellæ: & inter podagras, aëreæ, & terrestres, citius

quàm igneæ & aqueæ. Talis analogia in omnibus morbis seruatur. Quia uerò in febribus, tempora Digestionum & Resolutionum manifestissima sunt, & circuitus paroxysmorum constantes, consideratione dignum est, qua ratione, regionum, ætatum, sexuum, alimentorum, consuetudinum neglecto discrimine, quartani, tertiani, & quotidiani circuitus perpetui & constantes, in tanta ægrorum & seminum diuersitate, custodiri possint. Principiò causæ communium & frequentium morborum occurrunt, seminum uidelicet copia, nascendi facilitas, locorum opportunitas. Hæc omnia in febribus intermittentibus concurrunt. Semina enim & impuritates febriles, sulphureæ nitrositates, in omnibus alimentis copiosissimæ inueniuntur, in uino, pane, leguminibus, carnibus, piscibus, cereuisia, oleribus, Italicis, Hispanicis, Germanicis, Anglicis, Arabicis, Asiaticis, Indicis, & omniũ nationum alimẽtis. Rursus, in corporibus iuuenũ, senũ, mulierum, uirorũ, Italorum, Danorum, Germanorũ, nobilium & rusticorum, separari debent in horas tales impuritates ab alimentorum puritate. Frustrata separatione ob errores & delicta uiuendi frequẽtissima, semen relinquitur: loca consentanea, repetita impressionum assiduitate cõstituens: quibus receptum, digestiones & fermentationes, breues non difficiles, ad exaltationem, fructuum resolutiones, ac efferuescen-

tias requirit. Atq; sic causas frequentis & communis calamitatis febrium inueniemus. Circuituum uerò æqualitas idcirco ubiq; ostenditur, quia ex proprietatibus specificis, intrinsecis, constantibus, fluunt Indiuiduę naturę proprietates, mobiles, externæ, & momentaneæ: in corporibus, alimentis, morborum seminibus, actionibus naturalibus, ratione locorum, ætatum, sexuum, consuetudinum, & similium assiduè mutantur: internæ uerò signaturæ, specierum & Principiorum radicibus cohærentes, permanent. Neq; externis impressionibus transplantantur, nisi interiorũ, & potentiorum astrorum Tincturæ conspirent, quibus conspirantibus, quia radices febrium intermittentium hermaphroditicæ sunt, æquiuocas generationes admittent. Ita tertianæ, in quartanas & quotidianas degenerant, & quartanæ rursus in tertianas, erraticæ in quartanas, intermittentes in continuas, & uicissim. Spuriæ quoque febres ob Transplantationes faciles q; frequentissimæ existunt, in quibus circuituum signaturæ immutantur, siue assumendorum q; faciendorum, & foris incidentium efficientia Transplantationes contingant, siue impuritatum diuersarum mixtione, siue ulteriori circulatione & exaltatione primarum radicum. Qua ratione semina morborum delitescant in corpore, & sine sensu, hostem ac mortem sæpe circumferamus, & quæ semina subia-

na subitò oriantur, quæ sensim, neutrali constitutione præmissa, superiori Capitulo exposuimus. Causas quoque sæpe adduximus, ex quibus transplantantur Digesta morborum tempora, id est, ex quibus accelerantur uel retardantur. Sic quotidianæ repletiones & comessationes, semina latentia ad messem accelerant, ut calx ad radicem arboris aspersa: sic intempestiua exercitia, uenus, animi affectus, ira, timor. Sic Athleticum corporis habitum damnauit Hippocrates, quia ex tanta potestate caloris digerentis alimentorum & exercitiorum robustissimorum assiduo usu excitati, semina grauissimorum morborum (sine quibus non uiuitur) ad exaltationes & extremitates calamitosas subitò promouentur, quæ alioquin ad tantas potestates non peruenirent, sed uel leuiores morbos producerent, uel paulatim à natura, deuicta propulsarentur. Absolutis Digestis temporibus, effervescunt radices morborum, & fructuum Resolutiones instituunt, continuas uel interruptas. Si enim Tincturas seminales efflorescentes, homogeneas, æquè maturas obtinuerint, continuitatem temporis, in resolutionibus fructuum custodient. Tales radices, ex impuritatibus constant sulphureis, arsenicalibus, auripigmentalibus, antimonialibus, in quibus salium ualidæ Tincturæ non sunt admixtæ, uel si admixtæ sunt, in primis saltem

superficiebus hærent, rigores, horrores, frigiditatesq́ producentes, donec consumtæ, puras, similares, impermixtas et continuas relinquant sulphurearum radicum Tincturas. Hæc est causa continuitatis febrium ardentium, hecticæ, pleuritidis, prunellæ, pestis & similium morborum. Salia quoq;, si similarem sulphurū naturam, longa Digestione acceperint, continuitatem Resolutionum æmulantur, ut in ulceribus apparet. Rursus, radices morborum heterogeneę, Resolutiones interruptas producũt, & paroxysmorum circuitibus, fructuum prædestinationes absoluunt. Sed quo pacto obseruatur certa proportio circuituū, si impuritas, uel radix, non est homogenea, sed heterogenea? Dico, illam heterogeneitatem, nō esse in specie, sed in gradibus, non quia radix contineat Tincturas diuersarum specierum, sed quia continet Tincturas, efflorescentia fructuum in lucem prodituras, alias maturitati uiciniores, alias uerò remotiores. Inde fit, ut hodie, partes maturæ efflorescant: cras, perendie, uel tertio die, quibus secundæ maturitatis sortes obtigerunt: tertio circuitu, quæ prædestinationes tertias acceperunt, idq́ continenter, in consumtionem omnium Resolutionum, in reuolutione radicis definitarum. Ita nonnullæ radices, quarto circuitu, debitum naturæ perficiunt, & in consumtionem, fructibus exhaustis, abeunt: nonnullæ, septimo, decimo, decimo-

quarto,

quarto, uigesimo, &c. Huc Aphorismus Hippocratis: Tertianę exquisitæ quatuordecim circuitibus terminantur: Quartanæ uerò exquisitæ, plures circuitus requirunt, anteaquam in radicum thesauris definitam fructuum sobolem, exhaurire posint. Tales Tincturæ uel superficies resoluendæ continuantur in Scientia radicis, & prædestinationes locorũ ac temporum ordinatas, certis numerorum proportionibus descriptas, ab initio Digestionis acceperunt. In fermentationibus enim seminum uel radicum, Resolutionum circuitus numerantur, & decreta temporum ualida peraguntur, quæ in Scientijs Tincturarum resoluendarum inscribuntur: ita stationes accipiũt ordinatas, primas, secundas, tertias, quintas, &c. quibus instãtibus, seruata progresionum proportione & continuitate, emergũt, & destinata officia, peragunt. Itaq; post primam sobolem, Resolutionem, exhaustis primis satellitibus, Tincturis, superficiebus, si secundæ, uicinæ, continuæ superficies uel Tincturæ, uigintiquatuor horis ad maturitates terminum destinẽtur, si Elementa & Principia corporum quibus obligantur resolutioni accommodata tanto temporis spacio reddere posint, circuitus quotidianos ostendent, tertianos, quartanos, quintanos, sextanos, menstruos, anniuersarios eadem ratione: seruabunturq; circuituum proportiones, ut qualis fuerit proportio primi ad secun-

dum, talis erit secundi ad tertium, tertij ad quartum, & sic deinceps: proprietatibus tamen uniuersalium temporum, et motuum naturalium analogijs non neglectis. Ita enim circuitus qui in principijs morborum contingunt, si cum ijs comparentur, qui in consistentijs uel declinationibus apparent, anticipationum, durationum & declinationũ collationibus plurimum distabunt. At uerò si proximi circuitus proximis conferãtur, exigua dissimilitudo apparebit. Transplantantur quoq; hæc circuituum uel resolutionum ordinata tempora, ex ijsdem causis, ex quibus digesta tempora antea declarauimus immutari. Sæpe sanguinis missione, purgatione, & similibus machinationibus, circuituum numeri abbreuiantur, immutantur, ad exaltationes destinatas peruenire non permittuntur, magna ægrotorum commoditate. Et si opportuna remedia exhibeantur, resolutis & consumtis radicibus, uniuersæ prædestinationum leges, fermentationum diuturna & dura decreta tutò ac citò tolluntur. Crises in ijs morbis contingunt, in quibus radices, posteaquam ad certum maturitatis gradum Tincturas resoluendas perduxerint, subita efferuescentia uniuersam sobolem cum tota radice resoluere possunt, idq; uel corporea uel uaporosa resolutione, resolutamq; impuritatẽ, uel per sudores, uel per sanguinis fluxum, uel per alui excretiones, rarò per urinas, cõfestim euacuare.

cuare. Vocabulũ Hippocrates nõ à Iudicijs, sed separationibus potestatũ uel spirituũ, à continuitate minerarum, desumsit. In cõtinuis febribus, & exquisitis tertianis, tales radices, Crises perfectas sæpe ostendunt. Apostematũ uerò radices, ut pleuritidis, prunellæ, pestis, carbunculi, & febriũ nonnullarũ continuarũ, minus exquisitarum, sępe imperfectas crises, per Depositionẽ, ut loquitur Hippocrates, & transmissionẽ resolutarum Tincturarũ ad suspectas partes, per urinas, & imperfectas euacuationes, relinquunt. Tales morbi, ubi prima germinationũ rudimenta emiserint, quod in plurimis quarto die contingit, in nonnullis tertio, quinto, sexto, septimo, octauo, &c. certa indicia futurę resolutionis demonstrãt. De quibus copiosius, in nostris De febribus, agemus: nũc omnia adferri nõ possunt. Multa quoq; dicẽda essent, de tẽporũ Transplantationibus in morbis, de mixtionibus impuritatũ, de locorũ proprietatibus quę tempora uariant, de continuis morbis, à principio decrescẽtibus ad solutionem usq;, uel augescẽtibus, uel in eodem statu permanentibus, de circuituum mixtione & præsentia in cõtinuis morbis: quæ omnia, locis & tẽporibus opportunioribus explicabuntur. Galenus causas circuituum ad partium dispositiones, trahentium, generantium, suscipientium, mittentium excrementa, retulit. Partes enim quæ aluntur, quoad similem habuerint

dispositiones

dispositionem ab eodem nutritæ alimento, æqualia quantitate, similia qualitate, & eodem temporis tractu, excrementa colligere, hæc deinde uel copia, uel qualitate, expultricem facultatem stimulare. Mirum, quòd antea paulatim non aggrediatur expulsionem, priusquam tanta coaceruetur copia, quæ sæpe naturę uires superare solet, & noxia symptomata inferre. Subitæ mutationes, & præcipites actiones, Naturæ sunt inuisæ: paulatim opus aggreditur, & securitatem magis quàm celeritatem amat. Dispositionem partium ubique inexplicatam reliquit, cui tamen excrementorum procreationem attribuit. Neque se res ita habet. Etenim incipientibus paroxysmis, in mineris non adest tanta excrementorum copia: sæpe exiguæ admodum impuritates animaduertuntur, quæ Tincturas habent copiosa uaporum supellectile fœcundas. Vaporosæ uerò Tincturę, quia Chærionium habent admixtum, non solùm excrementa intestinorum, uentriculi, renum, uiscerum, sanguinis, synouię, carnium, inquinare possunt, sed etiã uitalia Elementa totius Anatomiæ humanæ. Quinetiam accensis & exaltatis Tincturis sulphureis in morborum mineris, trahendi ualidam facultatem concedimus. Continent enim sępenumero spiritus insaturabili fame præditos: & antea diximus spiritus solùm esurire, & sitire, non corpora, potentioresq́; à debilioribus trahere, idq́; posteaquã

exaltati

exaltati fuerint, & in actum positi. Proinde non mirum est, si ex radicibus mercurialibus in capite resolutis, spirituumq; famelica attractione, tanta serosi catarrhi copia, breui tempore, per capitis emunctoria euacuetur, quanta in totius caluariæ capacitate comprehendi non possit. Neq; mirari oportet, si in pleuritide, sputi tãta copia, breui tempore tussiendo reijciatur, quanta in membranis & musculis intercostalibus nulla ratione contineri poterat. At uerò multi existũt morbi, in quibus spiritus famelici nõ adsunt, quorum resolutiones non permiscentur excremẽtis, ut melancholia, epilepsia, mania, in quibus circuitus custodiuntur ordinati, sine excrementorum adminiculo. Similiter, si dispositionem partium morbosam, id est, radices, semina, Elementa, mineras, Tincturas, potestates, astra morborum, olfecisset Galenus, facultatibus certè, quæ partibus sanis insunt, morborum gubernationem non ascripsisset. Silent Naturæ prioris ministeria, et hospitum potentiorum satellitibus prouinciam concedentes, incognitas eorundem molitiones, & nouas progressiones anxiè admirantur. Non est illa facultas in posterioribus uẽtriculis cerebri, alimentorum impuritates paulatim, quoad sanitate fruitur animal, expellens, quæ tantas conuulsiones, manuum, pedum, capitis, & totius corporis, in epilepticorum paroxysmis molitur: ualidiores adsunt uires,

quarum efficaci potẽtiæ uniuersum animantis robur obtemperat: quarum hostili & dolosa apprehensione, gloriosa illa statura tam superbi animalis, subitò prosternitur, & deformi ac horrenda agitatione, miserabiliter laceratur, ipso pauore astantium satis attestante, sacrum quippiam, dæmoniacum, potens, & humanis uiribus superius, adesse. Quocirca, neque expultrici facultati partium (cuius proprietates & naturam non explicauit Galenus) neq; excrementorum collectionibus uel trãsmissionibus, circuitus morborum ascribi debent. Nec qualitates excrementorum, crassities, tenuitates, uisciditates, caliditates, frigiditates, rectè adducuntur. Sunt enim signaturę & umbræ earundem proprietatum & potestatum, quæ temporum circuitus gubernant. Et quemadmodum colorum, saporum, figurarum Scientias continent, ita quoque coagulationum, & corporum consentaneorum signaturis, non destituuntur. Neque proprietates quæ crassas corporum coagulationes obtinent, tardiora perpetuò digestionum & resolutionum tempora ostendunt. In spiritualibus corporibus temporum diuturna silentia sępe existunt, ut in morbis astralibus apparet: crassa uerò & corporea semina in uentriculo, intestinis, & uicinis partibus, celeres habent periodos, & Lunæ circuitus, ut ait Hippocrates, imitantur. Tempora certè rerum omnium, posthabitis

corporis-

corporibus & extremis spirituum coagulationibus, in spiritualibus Tincturis radici uicinioribus perpetuò delitescunt. Quod ad reliquas morborum signaturas attinet, dolores, pulsuum immutationes, urinarum & aliorum excrementorum alterationes, concoctiones, cruditates, calores, horrores, rigores, frigiditates, somnos narcoticos, uigilias, deliria, insensibilitates, in summa, ad actiones lęsas, excrementa immutata, & externa corporum accidentia, quia temporis angustia, itineris necessitas, & Compendij leges, non admittunt, singulatim hoc loco explicari non possunt. Nihilominus si diligenter considerentur ea quæ de morborum Generationibus & Transplantationibus, actionum naturalium administrationibus, à nobis prodita sunt, non erit difficile symptomatum omnium generationes & progressus inuenire. Exempla et Methodos inueniēdi, antea posuimus: hîc quoque nonnulla adijcientes, finem huic Capiti imponemus. Itaq; dolorū causas inprimis adiungemus. Hi omnes, à spiritibus salium resolutis proficiscuntur, in quibus saporum extremitates adsunt, ut austeritatis, aciditatis, acrimoniæ, salsedinis & similium: ut uel hinc palàm fiat, quàm ineptè contra Archigenem disputet Galenus, secundo De locis affectis, quòd saporum nomina doloribus accommodauerit: acerbum, austerum, acidum, mordax,

ſalſum, dulce, amarum, acre, lingua iudicari: ſiccum, humidum, calidum, frigidum, aſperum, leue, tactu: dolorem uerò tactus eſſe ſymptoma: proinde ex obiectis tactus, differentias & nomina dolorum deſumi debere. Næ ille ſubtili lingua præditus fuit, ſi saporũ differentias ſine tactu deprehendere potuit. Tactum ſanè omnibus ſenſibus communem conceſſerunt Philoſophi. Neq; ullam actionem uel paſsionem ſine tactu fieri poſſe, aſſerunt Peripatetici, confirmant Platonici. Sapores uerò, amaros, acidos, auſteros, acres, linguæ dolores inferre differentes, etiam pueri ſciunt: catarrhos, dolores ſalſos producere, & ſalſedine aſperã arteriam ac pulmonum cannas fatigare, multi ægroti conqueruntur. Facilius quoq; intelligitur dolores colicos ex acetoſiſsimis, pontagioſis, & acutiſsimis Tincturis per omnia penetrantibus proficiſci, quàm ſi ex frigiditate (quę tanta in uiuente eſſe uix poteſt, ut tam immanes dolores ciere poſsit) ſiccitate uel aſperitate, oriri dicantur. Ex eſu acidorum, dentes & gingiuę dolent, dolorisq; ſpeciem nomine inſigniunt ex ſaporũ proprietatibus deſumto. Rurſus, uſu ſalſorum, lingua, palatũ, gula, dolent, dolorisq; diuerſam à priori ſpeciem; diuerſo quoq; nomine exprimunt homines ita affecti. Dicunt enim ſe triſti ſenſu, id eſt dolore, eoque ſalſo, laborare. Idem contingit ex uſu acrium, ut zingiberis, piperis, aronis, perſicariæ, &c, amarorum

quoq;,

quoq;, ut absynthij, fellis, centaureæ. In omnibus sanè, differentes dolorum species repræsentantur, saporum proprietatibus cohærentes. Quòd si similes dolores, proprietates, in alijs quoq; partibus contingant, quis similibus affectionibus, causis, effectibus, similia nomina rectè accommodari posse negabit? Neque proprietates, et obiecta sensuum ea ratione cõfundentur. Linguæ officium est, saporũ discrimina interpretari, affectiones uerò, & impresſiones saporibus cohærentes, non solùm lingua, sed & aliæ multæ partes, etiam inuitæ, percipient. Sapores etiam extremos, & ad summam exaltationem ductos sæpe continent, quales, si linguæ repræsentarentur, dolores maximos & intollerabiles sępe inferrent. Iniustè igitur Archigenem accusat Galenus, quòd dolorum differentias, saporum beneficio declarauerit, & nomina ex affectionibus saporum desumta doloribus accommodauerit. Immemor procul dubió fuit, etiam Hippocratem, febrium differentias, quæ tactu dignoscuntur, mordaces appellasse, acutas, & salsuginosas. Dulces uerò sapores, propterea non inferunt dolores, quia non sunt extremi, sed medij, maturi, æquabiles, permixti, sine ualida saliũ Tinctura, à qua dolores & extremi sapores proficiscuntur. Loca autem quæ uehementisſimis doloribus conflictantur, cõfluentiam habent cum salibus potentisſimis, ut orificium uentriculi, intestina, renes,

uesica, synouia. Continent enim mucilagines, in quibus spiritus salium acutissimi & extremi, sæpe latent, & longa digestione separantur, ac ad exaltationes ducuntur. Hinc arthritides, chiragræ, podagræ, Cedmata Hippocratis, dolorificæ fluxiones, cephaleæ, hemicraniæ, dentium dolores, ob confluentiam spirituum salis cũ synouia, in qua, uaporosa resolutione recepti, lentas coagulationes admittunt, salium potentibus Tincturis & saporibus insignes. Viscera uerò tantis doloribus non affliguntur, quia non habẽt confluentiam cum spiritibus & Tincturis salium, id est, nõ constant ex proprietatibus trium Principiorum, quæ salium insignes proprietates demonstrant, magis boli, cachymiæ, sulphurearum terrarum naturam referũt, in quibus spiritus obtusi, insipidi, graues ac tardi, deprehenduntur. Atque hæc uera ratio est, quare dolores graues in uisceribus contingant, non neruorum copia, uel penuria. Qui dolores, à cõtusione, sectione, ustione, externa calefactione uel refrigeratione cõtingunt, Relollacei sunt, id est, à corporibus uel qualitatibus mortuis producti, toto genere ab ijs discrepantes, quos hactenus descripsimus, qui à Tincturis Chærionijs, uel qualitatibus uitalibus in corpore nascuntur. Stupores, insensibilitates, somni narcotici, à spiritibus sulphureis proficiscuntur, in quibus proprietates papauerinę, mandragorinæ, cicutariæ, hyoscyaminæ

ſcyaminæ, & ſimiles, uigent. Pulſuum motiones, ordinatas & naturales antea diximus à ſpiritibus uitalibus proficiſci, nō à corde uel arterijs. Ablatis enim ſpiritibus, uel ſilentibus, arteriæ uel cor, in æternum, non mouebuntur. Itaque à ſpiritualibus Tincturis & uaporoſis reſolutionibus morborum tranſplantantur, & admixtione ſpirituum narcoticorum, quales in principijs paroxyſmorum febrilium reſolui diximus, tardi redduntur, parui, contracti, pigri, quia ſtyptica uis, & frigida, cum narcoticis ſpiritibus uel uaporibus coniungitur. Accenſo ſulphure febrili, quia celeres motus habet & magnos, ſimiliter alterantur pulſus, & inæquales redduntur, ob admixtionem peregrinarum Tincturarum, in quibus eſt poteſtas con trahendi, exiccandi, calefaciendi. Immutantur pulſus à reſolutionibus & ſpiritibus omnium morborum, qui uitalia Elementa penetrare, inquinare, & afficere poſſunt, & ſecundum proprietates ſpirituum reſolutorum, uitalibusq́ Elementis permixtorum, mutabuntur pulſus. Horum proinde proprietatibus & legibus obtemperabunt neceſsitates & inſtrumenta. Robuſti pulſus, qui digitorum carnes ualidè feriunt, & iuſta profunditate ingrediuntur, obſeruandi ſunt. Indicant enim Elementa uitalia non eſſe admodum inquinata, nec potentibus Tincturis hoſtilium ſpirituum occupata, niſi in arſenicalibus,

auripigmentalibus, antimonialibus, nappellosis, & similibus morbis, ut in peste, pleuritide, febribus malignis. Talium enim morborum Tincturæ, quamuis pulsuum motiones non varient sensibiliter (ob motum sulphuris huius accensi, motibus naturalibus pulsuum, similem) nihilominus præsentẽ perniciem ac celerem resolutionem uitæ moliuntur. Languidi quoq; non semper læthales existunt. Sæpe, ex resolutionibus spirituum mercurialium insipidorum, humectati spiritus uitales, falsam debilitatis opinionem pepererunt. Pulsant etiam inflammatæ partes, non propter compressionem arteriarum, quia in unguibus, & digitorum extremitatibus manifestissimi pulsus in inflammationibus apparent, quamuis arteriæ nullæ ibi conspiciantur: sed quia sulphur ibi continetur accensum, cuius natura est agitari, moueri, & pulsare. Ordinatè uerò pulsat, quia continuitate uitalis Elementi fruitur, cuius ordinem imitatur. Miror industriam Galeni, & sensuum exquisitam subtilitatem, in pulsuum tam obscuris, latentibus, uix mente comprehensibilibus differentijs dignoscendis. Certè, multos uidi Medicos, in Germania, Italia, Gallia, totius uitæ decursu in artis operibus uersatos, qui sanctè affirmabant, & adhuc multi affirmant, omnes illas differẽtias à Galeno non fuisse tactu deprehensas, sed Geometricis & Musicis rythmis descriptas, ut gloriam alijs eriperet,

peret, & iudicandi subtilitatem ostenderet: earum rerum dignotiones sensibiles iactasse, quæ, quia à nullis sentiri possunt, reprehensionem non admittunt: perinde, ac si quispiam, naues in cœlo, uel nouas stellas, uel Satyros infra terram saltantes se aspicere, obstinatè affirmaret, à nullo mortalium redargui posset, nisi quis eiusdem sapientiæ afflatu bearetur. De calore, rigore, horrore, frigore, & similibus morborum accidentibus, sæpe antea dictum est: & iam nox humida cœlo præcipitat, suadentq́ cadentia sydera somnos. Itaque breui repetitione, rationes dispersas coniungentes, dicemus: LOCA MORBORVM DIVERSA ESSE, SEMINVMQVE CONDITIONES ET PROGRESSIONES IMITARI, QVAE EX SPIRITVALIBVS TINCTVRIS, AD CORPOREAS COAGVLATIONES SAEPE DESINENTES, LOCORVM DISSIMILES SOCIETATES OSTENDVNT. ACTIONES LAESAS NON MINERAS MORBORVM, SED CONSENSVS ET SYMPATHIAS PARTIVM DECLARARE, EXCREMENTA, DOLORES, TVMORES IN CORPOREIS ET POSTREMIS AFFECTIBVS SOLVMMODO SIGNIFICARE: IN PRIMIS VERO' RADICIBVS ET SPIRITVALIBVS TINCTVRIS, ELEMENTALIA LOCA, REMEDIORVM BENEFICIO ET SYMPTOMATVM VEHEMEN-

TIA RECTIVS INQVIRI. TEMPORA DEINDE MORBORVM, TAM DIGESTIONVM QVAM RESOLVTIONVM, EX SCIENTIIS, ET DONIS SEMINVM PRAEDESTINATIONES ACCEPISSE, ESSEQ'VE IN FAMILIA EARVM SIGNATVRARVM, QVAE SPECIEI VEL RADICI, NON INDIVIDVIS COHAERENT. TRANSPLANTARI TAM LOCA QVAM TEMPORA MORBORVM EFFICIENTIA CAVSARVM, QVAE TRANSPLANTATIONES EFFICERE SOLENT. POSTREMO SIGNATVRAS ET SYMPTOMATA RELIQVA MORBORVM, VT ACTIONVM LAESIONES, EXCREMENTORVM IMMVTATIONES, CALORES, DOLORES, COLORES, EX SPIRITVALIBVS ET VAPOROSIS RESOLVTIONIBVS MORBIDARVM RADICVM PROFICISCI.

Ita natos ac educatos morbos, posthac Curatoribus concedemus.

DE

DE CVRANDI RATIONE ET LEGITIMA INDICATIONVM ac Remediorum administratione.

CAP. XIIII.

DEmonstratis morborum seminibus, radicibus, principijs, differentijs ac proprietatibus, Generationibus quoque & Transplantationibus expositis, tempestiuum nunc fuerit curationum leges & Methodos adiungere. Ita enim difficultates, & occultæ Mechanicæ obscuritates, in morborum natiuitatibus ac Transplantationibus, manifestius explicabuntur, ueritatemque inuisibilis Theoriæ, sensibiles actiones & effectus confirmabunt. Itaque, quia morborū omnium impuritates, radices, & semina, in humanam Anatomiam, uel ab ortu, uel postea alimentorū usu, implantantur, primum & precipuum curationis uel sanationis consilium erit, tales impuritatum mixtiones auferre. At uerò dissimilis est conditio harum mixtionum. Quædam enim ipsis radicibus humanæ naturæ proximè adhærent, & Scientias coniunxerunt cum inuisibilibus & primis Principijs Microcosmi, naturalibus tamen. Tales, quia Speciei iunguntur, et Scientiarum ac prædestinationum mixtiones admittunt, sensibilibus actionibus non subijciuntur, nec ulla artificum

uel Naturæ industria separari possunt, sed prædestinationum terminos, immutabili necessitate constituunt. Ita, quæcunque nascuntur, morti confestim obnoxia fiunt. Neque Medicina coniugium uitę & mortis separationi destinatū, perpetuum efficere potest. Pauci quoque huius mixtionis necessitate uitæ usuras relinquunt. Aliæ mortis species accedūt, plures mixtiones superueniunt, parentum culpa, propria intemperantia, & nouis ac noxijs Elementorum resolutionibus, quę in sæculi consumtionem, singulæ, suis temporibus, aderunt. Huiusmodi mixtiones, Indiuiduorum sunt, Speciei uel Radici inseparabiliter non cohærent, nec necessariæ, natura & natiuitatis ratione, nisi temporis diuturnitate coniugia inseparabilia contraxerint. Siue igitur hæreditario parentum semine, siue alimentorum culpa, siue externarum impressionum iniuria, impuritates & radices morborum in humanam Anatomiam introducantur, Medicinam in Natura habent, cuius beneficio separari possunt, resolui, aboleri, illæsa & constante radice prima, specifica, & pura, humanæ naturæ. Leuioribus remedijs auferuntur, ultimarum uel postremarum mixtionum impuritates, quæ alimentorum exiguo breuique delicto, uel temporum mutationibus consuetis, inplantantur. Potentiora uero requiruntur ad primas, hæreditarias, connatas impuritatū mixtiones tollendas. Quocirca

nec podagræ, nec hydropes, nec lepræ, nec epilepsiæ insanabiles sunt, siue hæreditariæ, siue alimentariæ existant, siue leuiores, siue grauiores, siue incipientes, siue confirmatæ, nisi occulta prædestinatione, mortalibus incomprehensa, insanabiles euadant. Accidentia superuenientia, & morbi secundarij, uel læsiones, ut calculus adamantinus in uesica, bolus consumatus in hepate uel liene, tophi podagricorum lapidescentes, remediorum ope uix resoluuntur. Carnes quoque in ulceribus corruptæ non restituūtur, quia uitæ continuitatem amiserunt. Sed hæc symptomata morborum, hi effectus, non impediunt, quominus radices, causæ, principia, à quibus diuturna temporis decursione proficiscūtur, remedijs tolli possint. Quidquid in Natura radices habet, quidquid seminales Tincturas Transplantationum authores possidet, quidquid mixtione peregrinas prouincias occupauit, separationi obnoxium est, & separatores, prædestinationum abbreuiatores, durationū, magnitudinum, colorum, saporum, coagulationū Transplantatores & destructores obtinet: alioquin Transplantatio nomē inane erit sine subiecta re. Vt autem consilia curationū, & Indicationum rationes, rectius intelligi possint, sanationum Ideas, morborumque differentias, hisce cōtemplationibus opportunas, Remediorum facultates, & agendi modos, ordinatè proponemus. Quibus de-

claratis censuram Indicationum diuersarum sine iniuria breuiter instituemus. Sanationes quæ manuum ministerio perficiuntur, ut luxatorum artuum repositiones, fracturarum cōuenientes deligationes, sectiones, ustiones, uenarum incisiones, scarificationes, & similes operationes, artificiales planè sunt, externæ, corporum agilitate, exercitatione, & consuetudine, potius quàm Naturæ potestate, absoluendæ. Aegritudines quoq;, uel morborum lęsiones, hisce curationibus obtemperantes, externæ sunt, sensibus subiectæ, in quibus communi sensuum iudicio insinuantur agendi rationes, id est, repræsentantur Indicationes etiam rusticis, habilitas uerò, consuetudo, & exercitatio perficiendi propositi, artifices constituit, qui gloriæ & auaritiæ stimulis incitati, officijs suis sæpe abutuntur, secantes, urentes, & extrahentes, ubi nec sectione, nec ustione, nec extractione opus esset. Quia uerò fracturis, contusionibus, & luxationibus, sæpe superuenerunt symptomata, ut inflammationes, exulcerationes, dolores, & fluxiones, non solam repositionem uel deligationem sufficere, sed remedijs, & Naturæ adminiculo opus esse intellexerūt. In his symptomatibus obscurę erāt causæ, nec sensuū externis & nudis coniecturis, agendorū rationes statim demonstrabantur. Itaq; subtiliore inquisitione causas & generationes symptomatū, uel ipsi quęsiuerunt, uel à priori-

bus quęsitas acceperũt, remediorũq; naturas ac facul tates talibus affectionibus resistentes. Casus certè, & fortuita experiẽtia, in his & similibus, magis quàm ratio ac rerũ scientia, magistra fuit, quemadmodũ in uulneribus quoq; apparet, quorũ curationes, his uicinæ sunt. In ijs enim remedia Antiquorũ, et Empiricorum prestãtiora sunt, quàm Dogmaticorũ et Neotericorũ Indicationes requirũt. Alij morbi, qui ex semine nascũtur, qui mixtiones et insitiones impuritatũ sequuntur, ut ulcera, febres, podagrę, epilepsiæ, hydropes, colicæ, pleuritides, sanationes difficiles, obscuras, sæpè desperatas, obtinẽt, quia Indicationes, quæ ex sensuũ analogismis ducũtur, in his steriles sunt, et natiuitates eorũ difficulter intelliguntur. Remediorũ uerò naturæ & preparationes, quibus tolluntur, difficillimè inuestigantur. Hinc tantæ curationum diuersitates, & incurabilium morborum nouæ Centuriæ defluxerunt. Quos Labyrinthos, & inexplicatos nodos, proposita sanationum infallibili, naturali, ac consentanea Definitione, hac lege expediemus. Sanatio Vniuersalis & perfecta, est ablatio impuritatũ, uel Radicum morbidarũ, mixtione nõ necessaria in humana Anatomia insitarũ, quæ Balsamo naturali remediorũ, humanę naturę cõsentaneo, perficitur, resoluente, consumente & dissipãte impuritatũ seminarias Tincturas, corroborãte uerò, cõsolidante & custodiente innatũ

Micro-

Microcosmi Balsamum. Particularis est, in qua nõ semper radices ipsæ, uel seminales Tincturæ morborum tolluntur, sed sæpius fructus, symptomata, paroxysmi, dolores, mitigantur, prohibentur, ad exaltationes peruenire non permittuntur, excremẽtorum euacuationes instituuntur, & debilitatæ naturæ corroborationes adiunguntur. Tales curationes, gradus habent, altiores & inferiores, prout magis accedunt uel recedunt ad proprietates & conditiones uniuersaliũ curationũ, fiuntq; Genericæ, Subalternæ, Specificæ, Indiuiduæ, ratione graduum & proprietatum. Tria enim hæc, Morbi, Remedia, Sanatio, analogias habẽt consentaneas & reciprocas, præcipuè uero, remediũ & curatio. Differentiæ proinde remediorum, curationum uarietates pariunt, & morborum naturæ, exaltationes, loca, generationes, curationum ac remediorum ordines, demonstrant, & uicissim. Sic morbi hereditarij, ubi ad exaltationes peruenerint, & alij quoque morbi consumati, ut epilepsiæ, podagræ, lepræ, hydropes, sanationem Vniuersalem requirunt, & remedia perfecta. Quæ uerò podagræ, epilepsię, lepræ, hydropes, & horum morborum affines, febres, apostemata, icteritiæ, cachexiæ, ulcera, scabies, tubercula, fluxiones, paralyses, catarrhi, colicę, cephaleæ, nephritides, nondum ad extremitates uenerunt, minus Vniuersalibus remedijs, & curationibus sæpe Particularibus

ribus obtemperant. Optanda quidem esset Vniuersalis curandi ratio, sed paucis concessa fuit: nihilominus particularis, non est contemnenda. Sæpe enim in morbis, etiam grauissimis, Vniuersalis officio fungitur, impuritatum radicibus consumtis, & Balsami uirtute confirmata. Huius differētias & rationes, paucis exemplis illustrabimus, & uiam Veritatis, quoad licet, aperiemus. Demonstrauimus antea, actiones omnes naturales, à spiritibus spiritualibusq; Tincturis proficisci, in quibus mechanicæ Scientiæ triū Principiorum uigerent. Ita enim morbi implantantur in Mumias, Elemēta & Anatomias partium Microcosmi, ex uaporosis Tincturis alimentorum, in quibus impuritatum & morborum Scientiæ ac prædestinationes latent: ita digestionum temporibus fermentantur, augentur, & ad generationes perducuntur; quibus instantibus, resolutione uaporum & spirituum paroxysmos & symptomata omnia pariunt: ita remediorum actiones ex spiritibus uitalibusq; spirituum Tincturis procedunt, nō ex corporibus, uel mortuis Relollaceis' que qualitatibus. Spiritus sunt qui resoluunt, qui uomitiones, alui excretiones, urinas, sudores, insensiles transpirationes, menstrua promouent: spiritus mundificant sanguinem, & uitalia Elementa clarificant: spiritus consolidant, tonum & robur uitali Balsamo impartiuntur: Spiritus somnum generāt,

fluxiones sistunt, dolores demulcent: spiritus morborum diuersoria soli sciunt, & Scientiam resoluēdi, euacuandi, consumendi impuritates morbosas soli possident. In summa: quæcunque ad curationē requiruntur, omnia in spirituum potestate continentur. Itaque spirituum differentias & proprietates, de quibus sæpe diximus, repetere oportet, si sanationum mysteria intelligere uelimus. Sunt autem Spiritus, astralia uel inuisibilia corpora, accēsa, resoluta, sublimata, uel in actum reducta, proprietatibus trium Principiorum insignita, quibus actionum causas ascribunt. Discrimina Spirituum plurima sunt. Quidam arctiora coniugia cum corporibus cōtraxerunt, qui corporei quodammodo, crassi, & tardi euadunt. Quidam uerò corporibus subtilioribus adhærent: alij puri sunt, alij permixti: alij salium proprietates magis referunt, alij sulphurearum specierum, alij mercurialium. Actiones quoque & impressiones spirituum diuersæ contingunt, spirituum differentijs analogæ. Nam corporei, in partibus uicinis solummodo imprimunt, & saporum ac salium crassiorum proprietatibus agunt. Hi in uentriculo & intestinis impuritates sulphureas, crassas, uomitioni destinatas, uel alui excretioni, resoluunt. Alij uerò qui corporum crassorum commercia non habent, colorum, lucis, & subtilissimorum saporum Tincturas, impressiones & actiones imitantur: tales

clarificant, consumunt, mundificant, subtilium Tincturarum & impuritatum resolutiones moliuntur, & uolatilitate ac facili penetratione præditi cum sint, uitalia Elemẽta uniuersi corporis tingũt, locisq́; distantibus facilè actiones imprimunt. Potestates quoq; horum spirituum differũt, nec omnes qui subtiliores sunt, ualidioribus quoq; proprietatibus insigniũtur, neque morbi omnes qui in sanguine, synouia, carnibus, uisceribus consistũt, grauiores sunt ijs, qui in uentriculo, intestinis, uel mesenterio fundantur: alioquin frustra adhiberentur spiritus Vegetabilium in morbis sanguinis & remotarũ partium. Tales actiones, & actionum authores intelligere oportet, priusquam Curationũ leges explicari possint. Morborũ quoq; differentias & proprietates præmittere cõuenit, quas antea ex impuritatũ diuersis seminibus deduximus, inhærentium in Balsamo uitali et Mumia partium humani corporis, quæ ablui, resolui, & consumi debent, remediorum consentaneis spiritibus. Declarauimus enim, morbos ferè uniuersos radices habere similes, locis solùm differre, adeoq́; morborũ summa genera, primas radices, ad quas reliquæ, tanquã ad fontes & principia reducuntur, nõ esse multas. Hîc uerò quatuor morborum omnium Monarchas cõstituemus, impuritatum radicibus manifestè differentes. Ad horum deinde familias, morbos reliquos obscuriores,

inferiores, debiliores, & imperfectos, magna curationis commoditate, reducemus. Quæcunq; enim morborum ſemina in humana Anatomia fructus & ſymptomata proferunt, affinitatem habent uel cum Lepra, uel cum Podagra, uel cum Hydrope, uel cum Epilepſia. Lepræ inſignia gerunt, ulcera omnia, pruritus, ſcabies, alopeciæ, furfures, ſquammæ, ſciſſuræ, cutis fœditates, puſtulæ, malum mortuum, & ſimiles affectus. Podagræ ſignaturas oſtendunt, colicæ, nephritides, orexes, dentium dolores, arthritides, dolorificę fluxiones, cephaleæ, hemicraniæ, &c. Hydropis affines ſunt febres omnes, apoſtemata, icteritiæ, cachexiæ. Ad Epilepſiam referuntur, catarrhi, paralyſes, palpitationes cordis, ſpaſmi, uertigines, melancholiæ, apoplexiæ, ſuffocationes uterinæ, & uicini morbi. Tranſplantationes quoque horum conſiderare utile eſt. Conſpirant inter ſe omnium morborum radicales impuritates, & mixtiones Tranſplantationum authores, facilè admittunt. Ita ſæpe conſpiciuntur catarrhi podagrici, paralyſes leproſę, apoſtemata, icteritię, cachexiæ, ulceroſis proprietatibus inquinatæ, febres arthriticæ, paralyticę, catarrhoſę, ad prędeſtinationes leproſas inclinatæ. Sic nouorum morborum reſolutiones, ſiue Tranſplantationes conſtituant fœcundas, ſiue euaneſcentes, uel ſubitò uel tardè, ut morbi Gallici, ſudoris Anglici, peſtis petechioſæ, prunellæ,

dyſente-

dyſenteriæ, pleuritidis, & ſimilium Tincturæ Epidemicæ, in radicibus antiquarum impuritatum inplantatæ (cum ijs enim confluunt) mirabili mixtione adulterinas morborum ſpecies proferunt, ſymptomatum inſueta pernicie, uehemētia & copia comitatas. Magnum operæpretium ad ueras & legitimas morborum curationes adferunt hæ diſtinctiones. Longè aliter tractandi ſunt morbi permixti & tranſplantati, quàm ſimplices & legitimi. Quamuis autem abſoluti hydropes, perfectæ lepræ, cōſumatæ podagræ & epilepſiæ, Vniuerſali ſolummodo curationi ſubijciantur, in qua Indicationum pluralitates, particularitates, ordines, locum non habent, ſed una eademq́ Medicina, reſolutiones, conſumtiones, regenerationes et corroborationes abſoluantur: nihilominus, quia talium Tincturarum (ſcio multos pluralitate offendi) occultæ prædeſtinationes, quarum poteſtate Vniuerſales illæ curationes perficiuntur, in maieſtate Naturæ latent, diſpenſationibus mundanis non ſubiectæ, & paucíſsimis conceſſæ, ſi minus Vniuerſales, Particulares, Subalternas, Specificas, Indiuiduas curationum ſpecies attingere liceret, beati utiq; eſſemus. Particulares dico curationes, quæ tamen conditiones & proprietates Vniuerſalis illius & ſummæ, legitimè, quoad fieri poteſt, imitentur: quæ relicta Indiuiduorum infinitate ad Specierū & ſuperiorum Generum

ſimplicitates, unitates, & poteſtates aſcendũt: quæ faſtidioſam Indicationum copiam, debilitatẽ, & uirium extremam egeſtatem, inſociabilem & implacabilem repugnantiam, ordinationem diuturnam, ſępe lubricam & pernicioſam, ſuperarunt, depoſitis ac deſtructis remediorum Indiuiduis Tincturis. Tales curãdi rationes ſæpe Vniuerſalium officia abſoluerũt: podagras, lepras, hydropes, epilepſias, ſuſtulerũt: ulcera, febres, icteritias, apoſtemata, colicas, catarrhos, unicæ Indicationis poteſtate ſanauerunt. Neq; difficultates, Elementa, gradus et exaltationes morborum aliunde rectius deprehenduntur, quàm ex Particulariũ curationum et remediorũ effectu, impreſsione, & poteſtate. Ita Particulares curationes & curationũ authores, oſtendunt, Quartanas, interdum epilepſijs, icteritijs, hydropicis & podagricis affectibus obſtinatiores, ualidioribusq; Tincturis ac uinculis Elemẽta ſua, & mineras occupaſſe. Ita Particulares Curatores declarant nõnullos morbos in uentriculi & inteſtinorũ Anatomia fundatos, difficiliores eſſe, ægrius tractari, reſolui, conſumi & deſtrui, quàm alij in ſanguine, ſynouia, carnibus, uiſceribus, recepti. Ita Particularium remediorum Scientiæ & agẽdi proprietates, magna Medicorum admiratione demonſtrarũt, eſſe impuritates morborum in uentriculi & inteſtinorũ Mumia radicatas, quę per urinas, ſudores, inſenſiles tranſpirationes euacuari

cuari uolūt, frustraq́; in his expectari uomitiones, uel alui excretiones. Rursus, in sanguine, synouia, carnibus, uisceribus, sæpe contineri impuritates, quæ naturales euacuationū uias, per aluum & uomitum, obtinent. Ita consensum ac conspirationem Naturæ aperiunt, ac infinitas difficultates & obscuritates sola ratione incōprehēsibiles, facili ac manifesta actionū euidentia explicant. In huiusmodi enim remedijs, Scientiæ cōtinentur immutabiles, locorū, radicum, resolutionum, expulsionū, & similium actionum ac prædestinationū duces. Horum beneficio discernūtur morbi Dependētes, secūdarij, à solitarijs & primis, in quibus fomites ac Tincturæ, aliunde nō accedūt, quę recidiuis & inexpectatis paroxysmorū recursionibus, curationes reddunt difficiles. Temeritatem quoque eorum Medicorum accusant, qui Indiuiduæ particularitatis remedia interdum nacti, posteaquam febrium quartanarum uel tertianarum, icteritiæ, adulterini hydropis, podagrę, epilepsiæ, &c, curatores extiterunt, gloriosa ostentatione, immerita remedia infamarunt. Quia enim in alijs morbis qui leuiores censebantur, frustra exhibita, opem denegarent, abutentium errores & peccata sustinere coguntur. Neq; enim ita ad Specierum & Generum prouincias exaltantur remedia, ut si hydropes adulterinos curarint, etiam inferiores omnes morbos curent, ut febres, cachexias:

xias, icteritias: neque si quartanas aliquãdo abstulerũt, etiam tertianas & quotidianas omnes auferent: sed quartanarum, hydropum, & similium morborum radices, semina, Elementa, tempora, mineræ, exaltationes, antea considerandę sunt, & remediorum naturæ, ordines, præparationes, exaltationes, gradus, compositiones, &c. Ita enim iustius prouinciæ distribuentur, & latiora imperia, potentioribus Curatoribus æquissimè cõcedentur. Qua igitur ratione & Methodo deprehendi possunt leges Particularium curationum? Sanè, si Exemplaris, Ideæ, uel Generis perfectionem æmulari debent, & proprietates Vniuersalium sanationum, quoad fieri potest, imitari: si conditiones, quas antea in Idea perfectæ curationis coniunximus, distributas explicauerimus, & certis differentijs, in Natura facultates & radices habentibus, Generis potestatem resoluerimus: Species omnes, tam Subalternas, quàm Indiuiduas, Particulariũ curationum, ordinatè inueniemus, quas postea, singulis morbis, prout necessitas & usus requirit, artificiosè & debitè accommodabimus. In Vniuersali curatione diximus fieri ablationẽ, resolutionem & consumtionem impuritatum, quæ mixtione non necessaria radices egerunt in humana Anatomia. Huius ablationis, resolutionis, uel consumtionis differentias illustres, ex specierum & remediorum Particularium proprie-

proprietatibus, si adduxerimus, curãdi rationes Subalternas & Indiuiduas utique constituemus. Deprehendimus in ordine Vegetabiliũ, Mineraliũ, & Animalium, proprietates trium Principiorum, quæ resoluere, abluere, & consumere possunt impuritates febriles ad coagulationem non tendentes, & mucilaginosas, coagulatas, plus, minus, siue ad bituminosas, siue ad bolares, siue ad lapideas, siue ad arenosas coagulationes declinent, nisi ad ultimam materiam peruenerint, & prædestinationis terminum attigerint. Tunc enim, Naturæ legibus, non conceditur regressus. In his proprietatibus, plurimas differentias conspeximus. Quędam enim, impuritates ablutas & resolutas uomitione reĳciebant, in quibus antimoniales & helleborinæ facultates uigebant: quædam, per aluum, quæ scammoneatis & colocynthiacis uiribus pollebant: quædam uerò per utrasque uias. Morbos deinde nonnullos, sed paucos, uidimus obtemperare actiõnibus harum proprietatum. Itaque cõiunximus & correximus, non communi Methodo, cõtundantur, misceantur, fiat puluis: neque, Recipe radices, flores, semina, fructus, cortices, aromata, decoquãtur secundum artem, fiat Apozema: nec simplici infusione & expressione: sed alia ratione, de qua sequenti Capitulo dicemus. Ita, quæ debiliora erant frustra in morbis omnibus grauioribus adhibebantur: quæ uerò ualidiora,

quamuis sæpe opem tulerint, nihilominus, quia symptomatum perniciem & uirium deiectionem, semper fugiendam, adduxerunt, ab usu eorum destitimus. Aliam deinde rationem purgantium quæsiuimus, in quibus non deiectionum numero uel copia, facultatum potestatem & prestantiam æstimauimus, sed ubi morborum radices, impuritatesq; ablatas, ex symptomatum remissione & uirium restitutione animaduertissemus, officium absoluisse hæc remedia iudicauimus, siue absoluta consumtione sine sensibili excretione, impuritates tollerent, siue urinas, siue sudores, uel deiectiones mouerent. Eadem ratione, diuretica & diaphoretica quæsiuimus (non enim per aluum excerni uolunt omnium morborum impuritates) & similes differentias deprehendimus. Mundificantia quoque & clarificantia Balsamum, spiritus, & Elementa omnia Microcosmi, adiunximus. Rursus, in Vniuersali curatione, non solùm ablationes impuritatum, sed etiam corroborationes Balsami innati, consolidationes, regenerationes, uirium refectiones, humectationes, mitigationes, sedationes, administrabantur, & ablatis symptomatum cruciatibus, amica quies naturæ reddebatur, uidebaturq; Vniuersalis curatio, corroboratione Balsami, mitigatione, & quieta Transplantatione, hostiles impuritates superare. Sepe enim resolutiones & fructus morbo-

morborum, ipsis radicibus perniciosiores existunt. Vitalia enim Elemēta tingunt, ad quę radices ipsæ, in silentijs & digestionum temporibus, uix perueniunt, & syncopas, uirium resolutiones, palpitationes cordis, anxietates, inquietudines, deliria, uigilias, somnos narcoticos, fluxiones breui mortem allaturas, intollerandos dolores, calores ardentissimos, frigiditates extremas, sitim intollerādam, interdum lupinam famem, & similes calamitates adducunt, ægrotumq; in extremo discrimine constituunt, mortis horrendis & certis nuntijs repræsentatis. Quocirca curationes, quæ corroboratione, sedatione, & mitigatione absoluuntur, tutiores sunt, præstātiores, altiores, utpote ad Balsami innati naturam ac proprietates propius accedentes, & quoad fieri potest cū prioribus curationū Indicationibus, id est, cū purgantibus, resoluentibus, abluentibus, cum ureticis, diaphoreticis, & mundificantibus, misceri & cōiungi debent. Hoc ordine continentur anodyna, somnifera, humectantia, calores & sitim resoluentia, fluxus sedantia, sanguinis missiones, quæ morborum exaltationes impediunt, euacuant, fluxus retrahūt, inflammationes, dolores, & symptomata leniunt, & aliæ quoq; machinationes his uicinæ, ut scarificationes, hirudinum, cucurbitularum appositiones, balnea, fomentationes, restaurantia, confortantia, mitigantia. Tales proprietates in

Vegetabilibus, Mineralibus, & Animalium partibus plurimas inuenimus; sed quæ præparationes, separationes, & exaltationes requirebant, anteaquam latentes & ligatas uirtutes explicare poterant. Frustra oxyrhodinum, cum unguento populeo & papauerino, ad uigilias mitigandas; sæpissime adhibuimus. Periculosas opij & opiatorum exhibitiones sæpe exhorruimus. Ridiculi aliquoties fuimus in podagricorum doloribus leniendis, cum unguento rosaceo, liliorum alborum, pinguedine anserina, humana, taxi, uulpis. Sitim febricitantium & intollerãdos calores, syrupis acetosis, acetositate citri, aceto granatorum, epithematis cordialibus, sedare, in uanum conati sumus. At uerò, posteaquã præparationes Philosophicas, & separationes puri ab impuro didicimus, fatuitates, errores nostros, & stolidas persuasiones, salubri pœnitentia irrisimus. Hisce remediorum ordinibus constitutis, & debitè ex Vniuersalis curationis proprietatibus deriuatis, ut perfectius curationum Particularium species, exaltationes, potestates, & latitudines inueniremus, aliam Anatomiã aggressi sumus, quæ latam prouinciã prioris, certis morborum impuritatibus dispensaret. Ita enim uia ascẽdendi ad superiora remedia opportunè demonstrabatur, & canones ostendebantur in censuris remediorum utiles. In priore Anatomia, purgãtia, resoluentia, diuretica,

diapho-

diaphoretica quæsiuimus: in hac uerò, febriles purgationes, resolutiões, & febrilia diuretica ac diaphoretica, studiosè indagauimus, & consonantiã proprietatum nitrosarum & sulphurearum, quæ in Vegetabilibus, Animalibus, & Mineralibus deprehenduntur, secuti, uoti compotes facti sumus, idq; Spagyricæ artis beneficio. Sic resoluentia colica, nephritica, podagrica, hemicranica, arthritica, inquiri debent, & mitigantia quoq; ac anodyna: sic apostematum defensiua, mitigatiua, sedatiua, diaphoretica: sic ulcerũ mundificatiua, mitigatiua, cõsolidatiua: sic epilepticorum affectuum resolutiua, consumtiua, sedatiua, cohibitiua, & mitigatiua: sic hydropum, icteritię, cachexiæ resolutiua, corroboratiua, constrictiua, sine tædio inuestigare oportet. Harum proprietatũ & remediorum copiosam supellectilem ubi collegerimus, tum demum censuram facere oportet, & prouincias, latiores uel angustiores, singulis distribuere. Electuarium de succo rosarum, de psylio, manna, casia, rhabarbaro, agarici infusum, sena, & diacatholicon, cum diaphœnicone, & terribili diaturbith, in purgationibus febrilibus ne dicã colicis, podagricis, pustulosis, epilepticis, hydropicis, in quibus rarò ad censuras admittuntur, porcorum & caprarum prouincias (liceat iocari in arduis negocijs) sortientur. Indiuiduorũ enim angustas egestates, & tardas prouidentias censoribus

ostendunt. Extractiones uerò helleborinæ, centaureæ, chelidoniæ, cyclaminis: adderem (si scirem uos æquiores futuros, & tempestiua pœnitentia ab erroribus citius destituros) præparationes & compositiones scammoneæ, aloes, myrrhę, ladani & similium, non uulgares illas extractiones & præparationes intelligo, in quibus uel symptomatum pernicies (ut in extractione helleborì, in panchymagogo) etiamnum relinquitur, uel uirtutes & proprietates rerum destruuntur: huiusmodi Curatores, digniores & latiores prouincias obtinebunt, quia potentiorum, & multorum hostium insidijs, subita & celeri prouidentia occurrere possunt, ciuesque suæ tutelæ subiectos, benignè refocillare, symptomatum clade unà mitigata. Ex Mineralium familia nonnulla si præparentur, & ad altiores ac innoxios ordines ducantur, Regum prouincias occupabunt, & Semimonarchæ, in purgandis impuritatibus, non solùm febrilibus, sed & aliorum plurimorum morborum, euadent. Eodem pacto ordinare oportet purgantia podagrica, hydropica, leprosa uel pustulosa, & epileptica: mitigatiua quoque, diaphoretica, diuretica, anodyna, confortatiua, & similia remediorum genera. Ita enim Particulares curationes, legitimas, Vniuersalibus similes, debitè instituemus. Sanationum modos, & remediorum classes breuiter nunc exposuimus: reliquum

liquum est, in exemplis quorundam morborum exercitari, & curationum leges; ac remediorum applicationes, paucis illustrare. Nec particulares curationum Methodos in omnibus morbis describere necessum est. Qui in paucis exercitatus fuerit, si remediorum præparationes non neglexerit, & ea quæ à nobis hoc Capitulo declarata sunt, probè didicerit, aliorum quoque leges & tractandi rationes non ignorabit. Etenim, ubi in remediorum præparationibus progressus fecerit, et altiores ordines inuenerit, ab Indicationum multitudine assiduè explicatur, relictáque paulatim Particularitate, & tædiosa Singularitate, ad Vniuersaliores & faciliores curationes accedet. Quibus igitur Indicationibus febrium curationi satisfaciemus? Si simplices fuerint, incomitatæ, in primis Anatomijs, ut uentriculi, intestinorum, mesenterij fundatæ, sæpe suffecit sola purgatio febrilis, bis terue repetita, ratione Tincturæ & gradus impuritatis. Si uerò altiores radices egerint, uel in Anatomijs potentioribus receptæ fuerint impuritates febriles ualidiores, ualidioribus quoque purgationibus, resolutionibus, ablutionibus, & consumtionibus opus est, quæ non solùm superficiarias impuritates, per aluum exeuntes, tollere possint, sed etiam profundiores, per urinas, sudores, consumtiones, & insensiles trāspirationes euacuari solitas. Repetitiones, ordines,

& gradus remediorum, ostendent impuritatum Tin cturæ, facilè uel difficulter tractabiles: mineræ quoque, & loca impuritatum, siue in potentioribus Elementis & Principijs partium humani corporis, siue in debilioribus contineantur. Et uicissim, remediorum ordines, exaltationes & gradus, morborum Elementa, gradus, & impuritatum classes, sine fallacia demonstrabunt. Rursus, si comites habuerint uel dolores, uel uigilias, uel immoderatos calores, sitim inexhaustam, anodyna & somnifera accersemus: uenæ quoque sectione interdum utemur. Quòd si Anodyna mundificatiua, Diaphoretica confortatiua, & similia remedia diuersis facultatibus insignita, habere possemus (sunt certè in potestate Naturæ) febriū & apostematum perniciosos comites, unà cum radicibus, tutò & subitò utique tolleremus. In hydrope & similibus morbis, in quibus resolutiones, & fructus impuritatū copiosi, in corporibus & cauitatibus continentur, primùm euacuatio impuritatū instituenda est, purgationibus hydropicis, per aluum, urinas, sudores, interdū chyrurgiæ ministerio: deinde ad radicum & impuritatum hydropicarū resolutiones, consumtiones, et ablationes accedendum. Hisce Indicationibus satisfaciēt proprietates illę, quas diximus resoluere & cōsumere hydropicas Tincturas. Ex Mineraliū familia tales utplurimū petuntur, propter gradum, mineram, & exaltatio-

altationem morbi: & sine præparatione exhiberi non possunt. Sequitur confortatio, & Balsami innati consolidatio. Quæ exterius adhibentur, fomentationes, cataplasmata, unctiones, prædictis Indicationibus inseruiunt. Podagricorum affectus, si leuiores fuerint, neque radices & fontes habuerint in sanguine, carnibus, uel synouia aliarum partium (quod paroxysmorum signaturis, insultu, & remediorũ idoneorum usu discernitur) resoluentibus, mitigantibus, & corroborantibus sanabimus. Ostendimus enim podagricos morbos, ex Tincturis & spiritibus saliũ acutissimis, pontagiosis, uel amara & penetrabili austeritate insignitis, originem suam habere: differentias quoq; podagræ, ex horum spirituũ diuersis proprietatibus, mixtionibus inter se, & cum spiritibus sulphureis ac mercurialibus, rectè desumi, ex quibus dolorum diuersitates (ut saporum in lingua, & affectionum saporibus superuenietium) calorum, colorum, inflationum, & omnium symptomatum, dependent. Quia igitur in omnibus speciebus podagræ, Tincturæ salium duras & siccas coagulationes moliantur, quamuis ex resolutione suarum radicũ astrum receperint, & ad efferuescentias ascenderint, resolui utiq; debent, humectari, & sudore, madore, uel insensili transpiratione discuti: ita tamen, ut mitigatis unà doloribus, caloribus, & dolorosis omnibus symptomatibus,

bus, uiolenta fluxionũ attractione sopita, requies Naturę cõcedatur, & corroborata synouia uicinisq; partibus, tam inimicos hospites in posterũ non facilè admittat. Tria uerò hæc, Resoluẽtia, Mitigãtia, & Corroborantia, mixtionẽ admittunt, & uno eodemq; Balsamo absolui possunt. Talia unguẽta, pręparata scilicet & exaltata, podagrica sunt, & incipientes podagras uel leuiores, radicitus sæpe sustulerũt: in confirmatis uerò & difficilioribus, symptomatum & dolorum immanes cruciatus, mirabiliter mitigarũt. Hæ podagrę, confirmatæ scilicet, quę radices difficulter resolubiles uel in sanguine, uel in carnibus, uel in ipsa synouia posuerunt, non solis externis Balsamis resoluentibus, mitigantibus, & corroborãtibus curari possunt: plures requiruntur copiæ, potentiores legiones, priusquam tã obstinati hostis castra expugnari possint. Itaq; purgationes podagricas adiungemus, mundificãtia, diaphoretica, diuretica, per madores, insensiles transpirationes, cõsumtiones & perfectas ablationes euacuantia, podagrica tamẽ & cõsentanea accersemus. Huiusmodi siue ex Vegetabiliũ, siue ex Animalium, siue ex Mineraliũ œconomia aduocentur, præparationes & uirtutum exaltationes requirunt. Radices enim podagricæ, in Anatomia humana, longa circulatione & digestione, ad exaltationes & extremitates, potestatũ fixarumq; Tincturarũ authores, peruenerunt, nec cru-

 dis

dis ac indigeſtis medicamentorũ ſpiritibus obtemperare uolunt. Fruſtra miniſteria pilularũ aggregatiuarum, fœtidarum, ex hermodactilis, etiã cum radicibus hellebori, trochiſcis Alhandal iracũdiora reddita, aduocãtur: fruſtra innoxia inteſtina clyſteribus acutiſsimis, ſuppoſitorijs, & mille tormẽtis fatigantur. Dico uobis, ſi debiliora à fortioribus attrahũtur, radices & Tincturas podagricas, ubicunq; caſtra collocarint in corpore, uniuerſa acumina & uenena pilularum, unà cũ leniorũ ſocietate, citius attracturas, deuoraturas, et conſumturas, quàm minimum Centurionem, pilularum attractione, ſibi eripi permittant. Quis corporeos ſpiritus, ſpiritualibus Tincturis rectè unquã oppoſuit? In uanũ ſurrexerunt Gygantes aduerſus Iouẽ. Rectius Pygmei cum gruibus certamina inſtituunt. Elementum illud mucoſum, inteſtinis & uentriculo neceſſarium, ad ſeparationem, reſolutionem, & quotidianam excremẽtorum expulſionẽ, ſtercora humana & mucilagines ſtercoribus uicinas, ſimiliaq; Elementa & excrementa aliarum partium, pilulæ attrahent, & copioſa ſæpe deiectione, nigra, cœrulea, flaua, uiridi, alba, rubea, (qualia pigmenta interdum in inteſtinis & corpore latent, frequentius uerò in poteſtate hellebori, ſcammoneæ, aloes, rhabarbari, caſsiæ, continentur) Medicorum fatuitatibus patrocinabuntur: qui non neceſſaria, & indecora officia ſubeuntes,

fœtores, & turpes inſpectiones admittūt, ut aliquo ta mē miraculo, inſcitię, & auaritię infames exprobratio nes deuitent. Conſultius agerent, ſi carbonū nigredi= nes, & argillæ faſtidia, interdum ſuſtinerēt. Cognitis enim remediorū pręparationibus, ab excremētorum inſpectione confeſtim exciperētur. Etenim remedio= rum fideli & ſalubri poteſtati, ſecurius uniuerſa nego cia cōmitterent, locorū ſcilicet explorationes, morbo rum gradus, & debitas curationes. Neq; eorū lauda= mus temeritates, qui phantaſticis & imperfectis Præ= parationibus, Vitrificationibus, Sublimationibus, & neſcio quibus Pręcipitationibus utentes, periculoſas purgationes, uel reſolutiones morborū adminiſtrāt, Viriū deiectiones & ſymptomata, uenenatarum pro= prietatū etiamnum relictarū, teſtimonia, perpetuò fu gienda ſunt. Licet mitigantibus, ualidiſsimarū impu= ritatū reſolutiones, ablutiones, deſtructiones, & con= ſumtiones perficere. Interdū quoq; in uehementiſsi= mis podagris, ubi dolorū comites uigilię, uiriumq; re ſolutiones adfuerint, Anodyna intrinſeca adminiſtra bimus, quæ tamē podagricis appropriata ſint. Quod conſiliū, in omnium morborū curationibus locū ha= bet. Epilepſia, & ſimiles morbi, qui paroxyſmorū uel ſymptomatū uehementia & pernicie infames ſunt, du plices habent Indicationes particulares. Quędā enim paroxyſmos pręcipuè reſpiciunt: quędam uerò radi=

ces,

ces ipſas. Sedatio ſpirituum efferueſcentium, conſtri‐ctio, mitigatio, ligatio, &c. paroxyſmos præcipuè reſpiciunt: reſolutio autẽ Tincturæ epilepticę, conſumtio, ablatio, ipſas radices. Et hæ quoque Indicationes, faciles admittũt mixtiones, ac uno eodemq́ remedio omnia abſolui poſſunt. Vlcera, puſtulæ, pruritus, mundificationes primùm requirunt, uel externas, uel internas, uel utrasq́: deinde confortationes & conſolidationes: in nonnullis, mitigationes quoq manifeſta neceſsitate adiunguntur, in quibus dolorũ carnificina ægrotum fatigat. Ita Curationum leges rectè inſtituuntur, Indicationes in Naturæ proprietatibus fundatæ, debitè adhibentur, & omnibus ægrotorum querelis fideli celeritate occurritur, Oraculum quoque Hippocratis inuiolatũ cuſtoditur, dicentis, Contraria Contrariorum eſſe remedia, ablatione uidelicet impuritatum morboſarum, uiriumq́ & Balſami innati refectione, nõ calefactione, refrigeratione, humectatione, exiccatione, non abſterſione, inciſione, attenuatione, & ſimilibus Relollaceis, mortuis, & externis qualitatum impreſsionibus, in quibus nõ ſunt δυνάμεις Hippocraticę uel Chærionia PARACELSI. Ita enim ipſe Hippocrates expoſuit Medicinæ officium, libro De flatibus, ubi inquit: Fames morbus eſt. Quicquid enim hominem moleſtat, confeſtim morbi appellationem meretur: Pharmacum uerò huius morbi eſt,

quicquid famem ſedat:talia autem ſunt alimenta. Alimentis idcirco hic morbus ſanandus. Sic alimenta, Hippocrati remedia exiſtunt. Habent enim proprietates & Tincturas ſeminales, ex quibus defectus ac debilitates innati Balſami reſtaurantur, & officia illa Vniuerſalis curationis, quæ diximus præcipua eſſe maximeq́ optanda, abſoluunt. Rurſus, ſitim potus ſanat. Antea uerò diximus, ſitim cum liquore deſiderato, uel cum potu, idem eſſe, ſicut nutrimentum, cum eo quod nutriturum eſt. Quare cum dicit PARACELSVS, Similia Similibus curari, non inſanit, non ſtultè loquitur, ſed rectè ſentit, & Philoſophicè pronunciat: non aduerſatur Hippocrati affeueranti, famem cibo, ſitim potu, repletionem euacuatione, inanitionem refectione, laborem quiete, quietem labore, &c. curari, & in uniuerſum, Contraria Contrariorum eſſe remedia, Medicinamq́ nihil aliud eſſe, niſi appoſitionem eorum quæ deſiderantur, ablationemq́ eorum quæ redundant: ſed Galeno manifeſtè aduerſatur, qui Contrarietatem Hippocraticam ad nudas illas qualitates, ab Hippocrate libro De antiqua Medicina damnatas, præcipuè acommodat: primas enim & præcipuas Curationum Ideas, ad refrigerationes, calefactiones, humectationes, exiccationes, harum que cõplicationes, refert. Quem ſecuti Arabes, & hodierni Medici, pro Curatoribus Calefactores & Balneatores

tores euaserũt. Ipsa facilitas harum Indicationũ suspicionem erroris inducit. Longè aliud est auferre morbum, desiderium morbi uel symptomatis lenire, mitigare, quàm hostili contrarietate, calida refrigerare, humida exiccare, &c. Non enim filijs esurientibus & panem petẽtibus, scorpionem porrigimus, neq; sitientibus, acetum felle inquinatum offerimus, sed consentaneos, similes, eosdem liquores exhibemus: similia alimenta, ex eadem familia & Anatomia, adducẽtes, desideratam quietem confestim naturæ restituimus. Similiter, sitim febricitantium, non syrupus rosaceus, acetosus, ex acetositate citri, non ptysana, non uinum, non cereuisia sedat: non si aquam frigidam ad repletionem usque uentriculi hauserit æger, propterea à sitis tormento explicatur. Spiritus enim sitientes, liquores altiores desiderãt, similes, ex eadem familia, æquè maturos, exaltatos, & ad extremitates ductos. Taliũ liquorum, uel spirituum guttas aliquot si obtuleris, cõfestim sitim leuabis, spirituumq; sitientiũ siccas coagulationes, benigna, simili, & consentanea humectatione resolues. Ita dolores, uigiliæ, & calores sanãtur. Fiunt enim ex spiritibus sitientibus, & consentaneos ac similes liquores requirentibus, quos posteaquam obtinuerint, mitigata ferocia resoluuntur, & prędestinationibus cõfectis euanescũt, uel per sudores, uel uomitiones, uel urinas, uel insensiles trãspirationes. Pro-

inde

inde ſimilia dicuntur morborum remedia, quia ex eadem Anatomia Naturæ ducuntur, quia ſignaturas, proprietates & radices ſimiles continent: contraria uerò quia defectus & deſideria reſarciunt, quia amica ſaturitate, ſpiritus & impuritates conſentaneas delinientes, reſolutiones, conſumtiones, & tacitas ablationes moliuntur. Et in Anatomia Naturæ, hæ locutiones, quamuis ſpecie diſsimiles repugnare uideantur, admittuntur: Contraria Contrariorum ſunt remedia, & Similia Similium. Galenus uerò, nominum errore & anguſta egeſtate deceptus, Indicationes medendi Hippocraticas, iniuſta metamorphoſi ad calefactiones ac refrigerationes retraxit. Quid illi in mētem uenit, ſi librum Hippocratis De antiqua Medicina perlegit, ubi ex profeſſo contra eos diſputat, qui nouas hypotheſes & Indicationes, in curationibus propoſuerunt, qui calefactiones, refrigerationes, humectationes, exiccationes, morborum cauſas & curationes eſſe dixerunt: demonſtrans, nec generationes, nec curationes morborum, illis qualitatibus rectè attribui, neq; reperiri quippiam in Natura, quod per ſe, uel ſine Poteſtatum admixtione, calidum ſit, uel frigidum, humidum, ſiccum, & qui frigido morbo laborat, iuxta illos qui nouas hypotheſes introduxerunt, calido remedio curari debere: ſed quali calore? alij enim ſunt ſalſi, alij amari, alij auſteri,

alij

alij acres, alij acerbi, alij alijs potestatib. insigniti: itaq; delirare eos in suis Methodis phantasticis et efflictis. Ibidem asseuerat, homines ob calorē non febricitare, neque solum calorem esse causam febris, sed quia idem sit amarum & calidum, acutum, acre & calidum, salsum & calidum, & quia aliæ facultates infinitæ, calori permixtæ sint: ab una enim radice, semine, impuritate, fluunt signaturæ colorum, saporum, odorum, figurarum, coagulationum, & similium: quemadmodum sæpe antea exposuimus. Eodem pacto frigidum alijs potestatibus coniungitur. Itaque in morbis, Potestates, quia radicum proprietates magis referunt, symptomatum esse authores: salsum, amarum, acre, acutum, austerum, Potestates habere, dolores inferre, concurrere uerò calores, siccitates, frigiditates, humiditates, acuentes & augentes Potestatum effectiones, Potestatem tamen nullam, radicali proprietate & scientia insignitam, possidere. Copiosa deinceps Demonstratione, ex curandi ratione, morborum generatione, alijsq; indicijs desumta, Galenica Theoremata intemperie laborantia, ipse Hippocrates, prædicto loco confundit. Et miror Galenum, libellum illum, ad familiam adulterinorum, suppositiorum, non relegasse, posteaquam tam manifestè, quasi ex diametro, cum tota ipsius Medicina pugnet: id quod clarius in Paraphrasi super eundem

librum Hippocratis, patefecimus. In leniendis doloribus & caloribus, unum habent commune remedium cum ueris Medicis, uenæ scilicet sectionem, quo si destituerentur, planè deplorati essent. Sed neque in omnibus doloribus uel caloribus locum habet. Et interdum noxia optimi sanguinis iactura, calores tolluntur, qui tempestiuioribus remedijs felicius obtemperarent, sine iniuria & dispendio aliarum partium. Indicationum quoque multitudine obruuntur. A causis enim Antecedentibus, Continentibus, ab ipsis morbis, & interdum symptomatis Indicationes consentientes, repugnantes, præcedentes, cõsequentes, & mirabili subtilitate cohærentes, deducũt. Stupẽt ægroti tã duri certaminis euẽtu, si Proœmiorum difficiles ostentationes futurorũ præsagia firma demonstrant. Ita urgentiori, periculosiori symptomati, morbo, affectui, causæ, confestim occurrunt, quamuis aliorum dispositionibus noceant. Ita mitigantur dolores, augentur morbi morborumq; causæ, auferuntur causę, neglectis ad præsens uiribus. Si uero sanationes legitimas, Indicationes in Naturæ proprietatibus fundatas, remediorumq; Præparationes addiscere uellent, has confusiones, contrarietates, absurdas ordinationes, & periculosas obliuiones, facilè euitarent. Sunt enim mitigantia, anodyna, somnifera, radicibus uel causis Antecedentibus, Continen-

tibus morbis, consentanea: quæ mitigando mundificăt, purgant, resoluunt, cõsumunt, & quæ resoluendo ac mundificando corroborant, mitigant, calores & dolores leniunt. Rursus, in omnium morborum curationibus, qui cum materia coniungũtur, concoctiones, uiarum præparationes, attenuationes, incisiones, lenes euacuationes, syrupis, decoctionibus, confectionibus, & fomentis moliuntur, & concocta solùm medicanda esse, nisi turgeant, ex Hippocratis Decreto præcipiunt. Illud certè oraculum Hippocratis, inscitiæ & simplicitati Medicorum patrocinari cogitur. Huius falsa interpretatione, auxilium quod Naturæ à Medico debebatur dolosum euasit. Destituta Natura, sola certaminis discrimen sustinet: si labascit uicta, superbo decreto, deplorata pronuntiatur. Si uerò uictoriæ signa & salutis profert, Metij illi Suffetij, insidi auxiliatores, caudas uerrunt, cristas erigunt, se euentuum fœlicitatem præuidisse, & opportuna Electuariorum & Pilularum tempora expectasse. Næ illi Hippocrati iniuriã faciunt. Primùm enim, concoctiones siue maturationes, Indicationes sunt curatiuæ apud Hippocratem. Et modi sanationũ morbiq; reperiuntur, qui cõcoctione & maturatione sanari uolũt. Proinde, si iussit cõcoctionem morbi expectandã esse, anteaquã pharmaca purgantia exhibeanĩ, non concessit ferias Medicis, neq; Iustitiũ indixit, sed alias leges cu-

nandi proposuit. Dicent, se syrupis & decoctis concoctiones moliri. Id certè non continget syrupis incidentibus, attenuantibus, aperientibus, oxymelliticis, scylliticis, radicum, & similibus. Quæ enim maturanda sunt, intus claudere oportet, incrassare & temperare. Syrupo quidem rosaceo, uiolaceo, capillorum ueneris, liquiritię, in leuioribus quibusdam morbis, catarrhosis scilicet, uel superficialiter uentriculo alijs ue partibus inhærentibus, concoctiones, mitigationes, contemperationes absoluent: at uero in talibus morbis, curationes maturatiuæ non requiruntur. Licet confestim purgantia uel resoluentia exhibere: impuritates enim superficiariæ sunt, & facilè mobiles. Quid sit concoctio apud Hippocratem, & qua ratione absoluatur, ipse exposuit, in libro de antiqua Medicina, inquiens: τὸ πεφθῆναι γίνεται ἐκ τοῦ μιχθῆναι κρηθῆναι καὶ ἀλλήλοισι συνεψηθῆναι; id est, Concoctiones perficiuntur, ex mixtione, contemperatione, & mutua permixtarum rerum digestione. Ita enim potestatum acrimoniæ mitigantur, extremitates & exaltationes contemperantur, dolores, calores, & uniuersa symptomata leniuntur. Aequipollent igitur hæ Indicationes curatiuę, per Mitigatiua apud PARACELSVM curare, per Concoctiones apud Hippocratem, per Epicrasin apud Galenum. Neq; in omnium morborum curationibus necessariæ sunt. Antea diximus

mus, in morbis qui constant ex impuritatibus mobilibus, superficiarijs, qui non egerunt fixas radices, quales sunt febres plurimæ, catarrhi, tusses, raucedines, & similes affectus, non opus esse hisce Indicationibus. Tutò tolluntur, & subitò, purgantium uel mundificantium ope. Rursus, uehementiores & periculosiores affectus, ut febres nōnullæ & apostemata, in quibus impuritatum resolutiones mobiles sunt, facilè obtemperantes, neq; ad difficiles coagulationes destinatæ, quod ex dolorum signaturis & symptomatum inconstantibus & turgidis efferuescentijs deprehenditur, etiam in principijs purgationes admittunt, quarum efficientia sæpe sublatis morborum feruidis & mobilibus impuritatibus, concoctionis officia superuacanea postea relinquuntur. At uerò impuritates febriculosæ & inflammatoriæ, quę Tincturas habent difficiliores, quarum resolutiones & uapores, coagulationes admittunt fixas, difficulter resolubiles (tales in suspectis partibus et consentaneis mineris perpetuò recipiuntur) per Epicrasin, Concoctionem, uel Mitigationem tutißimè curantur. Non enim obtemperant facultatibus crudis purgantium medicamentorum communium, quæ corporeis & crudis spiritibus agunt, quæ spirituum morbosorum efferuescentias exasperant. Postea quam uerò spirituum feruores cessauerint, resolutaque materia, coagulatio-

gulationem consentaneam acceperit, quia uinculis spirituum destituitur, faciles admittit purgationes. In morbis chronicis, ut epilepsiis, quartanis, colicis, podagris, in hydrope, & leprosis affectib us, impuritates radicales, resolutione, non concoctione, propriè & primò curantur: fructus uerò, paroxysmi, & fructuum efferuescentiæ, in nonnullis speciebus prædictorum morborum, concoctionum & contemperationum Indicationes recipiunt. Frustra concoctionum signa in epilepsia, podagra, lepra, in quartana, colica, nephritide, in omnibus affectibus tartareis expectantur.. Resolutione confestim instituenda est curatio, consumtione, destructione, ablatione. Si mitigatio confluxerit, felicius propositum assequemur. Hoc quoq; adijcimus, non omnia curationum Mysteria, Indicationum compendia, remediorum Arcana, ab Hippocrate descripta esse, & potuit quædam ignorasse. Secula certè proficiunt. Iniquum proinde esset, in omnibus ipsum imitari. Paucas remediorum facultates exposuit. Curandi rationes mirabiles, quibus hoc seculo uti non licet, multis in locis demonstrauit. De remediorum Præparationibus, exaltationibus, Indicationum compositionibus, in quibus uniuersa Medicina fundatur, nihil ab illo proditum est. Principia nihilominus Medicinæ, Naturæ legibus consentanea, nobis etiam communia demonstrauit.

Feli-

Feliciori seculo, nouorum morborum difficillimis resolutionibus non inquinato uixit: nobis & Nepotibus nostris, altiorum remediorum inquisitiones, sine inuidia reliquit. Hanc admonitionem necessariam, hoc loco adiunxi, ne aliorum obseruationes, præcepta, uigiliæ, & commentationes, posteris, socordiæ occasionem, in posterum præberent. Non excusamur in Curatione epilepsiæ, quæ post annum uigesimum quintum adultos adoritur, ob Decretum Hippocratis dicentis, Epilepsias quæ post uigesimum quintum annũ adueniunt sanationem non admittere, sed ad mortem comitari. Idem de similibus est iudicium. Nec plura hoc tempore de Indicationum & curationum ordinibus, facultatibus, mixtionibus, censuris, adducere licet. De permixtorum morborum curationibus & temporibus, in quibus opportunè administrantur remedia, id que præcipuè in chronicis morbis, qui per circuitus repetunt, alibi tempestiuius agemus. Fontium deriuationes, liberales & humanæ existunt. Dominij uerò iura & libertates ubique concessæ. Itaque contemplationem de Curatione morborum hac formula claudentes, dicemus: SANATIONES OMNIVM MORBORVM DVPLICES ESSE, VNIVERSALES ET PARTICVLARES. IN VNIVERSALI ET PERFECTA, VNO EODEMQVE REMEDIO ABSOL-

ABSOLVI RESOLVTIONES IMPVRITATVM MORBOSARVM, PVRGATIONES, CONSVMTIONES VEL ABLATIONES, ET RESTAVRATIONES, MITIGATIONES, CORROBORATIONES INNATI BALSAMI. PARTICVLARES VERO CVRATIONES, QVAE VERAE ET LEGITIMAE EXISTVNT, PLVRIBVS INDICATIONIBVS, ET DIVERSIS REMEDIORVM PROPRIETATIBVS, ACTIONES TAMEN, ET CONDITIONES VNIVERSALIS CVRATIONIS, QVOAD FIERI POTEST, IMITANTIBVS, ABSOLVI. INDICATIONES CVRATIVAS VERAS, IN PROPRIETATIBVS VEGETABILIVM, MINERALIVM, ET ANIMALIVM FVNDARI, FACILE'SQVE MIXTIONES IN DEBITIS PRAEPARATIONIBVS ADMITTERE. VNIVERSALIVM CVRATIONVM OFFICIA EX PARTICVLARIBVS INDICATIONIBVS REMEDIIS'QVE IN MORBIS NON CONSVMMATIS, ET EXTREMIS, SAEPE ADIMPLERI, ESSEQVE GRADVS PARTICVLARIVM REMEDIORVM, SVPERIORES ET INFERIORES. CALEFACTIONES, REFRIGERATIONES, HVMECTATIONES, EXICCATIONES, PHANTASTICAS INDICATIONES OSTENDERE, ET PROPRIETATIBVS NATVRAE RADICALIBVS SCIENTIAE ET POTESTATIS DISPENSATORIBVS, CARERE.

DE REMEDIORVM DIFFERENTIIS, PROPRIETATIBVS, *Compositionibus & Praeparationibus.*

CAPVT XV.

Remediorum Naturæ morborum medicatrices sunt. Morbi enim de quibus hoc loco præcipuè loquimur, occultas habēt Generationes, in silentio Naturæ abditas, neque sensibus humanis accedere licet ad inuisibiles liturgias & Mechanicas morborū. Altiores oculos adhibere oportet, copiosa proprietatum animaduersione illuminatos. Ita inuisibilia uidētur, occulta manifestantur, dubia explicantur, & difficilia perficiuntur. Quocirca, relictis externis Sensuum subtilitatibus, & corporeis ac superficiarijs actionibus, internas et constantes rerum proprietates scrutemur, si occultas morborū prouincias accedere uelimus. Hisce comitibus, ducibus & nutrijs, occultas morborū radices inueniemus, & inuentas placidè auferemus. At uerò alij morbi, qui externarum causarum uiolentijs infliguntur, ut luxationes, contusiones, uulnera, fractiones, calefactiones, refrigerationes, exiccationes, humectationes, lassitudines, inanitiones, repletiones, uigiliæ, sitis, fames (hæc enim omnia hominē molestant, & ablationem postulant) quia generationes habent sensi-

biles, Indicationes quoq; manifestas demonstrant, & remedia, sensuum analogismis subiecta requirũt, nisi occulta symptomata accedant, ut in ustione, uulneribus, refrigeratione, & cœteris omnibus externis læsionibus sæpenumero contingit. Hæc enim, quia occultiora sunt, Indicationes manifestas non admittũt; sed Proprietates postulant, & arcanas Naturæ Potestates. Qui penetrabili extremóque frigore affligitur, Indicatione facili et aperta, calefactionẽ desiderat, qua nacta, subitò restituitur. Si uerò symptoma superuenerit, destructa innata Mumia uel radicali humore extremarum uel aliarum partium, resolutisq;, sæpe infectis salium spiritibus, huic, calefactiones, fomentationes, & similes machinationes, sensuum analogismis inuentæ, non sufficiunt: artificiosioribus Indicationibus, & proprietatibus, nõ ita publicis, opus est. Symptomata enim refrigeratorum, leprosas pestes imitantur. Similiter, qui Solis ardore uehementer incalescit, cõmuni animi notione, refrigerationem requirit, qua tẽpestiuè oblata (subitæ enim mutationes, periculosæ sunt) reficitur. Interdum quoq; leuiora symptomata accedentia, ut ephemeræ febres, ijsdem remedijs obtemperãt. Si uerò perniciosiora & difficiliora symptomata confluxerint, uel seminibus morborum latitantibus antea in corpore excitatis, uel unà cum calore ex resolutionibus astrorum arsenicalium infecto introductis,

troductis, uel innati Balsami destructione, refrigerationum Indicationes silebunt, & omnes sensuum subtilitates obstupescent, mirabunturq́ ex tam leuibus occasionibus, tantas calamitates superuenisse. Etenim febres petechiosæ, prunellæ, pleuritides, carbunculi, anthraces, Persici ignes, maniæ, melancholiæ, uehementium calefactionum comites sæpe fuerunt. In his symptomatibus uel morbis (utriusque enim nominis priuilegia adsunt) Indicationes corroboratiuæ, sedatiuæ, mitigatiuæ, anodynæ, consumtiuæ, mundificatiuæ, & similes, locum habent, quæ proprietatibus Naturæ internis, uitalibus, perfectis, præparatis & exaltatis, absoluuntur. Rursus, uulnera simplicia & solitaria, communibus remedijs, uulgariter notis, facile sanantur, deligatione, larido, telis aranearum, albumine ouorũ conquassato, ablutione urinæ, aquę salsę, & mille huiusmodi medijs, quãuis omnia non approbẽ: herbis quoq; uulgaribus uulnerarijs, butyro, melle, cera, terebynthina exceptis: cõmodius & citius, si potiones & emplastra ex ijsdẽ simplicibus, & similibus, adiungãtur. At uerò, si uulnera comitata fuerint: si symptomata surrexerint, ardores, inflationes, dolores, fœtores: si ulcerũ signaturę apparuerint, uel aliorum morborum, ut tabis, epilepsiæ, febris, spasmi, &c. siue telis uel instrumentis hostilibus ueneno infectis, siue morbosis impuritatibus in

corpore latentibus, excitatis: nõ sufficient ad curationem, uulnerum remedia. Indicationes nouas, symptomatibus præsentibus consentaneas, & proprietates Naturæ potentiores, mitigantes, mundificantes, consumentes, corroborantes, consolidantes, aduocare oportet, siue in externis solùm remedijs contineantur, siue internis præsenti necessitate cõiungantur. In uulneribus solitarijs, conseruationis, mundificationis, & consolidationis officia absoluebantur, butyro, melle, larido, cera, seuo & pinguedine animalium, uel solis, uel permixtis, & herbarum uirtute exaltatis. In comitatis uerò, in quibus accidentia superuenerunt, ad mundificationem, mitigationẽ, corroborationem, conseruationem, resolutionẽ, consumtionẽ, &c. requiruntur potentiorũ Vegetabiliũ proprietates: pro butyro, bdelliũ, sagapenũ, galbanũ, opoponacũ: interdum Salia, Olea, Mercurij, Mineraliũ & Metallorũ. Admittũtur quoq; consolidę & serpentinę, sed ręparatæ, exaltatæ, & in Balsamũ conuersę. Rursus, lassitudines ex laboribus, exercitijs, alijsq; causis Euidentibus profectæ, sola quiete, balneo, cibis, & somno restituuntur: si symptomata accesserint, difficiliores habẽt sanationes. Eadem est uigiliarum, sitis & famis, ac similium lęsionum ratio. Si quis usu horariorũ fructuum, ut melonum, peponum, cucumerũ, piscium semiputridorum, carnium, ouorum, & similium alimentorum, impu-

impuritatibus repleatur febrilibus, ob frustratã separationem & expulsionẽ, leui occasione febricitat. Tales febres, cõfestim purgatione tolluntur. Hîc triumphant, manna, cassia, rhabarbarũ, sena, polypodium, diaphœnicon, diacatholicon, electuariũ de succo rosarum, de psyllio, &c. At uerò si symptomata superuenerint, altioribus impuritatibus, antea in corpore latentibus ex repletione & intẽperata uiuendi ratione, excitatis; in his Indicationes purgandi, resoluẽdi, abluendi, et consumendi impuritates, non perficiũtur crudis illis & impotẽtibus laxatiuis. Subtilioribus & potentioribus mundificantibus opus est. Rectè igitur remediorum differentiæ, ex diuersis morborũ natiuitatibus, & curandi rationibus desumuntur: ut sint alia, Διαιτητικα, id est, quæ solo Regimine, & debita administratione rerũ nõ naturaliũ, curationes perficiant: appellabimusq́ huiusmodi remedia, Alimentaria, quia proprietates alimentorum imitantur, & sunt alimenta, morbosq́ alimentarios solummodo curant. Rursus, alia remedia, sunt Medicinalia, altiora & inferiora, in quibus potẽtiores proprietates conspiciuntur. Hęc remedia, sola & sincera difficulter assumuntur, & symptomata grauia adducunt, nisi præparatione innoxia reddantur, quia uires Mechanicorum humani corporis excedunt. In morbis grauioribus adhibentur talia. Nonnulla, uenenata planè sunt, ut anti-

monium, mercurius, sulphur, uitriolum, Mineralia fere omnia, helleborum, tithymallus, colocynthis, scammonea, opium, mandragora, cicuta. Horũ usus in morbis grauissimis necessarius est, si debiliora à potentioribus transplantari debent. Sine præparatione huiusmodi nullo pacto adhiberi debent. Frustra, lacte & cytonijs nutriuntur: frustra, odoratis, & cordialibus amica redduntur. Quòd si crudis his uti uelimus, magna præcautione opus est. *Vires* ægrotantis, ætas, habitus, morbus, consuetudo, & huiusmodi circumstantiæ conuocandæ sunt: ex harum collatione decernendum, an admittendus sit usus illorum, uel relinquendus. Neque excusamur ab usu horum remediorum, repetito usu leuiorum. Differunt non solùm actionum uehementia, & gradibus, sed etiam cœteris proprietatibus, in quibus Indicationes & sanationes morborum fundantur. Quotidianus usus foliorum senæ, rhabarbari, agarici, polypodij, cassiæ, mannæ, electuarij de succo rosarum, de psyllio, diacitonites, diaturbith, impuritates illas non resoluent, consument, uel mundificabunt, quas unica exhibitio antimonij uitrificati, mercurij præcipitati, non uulgariter tamen, uitrioli crudi uel colcotharini, tartari, & similium, magna ægroti anxietate, uiriumq; consternatione auferet. Spiritus horum remediorum in uentriculo resoluti, in uapores conuersi,

uersi, potentius penetrant, minerales corporis impuritates non solùm uegetabiles, resoluunt, consumunt, in uapores conuertunt, ad efferuescentias excitant, ægroto molestias allaturas. Impuritatibus his resolutis, in uapores, & spiritus aquosos conuersis, impetus apparent, ad Monoculum, ad gulam, ad uitalia Elementa cordis & cerebri, unde palpitationes cordis, deliquia animi, uertigines, sæpe conuulsiones perniciem promittentes, proficisci solent. Inanitis uerò, consumtis, & ablatis tam difficilibus impuritatibus, ex insperato, sanitas restituitur, actionũ & facultatum potentiore robore insignita. In quibusdam corporibus, in quibus hostiles impuritates non inueniuntur, uel leuiores, scilicet non Minerales, tanta symptomata, ex usu prædictorum remediorum non suscitantur. Quinetiam, unus idemq́ homo, interdum lenes & faciles purgationes, ex usu uehementissimorum remediorum, interdum uerò difficiles, & symptomatum comitatu graues, experitur, quòd ijsdem impuritatibus hostilibus & inimicis non perpetuò inquinetur. Hęc tria remediorum genera, proprietates similes continent: sed robore, & agendi potestate differẽtes. Sunt enim Alimentaria remedia, quæ purgãt, ut mãna, casśia, pruna, olera ferè omnia, locustæ uel prima germina plurimarum herbarum & fructuum. Sunt Diuretica, ut uinum oligophorum,

uinum

uinum anacardorum, asparagorum & lupulorum decocta uel acetaria, & similia. Sunt Diaphoretica, ut aromatica & odorata nonnulla. Sunt menstruis appropriata, quæ nō solùm sanguinem menstruum, mouent, sed etiam clarificant, confortant, consolidant, & mundificāt. Sunt Somnifera, ut lactucæ, papaueris semina: sunt Sedantia & Reprimētia, Mitigātia, corroborātia, contēperantia, cōcoquentia, in hoc ordine solùm reperiuntur. Remedia enim Medicamentosa, & Venenata, symptomata, dolores, calores, saliumq́ exasperationes proferre solent. In secūdo remediorum genere, proprietates purgantes, resoluentes, mundificātes, diureticæ, diaphoreticæ, cōstringentes, attrahentes, sistentes, anodynæ, somniferæ, prioribus similes reperiuntur, sed ualidiores, in quibus spirituum coagulationes, calores, sapores, odores, Mechanicis, Vulcanis, uel Archæis humanæ Anatomiæ, difficulter obtemperant. Necessarius est usus horum remediorum. Impuritates enim, quæ ualidiores radices posuerunt, Alimentarijs remedijs nō cedunt. Venenata quoq́, eadē necessitate, in curationibus sæpe aduocantur, uigilijs & doloribus opiata postulantibus, morborūq́ fixis radicibus, purgationes antimoniales, uitriolatas, mercuriales, requirentibus. Hæ necessitates, Compositionū, & Præparationū leges introduxerunt; de quibus mox dicemus, absoluta pro-

prietatum

prietatum explicatione. Itaq;,remediorum proprieta tes à nobis enumeratæ, adhuc confusæ sunt, innumerabiles, non satis explicatæ, ad propinquiores classes curationi opportuniores reuocandę. Neq; enim omnes facultates purgãtes omnibus morbis purgatione opus habentibus, æquè conueniunt. Impuritatum differentię, locorum diuersitates, distributiones specificas monstrabunt, proprietatum confluentijs experientias moderante. Quamuis plurimi fortuita experientia, sine alijs adminiculis uel gubernatoribus, specificas purgationes, consolidationes, resolutiones, mitigationes, sedationes, specifica diuretica, diaphoretica, menstrua, anodyna, id est, pleuritica, prunellosa, febriculosa, icterica, hydropica, colica, podagrica, epileptica, paralytica, hysterica, hepatica, stomachica, cephalica, cardiaca, &c. inuenerint, interdum ab alijs inuenta didicerint. Apud Nobiles, Rusticos, Plebeios, huiusmodi remedia plura inueniuntur, quàm apud Galenicos Doctores, qui caliditatum & frigiditatum superbis ac temerarijs censuris, experientiæ laboriosas sedulitates, iniustè exagitant. Hippocrates certè, ex caliditatum & frigiditatum analogismis, remedia non est mutuatus, sed ab experientia, uel sua, uel aliorum. Ipse quoq; Galenus uix unum medicamentum specificum & legitimum monstrabit ab Empiricis non acceptum, utcunq; fœcunda com-

 plexio-

plexionum & graduum Methodo in compositionibus medicamentorum, secundum Genera & Loca triumphet. Hisce remedijs abundauit Bartholomeus ille Charicterius, qui multas Simplicium facultates, salutares & appropriatas, longo medendi usu inuenit: nec dubito quin plurimas ab alijs inuentas acceperit. Causas quoq; & Principia proprietatum adiungere conatus est, sed quæ non satis in Natura fundata sint, ex corruptis & integris coniuncta. Ita ad Sympathiæ, Antipathię, Harmoniæ leges, ad materię & spirituum abũdantias & defectus, in herbis & Vegetabilibus, compositiones & correctiones remediorum accommodauit, & Simplicia, uino ac aqua, sine melle uel saccharo, ad tertiæ partis uel medietatis consumtionem decoxit. Pulueres quoq; radicum, herbarum, & seminum, pani assato inspersos adiunxit, & cõtinuo usu, sine intermissione, ægrotorum patienti obedientia fretus, sanationes difficilium morborum sæpe absoluit, Galenicisq; documentum dedit, ut relicta ociosa Syruporum copia, in proprietatibus Simplicium inquirendis diligentiores essent. In ijs enim Specifica & appropriata omnium morborum reperiuntur, purgationes scilicet hydropicæ, resolutiones colicæ, mitigationes podagricę, sedationes & cõsumtiones epilepticæ, diaphoretica & diuretica similia. Calefactiones, refrigerationes, humectationes, exiccationes,

tiones, in proprietatum medicinalium numero non recipiuntur, neq; Indicationes curatiuas constituunt, quia nõ habent proprias radices, Scientias, et prędestinationes in Natura, sed alijs proprietatibus ministrant, ueluti colores et coagulationes. Omnino, quęcunq; remedia uehemẽter calefacere, refrigerare, exiccare, uel humectare uidentur, proprietates habẽt principaliores, radici uiciniores, Chærionias, in quib. Scientiæ, et sanationum prædestinationes uigẽt. Ita attrahentia, sistentia, diuretica, purgãtia, diaphoretica, somnifera, anodyna, dissipantia, & consumẽtia, calefactiones, humectationes, refrigeratiões et exiccationes adiunctas habent, tanquã umbras et actionũ ministras. Rursus, calefactiones et refrigeratiões, qualitates sunt momẽtaneę, Relollaceę et ultimę, quæ in pręparationibus et separationib. uirtutum à corporibus euanescũt. Proprietates uerò, ex quib. Indicationes curatiuę constituũtur, stabiles esse debẽt, Chęrionię, uitales, potentes, quę separationẽ admittere possunt, et corporũ postremorum, ac crassorũ coniugia relinquere, illęsis prędestinationibus & actionum Scientijs. Scio nonnullas caliditates cõstantiores esse, difficulter auferri in pręparatiõibus: frigiditates quoq;: nihilominus solitariæ non sunt, sed proprietatibus cohærent. Est, ubi PARACELSVS calidorum & frigidorũ remediorũ ordines, gradus, compositiones, et doses describit,

ut in libro de Gradibus & Compositionibus: id solum clarioris doctrinæ causa ab illo factum est, ut differentiam illam in remediorum proprietatibus declararet, quam nos in corporum & spirituum explicatione aliquoties monstrauimus: uidelicet, esse quædam remedia, quæ simplicitatem Elementorum magis imitentur: quædam rursus, in quibus trium Principiorum proprietates manifestius deprehendantur: hęc Planetaria appellat uel Specifica, illa uerò Elementaria: quamuis utraq;, tam proprietatibus trium Principiorum, quàm Elementorum conditionibus sint insignita. Sic Philosophico loquendi more, Corroborantia, Calefacientia appellantur, Balsamusq; Naturæ calefacere dicitur & humectare, quamuis caliditates & humiditates morborum tollat. Ex his aparet, in quanto errore uersentur illi, qui caliditates et frigiditates, Causas, Principia & fundamenta proprietatum medicinalium constituunt, saporumq; & externarum applicationum non satis fideles experientias, ad internas & principales remediorum facultates diiudicandas, aduocant. Confortatiua, somnifera, purgantia, resoluentia, caliditatis et frigiditatis ministerio nunquam inuenientur, neque si corporum uniuersas coagulationes adiunxeris, tenuitates, crassities, lentores, durities, mollities, asperitates. Hæ enim qualitates omnes, umbræ sunt rerum postremæ & instabiles,

nec

nec radices habent, in quibus seorsim, & sinceræ demõstrari posint. Aspicite aronis radices et folia, quãtam calorum potestatem, acri & exulcerante sapore promittant, leni uerò adhibita digestione, & saporis acrimonia, & caloris indicia tolluntur, quia superficiariæ extiterunt qualitates, Radici non cohærentes. Piperis uerò & Zingiberis acrimonia constantior est, quia in sale fundatur, uel in radice ac Principio, quod ad corporum constitutiones concurrere oportet. Sulphuris præparati sapor, interdum astringentem aciditatem, obscuram tamen, repræsentat; nihilominus, diaphoretica & consumtiua facultate pollet. Antimonij uitrum, insipidum planè est, uomitionum tamen, & purgationum suspecta uehementia, infame euasit. Chelidonia, in præparatione, mirabiles saporum & odorum differentias, sæpe contrarias, ostendit. Quid cupri pontagiosa amaritudine ingratius excogitari potest? nihilominus dulcedinem, etiam saccharo gratiorem, ex cupro, præparatione eduximus. Itaq; linguæ, & externorum sensibilium ac sensuum inanes censuras, ijs relinquemus, qui linguæ sapientia, & sensuum tam exquisita subtilitate pollent; nos uerò, stabiles & sinceras proprietatum radices inquiremus, ex quarum certis & infallibilibus signaturis facultatum origines inueniemus. Tales radices non sunt peregrinæ, sed sunt Principia illa ex quibus

omnia corpora componuntur. Quæcunq; enim facultates cum corporibus coniugia contraxerunt, corporumq; alterationes moderantur, in Sale, Sulphure, uel Mercurio fundantur, non in Sale uel Sulphure simpliciter, sed in tali Sale, in tali Sulphure, in tali Mercurio. Ita Sulphura conspeximus attrahentia ut resinosa: repellentia quoque, sistentia & continentia, ut narcotica: ita somnifera, anodyna, mitigantia, concoquentia, consolidantia Sulphura inueniuntur. Rursus, Salium resolutiones frequenter apparent: mundificationes quoque, ex quibus purgationes proficiscuntur. Neque enim aliud est Purgatio, quàm resolutio, ablutio, uel mundificatio. Coagulationes uicissim & consolidationes, à Salibus nõ sunt alienæ. Diaphoretica & diuretica Salia, frequentissima sunt. Mercurij confortantes, mitigantes, clarificãtes, exhilarantes, cõsumentes, & regenerantes, repe riuntur. Horum Principiorum Anatomias inquirentes, facultatum causas inueniemus: Ignis uerò Sectionem & Separationem absoluet. Alia quoque necessitate Præparationum labores suscipiuntur, de qua antea dixi. Quia enim ab usu Venenatorum remediorum non excusamur, & uenenata omnia Balsamum habent humanæ Naturæ consentaneum, impij utique essemus, & officiorum desertores, nisi Separationi strenuam operam nauaremus, ut abla-

to ue-

to ueneno, puris & salutaribus Balsamis, amicas Naturæ curationes, tutò instituere possimus. Separationem uerò fieri posse, secundo Capite huius libri demonstraui. In alijs remedijs, in quibus manifesta uenena non apparent, adsunt utplurimum coagulationes, sapores, odores, caliditates, frigiditates, & proprietates narcoticæ, diaphoreticæ, diureticæ, catharticæ, resolutoriæ, uomitiuæ, quarum uiolentas impressiones, humana Natura, sine graui clade, ferre non potest. Perfectissimorum deinde corporum Balsami, & desideratæ Proprietates, tam duris corporum carceribus continentur, ut fauorem & beneuolentiam, quam humanæ Naturæ debent, demonstrare non possint. Ita corallorum, perlarum, gemmarum, auri & argenti, reliquorumque Metallorum uirtutes, dolent se frustra in mundanam prouinciam uenisse, & mortalium scelestam temeritatem continenter accusant, quòd tantarum prędestinationum immemores, ad quas Naturæ prouidentia destinabantur, in peregrinos et infames usus, tantarum rerum maiestatem commutauerint. Impuritatem pellis, inscitiam mentis tegere coguntur, & dolosa auaritię, superbiæ, luxurię, perfidiæ, adulterij, discordiæ, & mortis ministeria subire. Hoc est in non naturalem usum res transferre, iniquas usuras exercere. Inuenti postea sunt Medici, qui aurum deco-

quere

quere iusserunt, & cum capone, ut uirtutes magis con iungerentur: qui folia auri electuarijs & tabulatis miscuerunt, qui pulueres corallorum, perlarum, & gemmarum, etiam ad confortationes cerebri & cordis, magna simplicitate exhibuerunt. Infelix mortalitas, inutilibus quæstionibus & disputationibus uitam traducimus: Naturæ præcipuos thesauros in quibus grauissimorum morborum Medicinæ ab Altissimo collocatæ sunt, intactos relinquimus. Nec ipsi solùm relinquimus, sed alios inquirere uolentes, prohibemus, impedimus, condemnamus, irridemus, & mille ludibrijs afficimus, Auorumq́ fidelem ueritatem, & diuinam Scientiam stultè irridemus. Tunc uerò oculares demonstrationes postulamus, & manifestos operationũ modos. Interdum minis, uiolentisq́ obiurgationibus, pro maiestate nostra decernimus, ut Carbonarij isti, Præparationes suas nobis ostendant, Aurum potabile, liquorem perlarum, dulcedinem cupri, antimonij, mercurij, essentias herbarum, specificas compositiones diaphoreticorum, diureticorum, purgantium anodynorum, & similium, Extractiones debitas lachrymarum, resinarum, gummatum, succorum, &c. quod nisi fecerint, infamiæ, inuidiæ, inscitiæ, & fraudis notas ijs inurimus. Næ illa ratio addiscendi noua est. Modestiam, gratitudinem, submissionem, ignorantiæ confessionem, discendi cu

piditatem ingenuam, non doloſam, laudabant Antiqui in diſcipulis. Tales ſolummodo admittebãt, iiſq́; iuratis & perpetua gratitudine ac fide obligatis Præcepta dabant, multo adhuc ſudore enucleanda. Quis enim aliter ſincera ingenia, ab adulterinis diſcernere poſſet? Itaq́;, ſiue uoce, ſiue ſcriptis, diſcipulos receperunt inſtituendos, qui genuini & legitimi euaſerunt, ab iis deſideratam gratitudinem, ac ſanctam fidem reportarunt, & in æuum reportabunt. Sacramentum poſuerunt, ſe, Patrum, & Præceptorum ueſtigia imitaturos, nec ulla temeritate, ſeruatam à Seculorum exordiis Naturę uirginitatem prophanaturos. Credite mihi, qui ad Dianę Balnea admiſsi fuerunt, aliis, ſiue leonum, ſiue uulpium, ſiue luporũ, ſiue canum pellibus occurrerint, ſine ueſte Dianam nunquam monſtraturos. Quòd ſi hac uia non ſucceſsit, aliam tentemus, & depoſita ferocia, ſimplicitatis & inſcitiæ ſalutari confeſsione, multaq́; laborum patientia onuſti, Præparationum prouincias aggrediemur, & immenſa gratitudine eorum beneuolentiam proſequemur, qui micas ex menſis Dominorum cadentes, nobis communicarunt: qui occultas ſolummodo agendorum rationes, & Præparationum ſcopos ænigmaticè inſinuarunt. Huius itineris prima diuerticula, conſuetarum Præparationũ delicta citò demonſtrabunt, delictorumq́; correctiones. Decoctiones herbarum, ſeminum, ra-

dicum, florum, corticum, in uino & aqua, hoc nomine redarguent, quòd plurimarum & præstantissimarum uirtutum dispendia contingant: quòd impuritatum non fiant separationes: quòd saporum, odorum, caliditatum, frigiditatum, & similium signaturarum ingratæ impressiones relinquantur, quas frustra albumine ouorum, saccharo, melle, syrupis, & cinnamomo corrigere conantur Medici. Præparationum pia assiduitate, naturaliumque causarum diligenti contemplatione coniuncta, compendiosiores Decoctionum uias, utique deprehendemus, quarum beneficio, seruatis Simplicium uirtutibus, saporumque & coagulationum ac odorum ingratitudine ablata, exigua puri liquoris quantitate (in qua tamen genuinæ Simplicium uirtutes ad exaltationes, & altiores gradus deductæ, manifestè demonstrentur) Decoctionum uniuersis intentionibus tutò & subitò satisfiat. Syruporum necessitates, scilicet, ut conseruentur Simplicium uires, & dulcedine obscurentur amaritudines, inanes esse, tum demum intelligemus, ubi Salia, Olea, & Mercurios herbarum, radicum, & similium separare poterimus, non communi destillatione, ustione, uiriumque destructione, sed artificiosa, Principijs, proprietatibusque uniuscuiusque herbę & radicis consentanea. Aliã enim separationẽ requirit chelidonia, diuersam saluia, longe dissimilẽ ebenus, &c.

Discri-

Diſcrimina quoque ſunt Salium, Sulphurum & Mercuriorum: neq; epileptica ſymptomata, Sulphuribus uel Balſamis uulnerum ſanari cupiunt. Conſeruationum diuturnitate, agendi poteſtate, ſaporũ, odorum, & conſiſtentiarum amica familiaritate, Syruporum greges longè ſuperant Salia illa, Olea, & Mercurij. Caliditatum querelis ſatisfecerunt, poſteaquam ſitim & calores febricitantium benignè mitigarunt: poſteaquam ſomnum conciliarunt, & ſuauem rorem naturę communicarunt. Sacchari & mellis præſentia ſæpe noxia fuit. Si ſpiritum mellis acutiſsimum & uenenatum, ſi ſacchari abominabiles fæculentias conſpexiſſent Arabes, parciores & cautiores procul dubio fuiſſent, in prolixa & nimis ampla Syruporum oſtentatione. Electuaria purgantia, ut diacatholicon, diaphœnicon, diaturbith, diacitonites, diaprunis, de ſucco roſarum, de pſyllio, confectio Hamech, Indum maius & minus, multis nominibus accuſabuntur: quòd crudis radicibus, corticibus, fructibus & folijs naturam fatigent: quòd impuritatum non ſint factæ ſeparationes: quòd diſſentanearum rerum mixtiones committantur. Tardarum actionum accelerationes, flatuũ diſcuſsiones, amaritudinũ, eroſionum, & acrimoniæ mitigationes, aliter emendari poſſunt, quàm admixtione caſsiæ, mannæ, thamarindorum, prunorum, roſarum, aniſi, feniculi, cymini, ameos,

cinnamomi, caryophylorum, nucis muſcatæ, dactylorum, iuiubarum, pinearum, paſſularum, &c. Tales Mixtiones & Compoſitiones remediorum, non ſunt Naturæ legibus conſentaneæ. Ipſa, Cyclaminum in Germania produxit, Polypodium in Dania, quorum uſu, ſi flatus ſuſcitantur, tormina, eroſiones, difficiles & tardæ purgationes, nō propterea iuſsit, ex Arabia dactylos, ex India cinnamomum, caryophylos, nuces muſcatas, ex Italia aniſum, cyminum, ſeſeli, ameos, ex Hiſpania ſaccharum, aduocari: ſed ligna coniunxit, ex quibus carbones fieri uoluit: filicem quoque, & herbas, uitri materiam ſubminiſtraturas, & argillam, fornacum cōſtructionibus obtemperaturam. Poſtea coquere iuſsit, cruda maturare, impura ſeparare, amaritudines in dulcedinem tranſmutare, eroſionum, calorum, ſaporum, odorum, coagulationum tædia mitigare: & nos Miniſtros eſſe prȩcepit ac Separatores, non Magiſtros uel Compoſitores, niſi ad ipſius leges, ſpiritualia Coniugia inſtituere poſſemus. Pilularum ferè omnium compoſitionem, in quibus uenenata illa Simplicia ingrediuntur, quis unquam laudare poteſt. Colocynthidem, helleborū, turbith, hermodactylos, ſuccos tithymallorum, elaterium, ſcammoneam, euphorbium, tam manifeſta uenena, cruda, & impura, continent, frequēter diſſentaneis rebus ad mixtionem nō tendentibus, ut reſinis, gummatis, ſerapino,

rapino, hammoniaco, galbano, &c. permixta: nisi quantitatis exiguitate excusaretur, exhibitiones iamdudum ab ægrotis repudiatæ obsolescerent. Tryphe rarum, etiam Andromachalis Theriacę censuras, hoc loco non adiungemus. Accusationum copia sæpe Iudicibus fastidiosa & suspecta extitit. Confectiones lætificantes, electuaria de gemmis, diamargaritones frigidi & calidi, nulla ratione intentionibus compositorum satisfacere possunt. Si enim lætificare debent, confortare, exhilarare, regenerare, quæ spirituum uitaliũ sunt officia, quomodo corporibus tam solidis, tam non ab humana natura solubilibus, spirituum ministeria absoluentur? Externi quidem sensus, splendore & clangore auri delectantur, interni uerò spiritus, ab Auaritię crimine, planè sunt expediti. Omnino, corpora spiritualia reddi debent & uolatilia, si spirituum actiones, & legitimas languorum sanationes ab ijs requirimus. De Vnguentorum, Emplastrorum, Oleorum, Compositionibus & Præparationibus, copiosus est PARACELSVS, in Chirurgicis libellis, facili que explicatione, defectus & errores communium Medicorũ ostendit. Fatemur, hisce Remedijs, utcunque compositis & præparatis, morbos nonnullos sanari, Alimentarios scilicet, in quibus impuritatum radices, faciles admittũt resolutiones, purgationes, consumtiones & ablationes: & nos quoq;,

ijſdem, ſæpe ſanitatem ægrotis reſtituimus, & febres leuiores, ictericias, pleuritides, catarrhos, tuſſes, iugulauimus. In grauioribus uerò morbis, in quibus fixæ radices aderant, exaltatæ, & ad extremitates ductæ, uſus horum remediorum, ac ſimilium, uotis ægrotorum ſatisfacere non potuit. Proinde, potiora quęſiuimus, & potentiora, exquiſitius præparata, & felicius compoſita. Neq; cenſuram horum Comitiorum ſubterfugient famoſa illa remedia, quæ nunc per uniuerſam Germaniam, laudantur ab his, culpantur ab illis. Inter quę, primò Antimonij uitrum producemus: quod accuſationem meretur, quia puri ab impuro ſeparationem nõ recepit: quòd reſolutionem debitam, & digeſtionem non ſuſtinuit: quòd fuſionem uitrificatoriam admiſit, in omni remediorum Præparatione fugiendam. Fuſiones Spirituales requirimus, non Corporeas. Fruſtra quoque purgationes alui, per antimonium obſtinatè inſtituuntur: altioribus prædeſtinationibus deſtinatum fuit. Vitrioli ſpiritum emendatum, ad odoris ſuauitatem, & dulcis aciditatis gratiã reductum, in qua ſenſibilis corroſio in lingua non appareat, nec tarda auſteritas, ſed ſpiritualis aciditas, tanquam utile medicamentum, in multis affectibus & curationibus neceſſarium, admittimus. Digeſtionum leges, ignium adminiſtrationes, uaſorum idoneorũ adaptationes, magnum hîc operæpretium

ræpretiū habent. Nihilominus asseueramus, uerā uolatilitatē uitrioli, in qua Arcanū epilepsiæ, suffocationis matricis, palpitationis cordis, corroborationis spirituū cerebri & cordis delitescit, destructam esse in tali Præparatione & Reiteratione. Incognita desideria, labores reddunt difficiles. Sulphuris flores, à colcothare sublimati & reiterati, innoxij sunt: impuritates febriles, pestilentes, pleuriticas, peripneumonicas, leuiores, tutò et subitò auferre possunt: tusses antiquas, & asthmaticos affectus egregiè subleuare. Ponderū proportionibus cōmensuratus ignis, & instrumentorū idoneorum adhibitiones, in hac Preparatione, fata regunt. Caue aūt ne arbitreris, te genuinos flores sulphuris, fixos scilicet, & ab impuritatibus perfectè separatos, hoc pacto inuenisse. Ridet Natura auaras spes. In Mercurij Precipitatione, & Turbith mineralis preparatione, peccant uehemēter quāplurimi. Non enim satis est, aqua salis nitri, uel alijs fortibus aquis, ex uitriolo, alumine, nitro, & similibus, in puluerem rubicundū uel flauū precipitasse Mercuriū. Neq; ablutiones per aquas albuminum ouorū, per uinum sublimatum, etiamsi uigesies repetantur, uenenatas impresiones aquarū fortium auferre possunt: etiamnum cruditates & uenenatæ impuritates, uomitionum, resolutionum, palpitationum cordis, difficillimarum purgationum, authores relinquuntur, & corrosiuæ

rosiuæ proprietates uehementissimæ, quarum beneficio, opem ferēte uolatilitate Mercurij, pustulosæ impuritates leuiores, sæpe auferuntur, relictis tamen radicibus, recidiua symptomatum repetitione reditturis. Ita quoq; externæ pustulæ & scabiosæ cutis defœdationes, spiritibus aquarum fortium, thermis & balneis similibus tolluntur, quamuis recidiuas promittant. Præstantior est altera Precipitatio, quæ longiori tempore absoluitur, cū folijs auri, idq; donec in aqua calida albuminum ouorum non reuiuiscat amplius. Apta instrumenta, ignis mediocritates, & assiduæ reductiones, postquam ascenderit, hanc prouinciam moderantur. Estq; medicamentum hoc, utilissimum, ferè necessariū, in morbis plurimis, tam acutis, quàm chronicis. Innoxius est priori. Attamen & hîc, cruditates relinquuntur, neque facta est separatio puritatum à uenenis. Arcanum certè Mercuriale, tali uenatione non capitur. Multi, instrumentorum artificiosa machinatione, Præcipitationum compendiosas uias inuenerunt, sed inutiles. Vbique Mercurius mirabilis est, & actionum efficaci potestate, ac sanationum uirtute, utcunque Præparationum inclinationes acceperit, Artificum industriam, & laborum patientiam excitare potest, ut altiores Præparationum modos indefesso studio inquirant. Crocus Martis, innoxium planè est medicamentum, in plu-

rimis

rimis affectibus, tam internis, quàm externis, utilissimum. Hic, ignis temperamentum, fornacis commoda constructio, primas tenent: quamuis mixtiones & imbibitiones non sint inutiles. De Auris Diaphoreticis corrosiuis, Tincturis corallorum, resolutione Chrystallorum, de oleo arsenici, plumbi, & similibus, alibi tempestiuius agemus. Neq; omnia nunc recitare, consilium est. In his exemplis qui probè exercitatus fuerit, de plurimorum Remediorum Præparationibus, haud iniquam censuram ferre poterit. Sunt & alia Remediorum genera, quæ Præparationum ratione à prioribus differunt. Quemadmodum enim de alimento dicebat Hippocrates: Alimentum est quod nutrit, id est, quod in spirituales uapores conuersum est, ab impuritatibus separatum, digestum & maturatum, à talibus enim uaporibus nutriuntur spiritus uitales, actionum authores: deinde alimentum est & illud, quod nutrit quidem, sed obscurè, æquiuocè, quod adumbrata imagine ueram nutritionem æmulatur: in hoc, exquisita separatio & digestio non est absoluta: tertiò, alimentum est, quod nutriturum est: tale corporeum existit, et primum subiectum quod resolutionem, separationem & digestionem requirit: ita & nos de Remedijs dicemus: alia remedia sanare morbos, alia ueluti sanare, quædam sanatura. Quæ spiritualia sunt & morbis consentanea,

EE sanant

ſanant:in quibus uerò impuritates corporeæ & cruditates etiamnum relinquuntur, ſanant quidem, ſed non perfectè, id eſt, ueræ ſanationi ſimile quippiam oſtendunt. Cruda uerò, corporea, & immatura remedia, poſtquam præparata fuerint, ſanationis officia abſoluent. Morborum gradus, Anatomiæ,exaltationes, Elementa, &c. ſubtilitatum & Præparationum terminos in remedijs conſtituunt. Febres enim non requirunt tam Spiritualia remedia, quemadmodum epilepſia, podagra, hydrops: neq; uentriculus & inteſtina, ſynouiæ uel ſanguinis alimentum expetunt. Hæc cauſa eſt, cur in multis morbis,corporea quodammodo remedia curationi ſatisfaciant, ſicut in uulneribus, febribus, icterit ijs, leuioribus cachexijs,& ſimilibus affectibus apparet. Spirituum quoque differentias antea expoſuimus,quas hic repetere non oportet. Vicina ſunt huiuſmodi remedia, gradibus uel exaltationibus, non ſemper proprietatibus differentia, quo fit,ut in ſpiritualibus remedijs eædem differentiæ admittantur, quę in corporeis uel crudis antea adducebantur. Itaq; in ſpiritualium remediorum ordine, Specifica quoq; reperiuntur diaphoretica,anodyna,purgantia, confortantia: item febrilia, epileptica,podagrica, hydropica,& ſimilia. Talia remedia, Vniuerſales curationes ſæpe æmulantur. Sunt enim exaltata,ad generum poteſtates &

tes & amplitudines deducta. Indiuiduorum tardas et angustas proprietates deposuerunt. In his, spirituales uirtutes, post corporum & impuritatum separationes, miscetur. Cruda uerò Specifica, et corporea, difficiles habent mixtiones. Proinde ex crudis Specificis, spiritualia preparanda sunt. Potens est Natura metamorphosin sustinere, uirtutum seruata integritate. Actionũ particulares et Indiuiduę proprietates, in Preparationib. sæpe mutantur, uniuersales tamen et primæ, à quibus ueræ morborũ sanationes dependent, in legitimis Pręparationibus permanent. Ita mundificantia, nunc per aluum, nunc per urinas, nũc per sudores et insensiles Transpirationes, impuritates morborum auferunt. In febrium ordine, nonnullę purgatione per aluum sanantur, aliæ per urinas, quędam per sudores & insensiles transpirationes. Vna etiam eadem'que febris, quæ ab initio, electuarijs de succo rosarum, de psyllio, cæteris'que per aluum purgantibus sanari poterat, progressu temporis, impuritatibus exaltatis, non per aluum, sed per urinas, per sudores, per insensiles transpirationes mundificari cœpit. Rursus, unum idem'que remedium, uomitus & alui purgationes ciet, diureticum postea euadet, uel diaphoreticum, consumtiuum, mundificatiuum, consolidatiuum, mitigatiuum, & confortatiuum. Ita chelidoniam transformare licet, asarum, cy-

clamminum, centauream, urticam, & multa Vegetabilia: ita uitriolum, antimonium, tartarum, Præparatione, diuersis remediorum ordinibus adaptantur. Sunt & aliæ Præparationum differentiæ, & Compositionum leges: de quibus suis temporibus & locis agemus. Interpretationes enim faciles aspernantur: difficiles, imperitis odiosæ existunt. Quocirca, si meis monitis obtemperare uoluerint, in hisce remediorum differentijs, Proprietatibus, Præparationum scopis, & compositionum modis, de quibus non solum hoc Capite, sed etiam alijs locis, in hisce Commentarijs, occulte aliquoties egi, exercitentur. Ita enim paulatim deposita corporum grauitate, spirituales rerum Mechanicas, facilius percipient. Generales certè Præparationum Intentiones, & remediorum proprietates, ad Particulares omnes curationes suffecturas, demõstraui; De quibus hanc Summam facio:

REMEDIORVM DIFFERENTIAS MORBORVM NATVRAS IMITARI. SIMPLICITATES, COMPOSITIONES, POTESTATES ET EXALTATIONES, SECVNDVM MORBORVM ANALOGIAM ADMITTERE: ESSEQVE REMEDIA ALIMENTARIA, MEDICAMENTOSA, ET VENENATA IN SINGVLIS EASDEM PROPRIETATES VIGERE, AGENDI TAMEN POTESTATE ET VIRTVTVM ROBORE DIFFERENTES. SPECIFICAS FACVLTATES IN NATVRA CON-

CONTINERI, QVAE CERTAS IMPVRITATES RESPICIANT. CALIDITATES, FRIGIDITATES, &c. SAPORES, ET EXTERNAS APPLICATIONES IN REMEDIORVM PROPRIETATIBVS DIIVDICANDIS INVTILES ESSE CENSORES: CORPORVM PRINCIPIA, PROPRIETATVM RADICES RECTIVS MONSRARE. QVIA VERO A VENENATORVM VSV NVLLA RATIONE EXCVSEMVR, PRAEPARATIONVM ET COMPOSITIONVM NECESSITATEM IRREPISSE, IN QVA CRVDITATES MATVRANTVR, IMPVRA SEPARANTVR, CORPORA SOLVVNTVR ET SPIRITVALIA REDDVNTVR, CALORES, SAPORES, ODORES, ET SIMILES QVALITATES HVMANAE NATVRAE INFESTAE CORRIGVNTVR, MITIGANTVR, TOLLVNTVR, ILLAESIS VIRTVTIBVS MORBORVM CVRATRICIBVS. COMPOSITIONES FACILIORES IN SPIRITVALIBVS REMEDIIS QVAM IN CRVDIS EXISTERE, QVARVM NECESSITATES PRAEPARATIONE SAEPE AVFERVNTVR: SERVARIQVE IN PRAEPARATIONIBVS SPECIFICAS PROPRIETATVM VIRES, QVAMVIS ACTIONVM INDIVIDVAE PROPRIETATES VARIENTVR. Ita immensa absoluta nauigatione, qui nauiculam benignè direxisti, Hymnum meruisti, Noctis quiete gaudentem.

PERORATIO.

IDeam Philosophicæ Medicinæ proposui, fundamentaq́; solida collocaui, ex quibus uniuersa Artis officia ordinatè deduxi. Consensum Hippocratis & antiquorum Philosophorum passim adiungens, demonstraui Methodos Medicinæ quibus nunc triumphat Seculum, nulla Antiquitatis authoritate stabiliri. Errorum causas & correctiones frequenter explicaui. Equidem, arbitrabar totius Naturæ lumen, in solo Galeno, non fuisse exhaustum, sed adhuc relicta semina in Sapientiæ thesauris, quæ temporibus & nationibus in seculi consumtionem immutabili lege destinata sunt. Proinde, si iudicij libertate fretus, contra Archigenem, Asclepiadem, Herophilum, Protagoram, Erasistratum, Quintium Præceptorem suum, etiam contra Mosen, uiuentis Philosophiæ interpretem, sæpe friuolè disputauit: quæ religio est, ipsius scripta, quæ nobis non magis quàm ursis & apris destinauit, tanquam Euangelica oracula uenerari? Quæ impietas est, Hippocratem ad Galenum conferre, non Galenum ad Hippocratem? Libertatem humani ingenij, Naturæ lumen, discernendi, iudicandi facultatem, homines hominibus, eripere non debent. Desiit Monarchia Græcorum. Turpe est ex aliorum uigilijs, laboribus, & obseruationibus, nostræ socordiæ & ignauiæ patrocinia quærere. Laudo industriam Galeni, ingenij subtilitatem, & celeritatem admiror: obseruationes quoq;, quas paucas, illaudatas, suis Hypothesibus accommodatas adiunxit, admitto: neque omnes curationum Indicationes uel locorum affectorum dignotiones, quas ipse proposuit, contemno. Declaraui in his Commentarijs, in quibus morbis, qua ratione locum haberent dignotiones & Indicationes Galenicæ. Errant, qui subitò, uniuersas medendi leges longa consuetudine receptas, nos demoliri uelle arbitrantur. Totius est consilium, paulatim errores corrigere, Medicorum industriam strenuè excitare, ad Naturæ & Proprietatum inquisitiones, à quibus sanationes, &

omnes uitales actiones procedunt, clanculum adducere: ita enim officium, maiori gratitudine absoluetur. Proinde, qui nunc in Arte consenuerunt, utantur Syrupis, Conditis, Trageis, Electuarijs, Pilulis, Epithematis, Cucuphis, Oxyrrhodynis, Vnguentis, in morbis quibus sciunt. Prudentiores enim sunt, quàm ut meis admonitionibus, in hoc negocio egeant. Diætam ordinent, uenas incidant, & magnorum morborum, si non Curatores, saltem Adulatores sint. Interea, pietatis & præcepti memores, iuniores ad altiora remedia, ad potentiores medendi rationes, indefeßis laboribus & uigilijs inquirendas, candidè adhortentur. Benignum & plenum humanitatis est fateri per quos non profeceris uel saltem, quantum & quousque profeceris, qu atenus uotis & expectationibus tuis responderint euentus. Ita maturescentibus illis, & monita maiorum, tempestiuæ pœnitentiæ principia, repetentibus, immortalis memoriæ gratiam referent. Inuidia aliorum ab hac prouincia absterrere eos non debet. Scio & ego, quantis fluctibus me obiecerim. Sed tela aduersariorum præuisa sunt: minus ferient. Scutum obieci quod aciem facilè retundet. Fuci uerò, magnitudine solùm terribiles sunt, aculeis destituuntur. Quòd si aculeos strenuè quæsiuerint, depositis ignauiæ signaturis, subitò in apes transplantabuntur, & nobiscum grata concordia ad mellificium conspirabunt. Tum uerò fortiores & plures redditi, ignauum pecus à præsepibus arcebimus, Veritatémque in umbrarum carceribus detentam liberabimus, & liberatam benignè posteritati communicabimus. Itaque admoniti uigilate, & stationis uestræ memores, diligentius Naturæ mysteria inquirite. Proprietates Salium, Sulphurearum specierum & Mercuriorum addiscite. Relinquite fatales illas Hypotheses Caliditatum & Complexionum, in perniciem totius Medicinæ inuentas. Surgite à somno. Vita enim uigilia est. Papaueris Vrbana pocula admisistis: ex horum fornicatione & somnolenta ebrietate, occasione nacta, Erratica superuenerunt: & nisi æquiora diligentioráque officia posthac uobis cordi fuerint, tertium

tertium illud poculum, cuius nomen Verecundiæ uinculis etiamnum committemus, breui aderit. Huius uiolentia Metamorphoses contingent, quas ueniens ætas longa admiratione ridebit. Absit omen: meliora me sperare iubent multorum uoluntates humaniores quodammodo redditæ, & Censurarum uiolentia nonnihil mitigatæ. Deus Opt. Max. errantes in uiam reuocet, & disiunctas hominum mentes, discussis tenebris conciliet, ut beata illa Vnitate, quam in filio suo unigenito proposuit, adepta, Socij & Ciues cœlestis Hierusalem redditi, æterna Veritatis cognitione gaudere poßimus.

AMEN.

ANACEPHALAEOSIS PRAECIPVAS TOTIVS PHILOSOPHICAE MEDICINAE CONCLVSIONES, *iuxta ordinem in superioribus Capitulis seruatum, continens.*

MEdicina morborum omnium, ab Altissimo creata est, & in Natura collocata, quæ debitè præparata, & ab Elementis impuritatibusq; admixtis separata, potestate & uitali robore, uniuersos humani corporis languores auferre potest: idq; non calefaciendo, refrigerando, humectando, siccando, non abstergẽdo, incidendo, penetratione, sed longè altiore actionum proprietate: fundaturq; in uitali Principio Semine, Balsamo, Vegetabilium, Mineralium & Animalium: cui omnium actionum in Natura principiũ acceptũ referimus: adeoq; legitima huius Naturę pręparatio et administratio Medicam cõstituit Scientiam, & Medicos rectè appellat.

Quia uerò actionũ omnium naturalium fundamenta, in materia illa radicali, Balsamo, & uitali Sulphure continẽtur, debet Medicus, proprietates, differentias, præparationes & administrationes huius Naturę, omni sedulitate, cura & diligentia inuestigare.

Elementa sunt loca, matrices & domicilia, uitali ualidaq; potestate munita, quæ semina Generationi consecrata fouent, digestis temporibus suscitant, ad maturitatem

 tatem

tatem promouent, & emeritis receptacula concedunt immutabili quiete beata. Et quia loca sunt, incorporea ut sint, necessitas iubet. Nisi enim essent à dimensionum legibus absoluta, nequaquã corporum, Principiorum & seminum tantam multitudinem tam facile reciperent. Infinita tamen non sunt, uitali uirtute fines & terminos præscribente: quibus non solum ipsis standum est; sed etiam seminibus, Principijs, etiam corporibus, utcunque superba dimensionum explicatione triumphent. Vacua, uel inania sunt, simili propemodũ prouidẽtia: alioquin inæquali fauore, quibusdam seminibus plus obligata, aliorũ Rationes obscurius recepissent, & minimè sinceras repræsentassent.

Semina, sunt uincula utriusq; Naturæ, uisibilia inuisibilibus coniungentia: in quibus motuum leges, temporum prædestinationes, Generationũ & Transplantationum lithurgiæ, & uniuersæ mundanæ Anatomię dispensationes continentur, tanquam in uitalibus potentijs incõprehensibili sapientia decoratis. Quorum ministerio, Agentium impressiones, à Patientibus, admittuntur uel repelluntur, summa infimis coniunguntur; & totius Naturæ sympathia custoditur: ex quibus, sapores, odores, colores, & qualitates uitales omnes, quantitates, numeri, conformationes & signaturæ cœteræ, in mechanico Generationum & transmutationum processu procedunt.

Princi-

Principiorum & Elementorum permixtorum naturas, ipse, in Capitulo septimo inquire. Recapitulationes enim difficiliores, non sine causa, obtinuerunt.

Generatio, progressio est seminum, in qua, ex fontibus, Abyssis, & uitalibus Principijs, ordinata corporũ explicatione, in hanc mundanã scenã, definitis tẽporibus progrediẽtia, Indiuiduorũ renouatione, Specierũ perpetuitatẽ custodiunt: fiuntq́ in hac lithurgia, ex inuisibilibus uisibilia, ex incorporeis corporea, potestate uitalis immortalisq́ Scientiæ, in uniuersa Natura uigentis. Cuius efficientia, Elemẽta, & corporum Principia officijs cõsentanea, colores, sapores, odores, caliditates, frigiditates, humiditates, siccitates, magnitudines, situs, cõformationes, consensus, durationes, digesta tempora, & omnia corporum ornamenta, admirando ordine producuntur. Diuersi quoq́ Generationũ sunt modi, ratione Elementorum & seminum: adeoq́ in quibusdam plane neglecta sunt sexuum discrimina: in nonnullis, obscura rudimenta apparent: in alijs uerò, sexuum perfecta separatione, Indiuiduorũ proprietates manifestius explicantur.

Mixtio, est seminum ad Generationem procedentium instrumentum, cuius ministerio, Elementa & corporum Principia seminibus domestica, colligata, unitatem suorum Exemplariorum æmulantur. Varianturq́ Mixtionum uniones ratione subiectorum. Spi-

ritualia deinde corpora, ueram Mixtionem, à penetrationis dimensionum periculis expeditam cōstituunt: idq́ uitali uirtute mechanicorū spirituum. Transplantatio, Generationi, interueniēte Mixtione accidit, communisq́ est Generationum omnium ordinibus, siue leuioribus Tincturis, Indiuiduæ naturæ proprietates immutentur, siue ualidioribus, Specierum signaturæ transplantatæ, nouæ familiæ insignia demonstrent. Postremò, ualidiorum occultorumq́ astrorum resolutiones, Transplantationes tam potentes comitātur, ut nouarum Generationum appellatione, uigorem Principiorum declarauerint.

Generationis humanæ radix, fundamentum, Principium, in Balsamo illo uitali continetur, quod uniuersi corporis Anatomiam occupauit: idq́ tam in fœminis quàm in maribus uiget, mutuoq́ congressu efferuescit & suscitatur, fœcundaq́ spirituū Mechanicorum sobole, ad testium Anatomiā, & hinc ad matricē naturali impetu confluit, unà cū materia seminali, quæ in testibus præparata, spiritualia Principia felicius custodit. In spiritibus uerò mechanicis, uiget Sciētia, cuius potestate, Elementa, corporum Principia cōsentanea, ex alimentis opportuna Mixtione aucta, ex inuisibilibus inuisibilia, ex incorporeis corporea tandem euadant. Partiumq́ numerus, situs, consensus, figuræ, magnitudines, reliquæq́ signaturæ, secundum prædestinationes

dictæ

dictæ Scientiæ definitis temporibus absoluuntur. Sexuum discrimina, ex superuenientibus Tincturis pendēt, in cōmuni uerò radice & Principio unita cōspirāt.

Actiones omnes naturales à spiritibus proficiscuntur, ijsq́ue differentibus subtilitate & crassitie, secūdum actionum analogiam. Progressio seminum, & Scientiarum distinctio, partium necessitatē attulit. In ijs, tanquam astris & radicibus, coaceruātur, & quasi ad centrum reuocantur singularū spirituum thesauri: indeq́ue perenni radiorū defluxu, cuncta fouentur Anatomijs eorum consentanea. Concoctionum officinæ plurimę sunt: Communesq́ue appellantur, in quibus impuritatū separationes manifestæ & corporeæ, necessariò cōtingunt. Generatio quatuor humorum, sanguinis, bilis, pituitæ, melancholiæ, in hepate, phantastica est. In sanguine enim, tanquā Elemento, innumerabilia semina, eaq́ue proprietatibus trium Principiorū insignita, continentur. Superiorum Elementorum astra, fructibus inferiorū nutriuntur, & rursus inferiora, superiorū fauore non destituuntur, sed cuncta opportunis tēporibus debitè conspirant, Reuolutionúmque suarum periodos inuiolatas custodiunt, nisi præuaricationes peregrinorū seminum inimica Transplantatione irrepant.

Morbi ex seminibus producuntur: seminaq́ue & radices in Natura habent, non in certis quibusdam Indiuiduis, seorsim, sed aliorum radicibus adhærent. Male-

dictione diuina, primis purisq́ rerum ſeminibus ſu-
peruenerunt. Scientias, prædeſtinationes, & ſignatu-
ras Scientijs conſentaneas acceperunt. Et quia fructi-
bus Elementorum, à quibus alimenta haurimus, con
iunguntur impuritates, morborum authores, differen
tias eorundem fructuum imitantes, Elementorum ac
ſeminum proprietates diuerſas oſtenderunt, repudia-
tis claſsibus intemperierum, humorum, & obſtructio
num. Generationes quoq́ & Transplantationes, con-
ſuetas, perpetuas, inſuetas, & nouas, ut & alia Elemen
torum ſemina obtinuerunt.

Loca morborum diuerſa ſunt, ſeminumq́ conditio
nes & progreſsiones imitantur, quæ ex ſpiritualibus
Tincturis, ad corporeas coagulationes ſæpe deſinen-
tes, locorũ diſsimiles ſocietates oſtendũt. Actiones ip-
ſæ, nõ mineras morborũ, ſed conſenſus & ſympathias
partium declarant. Excrementa, dolores, humores, in
corporeis & extremis affectibus ſolũmodo ſignificãt.
In primis uerò Radicibus & ſpiritualibus Tincturis,
Elementalia loca, Remediorum beneficio, & Sympto-
matũ uehementia, rectius inquiruntur. Tempora dein
de morborũ, tam Digeſtionũ, quàm Reſolutionum,
ex Scientijs & Donis ſeminum, prædeſtinationes ac-
ceperunt, ſuntq́ in familia earum ſignaturarum, quæ
Speciei uel Radici, non Indiuiduis cohærent. Tranſ-
plantantur tam loca, quàm tempora morborum, effi-
cientia

cientia causarũ, quę Transplantationes efficere solent. Postremò, Signaturæ & symptomata reliqua morborum, ut actionũ læsiones, excrementorum immutationes, calores, dolores, colores, ex spiritualibus, et uaporosis resolutionibus morbidarũ Radicũ, pficiscuntur.

Curationes omnium morborũ, duplices sunt: Vniuersales, & Particulares. In Vniuersali & perfecta, uno eodemq́ remedio, absoluuntur Resolutiones impuritatum morbosarum, purgationes, consumtiones uel ablationes, & restaurationes, mitigationes, corroborationes innati Balsami. Particulares uerò curationes, quæ ueræ & legitimæ existunt, pluribus Indicationibus, & diuersis Remediorum proprietatibus, actiones tamẽ & conditiones Vniuersalis curationis, quoad fieri potest imitantibus, absoluuntur. Indicationes curatiuæ ueræ, in proprietatibus Vegetabilium, Mineralium, & Animalium, fundantur, facilesq́ mixtiones in debitis Præparationibus admittunt. Vniuersalium curationum officia, ex Particularibus Indicationibus, remedijsq́, in morbis non consumatis & extremis, sæpè adimplentur: suntq́ gradus Particularium Remediorum, superiores & inferiores. Calefactiones, refrigerationes, humectationes, exiccationes, phantasticas Indicationes ostendunt, & proprietatibus Naturæ Radicalibus, Scientiæ & potestatis Dispensatoribus, carent.

Remediorum differentiæ, morborū naturas imitantur: simplicitates, cōpositiones, potestates & exaltationes secundum morborū analogiam admittūt. Suntq; remedia Alimentaria, Medicamentosa, & Venenata. In singulis eædem proprietates uigent, agendi tamen potestate & uirtutum robore differentes. Specificæ facultates in Natura continentur, quæ certas impuritates respiciunt. Caliditates, frigiditates, &c. sapores, & externæ applicationes, in Remediorū proprietatibus diiudicandis, inutiles sunt Censores. Corporum Principia, Proprietatum radices rectius monstrant. Quia uerò à Venenatorū usu nulla ratione excusemur, Præparationum & Compositionum necessitas irrepsit. In qua, Cruditates maturantur, impura separātur, corporea soluūtur & spiritualia redduntur, calores, sapores, odores, & similes qualitates humanæ naturæ infestæ, corriguntur, mitigantur, tolluntur, illæsis uirtutibus morborū Curatricibus. Compositiones faciliores in Spiritualibus remedijs, quàm in crudis existunt, quarum necessitates Præparatione sæpe auferuntur: seruanturq; in Præparationibus, Specificæ Proprietatum uires, quamuis actionum Indiuiduæ Proprietates uarientur.

Ergo laborantem densa caligine Mundum
Inuida perpetuis clauserunt Secla tenebris?
Sic genus humanum medijs in Noctibus Orci
Atræ merserunt Furiæ: sic ferrea Ditis
Vincla urgent pulchras animas, turpisq; fatigans
Illuuies, Mentes immanibus occupat umbris?
Seu stupuit tardis reuolutis orbibus Orbis,
Semina seu senior latè Lethæa resoluens
Iliadus, Carosq́ue graues, putresq; Veternos
Fudit, & attonito fœdauit Sydere terras:
Peruentum ad summum est, senserunt summa ruinas.
Fas dixisse Viri, & iustas fudisse querelas:
Agnita sæpe tulit remoratam culpa salutem.
Pauca uigent hodie prisci uestigia Veri,
Iamq; diu ementita oculos Sapientia nostros
Fascinat, & miserè pro ueris falsa reponit.
Vmbra, color, fucus, laruæ, informesq; Chimeræ,
Et uaria illudunt falsis simulachra figuris.
Cognita sunt paucis uelati fœdera Mundi,
Atq; creatarum secreta Exordia rerum.
Naturæ stabili firmatas ordine leges,
Virtutemq; Deûm, fusamq; per omnia Mentem,
Non senium hoc Orbis, nec languens conspicit ætas.
Ah miseri, abstrusas uenari Sensibus artes
Nequicquam petimus, spretis uitalibus auris.
Mortua sectamur, quæq; aspectabilis offert
Orbis, & Externa suspendit prouidus aula:
Interiora latent, & quæ penetralibus imis
Dona premit tardos hominum fugientia Sensus:
Clausa ubi fœcundo mater Natura recessu

Munera non paruo seruat redimenda labore:
Abdit ubi densa fugientem ueste Dianam,
Candida purpureis uelatam crinibus ora.
Non datur hoc Latium tardis petijsse carinis,
Sensibiliq; uia felices uisere terras.
Maius opus, maius restat maris æquor arandum.
Iactatos igitur iamdudum gurgite uasto
Horrida detinuit deformi errore procella.
Perdidimus fidum non fausto Sydere Lumen,
Antiquasq; Artes, ueterum decora alta Parentum.
Amplius illustres secreti è uertice Montis
Non recipit radios densa Mens obsita Terra.
Cinthia caligans Phœbeæq; indiga lucis,
Amplius Eoas cursum uix flectit in oras:
Sed rapida ad Boream tristemq; Lycaonis Arcton.
Fertur, & inuito mutat uestigia Cœlo.
Illa Nabathææ ueneranda Scientia gentis
Persia qua celebris fuit & Memphitica tellus,
Fugit, póstq; fugam uix nomina nota reliquit.
Vna hæc Naturæ celsa ad fastigia ducit,
Vna fores pandit Rerum secretaq; monstrat:
Semina fœcundum latè diffusa per Orbem.
Quin perhibet nos esse Deos, Diuûmq; Nepotes:
Vasta quibus pareat subiecti machina Mundi.
Sed iacet illa tamen: dudum indignata serenam
Subtraxit faciem, patrióque in puluere dormit.
Sed quid summa sequor tantarum culmina rerum,
Excelsasq; queror sublatas hactenus Artes?
Illæ etiam, facili quas comprendisse labore
Iactamus stolidi, firmáque in rupe locatas

Credi-

Credimus, antiquo spoliatæ robore languent.
Quot, quanti errores, quot nos tenuere Charybdes,
Dum productarum scrutamur semina rerum:
Dum fructus partu quos Mundi Elementa beato
Progenerant, causasq; obitus meditamur & ortus,
Iamq; diu ignotum, qua ui florentia tellus
Germina transmittat: quis diuitis ubera matris
Spiritus intus alat: quid lactescentibus herbis
Aethereas animas, fœcundaque Balsama fundat.
Quin, nec circuitus noti, nec uiuida Terræ
Sydera, quæ certis surgentia legibus, almam
Alternant Cererem, & motu sata læta gubernant:
Signa etiam certoq; docent præsagia lapsu,
Et monstrant seros quæ sunt uentura sub annos:
Sæpe quibus fisus sacra mortalibus arte,
Instantes sapiens casus prædixit Edelphus.
Nunc iacet illa tamen, nostroq; ignota Lycæo
In steriles punctos, & nugas cessit aniles.
Sors eadem mare latifluum, Neptunia regna
Detinuit, quæque extremis generantur in undis.
Iamq; diu ambiguum, qua ui freta uasta superbo
Turgescant motu, & rursus mansueta residant:
Vnde leues cursus atq; incrementa perennes
Continuent fluuij: liquidi quo fomite fontes
Aeternùm crescant, quos nulla exhauserit ætas.
Nobilis ut surgat mediis è fluctibus Arbos,
Fertilis, alta, ingens, uastæ per uiscera terræ
Fœcundas diffusa comas, quæ diuite totas
Gemma oneret frondes, & pulchro floreat auro.
Nec minus errorum dum latas Aeris oras

Scrutamur, densa sensus caligine mergit.
Credidimus templum magnæ Iunonis inane,
Et steriles Reginæ aditus, desertaq; Regna.
Dij prohibete nefas. Sunt illic æmula Cœli
Sydera, Telluris frondes, Pontiq; Metalla.
Illic uitali labuntur flumina rore,
Suauiaq; intactas distendunt Sacchara cannas:
Nectar inexhausto ruit amne, ac diuite uena
Manna fluit, fragrantiq; thymo redolentia mella.
Felices illic campi, semperq; uirentes.
Stant circum syluæ, quas multa incognita uulgo
Turba habitat, tenuiq; frequens in lumine uiuit.
Eloquar an sileam? cerno ipso in limine mœstam
Vranien, tali fundentem uoce querelas.
Siccine spreta iacent Regni fastigia nostri,
Et tenet ingratas damnosa obliuio terras?
Inclyta quo nostræ concessit gloria famæ,
Antiquumq; decus, totum quo clara per Orbem
Vixi, & perpetua Sapientum laude ferebar?
Quos ego per scopulos rerum, per mille tenebras,
Per clausos Naturæ aditus, per quicquid opacum
Obscurumq; fuit, securo tramite duxi,
Immixtosq; Dijs felici in Sede locaui.
Nunc ignota mei per terras languet imago,
Amplius & quæ sim, uel quo genus ordine ducam,
Qui fructus, quæ progenies, quæ Numina regni,
Non grauidæ Methodi, non turgida pulpita cernunt:
Aut si cernunt, fallaci sub imagine cernunt.
Tolle supercilium tibi qui sapis, ecquis Olympi
Sydereas plantas, & consita rura beatis,

Arboribus, grauidosq; insigni germine campos:
Sedulus agnouit tot iam fugientibus annis?
Non obscura sequar: quis nostro crescere in aruo
Vitales sensit latices, imbresq; salubri
Semine prægnantes nostra frondescere sylua?
Tincturis liquidum quis Mercurialibus Austrum,
Aut Zephyri uerno rorantes Sulphure uenas,
Et Boream tristi rigidum Sale, surgere nostris
Edidicit gremijs, cœliq; in uertice nasci?
Quis rapidos ruptis elisos nubibus ignes,
Et tonitru horrendum quo contremit axis et æther,
Hactenus in nostra misceri credidit Aethna?
Hic ubi syderijs senior Vulcanus in antris
Archæusq; Pater, reliquiq; ex ordine fratres
Arma Ioui subigunt flammasq; uomentia tela.
Quis stabiles leges, rapidiq; uolumina motus,
Astrorumq; uias decenti limite clausit?
Prò pudor, hic totos ludunt Phantasmata Sensus.
Non Quadræ ingentes, non uasta mole Cylindri,
Non circi circis, implexiq; axibus axes,
Non globus æthereis depictus signa figuris,
Non Numeri, aut acri subductus calculus arte,
Ingenia expediunt toto labentia cœlo.
Non minus illa tamen nostris affingere tectis
Monstrosas audent Sphæras, thalamisq; Deorum
Addere inauditas temerando crimine moles.
Iura etiam, magniq; nouasse insignia Mundi
Est honos: inuitam uoluisse per æthera terram,
Infimaq; immeritum trusisse ad Tartara Phœbum:
Magnum est, hac multi tumefacti laude fatiscunt.

 Horescit:

Horrescit casum Tellus non docta roturi,
Sol stupet, & niueum uariat uaga Luna colorem.
Scilicet hoc cœlum est cœpisse, atq; alta sagaci
Secreta exhausisse animo, sic celsa petuntur
Sydera, sic nostri superantur mœnia regni.
Sic ait, & cœlo rursus sese intulit aureo.
Nec satis illud erat, Pontum, Aëra, Sydera, Terras,
Et grauibus magnum uiolasse erroribus Orbem:
Densior umbra urget: propriæ non cura salutis
Vlla tenet miseros, non nosmet norimus ipsi.
En sacra occubuit fractis Medicina Columnis,
Diuorum donum, & generis spes altera nostri.
Ars ueneranda iacet uasta concussa ruina
Humanæ columen gentis: languentia frustra
Membra petunt ueram, nullo occurrente, medelam.
Dogmata sectamur subtili educta cerebro,
Et longos Veterum Canones, Methodosque profundis
Abdita difficilis scrutamur semina morbi.
Pharmaca sollicito miscemus pondere, dirum
Euulsura malum, & tristes pulsura dolores.
Tota peregrinæ transmittunt robora syluæ,
Guaiacos, celebrésque Chinas, salsásque Perillas.
Spem faciunt solidam redolentes mella liquores,
Et prolixorum medicamina Decoctorum.
Attamen interea morborum millia mille
Affligunt, latéque imis immersa medullis
Exercent artus, laceråntque tyrannide membra.
Turgescit resolutus Hydrops, uastóque tremendas
Gurgite fundit aquas, & diros impluit imbres.
Lepra furit, uiuúmque incastigata cadauer

Obsidet,

Obſidet, inuiſa fœdans putredine corpus:
Tartareas inter rupes inuicta Podagra
Marmoreos fundat nodos, & mollia ſpernens
Vnguina, magnificos celebrat ſecura triumphos.
Quin miræ incumbunt ſpecies, noua monſtra fatigant
Certatim, quæ confuſo de ſemine ſurgunt,
Et nimium inſuetas referunt mutata figuras.
Nec propriis contenta locis: cunabula linquunt
Aſuetóſque lares, ratibúſque audacibus altum
Tranſuecta Oceanum, noſtris bacchantur in oris.
Si parcas, ſenſim grauiora in prælia ſurgunt:
Si uellas, ualidis illæ radicibus hærent
Immotæq; manent: ſtant firmo robore fixæ
Pallentes Furiæ, támque infelicia rident
Auxilia, imbellémque hoſtem, miſeraſq; medelas.
Hæc rerum eſt facies, Mundíque ruentis imago.
Hoc merſos pelago, hac uinctos Babylone fatigat:
Horrendus ſcelerum uortex, fœcundáque culpæ
Secula: ſic dudum rapidis ſpacia æqua quadrigis
Tranſuecti ferimur, ſic ſpernit currus habenas.
Nulla igitur tandem captiuos tempora ſoluent,
Mitis & in ſolido rurſus Fortuna locabit?
Aeternúmne nocens dominabitur error, erit ne
Vna ſalus miſeris nullam ſperaſſe ſalutem?
Dij meliora iubent, & conſcia Numina Fati.
Singula certa dies atq; inuariabilis ambit
Circuitus, nimio qui luxuriantia lapſu
Temperat, & iuſta moderatur ſecula lege.
Informis non ſemper hyems Saturnia fundit
Frigora, & algenti contriſtat ſydere terras:

Expecta-

Expectata diu sed pulchri tempora Veris
Succedunt, Zephyrisq; nouant uitalibus auras.
Non, si clara semel subduxit lumina Phœbus,
Anxia perpetuæ comprendent secula noctes.
Id quoq; quod miseros, tot iam labentibus annis,
Mortales, densa caligine circumsepsit
Corruit, hic positus languentis terminus æui.
Vmbrarum ruit imperium, præcepsq; cadit uis
Vrgentis Fati, & cæcus deferbuit annus.
Ecce nouum supero fulgescit Lumen Olympo,
Formosumq; iubar (sic Dijs uoluentibus) alto
Extulit os sacrum cœlo, quod protinus atram
Discutiet Mundo nubem radijsq; fugabit
Squallentes tenebras, & monstra informis Auerni.
De face fax accensa nitet, quæ præuia fundit
Lumina, quæ errantes animas ad fida reducit
Hospitia, & felix spondet comitantibus omen.
Cerno nouos cœli uultus, noua sydera cerno.
Cerno alijs magnum labentem motibus orbem.
Ammissus reparatur honos, præssæq; resurgunt
Artes, quas Diuis propior memoranda Vetustas
Excoluit, celsoq; uiam affectauit Olympo.
Quæ latuere diu surgunt Arcana potentis
Naturæ monstrantur opes, & ditia Regna
Fœcundæ matris: tum sacri fœdera Mundi,
Infusiq; Ioues rebus, Diuumq; potestas
Magnum perpetuis animans Virtutibus Orbem.
Abdita quinetiam rerum Primordia, tectis
Exurgunt latebris, nitidaq; in luce uidentur.
Quo res quæq; loco latitet, quo fonte, priusquam

Incolæ

Incola ſenſibili uiuat peregrinus in aula.
Quò tandem expletis numeris, ſtatione relicta
Exeat, & notam repetat ſecura quietem.
Quæ uis mundanos obitus moderetur & ortus
Noteſcit, ſolitíſque nitent Elementa figuris.
Gaudet ſorte ſua iam tandem cognita Tellus,
Reſtituíque ſibi ſolitos gratatur honores.
Auriferos inter riuos Neptunia Thetis
Ducit læta choros, uitreíſque exultat in undis.
Illa ſoror coniúnxque Iouis formoſior exit
Occultata diu, gaudens ſua Regna uideri.
Exilium perpeſſa ingens, iam quarta, ſororum
Admitti in numerum, & iuſta ſe in parte locari
Vranie, feſto teſtatur celſa triumpho.
Ergo iterum erectis ſurgit Medicina Columnis,
Et ualida inuicta ponit fundamina mole.
Iámque adeo apparet, quid ſit, quo nata parente
Quid poſſit, quid contineat, quibus illa paretur
Ingenijs, certámque ferat ſecura ſalutem.
Naturæ humanæ, & generis Primordia noſtri
Clauſa prius, tandem foribus reſerantur apertis.
Vt certa ingentem demonſtret imagine Mundum
Paruus homo, & parua concludat magna figura.
Vt referat certis reuolutos legibus orbes,
Et quæ ſublimi labuntur ſydera cœlo.
Vt latè eductis ſurgentes fontibus amnes,
Oceanúmque Patrem, tam ſtrictas cogat in undas.
Sed quoq; quid ſanæ conturbet munia uitæ
Horrendóſque ferat morbos, triſtéſque ſorores
Infandæ Mortis, nunc clara in luce refulget.

HH

Vt damnosa seges non puro è semine surgat,
Et permixta bonis peregrino floreat aruo.
Vt certa digesta die radicibus imis
Luxuriet, diroq́ ferat de germine germen.
Nec satis est illud, causas didicisse latentes
Informis sobolis: meliori Sorte beamur.
Namq́ salutifero surgunt de fonte Medelæ,
Et miseris charas reddentia Pharmaca uitas.
Iam manifesta fides, Naturæ legibus, Arte,
Non casu, humanos sanari posse dolores.
Hactenus indomitæ submittent colla Chimeræ,
Crescentesq́ hydræ, rabiem, insanosq́ furores
Euictæ ponent, & non tractabile uirus,
Vtcunq́ abstrusa cælent uestigia laruæ,
Et tardos miro ludant uelamine Sensus.
Quin confusa prius rupta Medicamina lege,
Ordine felici certum reuocantur in agmen.
Nec magis innumeris surgentia classibus, ægras
Torquebunt Animas, inuisaq́ pocula fundent.
Vna Salus, unus lustrat Sol lumine terras,
Solus & obducto depellit nubila cœlo.
Sic ubi Fata uolunt, rerumq́ sacerrimus ordo
Mutant cuncta uices, & succedentia Mundi
Assuetas iterum deponunt Secula leges.
Salue fausta dies, salue expectata diu Lux.
Venisti tandem, & perfecto Temporis orbe
Secretos linquis thalamos notumq́ cubile?
Non tu nullius descendis Numinis aula,
Nec temere nostras hospes diuertis in oras:
Imperiis ageris Diuûm, magniq́ Parentis

Auscul-

Auſcultas monitis, nunc qui te has ire per umbras,
Per loca ſenta ſitu, noctiq; immerſa profundæ
Suadet, & extinctum paulatim accendere Lumen.
Perge Dijs prognata, ac molli labere ductu
Quò Superum decreta uocant, & ſancta uoluntas.
Tu quoq; præſenti qui nos hoc munere donas,
Et celſum Dux prodis iter, quà nulla priorum
Hactenus optato diuertitur orbita cliuo:
Qui tectos Naturæ aditus, qui ſacra recludis
Atria & amiſſæ reſtauras Artis honores:
Qui nos in Biuio dubios, & triſte uiarum
Exilium paſſos, ubi Nox, ubi terror & error
Seductos angunt, dextrum conuertis ad agmen:
Macte animo, macte æterna clariſſime laude,
Quam non liuor edax, aut longa extinxerit ætas.
I decus, i noſtrum, & fœcundo è fonte beatos
Diducas riuos, ſurgentemq; ægrius herbam
Horrentes inter ſpinas, tribulosq; feroces,
Quantum ſacra ſinunt uelatæ iura Dianæ
Irrora, & longùm uitales funde liquores.
Sic tibi læta ſeges plenis florebit ariſtis,
Et Nimphæ inuictam texent de flore Coronam.
Felices Animæ, Virtutis amore calentes,
Magni gens electa Iouis, generoſa propago,
Surgamus: non hoc ſub cœlo ducere ſomnos
Aequior hora monet rebus comitata ſecundis.
Iam ſatis ingenti circumdata pectora nocte
Diluuium errorum deformi merſit in unda.
Pellamus tenebras, et Lucem ueneremur adeptam.
Hac freti per mille æſtus, per mille Charybdes

Mœnia felicis penetrabimus ardua Regni.
Difficilis tentanda uia est, sed quæ quoq; certa
Præmia tam duri dabit exantlata laboris.
Nec uis ulla adigat præclaro absistere cœpto.
Non rabies furiosa uirûm, non si quid Erynnis
Infandum, graue, triste, atrox, damnosa recondit,
Hanc lucem extinguet: uiret æternúmque uirebit
Virtutis Regnum, Superúmque inuicta uoluntas.
Ergo inconcusso firmati robore mentes,
Augustum sectemur iter, fidúmque sequamur
Mercurium, certa monstrantem Sydera uirga.
Sternent Fata uiam, & fractus si illabitur axis
Impauidos ferient, non magna mole, ruinæ.

IOHANNES PRATENSIS, Danus, Medicinæ Doctor, Veritati illucescenti, Votiuam Ambrosiam, ut potuit, soluit.

ERRATA SIC RESTITVE.

Pag 4. *uersu* 23. *lege reuocando.* 11 *uers ult manifestè.* 19 26 *alias.* 27. 29. *spirituali ibidem* 23 *Balsamus.* 30. 24 *appellare.* 34 23. *præsente.* 40. 21. *uitæ usuram repetentium, Elementorum, &c.* 45 2 *ascribunt Aeris &c* 53. 19. *Puriora.* 61. 9. *solitudinibus* 81. 24 *annotare libuit, partim ut obscuritas inter pretatione tollatur, partim ut comparatione, &c.* 88. 17. *bonorum Ibidem, nomi num quoq;.* 114. 4. *in qua* 127 18 *delabuntur(unumquodq; enim Elementum non in propria, sed in peregrina regione parturit) ibi &c.* 142 22. *uernum.* 149 4. *locis in homine.* 169 *uer. ult. hæc prouincia* 180. 11. *attributa* 190 19. *accen sum.* 192. 7. *sæpenumero.* 233 *uers. ult Rempub. hospites.* 238. 23. *post Pene trantes, dele, Et.* 240 *uers ult nescit? nihilominus, &c* 248. 18. *animaduersos.* 258. *uers. ult in posterum.* 280. 7. *suscitentur.* 305. 18. *Vitriolosulphureæ.* 322. 4. *fluunt. Indiuiduæ, &c.* 327. 15. *febribus commentationibus agemus.* 357. 14 *constrictiua* 371. 2. *Continentibus, Morbis, consentanea.* 392 21. *purgan tium, anodynorum.*

BASILEÆ, EX OFFICINA
SIXTI HENRICPETRI. ANNO
M. D. LXXI.